

EMNİYET GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

Arşiv ve Dokümantasyon Dairesi Başkanlığı

BELGELERLE TÜRK POLİS TARİHİ

Cilt

2

2. Baskı

Ankara - 2014

ISBN 978-605-149-564-4

İçişleri Bakanlığı Genel Yayın No: 755

Emniyet Genel Müdürlüğü Yayın Katalog No: 622

Arşiv ve Dokümantasyon Dairesi Başkanlığı Dokümantasyon Yayın No: 10

Yayın Koordinatörü

İdris KARABÖRK

1. Sınıf Emniyet Müdürü

Arşiv ve Dokümantasyon Dairesi Başkanı

Yayın Sorumluları

Abdulkadir AKSEKİ

3. Sınıf Emniyet Müdürü

Arşiv ve Dokümantasyon Dairesi Başkan Yrd. V.

Dr. Ali SEMERCİ

3. Sınıf Emniyet Müdürü

Dokümantasyon Şube Müdürü

Ömer KAYA

Komiser Yardımcısı

Büro Amiri

Tashih

Bilal Kağan TÜRKAŞLAN

Polis Memuru

Osmanlı Türkçesinden Transkripsiyon

Zekeriya BAŞAR

Polis Memuru

Cemal TEPE

Polis Memuru

Bilal Kağan TÜRKAŞLAN

Polis Memuru

Basım Yeri: Başak Matbaacılık ve Tan. Hiz. Ltd. Şti.

Tel: 0312 397 16 17 • Faks: 0312 397 03 07

Bu Eser; Türk Polis Teşkilatının Kuruluşunun 169. Yıl Dönümü Anısına Basılmıştır.

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	XIII
İKİNCİ BASKI ÖNSÖZ	XV
KISALTMALAR	XVII
GİRİŞ	XIX

I. BÖLÜM

POLİS TEŞKİLATI HAKKINDA SEFARETLERLE YAPILAN YAZIŞMALAR	1
Beyoğlu ve Galata'da Polis İşlerinin Düzenlenmesi Amacıyla Bab-ı Vala-yı Seraskeride Oluşturulacak Komisyona Katılacak Görevli Sayısının İlgili Kurumlara Bildirilmesi Hakkında Tezkere (Transkripsiyonun Aslı: Belge 1, Sayfa-135)	3
Beyoğlu ve Galata'da Polis İşlerinin Düzenlenmesi Amacıyla Oluşturulacak Karma Komisyon Hakkında Bab-ı Ali Tarafından Gereğinin Yapıldığı ve İlgili Yerlere Bildirildiği Hususunda (Transkripsiyonun Aslı: Belge 2, Sayfa-136)	4
Galata ve Beyoğlu'nda Polis İşlerinin Düzenlenmesi Amacıyla Bab-ı Seraskeride Oluşturulan Komisyona İstanbul Şehremininin Haftada Bir İki Gün Katılması Hakkında (Transkripsiyonun Aslı: Belge 3, Sayfa-137)	5
Galata ve Beyoğlu'nda Polis İşlerinin Düzenlenmesi İçin Bab-ı Seraskerideki Komisyona Katılması Öngörülen Şehremini Refik Bey Efendi'nin Henüz Hiçbir Toplantıya Katılmadığına Dair (Transkripsiyonun Aslı: Belge 4, Sayfa-137)	5
Polis İşlerini Düzenlemek Amacıyla Bab-ı Seraskeride Kurulmuş Olan Karma Komisyon Tarafından Kararlaştırılan Kanun Tasarısı Hakkında (Transkripsiyonun Aslı: Belge 5, Sayfa-138)	7
Beyoğlu ve Galata'da Polis İşlerinin Düzenlenmesi Amacıyla Oluşturulan Karma Komisyon Tarafından Kararlaştırılan Kanun Tasarısının Mütalaasına Dair (Transkripsiyonun Aslı: Belge 6, Sayfa-139)	9
Yabancı Vatandaşların Bulundukları Mağaza ve Dükkan Gibi Yerlere Girecek Olan Polis Memurlarının Güvenilir Kişilerden Seçilmesi ve Bu Konunun İstanbul'daki Sefaretler Tarafından Ecnebi Gazeteleri Aracılığıyla Duyurulması (Transkripsiyonun Aslı: Belge 7, Sayfa-140)	10
Bab-ı Seraskeride Oluşturulan Komisyondan Verilmiş Olan Layiha ve Mazbata Doğrultusunda Sefaretlerle Yazışmaların Devam Ettiği Hakkında Tezkere (Transkripsiyonun Aslı: Belge 8, Sayfa-141)	11

Polis İşlerinin Düzenlenmesiyle İlgili Hususların Müzakeresi İçin Zaptiye Müşiri Muavininin Hangi Gün ve Hangi Saatte Hariciye Nezaretinde Bulunacağını Sorulması Hakkında Tezkere (Transkripsiyonun Aslı: Belge 9, Sayfa-142)	12
Polis İşlerinin Düzenlenmesiyle İlgili Hususların Müzakeresine Zaptiye Müşirinin Muavini ile Beraber Katılacağını Bildirdiği Yazı (Transkripsiyonun Aslı: Belge 10, Sayfa-143)	12
Bab-ı Seraskeride Kurulan Komisyon Tarafından Kararlaştırılan Usul ve Tedbirler Hakkında Belçika Devleti'nin Görüşlerinin Belçika Sefiri Mösyö Kon Aracılığıyla Bildirilmesi (Transkripsiyonun Aslı: Belge 11-A, Sayfa-144)	13
Bab-ı Seraskeride Kurulan Karma Komisyonunda Kararlaştırılan Tedbirlerin Uygun Görüldüğüne Dair Vilanse-i Atık Sefareti Tarafından Hariciye Nezaretine Gönderilen Yazı (Transkripsiyonun Aslı: Belge 12, Sayfa-146)	20
Bab-ı Seraskeride Kurulan Komisyon Tarafından Suçların Önlenmesi ve Emniyetin Korunması İçin Kararlaştırılan Usul ve Tedbirlerin İspanya Sefareti Tarafından Yerinde Bulunduğu Hakkında (Transkripsiyonun Aslı: Belge 13, Sayfa-146)	21
Bab-ı Seraskeride Kurulan Komisyon Tarafından Kararlaştırılan Usul ve Tedbirlerin Sardunya Sefareti Tarafından Kabul Edildiğine ve Gereğinin Osmanlı Devleti Memurları Tarafından Yerine Getirilmesinin Temenni Edildiğine Dair (Transkripsiyonun Aslı: Belge 14, Sayfa-147)	21
Bab-ı Seraskeride Kurulan Komisyon Tarafından İstanbul'da Suçların Önlenmesi ve Genel Emniyetin Korunması İçin Kararlaştırılan Usul ve Tedbirlerin İsveç Sefaretince İtirazsız ve Tereddütsüz Kabul Edildiği Hakkında (Transkripsiyonun Aslı: Belge 15, Sayfa-147)	22
Bab-ı Seraskeride Kurulan Komisyon Tarafından Suçların Önlenmesi ve Emniyetin Korunması İçin Kararlaştırılan Usul ve Tedbirlerin Avusturya Sefaretince Aynen Kabul Edildiği Hakkında (Transkripsiyonun Aslı: Belge 16, Sayfa-148)	23
Bab-ı Seraskeride İstanbul'un Emniyet ve Güvenliği İçin Kararlaştırılan Kanun Tasarısına Rusya Sefiri Mösyö Bonitef'in Beş Maddelik Görüşlerinin Eklennesini İsteddiği Yazı (Transkripsiyonun Aslı: Belge 17, Sayfa-149)	23
Osmanlı Devleti Sınırları İçinde Yaşayan İngiltere Vatandaşlarının Suç ve Kabahat İşlemeleri Halinde Uygulanması Gereken Usul ve Tedbirler Hakkında İngiltere Sefiri Lord İstratford'un Görüşleri (Transkripsiyonun Aslı: Belge 18, Sayfa-150)	25
Suçların Önlenmesi ve Emniyetin Korunması Amacıyla Kararlaştırılan Usul ve Tedbirlerin Prusya Sefareti Tarafından Uygun Bulunduğu Hakkında (Transkripsiyonun Aslı: Belge 19, Sayfa-151)	26

Bazı Osmanlı Devlet Adamları ve Yabancı Devlet Sefaretleri Tarafından Düzenlenen Zabıta Tedbirlerinin Belçika Kanunlarına ve Osmanlı Devleti ile Belçika Arasında Yapılan Antlaşmalara Uygun Olduğu ve Tereddütsüz Kabul Edildiğine Dair (Transkripsiyonun Aslı: Belge 20, Sayfa-152)	26
Bab-1 Seraskeride Kurulan Komisyon Tarafından Kararlaştırılan Usul ve Tedbirlerle İlgili Napoli Sefaretinin Hariciye Nezaretine Gönderdiği Yazı (Transkripsiyonun Aslı: Belge 21, Sayfa-152)	27
Bab-1 Seraskeride Kurulan Komisyonda Hazırlanan Layiha Hakkında Amerikan Sefaretinin İtirazının Bulunmadığı, Ancak Diğer Sefaretlerin Layihanın Bazı Maddelerinden Kendi Tebaalarının Muaf Tutulmasını İstemeleri Halinde Amerikan Sefaretinin de Aynı Muafiyeti İsteme Hakkına Sahip Olması Gerektiği Hakkında (Transkripsiyonun Aslı: Belge 22, Sayfa-153)	28
Komisyon Tarafından Kararlaştırılan Layiha Maddeleri ile İlgili Yunan Devleti Sefiri Mösyö Kondoryoti Tarafından Gönderilen Yazı (Transkripsiyonun Aslı: Belge 23, Sayfa-154)	28
Osmanlı Devlet Adamları ile Yabancı Devlet Sefaretleri Tarafından Kararlaştırılan Tedbirler Hakkında Flemenk Sefaretinin Değerlendirmelerini Kapsayan Yazı (Transkripsiyonun Aslı: Belge 24, Sayfa-155)	29
Bab-1 Seraskeride Kurulan Karma Komisyon Tarafından Kararlaştırılan Hususlarla İlgili Kanun Tasarısı (Transkripsiyonun Aslı: Belge 25, Sayfa-156)	30
Polis İşlerinin Düzenlemesi Amacıyla Hazırlanan Beş Maddelik Layihanın Sefaretlere Gönderildiği ve Sefaretlerden Alınan Cevaplara Binaen Hazırlanan Layiha (Transkripsiyonun Aslı: Belge 26, Sayfa-157)	32
II. BÖLÜM	
ANADOLU'DA VE İSTANBUL'DA POLİSİN TEŞKİLATLANMASI	35
Zaptiye Meclisi Azası Atıf Bey'in Beyoğlu Zaptiyesine, Ali Efendi'nin ise Zaptiye Meclisi Azalığına Tayinleri Hakkında (Transkripsiyonun Aslı: Belge 27, Sayfa-161)	37
Mekteb-i Tıbbiye Öğrencilerine Teşrih ve Ameliyatın Öğretilmesi İçin Tersane-i Amire Zindanında ve Zaptiye Hapishanesindeki Suçlulardan Vefat Edenlerin Gönderilmesi ile İlgili Yazı (Transkripsiyonun Aslı: Belge 28, Sayfa-162)	38
Tunuslu Askerler ile Darülfünun Hastahanesinde Bulunan Fransızlar Arasında Meydana Gelen Olaylarla İlgili Serasker Paşa'ya Gönderilen Tezkere (Transkripsiyonun Aslı: Belge 29, Sayfa-163)	39

Sarrachane Civarında Evleri Zapt Edenlerin Zor Kullanılarak Çıkarılacağı, Bunlar Kadın İse Mahallesinin İmam ve Muhtarları ile Çıkarılıp Bab-ı Zaptiyyeye Getirileceği Hususunda (Transkripsiyonun Aslı: Belge 30, Sayfa-164)	41
Bab-ı Zaptiye Polis Odalarının İnşaat Masrafları ve Travnik Kazasında Bulunan Topçu, Süvari ve Piyade Bölüklerinin Kışla ve Ahır Tamir Masraflarına Dair Tezkere (Transkripsiyonun Aslı: Belge 31, Sayfa-165)	43
Kayseri Sancağına Bağlı Muncasun Köyüne Giden Bazı Zaptiye Neferleri Hakkında Araştırma Yapılması (Transkripsiyonun Aslı: Belge 32, Sayfa-166)	44
Kayseri Sancağına Bağlı Muncasun Köyüne Giden Bazı Zaptiye Neferleri Hakkında İstefan İsimli Şahsın İhbarına Binaen Gerekli Araştırmaların Yapılması Hakkında Kayseri Kaymakamına Gönderilen Yazı (Transkripsiyonun Aslı: Belge 33, Sayfa-166)	45
Bir Rum Vatandaşın İslamiyet’i Kabul Etmesi ve Polis Karakolunda Birkaç Günlüğüne Misafir Edilmesi Hususunda Tezkere (Transkripsiyonun Aslı: Belge 34, Sayfa-167)	46
Akçaabat Kazasının Büyüklüğü Sebebiyle Yirmi Beş Nefer Zaptiyyenin Daha İstihdam Edilmesi Hakkında (Transkripsiyonun Aslı: Belge 35, Sayfa-168)	47
Hırsızlık Yaptığı Anlaşılan Abdullah İsimli Şahsa Pranga Cezasının Verildiğine Dair (Transkripsiyonun Aslı: Belge 36, Sayfa-169)	48
Meyhaneler Hakkında Yapılan Düzenlemeyle İlgili Görüş ve Değerlendirmeye Dair Zaptiye Müşirine Gönderilen Tezkere (Transkripsiyonun Aslı: Belge 37, Sayfa-170)	49
İzmir Zaptiye Sergerdesi Hamdi Bey Marifetiyle Polis Masraflarının Ödenmesi İçin Kararlaştırılan Meblağın İlgili Yerlere Gönderildiği Hakkında (Transkripsiyonun Aslı: Belge 38, Sayfa-170)	50
Polis Masrafları İçin Gönderilen Paranın Yolda Hırsızlara Karşı Korunması İçin İstihdam Edilen Hafife Memurları Hakkında (Transkripsiyonun Aslı: Belge 39, Sayfa-171)	51
Mizanü’l-Ahlak Adıyla Bir Polis Gazetesi’nin Yayınlanması Hakkında (Transkripsiyonun Aslı: Belge 40, Sayfa-172)	52
Kandiye Kasabasındaki Hapishanenin Fiziki Bakımdan Yetersiz Olmasından Dolayı Mahpusların Zor Durumda Oldukları ve İki Adet Polis Odası ile Bir Adet Koğuş Yapılması Hakkında Mazbata (Transkripsiyonun Aslı: Belge 41, Sayfa-173)	53

Bab-1 Zaptiyede Bulunan Hapishaneler Hakkında (Transkripsiyonun Aslı: Belge 42, Sayfa-174)	54
Bab-1 Zaptiyede Bulunan Tevkifhane, Polis Odaları ve Karakolhanelerin Düzenlenmesi ve Buralarda Bulunan Mahpusların Her Türlü İhtiyaçlarının Karşılanması ile İlgili Yazı (Transkripsiyonun Aslı: Belge 43, Sayfa-175)	55
Bab-1 Zaptiyede Bulunan Tevkifhane, Polis Odaları, Karakolhaneler ve Sorgu Dairesinin Tamiri ile Mahpusların Elbiselerinin Yenilenmesi İçin Gerekli Masrafların Maliye Nezaretine Bildirilmesi Hakkında (Transkripsiyonun Aslı: Belge 44, Sayfa-176)	56
Eyüp, Galata ve Beyoğlu Başta Olmak Üzere İstanbul'da Bakım ve Onarıma Muhtaç Karakolhaneler Hakkında (Transkripsiyonun Aslı: Belge 45-A, Sayfa-177)	57
III. BÖLÜM	
BALKAN TOPRAKLARINDA POLİSİN TEŞKİLATLANMASI	63
Güzelova'da Görevlendirilen Polis Müdür ve Memurlarının Tayin ve Ücretleri Hususunda Tezkere (Transkripsiyonun Aslı: Belge 46, Sayfa-181)	65
Selanik Sancağında Artan Eşkıyalık Olayları Karşısında Yeni Zaptiye Neferlerinin Görevlendirilmesi (Transkripsiyonun Aslı: Belge 47, Sayfa-182)	66
Lyon Şehri Meclis Azasından Petros Paso'nun Polis Nizamatinin Lügatını İçeren Kitapları Hakkında (Transkripsiyonun Aslı: Belge 48, Sayfa-183)	67
Yanya'da Kurulan Geçici Mecliste Sorgulanacak Şahısların Muhafazası İçin Polis Hapishanesi Yapılması Hakkında (Transkripsiyonun Aslı: Belge 49, Sayfa-184)	68
Selanik'te Bulunan Polis Neferlerinin Arnavut Olup, Birçoğunun Haydut ve Eşkıyalarla Akraba Olmasının Güvenlik Zaafiyeti Oluşturduğu Hakkında (Transkripsiyonun Aslı: Belge 50, Sayfa-185)	69
Pirlepe'li Taso'nun Sırp Hükümetine Teslimi, Asakir-i Nizamiye ile İlgili Bir Karar Alınması ve Emaretin İç İşlerine Karışılmaması Hakkında (Transkripsiyonun Aslı: Belge 51, Sayfa-186)	71
Selanik'de Yeterli Sayıda Tevkifhane ve Polis Odası Bulunmadığına Dair (Transkripsiyonun Aslı: Belge 52, Sayfa-187)	74
Belgrad'ın Sava Mahallesi'nde Ticaret Yapan Müslümanlara Karşı Uygunsuz Hareketlerde Bulunan Sırp Polisler Hakkında Sırp Hariciye Müdüriyetine Gönderilen Yazı (Transkripsiyonun Aslı: Belge 53, Sayfa-188)	76

Sava Mahallesi'nde Meydana Gelen Olayların Belgrad Muhafızlığı Tarafından Sadarete Bildirilmesi (Transkripsiyonun Aşl: Belge 54, Sayfa-188)	77
Belgrad'ın Sava Mahallesi'nde İkamet Eden Müslümanlara Karşı Sırlı Polislerin Yakışksız ve Uygunsuz Hareketlerde Bulunmaması Gerekliğine Dair Sırp Emaretime ve Belgrad Muhafızlığına Gönderilen Yazı (Transkripsiyonun Aşl: Belge 55, Sayfa-189)	78
Prusya Devleti Vatandaşlarının Belgrad'da Karşılaştıkları Pasaport Sorunları Hakkında (Transkripsiyonun Aşl: Belge 56, Sayfa-190)	79
Prusya Devleti Vatandaşlarının Belgrad'da Karşılaştıkları Pasaportla İlgili Sorunların Osmanlı Devleti'ne Bildirildiğine Dair Sırp Beyine Gönderilen Yazı (Transkripsiyonun Aşl: Belge 57, Sayfa-191)	80
Yanya Çarşısı'nda Yanan Karakolhanenin Yerine Bir Polis Hapishanesinin Yapılması Hakkında (Transkripsiyonun Aşl: Belge 58, Sayfa-192)	81
Yanya Çarşısı'nda Yeni Bir Polis Hapishanesinin Yapılması İçin Gereken Masrafların Karşılmasına Dair (Transkripsiyonun Aşl: Belge 59, Sayfa-193)	82
Yanya Çarşısı'nda Yanan Karakolhanenin Yerine Yapılacak Polis Hapishanesi Hakkında (Transkripsiyonun Aşl: Belge 60, Sayfa-194)	83
Yürürlükte Olan Nizam ve Talimatların Komisyonca Değerlendirildikten Sonra Seyr-i Sefain Maddesine Uygun Hale Getirilmesi (Transkripsiyonun Aşl: Belge 61, Sayfa-195)	85
Sardunya'da Deniz Polisine Dair Kapudan-ı Derya Mehmed Ali Paşa Hazretlerine Gönderilen Tezkere (Transkripsiyonun Aşl: Belge 62, Sayfa-196)	86
Silistre Meclis-i Tahkik Eski Reisi Aşir Efendi'nin İstanbul'a Dönmesiyle, Emrindeki Polis Memurları ve Katibe İhtiyaç Kalmadığı ve Maaşlarının Devlet Hazinesine Bırakılması Hususunda (Transkripsiyonun Aşl: Belge 63, Sayfa-197)	87
İşkodra Polis Memuru Seyyid Necib Mustafa'nın Görevden Ayrılıp İstanbul'a Gelmesi Hakkında (Transkripsiyonun Aşl: Belge 64, Sayfa-198)	88
İşkodra Polis Memuru Seyyid Necib Mustafa'nın Halefini Beklemek Zorunda Olmadığı Hakkında (Transkripsiyonun Aşl: Belge 65, Sayfa-199)	89
Tuna Nehri Üzerinde Seyir Eden Her Türü Vasıtanın Kotrolünde Görev Alacak Polisler, Nehir Kenarlarında Kurulacak Karakolhaneler ve Tonbaz Nizamnamesi'nin Belli Başlı Maddeleri Hakkında (Transkripsiyonun Aşl: Belge 66-A, Sayfa-200)	90

Belgrad'da Dört yolağı Mahallesi Polis İdaresinin Kaldırılması Gereğine Dair (Transkripsiyonun Aslı: Belge 67, Sayfa-202)	93
Belgrad'da Dört yolağı'nda Sırp Emaretine Kiraya Verilen Hanenin Altında Polis Heyeti Bulunması Sebebiyle Yapılan İşlemin İptal Edilmesi Hakkında (Transkripsiyonun Aslı: Belge 68, Sayfa-203)	94
Tulca'da İstihdam Edilecek Polis ve Tahsildarların Tayin, Maaş ve Giysilerine Dair (Transkripsiyonun Aslı: Belge 69-A, Sayfa-204)	95
Tulca'da Polis Hizmetini İcra Etmek Üzere İstihdam Edilen Zaptiyelerin Maaşları Hususunda (Transkripsiyonun Aslı: Belge 70, Sayfa-206)	98
Niş ve Sofya'da Görevlendirilecek Memurların Taksim ve Tayinleri Hakkında (Transkripsiyonun Aslı: Belge 71, Sayfa-207)	99
Bosna ve Hersek'de Zaptiye İşleri İçin Süvari ve Piyadelerin Tayin ve Taksiminden Sonra, Sınır Güvenliği İçin Başka Askerlerin İstihdamına Lüzum Göründüğüne Dair (Transkripsiyonun Aslı: Belge 72, Sayfa-208)	100
Niş ve Sofya'da Görevlendirilecek Memurların Taksim ve Tayinleri Hakkındaki Yazının Değerlendirildiği Hakkında (Transkripsiyonun Aslı: Belge 73, Sayfa-209)	103
Manastır Sancağı Aşarını Toplama İşinin Eskiden Olduğu Gibi Muhtarlara Havalesi ve Gerekli Teşvikleri Yapmak Üzere Heyet-i Mahsusada Elli Beş Nefer Süvari Zaptiyenin Seçimi ve İstihdamı Hakkında (Transkripsiyonun Aslı: Belge 74, Sayfa-210)	104
IV. BÖLÜM	
OSMANLI DEVLETİ'NİN YABANCI POLİSLERE VERDİĞİ NİŞANLAR	105
Polis Memuru Mösyö Nisbon'a Bir Adet Mecidiye Nişanı Verildiğine Dair (Transkripsiyonun Aslı: Belge 75, Sayfa-213)	107
Marsilya Şehrinde Sahte Para Basanların Yakalanmasında Üstün Gayretleri Görülen Bazil Orine'ye Beşinci Rütbeden Mecidiye Nişanı Verildiğine Dair (Transkripsiyonun Aslı: Belge Sayfa-214)	108
Fransa Devleti Şark Ordusu Eski Polis Memurlarından Vensantin'in Paris'de Osmanlı Devleti Nişanı İmal Edip Sahte Berat Düzenleyerek Dağıttığı Hakkında (Transkripsiyonun Aslı: Belge Sayfa-215)	109
Marsilya'da Sahte Para Basanların Yakalanmasında Hizmeti Görülen Marsilya Polis Memuru Mösyö Bazil Orine'nin Ödüllendirilmesi Hakkında (Transkripsiyonun Aslı: Belge 78, Sayfa-216)	110

Marsilya’da Sahte Para Basanların Yakalanması Hususunda Hizmeti Görülen Marsilya Polis Memuru Mösyö Bazil Orine’ye Beşinci Rütbeden Nişan Verildiğine Dair (Transkripsiyonun Aslı: Belge 79, Sayfa-217)	111
Sahte Para Basanların Yakalanması Hususunda Hizmeti Görülen Mösyö Bazil Orine’nin Ödüllendirilmesi Hususunda Tezkere (Transkripsiyonun Aslı: Belge 80, Sayfa-218)	112
Mösyö Bibankini’ye Nişan Verilmesi Hakkında (Transkripsiyonun Aslı: Belge 81, Sayfa-219)	113
Üstün Gayretleri Görülen Mösyö Bibankini’nin Ödüllendirilmesine Dair (Transkripsiyonun Aslı: Belge 82, Sayfa-220)	114
Napoli’de Polis Nezaretlerini İdare Etmekte Olan Mösyö Bibankini’ye Birinci Rütbeden Mecidiye Nişanı Verilmesi Hususunda (Transkripsiyonun Aslı: Belge 83, Sayfa-221)	115
Avusturya Polis Nezareti Müsteşarı Baron Jozef Deni’nin Dördüncü Rütbeden Mecidiye Nişanı ile Ödüllendirilmesi İçin Viyana Sefiri Kalimaki Bey Tarafından Hariciye Nezaretine Gönderilen Yazı (Transkripsiyonun Aslı: Belge 84, Sayfa-222)	116
Avusturya Polis Nezareti Müsteşarı Baron Jozef Deni’ye Dördüncü Rütbeden Nişan Verilmesi İçin Viyana Sefiri Kalimaki Bey Tarafından Gönderilen Yazının Padişah Hazretlerine Sunulduğuna Dair (Transkripsiyonun Aslı: Belge 85, Sayfa-223)	117
Avusturya Polis Nezareti Müsteşarı Baron Jozef Deni’ye Dördüncü Rütbeden Bir Kıt Mecidiye Nişanı Verilmesi (Transkripsiyonun Aslı: Belge 86, Sayfa-224)	118
Avusturya Polis Nezareti Müsteşarı Baron Jozef Deni’ye Dördüncü Rütbeden Bir Kıt Nişan Verilmesi Hususunda Tezkere (Transkripsiyonun Aslı: Belge 87, Sayfa-225)	119
Avusturya Polis Nezareti Müsteşarı Baron Jozef Deni’ye Dördüncü Rütbeden Mecidiye Nişanı Verilmesi Hakkında (Transkripsiyonun Aslı: Belge 88, Sayfa-226)	120
Bükreş Polis Memuru Kolonel Kostantin Karaca’nın Hizmetlerinden Dolayı Beşinci Rütbeden Mecidiye Nişanı ile Mükafatlandırılmasına Dair (Transkripsiyonun Aslı: Belge 89, Sayfa-227)	121
Bükreş Polis Memuru Kolonel Kostantin Karaca’nın Münasip Bir Rütbeden Nişan ile Ödüllendirilmesi Hususunda (Transkripsiyonun Aslı: Belge 90, Sayfa-228)	122
Bükreş Polis Memuru Kolonel Kostantin Karaca’nın Bir Hırsız Çetesini Meydana Çıkarması Nedeniyle Kendisine Beşinci Dereceden Mecidiye Nişanı Verilmesinin Münasip Görüldüğüne Dair (Transkripsiyonun Aslı: Belge 91, Sayfa-229)	123

Bükreş Şehri Polis Memuru Kolonel Kostantin Karaca'ya Geçmiş Hizmetlerine Karşılık Olarak Beşinci Rütbeden Bir Kıta Mecidiye Nişanı Verilmesi İçin Nişan Kalemine Gönderilen İlmuhaber (Transkripsiyonun Aslı: Belge 92, Sayfa-230)	124
Hocabey'de Görevli Polis Memuru Vitirga'ya Beşinci Rütbeden Mecidiye Nişanı Verildiğine Dair (Transkripsiyonun Aslı: Belge 93, Sayfa-231)	125
Çeşitli Görevlilere Nişan Verilmesi Hakkında (Transkripsiyonun Aslı: Belge 94, Sayfa-232)	126
Polis Memuru Mösyö Karaca'ya Verilen Beşinci Rütbeden Mecidiye Nişanı Hakkında (Transkripsiyonun Aslı: Belge 95, Sayfa-233)	127
Polis Memuru Mösyö Karaca'nın Beşinci Rütbeden Değil, Üçüncü Rütbeden Mecidiye Nişanı Talebi (Transkripsiyonun Aslı: Belge 96, Sayfa-234)	128
Eflak Emareti Eski Kaymakamı Kiga'ya Birinci Rütbeden Mecidiye Nişanı Verilmesi Hususunda (Transkripsiyonun Aslı: Belge 97, Sayfa-235)	129
Eski Kaymakam Prens Kiga'ya Verilecek Mecidiye Nişanı Hususunda (Transkripsiyonun Aslı: Belge 98, Sayfa-236)	129
Eflak Emareti Eski Kaymakamı Kiga'ya Birinci Dereceden, Vekili Mösyö Palacyano ve Mösyö Karaca'ya Üçüncü Dereceden Mecidiye Nişanı Verilmesi Hakkında (Transkripsiyonun Aslı: Belge 99, Sayfa-237)	130
Eflak Polis Memurlarından Karaca'ya Üçüncü Rütbeden Mecidiye Nişanı Verildiğine Dair (Transkripsiyonun Aslı: Belge 100, Sayfa-238)	131
Bükreş Polis Memuru Kostantin Karaca'ya Verilen Mecidiye Nişanının Üçüncü Rütbeden Mecidiye Nişanına Dönüştürülmesi (Transkripsiyonun Aslı: Belge 101, Sayfa-239)	132
KAYNAKÇA	240

ÖNSÖZ

Ecdadımız, toplumun huzur ve güvenliğine özel bir önem vererek, iç güvenlik hizmetlerinin temellerini bundan yüzlerce yıl önce atmıştır. İç güvenlik hizmetleri Selçuklular, Anadolu Beylikleri ve Osmanlı Beyliğinin imparatorluğa dönüşme sürecinde daha sistematik bir yapıya kavuşmuştur.

Osmanlı Devleti'nin son dönemlerinde idari, iktisadi, sosyal ve kültürel değişimlerle birlikte mülki, adli ve askerî hizmetler birbirinden ayrılarak uzmanlaşmaya gidilmiş, iç güvenlik hizmetleri de yeniden yapılandırılmıştır.

Polis Teşkilatının 168. kuruluş yıl dönümünü kutladığımız şu günlerde polis teşkilatının değişim sürecini, geçmişini ve toplumdaki rolünü ortaya koyan eserlere her zamankinden daha fazla ihtiyaç duymaktayız.

2012 Yılında Arşiv ve Dokümantasyon Dairesi Başkanlığınca hazırlanan ve yayımlanan “Belgelerle Türk Polis Tarihi-I” adlı kitapta, iç güvenlik biriminin “Polis” adı altında yapılanması ve 1845’te kurulan Polis Meclisi tarafından hazırlanan on yedi maddelik Nizamnamenin hazırlanış süreci, Polis Meclisinin idarî yapılanması ile uygulamaları ve İstanbul dışında polis uygulamaları ile ilgili belgelerin çevirileri yapılmıştır.

Belgelerle Türk Polis Tarihi-I adlı kitabın devamı olan bu kitapta 1855-1865 yılları arasında; Anadolu, Rumeli ve İstanbul’da Polisin teşkilatlanması ve yabancı sefaretlerle yapılan polisle ilgili yazışmalara dair belgelerin çevirileri yayımlanmaktadır.

Türk Polis Teşkilatı’nın tarihinin anlaşılmasına katkı sağlayacak bu tür çalışmaların artarak devam etmesini, Teşkilatımız mensuplarına ve araştırmacılara faydalı olmasını temenni eder, bu eserin hazırlanmasında emeği geçen meslektaşlarımı tebrik ederim.

Mehmet KILIÇLAR
Vali
Emniyet Genel Müdürü

İKİNCİ BASKI ÖNSÖZ

İnsanlık tarihi boyunca en temel ihtiyaçlardan biri olarak ortaya çıkan güvenlik ihtiyacı günümüzde artarak önemini korumaya devam etmektedir. Her devlet yaşadığı çağın gereklerine uygun olarak iç ve dış güvenlik hizmeti sunmuş ve sunmaya devam etmektedir. Dünyanın en köklü devletlerini kurmuş olan ecdadımız halkının huzur ve güvenliğine büyük önem vermiş, bu doğrultuda güvenlik birimlerini titiz bir şekilde teşkilatlandırmıştır.

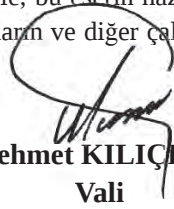
Tarihi süreçte giderek gelişen güvenlik sistemleri Osmanlı Devleti döneminde sistematik bir yapıya kavuşmuştur. Güvenlik hizmetlerinin her zamankinden daha büyük önem arz ettiği günümüzde, Türk Polis Teşkilatının yapısı, gelişim ve değişim süreci ile toplumdaki rolünü ortaya koyarak geleceğe daha sağlam adımlarla devam etmek amacıyla 2012 yılında “Belgelerle Türk Polis Tarihi-1” adlı bir çalışma yapılmıştır.

Belgelerle Türk Polis Tarihi-1 isimli çalışmada iç güvenlik biriminin “Polis” adı altında yapılanması, 1845’te kurulan Polis Meclisi tarafından hazırlanan on yedi maddelik Nizamnamenin hazırlanış süreci, Polis Meclisinin idari yapılanması, uygulamaları ve İstanbul dışındaki polis uygulamaları orijinal dokümanları yanında ilgili belgelerin çevirileri ile birlikte yer verilmiştir.

Belgelerle Türk Polis Tarihi-1 adlı eserin devamı niteliğindeki ikinci kitap ise 1855-1865 yılları arasında; Anadolu, Rumeli ve İstanbul’da Polisin Teşkilatlanması, polisle ilgili olarak yabancı sefaretlerle yapılan yazışmaların orijinal belgeleri ve çevirilerine yer verilmiştir.

Türk Polis tarihine ışık tutacak çalışmalara seri kitaplar şeklinde devam edilecektir. Ancak, “Belgelerle Türk Polis Tarihi-1” ve “Belgelerle Türk Polis Tarihi-2” adlı çalışmalara olan talep ve ihtiyaç nedeniyle ikinci baskısının yapılması zorunluluğu ortaya çıkmıştır. Bu nedenle, “Belgelerle Türk Polis Tarihi-1” ve “Belgelerle Türk Polis Tarihi-2” adlı çalışmaların ikinci baskısı tek bir kitapta toplanarak “Belgelerle Türk Polis Tarihi 1-2” olarak yeniden basılmıştır. Serinin bundan sonraki kitapları da şanlı polis tarihine yakışır bir şekilde aynı kalite ve standartlarda basılmaya devam edecektir.

Türk Polis tarihinin öğrenilmesi, daha iyi anlaşılması ve gelecek kuşaklara aktarılması adına yapılan bu değerli çalışmaların meslektaşlarımıza, araştırmacılara ve Türk Polis tarihine ilgi duyan herkese faydalı olması temennisiyle, bu eserin hazırlanmasında emeği geçen meslektaşlarımı tebrik eder, araştırmacıların ve diğer çalışanların başarılarının devamını dilerim.

Mehmet KILIÇLAR

Vali

Emniyet Genel Müdürü

KISALTMALAR

BAŞVURU KISALTMALARI

Bkz. : Bakınız
C. : Cilt
S. : Sayı
s. : Sayfa
vb. : Ve benzeri

DEVLET ARŞİVLERİ İLE İLGİLİ KISALTMALAR

BOA : Başbakanlık Osmanlı Arşivi
A.AMD. : Bab-ı Asafî Amedî Kalemî Evrakı
A.DVN. : Sadaret Divan Kalemî Evrakı
A.DVN.MHM. : Sadaret Mühimme Evrakı
A.MKT. : Sadaret Mektubî Kalemî Evrakı
A.MKT.MHM. : Sadaret Mektubî Kalemî Mühimme Kalemî Evrakı
A.MKT.MVL. : Sadaret Mektubî Kalemî Meclis-i Vala Evrakı
A.MKT.NZD. : Sadaret Mektubî Kalemî Nezaret ve Devair Evrakı
A.MKT.UM. : Sadaret Mektubî Kalemî Umum Vilayat Evrakı
HR.MKT. : Hariciye Nezareti Mektubî Kalemî Evrakı
İ.DH. : İradeler Dâhiliye Nezareti Evrakı
İ.MVL. : İradeler Meclis-i Vala Evrakı
MVL. : Meclis-i Vala Evrakı
ZB. : Zabtiye Nezareti Evrakı

HİCRİ AYLAR

M. : Muharrem
S. : Safer
Ra. : Rebiyülevvel
R. : Rebiyülahir
Ca. : Cemaziyelevvel
C. : Cemaziyelahir
B. : Recep
Ş. : Şaban
N. : Ramazan
L. : Şevval
Za. : Zilkade
Z. : Zilhicce

GİRİŞ

Türk Polis Teşkilatı tarihini ilgilendiren ve Osmanlı Devleti’nden miras kalan tarihimizi aydınlatmak ve Osmanlı paleografyası ile ilgilenen okuyucularımıza ve araştırmacılarımıza kolaylık sağlamak amacıyla geçen yıl yayınladığımız “Belgelerle Türk Polis Tarihi-I” adlı eserimizin devamı niteliğinde olan bu çalışmamıza “Belgelerle Türk Polis Tarihi-2” adını verdik.

Bu eserin sunumunda, 1855-1865 tarihleri arasını kapsayan döneme ait belgeleri, “Polis Teşkilatı Hakkında Sefaretlerle Yapılan Yazışmalar”, “Anadolu’da ve İstanbul’da Polisin Teşkilatlanması”, “Balkan Topraklarında Polisin Teşkilatlanması” ve “Osmanlı Devleti’nin Yabancı Polislere Verdiği Nişanlar” adı altında dört bölüme ayırdık.

Her bölüm içerisinde bulunan evrakı, kronolojik sırada verdik. Bölümler içerisinde bulunan belgelerin hangi kaynaktan alındığını “1¹, 2³, 3⁵...” şeklinde dipnotla gösterdik. Bu sayıların altına her konu için bir açıklama metni koyarak metnin sonuna, belge ise transkripsiyonunun hangi sayfada hangi numarada olduğunu, transkripsiyon ise aslının hangi sayfada kaç numaralı belge olduğunu ekledik. Açıklaması yazılan konuda, birden fazla belgenin bulunması hâlinde transkripsiyonların ve belgelerin arasına “*” işaretini, transkripsiyonda ayın { ع } harfi için { ‘ } işaretini kullandık.

Şahıs isimlerinin transkripsiyonunda ise ince ve kalın ünlüleri, ayın ve hemzeyi göstermeden şahıs isimlerini “Ahmet, İsmail, ...” biçiminde gösterdik.

Orijinal belge ile transkripsiyon metinlerini karşılaştırmak isteyenler için belgelerin kitaba tıpkıbasımlarını koyduğumuz gibi transkripsiyonlarda satır numaralarını “(1), (2), (3)...”; metin içinde veya sonunda geçen tarihlerin yazılmayan kısımlarını ve miladi tarihlere çevrimlerini “...işbu fi 20 Muharrem (bin iki yüz) altmış altı (6 Aralık 1849) senesinde...”; metin içerisinde yazılan farklı kısımların daha kolay bulunması için “(Yatay Kısım), (Mühür), (İmzâ), (Sayfa 2), (Yan Kısım)” biçiminde gösterdik.

I. BÖLÜM

POLİS TEŞKİLATI HAKKINDA SEFARETLERLE YAPILAN
YAZIŞMALAR

1¹

Beyoğlu ve Galata'da Polis İşlerinin Düzenlenmesi Amacıyla Bab-ı Vala-yı Seraskeride Oluşturulacak Komisyona Katılacak Görevli Sayısının İlgili Kurumlara Bildirilmesi Hakkında Tezkere (Transkripsiyonun Aslı: Belge 1, Sayfa-135)

(1) Zât-ı Vâlâ-yı Hazret-i Kapudanîye ve Tophâne-i 'Âmire² ve Nezâret-i Celîlesiyle ve Zabtiyye Müşîrineleri Hazerâtına Tezâkir-i Sâmiyye

(2) Beyoğlu ve Galata taraflarında düvel-i ecnebiyye teba'asından tecemmu' etmekde olan bir takım serseri ve mechûlü'l-ahvâl kesânın (3) tard ve teb'idiyle 'umûr-ı zabtiyyenin yoluna konulması zımnında umûr-ı zabtiyyenin yoluna konulması ve (...) vukû'a gelmekte olan uygunsuzlukların mechûlü'l-ahvâl olan kesânın def'i çâresinin istihsâl kılınması [1] ümerâ-yı 'askeriyyede Bâb-ı Vâlâ-yı Ser'asker³ide Bâb-ı 'Âliden üç ve umerâ-yı 'askeriyyeden üç ve Tersâne-i 'Âmire (4) ve Bâb-ı Zabtiyyeden ve karantina memûrlarından birer ve düvel-i müttehâbbe⁴ sefâretleri cânibinden dahi birer memûrdan mürekkeb muhtelit⁵ bir komisyon bir komisyon (5) teşkîli tensîb olunub Bâb-ı 'Âlice iktizâsı icrâ olunmuş ve keyfiyyet icâb hâl-i intihâbı iktizâ eden memûrların merci'leri taraflarına eden mahallere (6) bildirilmiş olmağla Tersâne-i 'Âmire tarafından ta'yini lâzım gelen memûrun dahi intihâbıyla Bâb-ı Vâlâyı Ser'askeriye (7) irsâl buyurulması bâbında. (7 L. 1273-31 Mayıs 1857).⁶

(Yan Kısım)

[1]

Zımnında esâs-ı ittihâz olunacak tedâbir-i müessire ve dâimenin müzâkeresi için.

1 BOA, HR. MKT, 191-12.

2 Tophane, İstanbul'da top yapılan yere verilen addır. Bu yer, topçulukla ilgili işlerle meşgul olan Topçubaşı'lığın yerine 1832 yılında kurulan Tophane Müşîrlîği (Tophane-i Amire Müşîrlîği) Dairesine itihâz edildi. Müşîrlîğin başında bulunan kişiye de Tophane Müşîri (Tophane-i Amire Müşîri) denilirdi. Tophane Müşîri, askerî görevlerinin yanı sıra Galata, Beyoğlu ve civarının zaptiye işlerinden sorumluydu. Bkz.: Mehmet Zeki Pakalın, Osmanlı Tarih Deyimleri ve Terimleri Sözlüğü, İstanbul 1993, C.III, s.513-514.

3 Umur-ı Berriye-i Askeriye Nezaretinin başında bulunan zata verilen unvan. Bkz.: Mehmet Zeki Pakalın, Osmanlı Tarih Deyimleri ve Terimleri Sözlüğü, İstanbul 1993, C.III, s.176.

4 Birbirlerini dost sayan devletler. Bkz.: Ferit Devellioğlu, Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lûgat, Ankara 2008, s. 6766.

5 Karışık, karma. Bkz.: Ferit Devellioğlu, Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lûgat, Ankara 2008, s. 675.

6 Varakın tasnif fişinde verilen tarih kullanılmıştır.

2⁷

Beyoğlu ve Galata'da Polis İşlerinin Düzenlenmesi Amacıyla Oluşturulacak Karma Komisyon Hakkında Bab-ı Ali Tarafından Gereğinin Yapıldığı ve İlgili Yerlere Bildirildiği Hususunda (Transkripsiyonun Aslı: Belge 2, Sayfa-136)

(1) Devletlü efendim hazretleri

(2) Beyoğlu ve Galata taraflarında umûr-ı zabtiyyenin yoluna konulması ve mechûlû'l-ahvâl kesânın def'i çâresinin istihsâl kılınması zımnında esâs-ı ittihâz olunacak tedâbîr-i müessire ve dâimenin müzâkeresiçün (3) Bâb-ı Vâlâ-yı Ser'askerîde Bâb-ı 'Âliden üç ve ümerâ-yı 'askeriyyeden üç ve Tersâne-i Âmire ve Bâb-ı Zabtiyyeden ve karantina memûrlarından birer ve düvel-i mütehâbbe sefâretleri cânibinden dahi birer memûrdan (4) mürekkeb muhtelit bir komisyon teşkili tensîb olunub Bâb-ı 'Âlice iktizâsı icrâ olunmuş ve keyfiyyet icâb eden mahallere bildirilmiş olmağla Bâb-ı Zabtiyyeden ta'yîni lâzım gelen memûrun dahi (5) intihâbıyla Bâb-ı Vâlâ-yı Ser'askeriyyeye irsâl buyurulması mütevakkıf-ı himem-i behiyyeleridir. Fî 7 L. Sene (12)73 (31 Mayıs 1857).

(Yatay Kısım)

(1) Ma'rûz-ı çâker-i kemîneleridir ki

(2) Hâme-pîrâ-yı ta'zîm ve ibcâl olan işbu fermânnâme-i sâmi-i cenâb-ı vekâlet-penâhileri (3) meâl-i 'âlisi rehîn-i îkân-ı çâkerânem olmuş ve bu misillü müzâkerede vukûf-ı (4) kâmile ashâbından bir bendelerinin ta'yîni icâb edeceğinden ve Sa'âdetlü (5) Mu'âvin Efendi hazretleri bendeleri tensîb olunarak komisyon-ı mezkûra (6) 'azîmeti tefhîm olunmuş olmağla ol bâbda ve her hâlde emr ü fermân (7) hazret-i men lehü'l-emrindir. Fî 9 L. Sene (12)73 (2 Haziran 1857).

(İmzâ)

7 BOA, HR. MKT, 191-80.

3⁸

Galata ve Beyoğlu'nda Polis İşlerinin Düzenlenmesi Amacıyla Bab-ı Seraskeride Oluşturulan Komisyona İstanbul Şehremininin Haftada Bir İki Gün Katılması Hakkında (Transkripsiyonun Aslı: Belge 3, Sayfa-137)

(1) Şehr-emâneti Mu'âvin-i Evveline Tezkire-i Sâmiyye

(2) Galata ve Beyoğlu taraflarının ıslâh-ı umûr-ı zâbitasıçün Bâb-ı Ser'askeride mahsûs bir komisyon teşkîl olunduğuna ve teba'a-i düvel (3) ecnebiyyeden bu tarafda dükkâncı bulunanlar ile âmed-şüd⁹ edenlerin pasaportları hakkında şehr-emânetince der-dest ba'zı nizâm bulunduğuna (4) mebnî haftada bir iki gün müzâkere-i vâkı'ada komisyon-ı mezkûrda komisyonda zât-ı şerîflerinin dahi bulunması icâb-ı maslahatdan olmasıyla (5) olacağı bu kerre taraf-ı vâlâ-yı Ser'askeriden bâ-tezkire ifâde ve beyân olunmuş iş'âr kılınmış olmağla icâbının icrâsına himmet esâmîleri sıyâkında tezkire ol vechle mezkûr komisyon-ı mezkûre azimetine beyân-ı hâle ibtidâr kılınır.

Galata ve Beyoğlu'nda Polis İşlerinin Düzenlenmesi İçin Bab-ı Seraskerideki Komisyona Katılması Öngörülen Şehremini Refik Bey Efendi'nin Henüz Hiçbir Toplantıya Katılmadığına Dair (Transkripsiyonun Aslı: Belge 4, Sayfa-137)

(1) Ma'rûz-ı çâker-i kemînelerdir ki

(2) Ma'lûm-ı 'âli-i âsafâneleri buyurulduğu vechle Galata ve Beyoğlu taraflarının ıslâh-ı umûr-ı zâbitasıçün Bâb-ı Ser'askeride mahsûs bir komisyon teşkîl olunduğuna

⁸ BOA, HR. MKT, 198-41.

⁹ Geliş-gidiş; varıp-gelme; geldi-gitti. Bkz.: Ferit Devellioğlu, Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lûgat, Ankara 2008, s. 30-31.

teba‘a-i düvel-i ecnebiyyeden (3) bu tarafda dükkâncı bulunanlar ile âmed-şüd edenlerin pasaportları hakkında şehir-emânetince der-dest ba‘zı nizâm bulunduğuna mebnî haftada bir iki gûne müzâkere-i vâkı‘ada bulunmak üzere (4) Mu‘âvin-i Evvel Sa‘âdetlü Refik Bey Efendi bendelerinin komisyon-ı mezkûre memûrîni Fî 13 L. Sene (12)73 (6 Haziran 1857) târîhinde tezkire-i çâkerânemle hâk-i pâ-yı sâmi-i Sadâret-penâhîlerine ‘arz ve iş‘âr olunmuş ise de (5) henüz icâbı icrâ buyurulmamış olduğundan keyfiyyetin ihtârı husûsu komisyon-ı mezkûr tarafından ifâde olunmuş olmağla muvâfık emr ü irâde-i seniyye-i âsafâneleri buyurulur ise iktizâsının (6) icrâsı bâbında emr ü fermân hazret-i men lehü‘l-emrindir. Fî 5 Za. Sene (12)73 (27 Haziran 1857).

(İmzâ)

4¹⁰

Polis İşlerini Düzenlemek Amacıyla Bab-ı Seraskeride Kurulmuş Olan Karma Komisyon Tarafından Kararlaştırılan Kanun Tasarısı Hakkında (Transkripsiyonun Aslı: Belge 5, Sayfa-138)

(1) Bu def'a ıslahât-ı umûr-ı zâbitaya dâir Bâb-ı Hazret-i Ser'askerî'de teşkil buyurulmuş olan Muhtelit Komisyonunda tedâbir-i serî'a olmak üzere bi'l-müzâkere karâr verilen husûsâtı şâmil (2) mûmzâ lâyihadır

(3) Teba'a-i ecnebiyyeden¹¹ biraz müddetden berü Bâb-ı Zâbtiyyede mevkûf bulunub sefâretler tarafından himâye olunmayan kesânın hukûmet-i mahalliyye ma'rifetiyle hemân Der-Sa'âdet'den istenilen mahallere tard ve def' olunmaları ve bunların (4) ilerüde akrabâları ve mirâscıları ve alacaklıları taraflarından veyâhûd memleketlerine göndermek üzere sefâretleri cânibinden suâl vukû'unda nerede oldukları bilinmek için hîn-i tardlarında (5) gönderilecekleri mahallerin sefâretleri cânibine bildirilmesi ve bundan murâd bâlâda muharrer esbâba mebnî olub hiçbir güne müdâhale için olmayacağı

(6) Serseri geşt ü güzâr eden teba'a-i ecnebiyyeden sefâretleri tarafından tanınmayanların hukûmet-i mahalliyye ma'rifetiyle istenilen mahallere tard ve def' olunmaları ve bunların dahi gündelik hîn-i tardlarında gönderilecekleri (7) mahallerin yalnız ma'lûmât olmak üzere sefâretleri cânibine bildirilmesi ve sefâretleri tarafından tanınmış olanlardan dahi sefâretlerini temîn edemeyenler bir daha Der-Sa'âdet'e gelmemek üzere (8) sefâretleri ma'rifetiyle Memalik-i Mahrûse-i Şâhâne'den¹² hâric bir mahalle def' ve ihrâc kılınmaları ve bunlardan sefâretleri ma'rifetleriyle tard ve def' olunub da muahharen ber-takrîb Memâlik-i Şâhâne'ye (9) gelmiş olanların sefâretleri tarafından tanınmayub birinci mâdde ahkâmı muktezâsınca hukûmet-i mahalliyye ma'rifetiyle münâsib mahallere tard ve def' olunması.

(10) Teba'a-i ecnebiyyeden akdemce vukû' bulmuş olan katl ve sirkat ve kalpazanlık ve sâir bu misillü töhmet ve cinâyetlerine mebnî cezâ görerek muahharen sebîl-i tahliyye olunmuş olanların ahvâl ve harekât-ı (11) hâzıralarından hukûmet-i mahalliyyenin emniyyet edemeyeceği kimesneleri her devletde cârî ve mer'î olan usûl-i vechle Devlet-i 'Aliyye memleketinde kabûl etmemeye der-kâr olan hakk-ı sarîhine mebnî (12) o

10 BOA, HR. MKT, 203-94.

11 Başka devlet uyruğunda olan kişiler. Bkz.: Türkçe Sözlük, Ankara 2005, s.599.

12 Osmanlı Ülkesi. Bkz.: Ferit Devellioğlu, Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lûgat, Ankara 2004, s. 610.

makûle kimesnelerin bi'l-muhâbere sefâretleri ma'rifetiyle hemân Memâlik-i Mahrûse-i Şâhâne'den hâric bir mahalle irsâl kılınmaları

(13) Ekser erbâb-ı cinâyetin zabtiyye tarafından ahz ü girift olunacakları sırada ba'zı mahallere firâr ve ihtifâ ederek tahlîs-i girîbân etmekte oldukları bi'd-def'ât vukû' bulmuş ve bulmakda (14) olmağla o makûlelerin ahz ü girift olunması ve ba'zı şübhe üzerine zabtiyyece îcâb eden ve elzem ve müsta'cel olan tahkîkât ve taharriyyâtın icrâ kılınması ve'l-hâsıl âsâyîş-i 'umûmînin (15) muhâfazasına dikkat ve i'tinâ olunması zımında zabtiyye memûrlarının teba'a-i ecnebiyyenin işletmekte oldukları kahve ve meyhânelere ve dükkân ve mağazalara ve otel ve hân ve tiyatro ve her nev' (16) eğlence mahallerine ve kumârhâne ve fâhişehâne ve ba'zı uygunsuz eşhâsın tecemmu' ve beytûtet etmekte oldukları mahallere hulâsa-i kelâm akçe vererek herkesin girebildiği popilik (17) yerlerin kâffesine dahi bilâ-vâsıta girebilmeleri ve husûsât-ı muharrere için ta'yîn kılınacak zabtiyye memûrları ehl-i 'ırz ve müsta'idd ve dirâyetlü ve edîb olmak üzere el'ân müstahdem olan (18) zabtiyye neferât ve zâbitânından bi'l-intihâb lüzûmu mikdârının îcâb eden mevki'lere vaz' ve ik'âdı ve bu iş için ta'yîn olunduklarını mu'lin üzerlerinde birer 'alâmet-i mahsûsa (19) bulunarak numroları dahi olması ve îfâ-yı memûriyyetlerinde bir gûne kusûr ve rehâvetleri ve ba'zı mertebe kabâhatleri tebeyyün eylediği hâlde tedîbât-ı lâzimelerinin icrâsı (20) ve her bir ahvâl ve harekâtlarından Zabtiyye Nezâretinin mesûl olacağı misillü aksi takdîrinde ya'nî işbu memûrların girecekleri mahallerin sâkinleri veyâ orada bulunanlar taraflarından dahi (21) muhâlefet vukû'uyla karşı durulur veyâhûd bî-asl ü esâs 'azviyyât ile iddi'âya teşebbüs olunur ise o makûlelerin dahi cârî olan usûl üzere tedîbât-ı (22) lâzimelerinin icrâsı ve ber-beyân bilâ îcâbı takdîrinde girdikleri mahallerin ve sâkinlerinin ve tuttukları âdemin isimlerini ve sebeb-i duhûllerini ve hulâsa-i tahkîkâtlarını der-hâl (23) Bâb-ı Zabtiyyeye haber vererek oradan dahi mensûb oldukları sefâretlerine bâ-müzekkire bildirilmesi.

(24) Bend-i sâbıkda beyân olduğu vechle kabâhatlü ve uygunsuz firârîlerin taharrîsi zımında ba'zı mazanne-i sû' olan mahallere zabtiyye memûrlarının duhûlleri câiz olacağı misillü o makûlelerden (25) gemilere duhûl ve firâr edenler olacağı cihetle der-dest olan nizâmâtın müzâkeresiyle i'lânına kadar gemilere firâr ve duhûl ve ilticâ edenlerin kabûl olunmaması ve kabûl olduğu hâlde (26) mesûl ve mücâzât olunacaklarının şimdiden sefâretler câniblerinden sefâin kapudanlarına i'lân ve beyân olunması. Fî 8 Za. (12)73 (30 Haziran 1857).

(Sağdan Sola İmzâlar) Franko, Tahsin, Nureddin, Ahmed, Nurullah, Maşuk, Tevfik, Fahreddin, Mustafa, Derviş

(Çeşitli Yabancı Devlet Adamlarının İmzâları)

Beyoğlu ve Galata'da Polis İşlerinin Düzenlenmesi Amacıyla Oluşturulan Karma Komisyon Tarafından Kararlaştırılan Kanun Tasarısının Mütalaasına Dair (Transkripsiyonun Aslı: Belge 6, Sayfa-139)

(1) Rehîn-i 'ilm-i sâmi-i Ser'askerîleri buyurulduğu üzere Beyoğlu ve Galata tarafları umûr-ı zâbitasının yolunda olmadığı beyânıyla vukû' bulmakda olan fenâlıklardan dolayı ba'zı ifâdât ve (2) ihtârâtı mutazammın İngiltere ve Fransa ve Avusturya Sefâretleri tarafından baştercemânlarına i'tâ kılınan üç kıt'a ta'limâtın Bâb-ı 'Âliye tebliğ olunması ve umûr-ı zâbitanın merkez-i matlûba (3) isâli ise bir usûl-i dâime tahtına konmağa mütevakkıf görünmesi üzerine hâlen ve istikbâlen bu misillü vukû'ât-ı nâ-marziyyenin men'i ve mevâdd-ı zâbitanın hakkıyla ve tamâmıyla istihsâli için (4) tedâbir-i müessire ve dâimenin bi'l-müzâkere karârlaştırılması zımında bâb-ı vâlâ-yı hazret-i Ser'askerîlerinde teşkil buyurulan komisyona memûrîn-i 'acizânemiz vukû' bulmuş insilâb-ı âsâyiş (5) mûcib-i hâlâtın evvel-be-evvel def'i zımında Der-Sa'âdet ve Bilâd-ı Selâse'de¹³ teba'a-i ecnebiyyeden emniyyet olunamayan ba'zı eşhâsın Memâlik-i Mahrûse-i Şâhâne'den def' ve ihrâc (6) ehemmi umûrdan ve maslahatın fûrû'ât-ı esâsiyyesinden bulunmuş olduğundan sefâretler taraflarından ta'yîn olunan memûrlar ile bi'd-def'ât vukû' bulan ictimâ'da keyfiyyet müzâkere olunarak (7) şimdilik tedâbir-i serî'a olmak üzere ol bâbda beş bendi hâvî tanzim olunan mümzî lâyiha-i manzûr-ı ma'âli-mevfûr Ser'askerîleri buyurulmak üzere leffen piş-gâh-ı sâmi-i dâverilerine (8) takdîm kılındı tafsîl-i keyfiyyet mütâlâ'asından müstebân olacağı vechle işbu karâr verilen mevâdd o makûle vukû' bulmakda olan uygunsuzlukların esbâbından ma'dûd olan (9) haylice şeyleri izâle edeceği bedîhî olduğu gibi dördüncü bendde muharrer olduğu vechle teba'a-i ecnebiyyenin mağaza ve dükkân misillü ve sair gûne işletmekde oldukları mahall ve mesâkine (10) her ne sebebe mebnî ise şimdiye kadar zâbita memûrlarının dâhil olamadıkları cihetle ekser erbâb-ı cinâyetin zabtiyye tarafından ahz ü girift olunacakları sırada bu misillü mahallere (11) firâr ve ihtifâ ederek tahlîs-i girîbân etmekde oldukları hâlde mücerred âsâyiş-i 'umûminin muhâfaza ve vikâyesi zımında bu def'aki karâr iktizâsınca umûr-ı zâbita memûrlarının ba'd-ezîn o makûle (12) mahall ve mesâkine dahi dâhil olmalarının bu sûretle bir karâr-ı resmî tahtına konulması umûr-ı zâbitaca tesîrât-ı kaviyye ve fâide-i zâideyi müntic olarak bu ise mahzâ-yı velîni 'met-i bi-minnetimiz Pâdişâhımız (13) efendimiz hazretlerinin cümle hakkında der-kâr ve rehîn-i iştihâr olan hüsn-i niyâz-ı 'aliyyesi eseri olduğu şübheden berî olduğuna ve bu makûle mahallere dâhil olacak zâbita memûrlarının (14) ehl-i 'ırz ve mu'temed âdemlerden olmadığı hâlde sonra îfâ-yı hidmetlerinde yolsuzluk vukû'unda

¹³ Eyüp, Galata, Üsküdar. Bkz.:Ferit Devellioğlu, Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lûgat, Ankara 2008, s.104.

ba'zı mertebe makâleyi da'vet ederek hâlbuki umûr-ı zâbıta hakkında bundan böyle (15) nizâmât-ı dâime dahi müzâkere ve tesîs olunacağından yapılacak şeylerde vesîle-i kıl ü kâl olmamak üzere bu iş için tertîb olunacak zâbitân ve neferâtın intihâb (16) ve ta'yîni husûsuna kemâliyle dikkat kılınması muktezî olup bu dahi Zabtiyye Nezâretinin vazîfe-i sahîha-i memûriyyetinden bulunduğu ve bu husûslarda ednâ mertebe tekâsül vukû'u kâmilen oraya (17) 'âid ve râci' bulunacağına binâen zikr olunduğu vechle bi'l-intihâb kullanacakları zabtiyye memûrları yedlerine ta'limât-ı kâffeye i'tâsı husûsunun Zabtiyye Nezâreti cânibine havâlesi (18) sûretleri miyâne-i 'âcizânemizde tezekkür ve tensîb kılınmağla muvâfık irâde-i 'aliyye-i âsafâneleri buyurulur ise icrâ-yı iktizâları zımında lâyiha-i merkûmenin leffiyile keyfiyyetin Bâb-ı 'Âliye iş'ârı lâzım geleceği (19) muhât-ı 'ilm-i sipeh-dârîleri buyuruldukda emr ü fermân hazret-i men lehü'l-emrindir. Fî 9 Za. Sene (12)73 (1 Temmuz 1857).

(Sağdan Sola Mühürler) Franko ibn-i Serkizo, Tahsin, Ahmed İzzet, Mehmed Nurettin, Mehmed Nurullah, Es-Seyyid¹⁴ İsmail Maşuk, Mehmed Tevfik, Fahreddin Es-Seyyid Yahya, Mustafa Rıza, Es-Seyyid Şeyh Emin

Yabancı Vatandaşların Bulundukları Mağaza ve Dükkan Gibi Yerlere Girecek Olan Polis Memurlarının Güvenilir Kişilerden Seçilmesi ve Bu Konunun İstanbul'daki Sefaretler Tarafından Ecnebi Gazeteleri Aracılığıyla Duyurulması
(Transkripsiyonun Aslı: Belge 7, Sayfa-140)

(1) Ma'rûz-ı çâker-i kemîneleridir ki

(2) Ma'lûm-ı âlî-i âsafâneleri buyurulduğu vechle Beyoğlu ve Galata tarafları umûr-ı zâbıtasının bir usûl-i matlûbe ve dâime tahtına vaz'ı lâzimededen görünmesi üzerine iktizâsının müzâkeresiçün (3) Bâb-ı Ser'askerîde teşkil olunan komisyondan bu def'a i'tâ olunan beş bend mümzâ bir lâyiha ol bâbda olan mazbata ile berâber manzûr-ı ma'âlî-mevfûr âsafâneleri buyurulmak üzere leffen takdîm kılınan (4) komisyon-ı mezkûrun karâr-ı mütâla'âtı vâkı'â emniyyet-i matlûbenin hüsn-i husûlü için şimdilik bir tedbir-i serî olarak sâye-i âsâyiş-vâye-i hazret-i Pâdişâhîde iktizâsının (5) icrâsı umûr-ı zâbıtaca tesîrât-ı kaviyyeyi müstelzim olacağı der-kâr olmağla muvâfık emr ü irâde-i seniyye-i vekâlet-penâhîleri buyurulur ise lâyiha-i mezkûrenin dördüncü bendi karârı (6) icâbınca ba'd-ezîn teba'a-i ecnebiyyenin mağaza ve dükkân ve sâire misillü bulundukları mahall

¹⁴ Bir topluluğun ileri gelen kişisi, Hz. Muhammed'in soyundan gelen kişiler için kullanılan bir unvan. Bkz.: Türkçe Sözlük, Ankara 2005, s.1744.

ve mesâkine bi'l-iktizâ duhûl edecek olan umûr-ı zâbıta memûrlarının münâsib (7) ve mu'temed âdemlerden olmak üzere intihâb ve istihdâmı mâddesinin Zabtiyye Müşîri Devletlü Paşa hazretlerine emr ve iş'ârıyla berâber bu karârın Der-Sa'âdet ve sefâretler ma'rifetleriyle ecnebî (8) gastelerine dahi derc ve tab'ıyla i'lân etdirilmesi bâbında emr ü fermân hazret-i men lehü'l-emrindir. Fi 11 Za. (12)73 (3 Temmuz 1857).

(İmzâ)

Bab-ı Seraskeride Oluşturulan Komisyondan Verilmiş Olan Layiha ve Mazbata Doğrultusunda Sefaretlerle Yazışmaların Devam Ettiği Hakkında Tezkere
(Transkripsiyonun Aslı: Belge 8, Sayfa-141)

(1) Ser'asker Paşaya Tezkire-i Sâmiyye

(2) Beyoğlu ve Galata tarafları umûr-ı zâbitasının bir usûl-i matlûbe ve dâime tahtına vaz'ı müzâkeresiçün Bâb-ı Ser'askeride (3) teşkîl olunan komisyondan verilmiş olan lâyiha ve mazbata selef-i vâlâ-yı sipeh-sâlârîleri cânibinden makâm-ı senâverîye (4) irsâl ve bunlar da mûnderic olan karârın mûte'allik olduğu mahallere beyân ve icrâsı iş'âr olunmakdan nâşî karâr-ı mezkûrun (5) sefâretlere mûte'allik olan fıkrası bâ-müzekkire-i resmîyye iş'âr olunarak ba'zı sefâretlerden alınan cevâbnâmeler manzûr-ı vâlâ-yı (6) sipeh-dârîleri buyurulmak üzere leff'en irsâl kılınmış ve henüz vürûd etmeyen cevâbların dahi geldiği anda irsâl olunmak üzere bulunmuş olmağla bi'l-mütâla'a icrâ-yı icâbı bâbında irâde efendimindir. (5 M. 1274-26 Ağustos 1857).¹⁵

¹⁵ Varakın tasnif fişinde verilen tarih kullanılmıştır.

5¹⁶

Polis İşlerinin Düzenlenmesiyle İlgili Hususların Müzakeresi İçin Zaptiye Müşiri Muavininin Hangi Gün ve Hangi Saatte Hariciye Nezaretinde Bulunacağının Sorulması Hakkında Tezkere **(Transkripsiyonun Aslı: Belge 9, Sayfa-142)**

(1) Zaptiye Müşiri Hazretlerine Tezkire-i Sâmiyye

(2) Islahât-ı umûr-ı zabtiyyeye dâir olan şeylerin icrâ-yı müzâkerâtı zımnında tensîb buyurulacak günde sa'âdetlü mu'âvin efendi hazretleriyle (3) Nezâret-i Celîle-i Hariciyye Dâiresine azîmet buyurulması hakkında yazılan tezkire-i senâverî hâmişine Çehârşenbe günü Efendi-i müşârünileyh (4) gelineceği cevâben iş'âr buyurulmuş ise de yevm-i mezkûr mürûr eylemiş olduğundan kangı gün ve ne zamân gelineceğinin tekrâr iş'âr buyurulması mütevakkıf-ı (5) himem-i behiyyeleridir.

Polis İşlerinin Düzenlenmesiyle İlgili Hususların Müzakeresine Zaptiye Müşirinin Muavini ile Beraber Katılacağını Bildirdiği Yazı **(Transkripsiyonun Aslı: Belge 10, Sayfa-143)**

(1) Devletlü efendim hazretleri

(2) Islahât-ı umûr-ı zabtiyyeye dâir Devletlü Ser'asker Paşa hazretlerinden mersûle tezkire melfûfâtıyla berâber manzûr-ı vâlâ-yı Müşîrîleri buyurulmak üzere leffen irsâl kılındı bunların bi'l-etrâf mütâla'asıyla ol bâbda (3) icâb edecek müzâkerâtın icrâsıçün tensîb buyurulacak günde sa'âdetlü mu'âvin efendi hazretleriyle Nezâret-i Celîle-i Hâriciyye dâiresine azîmet buyurulması sûret-i münâsib gibi tahattur kılınmış idüğinden (4) bu bâbda olan mütâla'a-i behiyyeleriyle kangı gün ve ne zamân gelinebileceğinin iş'ârı mütevakkıf-ı himem-i behiyyeleridir. Fî 26 Ş. Sene (12)74 (11 Nisan 1858).

16 BOA, HR. MKT, 235-51.

(Yatay Kısım)

(1) Ma'rûz-ı çâker-i kemîneleridir ki

(2) Hâme-pîrâ-yı ta'zîm ve ibcâl olan işbu fermânnâme-i sâmi-i hazret-i sadâret-penâhîleri
(3) meâl-i 'âlîsi ve zikr olunan tezkire-i 'aliyye-i siper-medârı ve evrâk-ı merkûme
mü'eddâsı rehîn-i ikân-ı (4) çâkerânem olmuş ve muvâfık emr ü fermân vekâlet-penâhîleri
buyurulduğu hâlde bi-mennihi te'âlâ yarınki (5) Çehârşenbe günü sâ'at altı kararlarında
müşârünileyh sa'âdetlü mu'âvin efendi hazretleri bendeleriyle (6) berâber sâlifü'z-zikr
dâireye azîmet-i mübâderet kılınacağı musammem bulunmuş olmağla ol bâbda (7) ve her
hâlde emr ü fermân hazret-i men lehü'l-emrindir. Fî 28 Ş. Sene (12)74 (13 Nisan 1858).

İmzâ

Bab-ı Seraskeride Kurulan Komisyon Tarafından Kararlaştırılan Usul ve Tedbirler Hakkında Belçika Devleti'nin Görüşlerinin Belçika Sefiri Mösyö Kon Aracılığıyla Bildirilmesi (Transkripsiyonun Aslı: Belge 11-A, Sayfa-144)

(1) Belçika Sefâreti tarafından Devlet-i müşârünileyhâ Konsolosu Mösyö Kon'a Temmuz'un yirmisi târihiyle müverrahan tahrîr ve i'tâ olunan ta'lîmnâmenin tercemesidir.

(2) Usûl-i zâbitaya dâir Muhtelit Komisyonun bi'l-müzâkere istizânı ta'lîkan kabûl eylediği tedâbir-i cedîde hakkında olan mütâla'âtının beyânını muktezî 'add eylediğimden Temmuz'un on beşi târihiyle (3) müverrah olan tahrîrâtınıza cevâben tarafınıza iş'âr ve teblîğine mübâderet ederim ancak kavânîn ve mu'âhedât-ı câriyye icâbınca zimmetimize müterettib olan vezâife tevfiğ usûl ve hareket edebilmeniz için (4) efkâr ve mülâhazât-ı vâkı'amı beyân ve iş'âr etmezden evvel bu misillü mesâilde kâ'ide-i ittihâz etmeniz lâzım gelen esâsları ihzâr ve tezkâr etmekliğim fâideden halel olmayacağını zann (5) eylediğim cihetle evvel emirde bununla bed'en eylerdim bu kâ'ide ve esâsların hulâsa-i meâlî 'ulûm-i müte'ârife hükmünde olan zikrî âtî kazıyye-i bedîhiyyede mûnderic olub ya'ni Devlet-i 'Aliyye'nin (6) mâlik olduğu hukûk-ı hükümdâriyyesiyle Memâlik-i Osmâniyye'de mütemekkin olan teba'a-i ecnebiyyenin kavânîn-i Osmâniyye'ye tâbi' olmayubda kendü devlet-i metbû'alarının kavânînine mahkûm olmalarını mutazammın devlet-i (7) ecnebiyyenin hasbe'l-uhûd nâil oldukları imtiyâzâtın miyânını tevfiğ etmek icâb-ı hâldendir çünkü ma'lûmunuz olduğu üzere sâhib-i istiklâl olan devletlerin kendü mülklerinde (8) bulunan eşhâsı ve eşyâyı kendü kânûnları tahtında ve münhasıran kendü dâire-i hükmleri dâhilinde tutmağa salâhiyyet-i mutlakaları tasdîk ve i'tirâf olunan

mevâddan ise de (9) Devlet-i ‘Aliyye ile devlet-i ecnebiyyenin yekdiğeriyle olan revâbıt hasene-i dost ve muvâlâtlarını ba‘zı müsâ‘adât-ı nâfi‘a ile bir kat daha teşyîd ve tahkîm etmek ve münâsebât-ı ticâretlerini ba‘zı (10) temînât-ı kavî ile daha ziyâde tevsî‘ eylemek niyetine mebnî bu hakk ve salâhiyeti mu‘âhedât-ı mün‘akidi gereği gibi ta‘dîl ve tagyîr eylemiştir Devlet-i ‘Aliyye ile devlet-i ecnebiye beyninde (11) ‘akd olunan bu mu‘âhedeler ise mürûr-ı ezmine ile kesb-i teekküd edüb müddet-i medîdeden berû mevki‘-i icrâya konulmakda bulunmasıyla fevâid ve menâfi‘nin derece-i kemâlde olduğu tebeyyün (12) ve tahakkuk eylediğinden başka cânib-i Bâb-ı ‘Âliden dahi dâimâ bunların ahkâmına ri‘âyet olunmuş ve Devlet-i ‘Aliyye’nin Avrupa Cem‘iyyetine dâhil olduğu sûret-i ‘alenîyyede olarak (13) Paris Ahdnâmesi’nde tasrîh olunmasıyla daha bir kavî sûretle rehîn-i tasdîk ve teyîd olunmasıdır binâen ‘aleyh şu mu‘âhedât gerek Devlet-i ‘Aliyye ve gerek devlet-i ecnebiyye için (14) hukûk ve vezâif-i mütekebileyi hâvî bir şartnâme demek olub ondan ne Devlet-i ‘Aliyye’nin ve ne devlet-i ecnebiyyenin ayrılmaması icâb eder gerçi ba‘zı memûrların (15) sû-i isti‘mâlâtından nâşi ba‘zı kerre ve husûsuyla umûr-ı zâbita ve emniyyet-i ‘umûmiyyeye dâir tedâbîrce hukûmet-i mahalliyye ile kançılarhâneley beyninde münâza‘a-i tekevvününe bu mu‘âhedeler (16) sebep olduğu Paris Mükâlemâtında tasdîk ve itiraf kılınmış ise de beyne’l-düvel bir muvâfakat-ı kâmile husûsuyla onların onların başdan başa rüyet ve muâyenesine ibtidâr (17) oluncaya kadar ahkâmına tamâmıyla ri‘âyet olunması vükelâ-yı Devlet-i ‘Aliyye ve süferâ-yı devlet-i ecnebiyyenin farîza-i zimmetindendir ma‘a-mâ-fih geçen sene ısdâr buyurulan hatt-ı hümayûnda umûr-ı (18) zâbitaya dair cârî olan usûl ve tedâbîrin ıslah olunması emr ü fermân buyurulmuş olduğundan ve Avrupaluların mütemekkin oldukları mahallerde muahharen zuhûra gelen (19) mu‘âmelât-ı haydûdiyye ba‘zı tedâbîr-i muvakkatenin icrâ olunmasına lüzûm gösterdiğinden devlet-i sâire misillü Belçika Devleti dahi Bâb-ı ‘Âlînin hakk-ı mukârin olan arzûsuna (20) izhâr-ı muvâfakatla min-gayr-ı resmî mu‘âvenet ifâsından istinkâf edememiştir bu sebebden nâşi o makûle vukû‘âtın istihsâl-i esbâb-ı indifâ‘iyyesi zımında icrâsı (21) lâzım gelen tedâbîr-i ‘umûmiyyenin ittihâzına hissedâr bulunmağı devlet-i müşârünileyhâ farîza-i zimmet ve muvâfık-ı hâl ve maslahat bilüb şu kadar ki bu bâbda gösterilecek (22) olan kabûl ve muvâfakat-ı kavânîn-i esâsiyyemizin ve mu‘âhedât-ı câriyyenin tahdîd eylediği dâirenin dâhilinde devrân etdirilmek şartıyla meşrû olduğundan umûr-ı (23) zâbitaya dâir olan tedâbîr-i cedîdeye yalnız bu (iki kelime silik) atf-ı inzâr-ı mütâla‘a ve tedkîk etmemiz lâzıme-i hâldendir Belçika Devleti’nin Memâlik-i Osmâniyye’de mütemekkin (24) olan teba‘ası hakkında zabt ü rabt ve muhâkemeye husûsen (kelime silik) ‘Aliyye mülkünden hâric olarak icrâ eylediği ve 1831 senesi konstitüsyonuna¹⁷ ve Kavânîn-i Nizâmiyye-i Esâsiyyeye (25) ve Usûl-i Muhâkemât Kânûnnâmesi’ne tatbiken icrâ (iki kelime silik) olunduğu imtiyazât 1838 senesinde ‘akd olunan mu‘âhedenin sekizinci mâddesinde musarrah olub (26) işbu kavânînin mevki‘-i icrâ-yı tabî‘iyyesi olan bend ahz ü girift olunanlara duhûl-i keyfiyyetine mütedâir olan dördüncü maddedir lâyihamın birinci ikinci ve üçüncü (27) bendleri ecnebiler hakkında Bâb-ı ‘Âlînin matlûb eylediği hukûk-ı tardiiyyeye dâir olub bu bâbda beyân edeceğim mütâlaât pek az olduğundan bunları hemân (28) kayıdsız şartsız ‘aynı ‘aynına gibi kabûl

17 Kelimenin orijinal yazılışı, “constitution” olup, Türkçe karşılığı anayasa anlamına gelmektedir.

edebilürim vâkı'a hiçbir hukûmet-i ecnebiyyeye tâbi'iyet-ı sıfat ve 'unvânını meydana koyamayan ecnebilere ahz ü girift (29) ve tard etmekle Bâb-ı 'Âlinin hukûk ve salâhiyyet-i kâmileleri olub her bir devlet kendü mülkünde bulunan ecnebilere ikâmetine müsâ'ade etmek veyâhûd etmemeye (30) salâhiyyeti olduğu ve bu bâbda kimsenin suâline cevâb vermeğe vermeğe mecbûr olmadığı kavâ'id-i hukûk-ı milîl ile musaddık ve mütearrif olmasıyla hukûk-ı milîl-i (31) kavâ'idine tevâfuk eylediği misillü bizim mu'âhedemiz iktizâsınca Memâlik-i 'Osmaniyye'de temekkün etmek ve kimesne tarafından rencide olunmayarak ticaret eylemek hakk ve salâhiyyeti (32) Belçikalılara i'tâ olunmuş olduğundan mu'âhede-i mezkûreye dahi mugâyir değildir değildir Belçikalılardan birisi kendü devletinin himâyesi tahtında bulunduğu anda (33) mütemekkin olduğu mülkün kânûn-ı 'umûmiyyesi tahtında bulunmağa lâzım gelür husûsen sû-i hareket-i vukû'uyla nâil olduğu mu'âmele-i mihmân-nüvâziye¹⁸ gayr-ı lâıyk hareketde bulunan veyâhûd (34) bir şüphelü hâl ve mevki'de bulunubda hakkında ba'zı mertebe-i havf da'vet ede nitekim habşânelerde mahbus bulunan eşhas ile serseri geşt ü güzâr edenler (35) bu kâbildendir (bend 1 ve bend 2) müteahhirinin kânûnâmeleri öyle serseri geşt ü güzâr etmekteği cünha makamında tutub ashâbını tedîb eylediklerinden (36) başka ecnebiden olan serserileri ya'ni kâr ü sanatı ve ikâmet edecek mahallî ve hiçbir medâr-ı taayyüş olmayan eşhası ahz ü girift ile serhada nakl (37) ve ihrâc etmeye devletlerin hakk ve salâhiyyeti olduğunu tasrîh ederler zirâ bu sınıftan bulunan eşhasın hem asayiş-i umûmî hakkında bir sebep-i dâimî havf (38) ü haşyet oldukları ve hem kendü sefâretlerine dahi gâile verdikleri ma'lûmdur ancak bir muktezâ-yı mürüvvet ve hakkâniyyet bir kerre bunların sefâretlerine ihbâr-ı keyfiyyet eylemeye devletin (39) mecbûr olması icâb-ı hâlden olub bununla beraber Bâb-ı Âlinin işbu zabt ü rabt ve nezârete olan hakk ve salâhiyyeti kançılarhânelerin hukûkiyle mahdûd olduğu cihetle (40) ecnebiliği tahakkuk eden serserilerin tardı mutlaka sefâretleri ma'rifetiyle icrâ olunmak lâzım gelür zirâ yedine cânib-i Bâb-ı 'Âliden bir kıt'a ikâmet tezkeresi i'tâsıyla ecnebilere bu (41) tanılmış olan âdem-i ecnebilere yalnız kendü devlet metbû'alarının kânûnu tahtında bulunduklarını mutazammın ve mu'âhedelerde mûnderic olan kâ'ide-i iktizâsınca kendü devletinin mülkünde (42) ikâmet edeyor gibi 'add olunub onun hakkında hukûmet-i mahalliyenin muhâkemece hakk ve salâhiyyeti ke-en-lem-yekûn hükmündedir ancak hasbe'l-mevki' ve'l-hâl kendülerinde hüsn-i etvâr (43) ve ahlâkca teminât-ı kâfiyye mevcûd görünmeyen ve nâil oldukları mu'âmele-i mihmân-nüvâziye gayr-ı lâıyk ve nâ-müstahakk olacak sûrette ba'zı ef'âl ve harekâtta bulunan teba'alarını (44) tard eylemek dahi sefâret-i ecnebiyyelere göre hakca ve icâb-ı hâl ve maslahatca bir vazife-i zimmettir lâıyhanın üçüncü bendi dahi bu kâbildir olub onun müştemel (45) olduğu ahkâm-ı kemâl-i nasfet ve hakkâniyyete makrûn bir tedbîrdir çünkü her memleketin memleketde bi'l-muhâkeme cinâyeti sâbit olduğunun üzerine icrâ-yı mücâzât olunan eşhası (46) artık ahâlî ve sekene-i sânda misillü şâyân-ı i'timât ve emniyyet olamayacağından bunlar mükerrer olmamak için zabtiyye memûrlarının taht-ı nezâret-i mahsûsâsına vaz' olunmak (47) usûldendir ve bu hâlde kendülerine bir mahall-i ikâmet ta'yîn olunub hukûmetden mahsûsan tahsîl-i ruhsat etmedikçe oradan hareket ile âhir bir yere 'azîmet eylemeye muktedir değillerdir (48)

18 Misafire ikram eden, misafir ağırlayan anlamına gelmektedir. Bkz.: Ferit Devellioğlu, Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lûgat, Ankara 2010, s. 750.

buna nazaran onların kendü vatanlarında mazhar olamayacakları bir hâle memâlik-i sâirede nâil olmalarına müsâ'ade olunması ve sâbıkalu olubda kendü devletlerinin nâmûsuna (49) hâlel getüren ve harekât-ı âtiyyeleriyle daha ziyâde ihlâl edebilecek olan eşhâsı Memâlik-i 'Osmaniyye'den çıkartmak için münâsebetsiz vechle müdâhaleye kalkışubda (50) Bâb-ı 'Âlînin matbû' eylediği hukûk-ı meşrû'a-i tardiiyenin icrâsına muhâlefet gösterilse haksız bir şer olmuş olur bend-i mezbûr hakkında beyân edeceğim mütâla'a yalnız (51) cinâyâtın keyfiyyet-i ta'dâdına râci' olub burası yolunda değil gibi görünür zirâ öyle ta'dâd sûretinde beyân olunduğu hâlde bi'z-zarûre nâkıs ve nâ-tamâm olub (52) mevâdd-ı cezâiyyede ise 'ibâreye hep sûret-i inhîsâriyyede ma'nâ verilmeğe icâb eylediğinden tahsisâta gidilmekten mümkün merteye ictinâb olunmalıdır bu cihetle def'-i iştibâh (53) için bend-i mezbûrda muharrer olan katl ve sirkat ve kalpazınlık ve emsâl-i lafzlarının yerine onların evvelinden işlemiş olacakları cünha ve cinâyât-ı cesime lafzları vaz' (54) olunmasını teklîf ederim meğer ki komisyon cânibinden sâir icâb eden cinâyet ve cünhaların 'ilâvesiyle itmâm ü ikmâlîne ibtidâr olunur gelelim dördüncü ve beşinci bendlere bunlar (55) 1838 senesi mu'âhedesini iktizâsınca teba'amız hakkında icrâsına nâil olduğunu hukûk-ı muhâkemeye dokunduğundan ve diğer taraftan 1831 senesi konstitüsünün ahkâmınca ve (56) muhâkemâta dâir olan kavanîn-i esâsiyye mantûkunca teba'amızın bir sebebiyyet-i şahsiyyece nâil oldukları o kıymetli teminâta ri'âyet etmeğe mecbûr bulunduğumuzdan en mütemennâ bendler (57) bunlardır 1838 mu'âhedesinin sekizinci maddesinde Belçika teba'ası kendü hâllerinde 'ırz ve edeb ve kâr ü kesb ve ticaretlerine meşgûl oldukça hiçbir vakitte (58) hükkâm ve zâbitân-ı memleket taraflarından dahl ü ta'rîz ve habs olunmayub töhmet ve kabahatleri mütehakkık oldukları sâir müsteminât hakkında mu'âmele olunduğu vechle eylemesi (59) ve maslahatgüzâr ve konsolos ve konsolos vekîlleri ma'rifetiyle müttehimlerin tedbîbine mübâderet kılma ve bu mestûr olduğuna nazaran Belçikaluları habs etmeğe (60) hukûmet-i mahalliyyenin hakkı olmadığı ve dahl ü ta'rîz lafzlarından anlaşıldığına göre hânelere girmeğe dahi memûrîn-i mahalliyyenin salâhiyyetleri olmadığı hâlde (61) tedâbir-i cedîdede buralar hakkında ihtiyâr-ı sükût olunmuşdur işte burasında bir cesimce noksan var gibi görünüyor gelelim şimdi Belçika Konstitüsyonuna (62) yetmiş birinci bend hâkim tarafından sebebi bi't-tasrîh-i emir vuku' bulmadıkça hiçbir kimse tevkîf olunmayub bu emir kendüsine hîn-i tevkîfinde veyâhûd nihâyet yirmi dört (63) sâ'at zarfında beyân ve iş'âr olunmak lâzım gelecektir ancak kendüsine isnâd olunan cürm ~~ve kabahati~~ ve kabâhati işler iken tutulabildiği hâlde bu hükümden (64) müstesnâdır usûl-i muhâkemât kânûnnâmesince (bend 106) her bir polis memûru veyâhûd ahâliden her kim olur ise olsun bir âdam bir cünhayı işlediği (65) anda tevkîf etmeğe muktedirdir onuncu bend bir âdamın ikâmet ettiği mahalle kimse cebren giremeyüb kânûnun tasrîh eylediği hâlâtın ve ta'yîn ettiği usûl (66) ve merâsimin hâricinde olarak hiçbir sûretle mahall-i mezkûrun yoklanması câiz değildir bir cünhayı işlemekte olan şahsın mukîm olduğu mahalle her kangı (67) polis memuru olsa azîmet ve duhûl edebilür (bend 36) bu hâlin gayrîde tahkîkâta ve istintâka memen olan hâkimden başka hiçbir kimse (68) müttehimin ve gerek ahâliden her kangı şahsı âhiren ikâmet eylediği mahalle 'azîmet ve duhûl edemeyecektir (bend 87) ve (bend 88) sekizinci senenin (69) konstitüsyon nâmıyla ma'rûf olan konstitüsünün yetmiş altıncı bendinde herkesin hânesi kimsenin cebren giremeyeceği bir mahall-i

memen olduğundan (70) gece vakti harîk ve tuğyân-ı miyâh zuhûru veyâhûd hânenin içerisünden taleb vuku'ı takdîrinde ve gündüz vakti ya kânûn hükmüyle veyâhûd (71) erbâb-ı hukûmetden olan bir memûrun emriyle bir maslahat-ı mu'ayyene zımında derûnuna duhûl olunması câiz olup mâ'adâ olan hâlâtın hiç birisinde kimse (72) dâhil olamayacaktır 1815 senesi Kânûn-ı Sânînin otuzu târihiyle müverrah olan emirnâmede mâdde-i mezkûre 'aynıyla mûnderic olduğundan başka (73) bunların bunun on yedinci mâddesinde şu fıkra dahi 'ilâve olunmuşdur lokantalar ve meyhâneler ve halk için olan sâir hânelere gece vakti bile tâ (74) Polis Nizâmınca kapalı olması lâzım gelen vakte kadar marre-şus memurları girüb kendülerine ta'rîf olunan veyâhûd ahz ü girift memûr-ı mahsûs (75) tarafından matlûb kılınan eşhâsı taharrî etmeğe mezmûndurlar mezmûndurlar dördüncü bendin meâlsiz kâmilten tahsîn ederim şöyle ki ahâlî ve sekeneden olan

(Sayfa 2) (Transkripsiyonun Aslı: Belge 11-B, Sayfa-145)

(1) bir âdemin mahall-i ikâmeti ta'bîrinden onun ikâmetgâh-ı muhsûsı anlaşılab gece gündüz her kangı sâ'atde olsa açık olubda halkın girebilmesi lâzım gelen (2) mahall demek olmayacağı der-kârdır zîrâ böyle 'umûma 'âid olan mahaller sokağın mümtedd olan bir cezûnî hükmünde olduğundan onlar dahi hukûmet-i mahalliyyenin zîr hükmünde (3) bulunmak icâb eder bu cihetle ahâlî ve sekeneden mahall-i ikâmetlerinin nâil oldukları imtiyâzâta mahall-i mezkûreyi dahi hissedâr edübd hukûmet-i mahalliyyenin taht-ı (4) nezâretinden ihrâc eylemek mugâyir kâ'ide-i hakkâniyyettir Belçika Kânûnu bu misillü mahallere himâyet etmek ve himâyet etmeyüb mu'âhedâtın ahkâmı dahi bend-i (5) mezbûre münâfî düşmeyeceği bedîhidir lâkin memûrîn-i zabtiyye-i Devlet-i 'Aliyye'nin öyle mahall-i 'umûmiyyeye duhûl hakkında îrâd edecek hiçbir i'tirâzım (6) yoğisede onların ta'dâdında nâkısalar görünür vâkı'â dahi Belçika Kontitüsyonu ahkâmınca nâ-tamâm olmak lâzım gelir zîrâ mezkûr konstitüsyonda (bend 4) (7) bir kânûna mebnî olmadıkca hiçbir cezanın gerek vaz' ve ta'yîni ve gerek hüküm ü icrâsı câiz değildir şu vechle ki her bir cünha-i tasrîh olunmak lâzım geldiğinden (8) başka mevâdd-ı cezâiyyede her bir kânûnun ma'nâsı inhisâr sûretinde tefsîr olunmalıdır bu hesâba göre ta'dâd olunan mahall-i 'umûmiyyenin 'adîdini nâkıs (9) bulunduğundan çâr-sû¹⁹ ve dükkân ve mağâza ve kilisâ lafzlarının dahi derc olmasını teklîf ederim bir de akçe mukâbilinde halkın dâhil olduğu mevâki' 'ibâresi (10) dahi bu kâbilden olup bu da hüsn-i sûretle ifâde olunmamışdır zîrâ kilisâlar halkın akçesiz olarak dâhil olduğu mevâki'-i 'umûmiyyedendir bu cihetle dördüncü (11) bendin fıkra-i ahîresinde olan akçesiz olarak lafzlarının hazfı lâzım gelüb o hâlde bu bendin 'ibâresini tahsîn ve kabûl ederim lâkin bu yoklama (12) hakkının hukûmet-i mahalliyyeye ruhsat i'tâsından maksad lüzûm ve zarûret kazıyyesi olduğundan bu dereceyi tecâvüz etmemelidir bu sûrette sefâretler (13) aslından beri nâil oldukları hukûk-ı muhâkemâtî vekâlet sûretinde icrâ eylemek şartıyla Devlet-i 'Aliyye'ye ihâle ü tefvîz edüb bundan murâd hüsn-i nizâmın (14) vikâye olunması ve cânib-i Bâb-ı 'Âliyyeden ifâde ve beyân olunduğu vechle ashâb-ı cinâyâtın icrâ-yı muhâkeme ve muhâzât olunmaktan kurtulamamış olduğundan sefâretlerin (15) bu hukûku mahv ü zâil

19 Dört taraf, dört tarafı olan şey; pazar, çarşı. Bkz.: Ferit Devellioğlu, Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lûgat, Ankara 2010, s. 173.

olamayacağına binâen bir ân evvel hukûk-ı asliyyelerini tekrâr der-dest etmek sefâ sefâretlerin farîza-i zimmetindendir bend-i mezbûrun (16) fıkra-i ahîresinde tarafa zabtiyyeler keyfiyyeti derhâl tarafıyye Zabtiyye Müşîrine haber vermeğe mecbûr olub Müşîr-i müşârûnileyh hazretleri dahi müttehemin müte'allik olduğu (17) sefârete bir kıt'a müzekkere ile iş'âr edecektir 'ibâresi hukûk-ı mezkûrenin muhâfazasında teminât-ı kâfiyye gösterdiğinden ya'ni Zabtiyye Nezâretine ihbâr (18) ve sefârete bir kıt'a müzekkere ile iş'âr olunmak için bir vakt ta'yini hâtıra gelmemiş olduğundan ta'bîr-i hakk bir takım ahz ü girift ve misillü şeylerin (19) önü alınması mümkün olamaz gibi görünür imdi cinâyâta dâir husûsâtta mukarrer olan müddet âdiyye-i meşrû'a yirmi dört sâ'at olduğundan bu (20) müddeti teklife ibtidâr ederim zîrâ Belçika polislerinin ri'âyetdikleri usûl bu olmasıyla memûrîn-i zabtiyye-i 'Osmaniyye tarafından dahi buna ri'âyet (21) ettirilmesinin matlûb olunması emr-i tabî'idir bu cihetle bend-i mezbûrun zikrî âtî vechle tanzîm olunmasını teklif ederim Umûr-ı Zabtiyye Müşîrine nihâyet (22) yirmi dört sâ'ate kadar ihbâr edüb bu haberin vusûli üzerine yirmi dört sâ'atden mürûr etmeksizin Müşîr-i müşârûnileyh dahi keyfiyyeti bir kıt'a (23) müzekkere ile sefâretlere iş'âr edecektir âhâd ve efrâdın hânelerine memûrîn-i mahalliyyenin duhûlu bahsine gelince sefâret kavâsinin vâsıtasıyla (24) olmadıkça her hâlde memnû' olub bu kavâs dahi konsolos tarafından emr olmadıkça dâhil olamayacaktır meğer ki hânenin içerüsünden (25) bir bağrıldı işidilmiş ve mücrimin polis memûrları tarafından ta'kîb olunubda bir hâne-i mahsûsa ilticâ etmesi veyâhûd hâne sâhibi tarafından (26) matlûb olunması sûretlerinden birinin vukû'yla müttehemin mutasaddî olduğu fi'ili işlemek olduğuna delâlet ede işte memûrîn-i zabtiyye-i 'Osmaniyye'nin (27) efrâd ve âhâdın hâne hânelerine girmesini şu evveliyye sûrete ta'mîm etmek ister idim bu da o şart ile ki derhâl sefâret kavâsinin mu'âveneti (28) ve konsolosun emr-i tahrîrisi matlûb olunsun imdi dördüncü bende zikrî âtî fıkranın 'ilâve olunmasını teklif ederim ecnebilerin (29) hâne-i mahsûsalarına memûrîn-i zabtiyye-i 'Osmaniyye'nin bilâ-vâsıta duhûlu memnû' olub fakat fevka'l-âde bir sebep-i kavî zuhûrunda ve mesalâ (30) isnâd olunan cünhanın işlenmekte olduğu tebeyyün etmiş veyâ hânenin içerüsünden bağrıldı zuhûr eylemesi veyâ mücrimin zabtiyyeler (31) tarafından ta'kîb olunubda ilticâ eylediği hâneye kendüsünün kabûl olunması veyâhûd hânesine girilmeğe sâhibinin rızâ göstermesi takdîrinde (32) memûrîn-i mûmâileyhimin duhûl etmeleri câiz olacaktır ma'a-mâ-fih memûrîn-i zabtiyye-i 'Osmaniyye o hânenin müte'allik olduğu sefâretin (33) kavasını derhâl celb eylemeğe mecbûr olacaklardır bu misillü müstesnâ olan hâlâtta Belçika polisleri hâkimin emriyle olmayarak ve kendüsi (34) mevcûd bulunmadığı hâlde bil(a) vâsıta bir hâneye girmeye hasbe'l-kânûn muktedir olduklarından men'-i vukû'-i cinâyât için bu istisnâların memûrîn-i (35) zabtiyye-i 'Osmaniyye'ye dahi ta'mîm olunması mümkünât görünür buraca hâkim konsolosdan 'ibâret olduğu muhtâc-ı ta'rîf değildir bir de derhâl (36) kaçırlarhâneye haber verilmek lâzım gelmesinden anlaşılıyor ki şu salâhiyyet mücrimin ahz ü giriftini teshîl için vekâlet sûretiyle ihâle (37) olunmuş bir memûriyyet hükmündedir tedâbir-i muvakkateyi hâvî olan lâyhada ahz ü girift salâhiyyete dâir hiçbir bend-i mûnderic olmadığından (38) esef ederim mu'âhedelerimiz iktizâsınca kendü hâllerinde 'arz ve edeb ve kâr ü kesb ve ticâretlerine meşgûl olan Belçikaluları ahz ü girift etmeğe hukûmet-i mahalliyyenin (39) salâhiyyeti olmadığından bu hüküm sokakda

kendü hâlinde giden bir Belçikaluyu bağteten ve bilâ-sebep ahz ü girift etmekden memûrîn-i zabtiyye-i ‘Osmaniyye’yi men’ eder bu memnû‘iyyet (40) konstitüsyonumuzun ahkâmına dahi muvâfık olub ~~cünhânn~~ cünhâyı işlediği anda tutulanlar müstesnâ olmak üzere bir âdemin yirmi dört sâ‘at zarfında hâkimin tahrîrât (41) emri olmadıkça polis tarafından ahz ü girift olunması memnû‘dur lakin ba‘zı fevka‘l-âde esbâb-ı kavîye ve meselâ sokakda veyâ bir hâne derûnunda bir cinâyete mutasaddî olan (42) şahsın halkın şamâtasından korkub kaçması gibi bir şey zuhûr edebilüb o hâlde memûrîn-i ‘Osmaniyye’nin ahz ü girifte salâhiyyeti olacağı şüpheden âzadedir (43) bizim konstitüsyonumuzun ahkâmı buna muhâlif olmayub vâkı‘â dahi başka türlü olamayacağı der-kârdır zirâ eğer mücrim cünhayı işler iken tutulmak lâzım geldiği hâlde (44) der-dest olunması mutlaka müte‘allik olduğu kançılarhânenin kavâsı ma‘rifetiyle icrâ olunmasına mevkûf olsa ekseriyâ firâr etmenin çaresini bulacağı şüpheden (45) âzadedir ancak da‘vânın muhâkemesi ve bundan dolayı icrâ-yı tahkîkât lâzımesi konsolosa ‘âid olduğundan ve memûrîn-i ‘Osmaniyye’ye muhâkeme i’tâ olunan ahz (46) ü girift salâhiyyeti lüzûm-i dâiresine tecâvüz etmek câiz olmadığından zabtiyyelerin müttehîminde müttehemî ahz ü girift eylediklerinde eğer gündüz ise de(r)-akab konsolosun nezdine (47) ihzâr eylemek ve gice ise yirmi dört sâ‘at mürûr etmezden evvel ona haber vermek mecbûriyyetinde bulundurulması fâideden hâlî olmaz gibi görürüz bizim sefâretimizin (48) muhâkeme-i cinâyâta olan hakk bu sûretle kâmilten muhâfaza olunub konsolosun sivil memûriyyeti zımnında bu hakk ve salâhiyyet vekâlet sûretle polise bi‘l-ihâle (49) onun ma‘rifetiyle icrâ ettirilmiş olur buna nazaran dördüncü bende şu fıkranın ‘ilâve olunmasını teklîf ederim sokakda veyâ mevâki‘-i ‘umûmiyyeden bir (50) mevki‘de bir âdem bir cünhayı işler iken tutulacak olduğu takdîrde çünkü sefâret kavâsının orada mevcûd bulunmaması mücrimin derhâl ahz ü girift olunmasına (51) mâni‘ olacağı tebeyyün eylediğinden o hâlde memûrîn-i ‘Osmaniyye merkûmu der-dest etmeğe mezûn olub şu şart ile ki eğer gündüz ise der-‘akab kançılarhâne kavâsının (52) mu‘âvenetini taleb ede ve eğer gice ise keyfiyyeti emirsiz sabahleyin Zabtiyye Müşîrine haber vire ve Müşîr-i müşârûnileyh hazretleri dahi yirmi dört sâ‘at mürûr (53) etmezden evvel keyfiyyeti bir kıt‘a müzekkire ile sefârete iş‘âr eyliye beşinci bende gelince onun ‘ibâresine kâmilten muvâfakat ederim hukûk-ı milel kavâ‘idince sefineler (54) bandırasız²⁰ hâmil oldukları devletin arâzisine arâzîsinden ma‘dûd gibi tutulduğundan hukûmet-i mahalliyenin derece-i salâhiyyeti mücrimi ta‘kîb için sefineye (55) girmek mertebesine kadar varamayub orada kalmak lâzım gelür ancak kendü mülkünde olan eşhâsı tard etmeğe her devletin hakkı olduğu gibi limânlarından (56) sefâin-i ecnebiyyeyi ihrâc eylemeğe dahi yine bu hakka mebnî olarak muktedir olacağına ve tüccâr gemileri polis nizamâtına ri‘âyet eylediklerinden başka limanlarına kabûl (57) eden devlet tarafından gördükleri mu‘âmele-i mihmân-nüvâzî lâıyk ve müstahakk olacak sûretde hareket etmek kendülerine farz olduğuna binâen mücrimleri (58) kabûl eylemeleri hasbe‘l-kânûn kendülerine memnû‘at eğer bunu ‘amden yaparlar ya‘ni mücrimleri bilerek kabûl ederler ise ashâbına ashâb-ı cinâyâtın (59) firârına mu‘âvenet etmek onların cinâyetlerine müşârik olmak demek olduğundan bu mesûliyyeti der-‘uhde etmiş olacakları ve bu cünha ise müteahhirinin (60)

20 Bir geminin hangi devlete ait olduğunu gösteren bayrak ve yabancı devlet bayrağı anlamlarına gelmektedir. Bkz.: Türkçe Sözlük, Ankara 2005, s.196.

kânûnnâmelerinde musarrah olduğu şübheden âzadedir ma‘a-mâ-fih kapudanlar cünhaya vâkıf olmadıkça taht-ı mesûliyyetde bulunamayacaklarından bend-i mezbûr (61) keyfiyyet-i mesûliyyeti lâıyıkıyla tasrîh etmediği cihetle onun ‘ibâresi ma‘nâ-yı muhtelifeye mutazammın gibi görünür bunun için kimseye ahz ü kabûl etmek lafzlarına bilerek (62) ve isteyerek veyâhûd kazıyyeye vâkıf olarak lafzlarının ‘ilâve olunmasını teklîf ederim ki bu lafzlar her bir fi‘ilin cinâyet hükmüne girmesi (63) ve husûsuyla müşârikin cünhasının tahakkuk eylemesi eylemesi için şart olan hilekârlık kazıyyesini sûret-i vâzihada tasrîh eder işte (64) umûr-ı zâbitaya dâir olan tedâbir-i cedîdeyi muhâkemâtın hüsn-i icrâsı meselesine ve mu‘âhedâtımızın bize temîn eylediği imtiyazâta tevfiğ (65) etmek için bunları havâle olan lâyiha-i üzerine mezkûre üzerine ‘arz etmeği muktezî gördüğüm mülâhazât bunlar olub şu mülâhazât (66) ve mütâlaâtımı refiklerinize tebliğ eylemenizi ve tedâbir-i mezbûrenin kat‘-i sûretde hîn-i tanzîminde bunları der-hâtır eylemenizi niyâz ederim (67) ve zâten der-kâr olan ihtiramât-ı mütemâyizemin teminâtını kabûl etmenizi ricâ eylerim.

Bab-ı Seraskeride Kurulan Karma Komisyonunda Kararlaştırılan Tedbirlerin Uygun Görüldüğüne Dair Vilanse-i Atik Sefâreti Tarafından Hariciye Nezaretine Gönderilen Yazı (Transkripsiyonun Aslı: Belge 12, Sayfa-146)

(1) Makâm-ı Nezâret-i Celîle-i Hariciyyeye Vilanse-i Atik²¹ Sefâreti tarafından alafranga Temmuz’un on sekizi târihiyle müverrahan takdîm olunulan cevâbnâmenin (2) tercemesidir (3) Alafranga Ağustos’un onbeşi târihiyle müverrahan bir kıt‘a tahrîrât-ı âsafânelerin resîde-i dest-i iftihârım olub polis umûrunun nizâm ve râbıta tahtına vaz‘ı için (4) Bâb-ı Vâlâ-yı Ser‘askeride teşkîl olunulan Muhtelit komisyonunda mansûr ve mukarrer olan tedâbiri dahi teemmül ve mütâla‘a eylediğimde bunların münâsib ve becâ olması hakkında îrâs-ı (5) şübhe etdirecek bir şey bulmadım bu cihetle icrâ olunduğu takdîrde bir müddetten berü Der-Sa‘âdet‘de emniyyet-i ‘umûmiyyeye hâle vermekde olan cinâyet ve cünhaların men‘ ve izâlesi (6) husûsunda bunların pek çok medhali olacağı i‘tikâdında bulunduğumdan tamâmen ve kâmilan kabûl ve tahsîn ederim şu kadar ki Vilanse-i Atik hukûmetinin taht-ı metbû‘iyyet (7) ve himâyetinde bulunanlar düvel-i sâire teba‘a ve mahmiyelerine nisbetle müsâ‘adesizce mu‘âmeleye mazhar olmayacakları ümîdinde bulunduğumu dahi ifâde ve iş‘âra cesâret eylerim bu hâle (8) göre eğer Devlet-i ‘Aliyye düvel-i müşârinileyhimden her kangısına ba‘zı müsâ‘adât-ı mahsûsa î‘tâ ve ihsân edecek olur ise bu müsâ‘adâtın

²¹ Cemahir-i Selase-i Vilanse-i Atik Devleti, Hamburg ve Bremen‘i de içine alan bir Alman devletidir. Bu devlet için bkz: BOA, A.DVN.MHM, 13-20.

Vilanse-i Atik teba'asına dahi (9) şâmil olması tabî'at-ı maslahatdan olduğu ifâdesi ta'zîmât-ı fâikamın temînât-ı cedîdesini ibrâza tevdi'an hasene-i ittihâz olunmuştur.

Bab-ı Seraskeride Kurulan Komisyon Tarafından Suçların Önlenmesi ve Emniyetin Korunması İçin Kararlaştırılan Usul ve Tedbirlerin İspanya Sefareti Tarafından Yerinde Bulunduğu Hakkında (Transkripsiyonun Aslı: Belge 13, Sayfa-146)

(1) Makâm-ı Celîl-i Nezâret-i Hâriciyyeye İspanya Sefâreti tarafından alafranga Temmuz'un on altısı târihiyle (2) müverrahan takdîm olunan cevâbnâmenin tercemesidir (3) Düñki gün lütfen irsâline ihsân buyurulan müzekkire-i resmiyyeye cevâben savb-ı hıdîvîlerine zikri âtî husûsâtın iş'âr ve beyânına müsâra'at ederim şöyle ki (4) Der'-Aliyye'nin ba'zı taraflarında vukû' bulmakda olan cünhaların men'iyle âsâyiş ve emniyet-i 'âmmenin muhâfazasıçün ittihâz olunacak usûl ve tedâbîre dâir tertîb (5) ve tanzîm kılınan lâyihanın hâvî olduğu mevâddı Bâb-ı Vâlâ-yı Ser'askeride 'akd olunan Muhtelit Komisyonunda ittifâk-ı ârâ ile karârgîr olduğu vechle bilâ-ihtrâz tahsîn (6) ve kabûl ettiğim 'arz ve beyânı zâten der-kâr olan ta'zîmât-ı fâika-i bendegânemin tecdîd-i temînâtına vesîle-i hasene ittihâz kılınmıştır.

Bab-ı Seraskeride Kurulan Komisyon Tarafından Kararlaştırılan Usul ve Tedbirlerin Sardunya Sefareti Tarafından Kabul Edildiğine ve Gereğinin Osmanlı Devleti Memurları Tarafından Yerine Getirilmesinin Temenni Edildiğine Dair (Transkripsiyonun Aslı: Belge 14, Sayfa-147)

(1) Makâm-ı Nezâret-i Celîle-i Hâriciyyeye bin sekiz yüz elli yedi senesi Teşrîn-i Evvel'inin yedisi târihiyle müverrahan Sardunya Sefâreti tarafından takdîm kılınan takrîrin tercemesidir

(2) Mukaddemâ teşkîl olunan komisyon-ı mahlût tarafından Der-Sa'âdet'in istihsâl-i âsâyişine iktizâ eden karâr ve tedâbîr-i müttezeyi hâvî kaleme alınan lâyihanın kabûl

olunmasını mutazammın irsâl buyurulmuş olan müzekkireye cevâben lâyiha-i mezkûre hiçbir gûne diyeceğim (3) kalmayarak mevâdd-ı mûndericesini tamâmıyla kabûl etmiş olduğumdan yalnız lâyiha-i mezkûrede yazılan karâr ve tedâbîrin lüzûmu takdir olunduğu hâlde memûrîn-i Devlet-i ‘Aliyye tarafından dikkat-i kâmile ile icrâsına mübâderet olunacağını ümîd eylerim.

Bab-ı Seraskeride Kurulan Komisyon Tarafından İstanbul’da Suçların Önlenmesi ve Genel Emniyetin Korunması İçin Kararlaştırılan Usul ve Tedbirlerin İsveç Sefaretince İtirazsız ve Tereddütsüz Kabul Edildiği Hakkında (Transkripsiyonun Ashı: Belge 15, Sayfa-147)

(1) Makâm-ı Celîl-i Nezâret-i Hâriciyyeye İsveç Sefâreti tarafından alafranga Temmuz’un on altısı târîhiyle müverrahan (2) takdîm kılınan cevâbnâmenin tercemesidir

(3) Düñki gün irsâline ‘inâyet buyurulan müzekkire-i resmiyyenin ahzıyla müftehirem olmadım. İsveç ve Norveç Sefâreti tarafından Muhtelit Komisyon a‘zâlığına memûr (4) kılınan Zât-ı Âsitâne-i ‘Aliyye’nin ba‘zı taraflarında vukû‘ bulmakda olan cünhaların men‘i husûsunda ittihâz olunacak usûl ve tedâbîre dâir bir lâyiha tertîb (5) ve tanzîmine ta‘yîn kılınmağın memûr-ı mûmâileyh mezkûr lâyihayı imzâ ve istîzân olunmak üzere bendenize ver(d)i ve tedâbîr-i mezkûreden tensîb ve karârgîr olanlarının (6) kabûlü hakkında zâtımca hiçbir i‘tirâz ve tereddüd olunmayarak kâmilten tahsîn ve kabûl edeceğim ‘arz ve ifâdesi zâten der-kâr olan ta‘zîmât-ı kâmile ve ihtirâmât-ı (7) fâika-i bendegânemin kabûl-i temînâtına zerîa-i hasene ittihâz olunmuştur.

Bab-ı Seraskeride Kurulan Komisyon Tarafından Suçların Önlenmesi ve Emniyetin Korunması İçin Kararlaştırılan Usul ve Tedbirlerin Avusturya Sefaretince Aynen Kabul Edildiği Hakkında **(Transkripsiyonun Aslı: Belge 16, Sayfa-148)**

(1) Makâm-ı Celîl-i Nezâret-i Hâriciyyeye Avusturya Sefâreti tarafından alafranga Temmuz'un on altısı târihiyle müverrahan (2) takdîm olunan cevâbnâmenin tercemesidir

(3) Düñki gün lütfen irsâline 'inâyet buyurulan müzekkire-i resmiyyeye cevâben savb-ı âsafânelerine âtfü'z-zikr husûsun 'arz ve iş'ârıyla müftehir olurum şöyle ki umûr-ı zabtiyyeye (4) müte'allik Bâb-ı Vâlâ-yı Ser'askeride teşkil ve 'akd olunan komisyonda tensîb ve kabûl kılınan usûl ve tedâbîrin hiç birisini inhisâr ve ta'dîl ve tesviye kaydında olmaksızın (5) 'aynıyla kabûl edüb bu bâbda tedâbîr-i mezkûrenin bizlere mütedâir olanlarının mümkün mertebe lâıykıyla icrâsına sa'y ü ikdâm edeceğimin 'arz ve beyânına müsâra'at kılınacağı ifadesi (6) zâten der-kâr olan ta'zîmât-ı kâmile-i bendegânemin kabûl-i temînâtına zerî'a-i hasene ittihâz kılınmıştır.

Bab-ı Seraskeride İstanbul'un Emniyet ve Güvenliği İçin Kararlaştırılan Kanun Tasarısına Rusya Sefiri Mösyö Bonitef'in Beş Maddelik Görüşlerinin Eklenmesini İstediği Yazı **(Transkripsiyonun Aslı: Belge 17, Sayfa-149)**

(1) Makâm-ı Nezâret-i Celîle-i Hariciyyeye bin sekiz yüz elli yedi senesi şehri Eylül'ünün yirmi dördü târihiyle müverrahan Rusya Sefiri Mösyö Bonitef tarafından vürûd eden tahrîrâtın tercemesidir

(2) Geçen şehri Temmuz'un on beşi târihiyle Devletlü 'Atûfetlü Ali Galip Paşa hazretleri tarafından vârid olan takrîre cevâben Der-Sa'âdet'de ba'zı mahallelerin emniyyet ve âsâyiş-i 'umûmiyyesini ihlâl eden fenâlıkların def'i için (3) Bâb-ı Ser'askeride teşkil olunan Muhtelit Komisyon a'zâlarının bi'l-müzâkere sefâretlerine mürâca'at olunmak üzere şehri Haziran'ın on sekizi târihinde imzâ ettikleri tedâbîr-i mukteziyye lâiyhası kemâl-i dikkatle tedkîk (4) etmiş olduğumun zât-ı vâlâ-yı cenâb-ı nezâret-penâhilerine

‘arz ve ifâdesiyle kesb-i fahr ederim komisyon-ı mezkûr tarafından karâr verilüb mezkûr lâyihanın fikarât-ı hamsesinde musarrah olan tedâbîrin heyet-i mecmû‘asının (5) faslen der-kâr olan kıymetini tasdik eder isem de işbu fıkraların sûret-i ifâdesine merbûtiyyetini elzem ‘add eylediğim ba‘zı i‘tirâzâtın bi’l-etrâf dikkat-i mahsûsa-i cenâb-ı nezâret-penâhilerine havâlesine mübâderet kılınur.

(6) Birinci ve ikinci mâdde Rusya Sefâreti yalnız kâ‘ide üzere pasaportu olanlardan başkasını Rusya teba‘ası sıfatıyla tanıyamayacağından eğer Der-Sa‘âdet habshânelerinde mahbûs olan ecnebîler arasında Rusyaluluk iddi‘asında (7) bulunanlar olur ise bunların sıfat-ı tâbi‘iyyetleri sefâret cânibinden tedkik ve tahkik olunub işbu tâbi‘iyyet sıfatı tahakkuk eder ise ol hâlde merkûm müttehimler Rusya cânibine irsâl olunacaklarına binâen Rusyaluluk (8) iddi‘asında bulunacak veyâhûd bu sıfatla tanılacak eşhâsın bir kabâhat veya bir cinâyet töhmetine mebnî ahz ü giriftlerinde keyfiyyet zabtiyye tarafından sefâret kançılıryasına ihbâr olunacak ve eşhâs-ı merkûmenin Rusya (9) teba‘iyyeti kançılırya tarafından tasdik olunmadığı hâlde haklarında memûrîn-i Saltanat-ı Seniyye kavânîn-i belediyyeyi icrâ edecektir.

(10) Üçüncü mâdde bir kabâhat veyâ bir cinâyet töhmetinden dolayı müttehim olan şahsın Rusya teba‘asından olduğu sefâret kançılıryası tarafından tasdik kılındığı hâlde Rusya’ya gönderilmek üzere kançılırya cânibine (11) teslim olunacaktır.

(12) Dördüncü mâdde Rusya teba‘asının işbu bendde ta‘dâd olunan yerlerinde yoklama usûlünün icrası kabul olunacak ise de bu usûl yalnız elzemiyeti hâlinde ya‘ni polis memûrları aldıkları emir mûcibince ahz ü girift (13) edecekleri şahsın kançılırya tarafından verilecek bir memûrun i‘ânesini taleb edecekleri müddet zarfında firâr edeceğini anlayarak bir ihtiyâc-ı şedîdeye dûcâr oldukları vakitte icrâ edeceklerdir işbu tedbîrden (14) Rusya teba‘asının İstanbul’daki hâneleri ve ticâret etmekde oldukları kalem odaları ve mağazaları istisnâ tutulacaktır buraların yoklaması mukaddemâ olduğu gibi kançılırya tarafından bir memûrun huzûr (15) ve mu‘âvenetiyle icrâ kılınacaktır.

(16) Beşinci mâdde sefine kapudanlarının isimleri tâife defterinde mukayyed olmayan kimesnelerin Rusya tüccâr sefâinine kabul etmemeleri dâimâ men‘ olunmuş ve işbu memnû‘iyyet ‘ale’d-devâm tecdid kılınmakta bulunmuş olmağla her hâlde (17) sefâret kapudan deportası hâzır olmadıkca sefâin-i mezkûrede yoklama usûlü icra olunamayacaktır.

(18) İşte mezkûr Muhtelit Komisyonunun lâyihasına rabt ve ‘ilâve olunub bu günki gûne resmen işbu takrîre derc ile beyânına müsâra‘at etmiş olduğum mütâlâ‘ât bunlardan ‘ibâret olduğundan bu mâddeler kabul (19) olunarak Der-Sa‘âdet’de Avrupaluların iskân etmekde oldukları mahallerde mûcib-i keder olacak sûrette zuhûr eden uygunsuzlukların bir sûret-i hasene ile def‘i zımnında süferâ-yı ecnebiyyenin rızâları munzamm olmak üzere (20) mütâlâ‘ât-ı mezkûre meâlinde bir lâyiha tanzim olunduğu hâlde evvelce devletimin takdîr ve tasvîbine havâle etdikden sonra tarafımdan dahi kabul olunub sâdikâne tamâmî-i icrâsı husûsuna elden geldiği mertebe (21) mu‘âvenet ve müzâheret olunacağı der-kâr olduğunun beyânı zât-ı vâlâ-yı cenâb-ı nezâret-penâhîlerine olan hürmet-i fâikamın tecdid-i teminâtına vesîle-i ittihâz olunmuştur.

Osmanlı Devleti Sınırları İçinde Yaşayan İngiltere Vatandaşlarının Suç ve Kabahat İşlemeleri Halinde Uygulanması Gereken Usul ve Tedbirler Hakkında İngiltere Sefiri Lord İstratford'un Görüşleri (Transkripsiyonun Aslı: Belge 18, Sayfa-150)

(1) Men'-i cinâyâta dâir Mahlût Komisyon'dan 'arz olunan beş mâddeye dâir Lord İstratford tarafından Sefâret Tercemânı Mösyö Simon'a i'tâ olunan ta'limâtın sûret-i tercemesidir

(2) Mahlût Komisyonun cinâyâtca ve zabtiyyece müzâkerât ve tedkikâtının hulâsası başluca üç mâddeden ya'ni evvelâ muhâtaralu eşhâsın ve serseri makûlelerinin tard ü def'inden ve sâniye ashâb-ı cinâyâtın ahz ü giriftinde (3) teshilât-ı lâzime gösterilmesinden ve sâlise çok vakitten berü Der-Sa'âdet'de bırakılmış olan sefinelerde ashâb-ı cinâyâta müsellahan verilmekte olduğundan bunun ber-taraf kılınmasından 'ibâret olub Devlet-i 'Aliyye komiserleri tarafından bu mâddeler (4) hakkında melfûf evrâkda muharrer olduğu üzere beş bend nizâmât 'arz ve teklîf olunmuş ve Fransa Sefâretiyle berâber sâir sefâretler tarafından dahi kabûl kılınmış ise de yedimde bulunan ta'limât-ı nizâmât-ı mezkûre bulunduğu hâl (5) üzere tarafımdan kabûl olunmasına mümâna'at eder hukûmet-i mahalliyyeye 'arz-ı muâvenet ârzûsunda bulunduğumuz der-kâr ise de mu'âhede ahkâmını dahi bi-hakkın terk edemeyeceğimizden İngiltere Devleti teba'asından olub Devlet-i müşârüniyehânın (6) himâyesine lâyık olmayan eşhâsın zabtiyye tarafından tard ü teb'id olunmaları husûsunun Zabtiyye Nezâretine ihâlesiyle şikâyet'e sebep vereceği yerde bi'z-zât tarafımızdan teb'idlerini icrâ ederek Devlet-i 'Aliyye'ye daha ziyâde (7) mu'âvenet edeceğimizi memûl eylerim ma'a-mâ-fih şübhe altında bulunan eşhâs 'aleyhinde Bâb-ı 'Âlinin şikâyât-ı vâkı'asını müzâkereye hâzır bulunduğumuzdan konsoloshâne başhâkimi bu bâbda yedinde bulunan iktidârı derece-i (8) kifâyede 'add etmediği hâlde İngiltere Devleti tarafından ta'limât taleb edebileceği bedîhîdir ashâb-ı cinâyetin ahz ü tevkiflerine gelince İngiltere Sefâreti kumâr oynanan ve nâhoş bulunan hâneleri himâye etmediğinden (9) zabtiyye memûrları sefâret tarafından adam bulunmadığı ve lüzûmu hiss olunduğu hâlde bu bâbda olan harekâtından terettüb edecek mesûliyyet üzerlerinde olmak üzere ashâb-ı cinâyetden biri kahve ve meyhâne gibi halka (10) açık olan mahallerde ahz ü tevkif edebileceklerdir hulâsa-i kelâm sefineler mâddesi Liman Nizâmâtına 'âid olduğundan yine nizâmât-ı mezkûre mûcibince icrâ olunmak lâzimedden olmasıyla ashâb-ı (11) cinâyâta müsellahan verir veyâhûd eşyâ-yı mesrûka ahz eder olan şübhelü sefineler kemâl-i dikkatle muhâfaza olunmak ve mevcûd olan nizâmâtın icrâsıyla o makûle adam ve eşyâ muhâfazasından men' olunmak (12) iktizâ-yı hâldendir.

Suçların Önlenmesi ve Emniyetin Korunması Amacıyla Kararlaştırılan Usul ve Tedbirlerin Prusya Sefareti Tarafından Uygun Bulunduğu Hakkında (Transkripsiyonun Aslı: Belge 19, Sayfa-151)

(1) Makâm-ı Celîl-i Nezâret-i Hariciyyeye Prusya Sefâreti tarafından alafranga Kânûn-ı Evvel'in yirmi ikisi târîhiyle (2) müverrahan takdîm olunan bir kıt'a tahrîrâtın tercemesidir

(3) Ba'zı tedâbîr-i lâzimenin ittihâzı hakkında Bâb-ı Vâlâ-yı Ser'askerîde teşkîl olunan Muhtelit Komisyonun kaleme aldığı lâyihaya dâir Temmuz'un (4) on beşi târîhiyle müverrahan olan Bâb-ı 'Âlinin bir kıt'a müzekkiresini ahz eylediğim 'akabinde li-ecli'l-istîzân lâyiha-i mezkûreyi devletim cânibine (5) ba's ve takdîme müsâra'at etdim lâyiha-i mezkûrenin hâvî olduğu tedâbîr-i esâsiyyeye Prusya Devleti tarafından muvâfakat olunduğunu iş'âr (6) edebildiğime memnûn olurum şu kadar ki devlet-i müşârunileyhâ efkârınca lâyiha-i mezkûrenin sebkinde icrâsı muktezî görünen ba'zı (7) tebeddülât hakkında Bâb-ı 'Âlî ile müzâkere etmeyi ta'ahhüd ederim mesmû'ât-ı 'âcizâneme göre bu efkâr-ı sâir ba'zı sefâretler taraflarından dahi cânib-i (8) Saltanat-ı Seniyye'ye beyân olunmuş olmak gerekir ittihâz olunacak tedâbîrin müessir olabilmesiçün bu bâbda muvâfakat-ı kâfile hâsıl olması icâb-ı hâlden (9) görüldüğünden şu husûsda ityân olunan ârâ-yı mütebâyinenin telîfi için icâb eden ta'bîrât ve tashîhât icrâsı zımında zikr olunan (10) komisyonun tekrâr Bâb-ı Ser'askerîde 'akd etdirilmesini Bâb-ı 'Âliye 'arz ve teklîf ederim ve işbu tebligâtımı zâten der-kâr olan ta'zîmât-ı fâika-i (11) bendegânemin tecdîdine vesîle-i hasene ittihâz ederim.

Bazı Osmanlı Devlet Adamları ve Yabancı Devlet Sefaretleri Tarafından Düzenlenen Zabıta Tedbirlerinin Belçika Kanunlarına ve Osmanlı Devleti ile Belçika Arasında Yapılan Antlaşmalara Uygun Olduğu ve Tereddütsüz Kabul Edildiğine Dair (Transkripsiyonun Aslı: Belge 20, Sayfa-152)

(1) Makâm-ı Celîl-i Nezâret-i Hariciyyeye Belçika Sefâreti tarafından Temmuz'un yirmisi târîhiyle müverrahan takdîm olunan cevâbnâmenin tercemesidir

(2) Temmuz'un on yedisi târîhiyle müverrah bir kıt'a tahrîrât-ı âsafâneleri vâsıl dest-i mefharetim olub ba'zı memûrîn-i Saltanat-ı Seniyye ile düvel-i ecnebiyye sefâretleri cânibinden ta'yîn olunan memûrların (3) bi'l-müzâkere tehiyye ve tanzîm eyledikleri tedâbîr-i muvakkateye dâir 'arz ve iş'ârında fâide memûl eylediğim mütâla'âtının savb-ı vâlâ-yı âsafîlerine tebliğine müsâra'at ederim Avrupaluların mütemekkin (4) oldukları mahallelerde vuku' bulub emniyyet-i 'umumiyyeyi muhill olan hâlâtın men'-i vukû'u zımında nizâmât-ı zâbita-i şedîde vaz' ve icrâsının kemâl-i derece lüzûmunu Devlet-i 'Aliyye ile ma'an (5) tasdik ve i'tirâf ile berâber mu'âhedâta ri'âyeten düvel-i ecnebiyyenin bu bâbda inzîmâm-ı mu'âvenetini Bâb-ı 'Âlinin taleb buyurmasını dahi muvâfık hâl ve maslahat gördüğümünden ma'a'l-memnûniyye tahsîn ederim (6) işbu tedâbîr-i zâbitadan Belçika'nın kavânîn-i esâsiyyesine ve Devlet-i 'Aliyye ile ma'kûd olan mu'âhedâtına mugâyir olmayan cemî' fıkraları tamâmen ve kâmilten tahsîn etmeklikde tereddüd etmedim bu cihetle (7) Belçika konsolos ve kañçıları olub Muhtelit Komisyonun a'zâsından bulunan Mösyö Kon'a irsâl eylediğim ta'limât-ı tahrîriyyeye mülâhazât ve mütâla'amı derc etmiş olduğumdan bu ta'limâtın (8) bir kıt'a sû(re)tini savb-ı vâlâ-yı âsafânelerine leffen takdîme müsâra'at eylediğim ifâdesini zâten der-kâr olan ta'zîmât-ı kâmilemin 'arz-ı temînâtına ittihâz-ı vesîle ederim.

Bab-ı Seraskeride Kurulan Komisyon Tarafından Kararlaştırılan Usul ve Tedbirlerle İlgili Napoli Sefaretinin Hariciye Nezaretine Gönderdiği Yazı
(Transkripsiyonun Aslı: Belge 21, Sayfa-152)

(1) Makâm-ı Nezâret-i Celile-i Hariciyyeye Napoli Sefâreti tarafından Temmuz'un yirmi ikisi târîhiyle müverrahan takdîm kılınan cevâbnâmenin (2) tercemesidir

(3) Mâh-ı hâlin on beşi târîhiyle müverrah olan müzekkire-i resmiyyeye cevâben savb-ı 'âlî-i âsafânelerine zikr-i âtî husûsun 'arz ve iş'ârıyla müftehir olurum şöyle ki Âsitâne'nin (4) ba'zı taraflarında vukû' bulmakda olan cünhaların men'-i vukû'u ve âsâyış-i 'umûmiyyenin muhâfazası için ittihâz olunacak tedâbîre dâir Muhtelit Komisyondan tanzîm olunan lâyiha'nın (5) cihet-i 'umûmiyyesini tahsîn ve tasvîb eder isem de süferâ-yı sâire mütecemmi' oldukları hâlde anlar ile görüşülüb muvâfakat hâsıl olmadıkca lâyiha-i mezkûreyi sûret-i (6) kat'ıyyede kabûl ve tahsîne muktedir olamam süferâ-yı mûmâileyhâmın ol vechle ictimâ'ları ise karîben vukû' bulacağını memûl ederim bununla berâber lâyiha-i mezkûrenin esâsını (7) tağyîr etmemek üzere metbû'um kral hazretlerinin ba'zı teba'asının bulundukları hâl ve mevki'-i mahsûsa nazaran elzem zann eylediğim ba'zı ilâvâtın 'arz ve teklîfine ibtidâr edeceğimin (8) beyân ve ifâdesi zâten der-kâr olan ta'zîmât-ı kâmilemin tahrîr-i temînâtına vesîle-i hasene ittihâz olunmuşdur.

Bab-ı Seraskeride Kurulan Komisyonunda Hazırlanan Layiha Hakkında Amerikan Sefaretinin İtirazının Bulunmadığı, Ancak Diğer Sefaretlerin Layihanın Bazı Maddelerinden Kendi Tebaalarının Muaf Tutulmasını İstemeleri Halinde Amerikan Sefaretinin de Aynı Muafiyeti İsteme Hakkına Sahip Olması Gerekliği Hakkında
(Transkripsiyonun Aslı: Belge 22, Sayfa-153)

(1) Makâm-ı Nezâret-i Celîle-i Hariciyyeye Amerika sefâreti tarafından Temmuz'un on yedisi târîhiyle (2) müverrahan takdîm olunan cevâbnâmenin tercemesidir

(3) Mâh-ı hâlin on beşi târîhiyle müverrahan irsâl olunan bir kıt'a tahrîrât-ı âsafâneleri reside-i dest-i mefharetim olduğunun iş'ârıyla berâber Amerika sefâreti (4) memûrlarından biri a'zâdan bulunduğu hâlde men'-i vukû'-ı cinâyât için komisyondan tanzîm olunub mütâlâ'a-i âcizâneme havâle buyurdıkları lâyiha hakkında (5) kendü zâtımca hiçbir i'tirâzım olmadığını savb-ı âsafânelerinden 'arz ve tebliğ'e ibtidâr ederim bu cihetle lâyiha-i mezkûreye muvâfakat eylerim fakat lâyiha-i mezkûre (6) sâir sefâretler rüesâsına dahi tebliğ buyurulur da ba'zı ahkâmından kendü teba'alarının mu'âf tutulması bunlar tarafından matlûb olunacak olur ise (7) ol hâlde Memâlik-i Müttehîde-i Amerika hükûmetinin teba'a ve mahmiyyeleri hakkında dahi bu mu'âfiyeti 'aynıyla taleb eylemek hakkını kendüme muhâfaza ederim birde lâyiha-i mezkûreyi (8) tahsîn ve 'adem-i tahsîne benim hakk ve salâhiyyetim olduğu gibi halefimin dahi anı gerek tahsîn etmek ve gerek tahsîn etmemek hakkını muhafazaya ibtidâr eylediğim (9) ifâdesi zâten der-kâr olan tanzîmât ve ihtirâmât-ı mütemâyizemin tecdîd-i temînâtına ittihâz-ı vesîle olunmuşdur.

Komisyon Tarafından Kararlaştırılan Layiha Maddeleri ile İlgili Yunan Devleti Sefiri Mösyö Kondoryoti Tarafından Gönderilen Yazı **(Transkripsiyonun Aslı: Belge 23, Sayfa-154)**

(1) Der-Sa'âdet'de mukîm Yunan Devleti Sefiri Mösyö Kondoryoti tarafından sefâret-i müşârüneyhâ ikinci tercemânı Mösyö Razi'ye bin sekiz yüz elli yedi (2) senesi Kânûn-ı Evvel'inin yedisi târîhiyle müverrahan yazılan bir kıt'a ta'lîmât-nâmenin sûret-i tercemesidir

(3) Yerlû polisin harekâtını teshîl ile işbu Pâyıtaht'da hüsn-i nizam ve âsâyîş-i 'umûmînin istihsâli zımnında Muhtelit Komisyonun karâr-dâdesi olan (4) tedâbîr-i mukteziyye lâyihasına kesb-i vukûf eyledim hukûmet-i mahalliyyeye ibrâz-ı mu'âvenet etmeğe kâmilen ârzû-keş olduğum hâlde tedâbîr-i mezkûrenin mu'âhedât-ı (5) câriyyeden neşet eden imtiyâzât-ı muvâfakat etdirilmesi muktezâ-yı hakk olduğunu dahi zann ederim krâlin sefâreti mechûlû'l-ahvâl ve sâbıkalu (6) gürûhundan oldukları haber verilerek teb'idleri yerlû polis tarafından kendisine iş'âr olunan teba'a-i Yunaniyyeyi Der-Sa'âdet'den def' etmek husûsundan (7) hiçbir vakitte imtinâ' etmemiş olduğu misillü bu gûne sebebler için her ne vakit hukûmet-i mahalliyye tarafından bir iş'âr vukû' bulur ise bundan böyle dahi (8) sefâret-i müşârunileyhâ ol vechle icrâya müsâra'at edeceği der-kâr ise de kumârhâne ve fâhişehâne ve kahvehâne misillü 'avâm-ı nâsın girüb çıkabildiği (9) ebniye-i sâireye ilticâ edebilmiş olan ashâb-ı cünhayı zabt ve tevkîf etmek üzere işbu sefâretin mu'âveneti olmaksızın yerlû polisin o misillü (10) mahallere girmesine salâhiyyet verilmek mâddesine gelince böyle bir salâhiyyetin icrâsına müsâ'ade olunması yalnız iş lüzûmuyla berâber Hukûmet-i Yunaniyye'nin (11) mu'âveneti mümkün olamayacağı sûretlerine münhasır olabilüb o hâllerde dahi polis memûrlarının sûret-i hareketlerinden yerlû polis mesûl tutulacaktır (12) sefâin mâddesine gelince sefâret-i krâliyyenin kançılaryası tedâbîr-i şedîdenin ittihâzıyla sû-i mazanne tahtında bulunan kesânı gemilerine kabûl etmemek üzere (13) kapudanlara tenbîhe müsâra'at etmiştir işbu ta'lîmâtın bir kıt'a sûretini Devletlû Übbehetlû Ali Paşa hazretlerine takdîme himmet eylesesiz.

Osmanlı Devlet Adamları ile Yabancı Devlet Sefaretleri Tarafından Kararlaştırılan Tedbirler Hakkında Flemenk Sefaretinin Değerlendirmelerini Kapsayan Yazı (Transkripsiyonun Aslı: Belge 24, Sayfa-155)

(1) Makâm Celil-i Nezâret-i Hariciyyeye Flemenk Sefâreti tarafından Temmuz'un on altısı târihiyle müverrahan takdîm olunan bir kıt'a cevâbnâmenin tercemesidir

(2) Der-'Aliyye'de umûr-ı zabtiyyenin teshîl ve tanzîmi zımnında memûrîn-i Saltanat-ı Seniyye ile düvel-i ecnebiyye sefâretleri tarafından ta'yîn olan memûrlar beyinde bi'l-müzâkere karârgâr olan tedâbîr hakkında rey-i 'âcizânem ne merkezde (3) olduğunun isti'lâmını hâvî dünkü gün irsâline 'inâyet buyurulan tahrîrât-ı nezâret-penâhîlerini ahz etmiş olduğumu 'arz ve beyâna müsâra'at ederim tedâbîr-i mezkûreyi hâvî olan lâyihayı (4) kemâl-i dikkat ile mütâla'a eylediğimde derûnunda devletim tarafından bir mezûniyyet-i mahsûsa vürûd etmedikçe ser-mû inhirâf edemeyeceğim mu'âhedât-ı câriyyeye muhâlîf ve mugâyir hiçbir şey bulmadığımdan lâyiha-i (5) mezkûreye izhâr-ı rızâ ve muvâfakat

edebileceğimi zann ederim ancak mu'âhedât iktizâsınca iki yüz seneden berü Flemenk Devleti'nin Bâb-ı 'Âlî ile olan münâsebâtı en ziyâde mazhâr-ı müsâ'ade olan milletin (6) sırasına vaz' olunmuş ve ale'd-devâm o rütbede hıfz ve ifâ kılınmış olduğundan böyle bir ehemmiyet ve elzem kâ'ideye muhâlif hareket edemeyeceğim nezd-i âsafânelerinde bi's-suhûle münfehim olur bundan neşet (7) eder ki benim rızâ ve muvâfakatımı şu şart ile ibrâz ve i'tâ ederim ya'ni Flemenk teba'asının tedâbir-i mezbûreye tâbi olması ale'l-umûm icrâsı takdîrinde olub buna milel-i sâireden biri hakkında (8) bir istisnâ vukû' bulur ise ol istisnâ bizim teba'amıza dahi bi'l-istihkâk şâmil olmak lâzım geleceği kaydını sarâhaten beyân eylerim gelelim ki nefis-i lâyiha hakkında yalnız şu mütâla'ayı beyân-ı (9) ictisâr ederim şöyle ki dördüncü mâddesinde muharrer halkın akçe mukâbilinde dâhil oldukları mevâki'-i 'umûmiyye ta'bîrinden 'ibâdete mahsûs olan ebniye bi't-tab' hâricde kalacağı der-kâr ise de (10) sehven başka dürlü anlaşılmmak için ebniye-i mezkûrenin müstesnâ olduğu tasrîh olunsâ fâideden hâlî olmaz zann ederim Devlet-i 'Aliyye'nin mu'âvenet-i dirâyet-kârâne ve hayr-ı hayr-hâhânesini (11) semeresiyle şu vukû' bulan mükâlemât ve müzâkerâtın icrâât-ı fi'iliyyesi gayr-ı meşhûd hâlinde kalmayacağını memûl ve ümîd ederek zât-ı vâlâ-yı âsafânelerini yapılan şeylerden dolayı tebrîk (12) etmeğe mecbûr olduğum misillü müddet-i medîdeden berü Beyoğlu ve Galata sekenesine bi-hakkın bir takım icrâ-yı şikâyât ve hakîkaten endişe ve telâşa sebep veren hâlâtın men'i çâresinin (13) istihsâlinde vukû'a gelen himem-i âsafâneleriçün ifâ-yı teşekkür eylediğim ifâdesi ta'zîmât-ı fâikamın tevsîkât-ı cedîdesini hüsn-i kabûl buyurulmaları niyâzına vesîle-i hasene ittihâz olunmuştur.

*Bab-ı Seraskeride Kurulan Karma Komisyon Tarafından Kararlaştırılan
Hususlarla İlgili Kanun Tasarısı (Transkripsiyonun Ashı: Belge 25, Sayfa-156)*

(1) Bu def'a ıslahât-ı umûr-ı zâbitaya dâir Bâb-ı Hazret-i Ser'askerîde teşkîl buyurulmuş olan Muhtelit Komisyonunda tedâbir-i serî'a olmak üzere bi'l-müzâkere karâr verilen husûsâtı (2) şâmil mahz lâyhâdir

(3) Teba'a-i ecnebiyyeden biraz müddetten berü Bâb-ı Zabtiyyede mevkûf bulunub sefâretleri tarafından himâye olunmayan kesânın hukûmet-i mahalliyye ma'rifetiyle hemân Der-Sa'âdet'den istenilen mahallere tard (4) ve def' olunmaları ve bunların ilerüde akrabâları ve mirasçıları ve alacaklıları tarafından veyâhûd memleketlerine göndermek üzere sefâretleri cânibinden suâl vukû'unda (5) nerede oldukları bilinmek için hîn-i tardlarında gönderilecekleri mahallerin sefâretleri cânibine bildirilmesi ve bundan murâd bâlâda muharrer esbâba mebnî olub hiçbir gûne (6) müdâhale için olmayacağı

(7) Serseri geşt ü güzâr eden teba‘a-i ecnebiyyeden sefâretleri tarafından tanınmayanların hukûmet-i mahalliyye ma‘rifetiyle istenilen mahallere tard ve def‘ olunmaları ve bunların dahi günlük hîn-i tardlarında (8) gönderilecekleri mahallerin yalnız ma‘lûmât olmak üzere sefâretleri cânibine bildirilmesi ve sefâretleri tarafından tanınmış olanlardan dahi sefâretlerini temîn edemeyenler bir daha (9) Der-Sa‘âdet’e gelmemek üzere sefâretleri ma‘rifetiyle Memâlik-i Mahrûse-i Şâhâne‘den hâric bir mahalle def‘ ü ihrâc kılınmaları ve bunlardan sefâretleri ma‘rifetiyle tard ve def‘ olunubda (10) muahharen ber-takrîb Memâlik-i Şâhâne‘ye gelmiş olanların sefâretleri tarafından tanınmayub birinci mâdde ahkâmı muktezâsınca hukûmet-i mahalliyye ma‘rifetiyle münâsib mahallere tard ve def‘ olunması.

(11) Teba‘a-i ecnebiyyeden akdemce vukû‘ bulmuş olan katl ve sirkat ve kalpazanlık ve sâir bu misillü töhmet ve cinâyetlerine mebnî cezâ görerek muahharen sebebli tahliye olunmuş olanların ahvâl ve harekât-ı (12) hâzıralarından hukûmet-i mahalliyyenin emniyyet edemeyeceği kimesneleri her devletde cârî ve mer‘î olan usûl-i vechle Devlet-i ‘Aliyye memleketinde kabûl etmemeğe der-kâr olan hakk-ı sarîhine mebnî (13) o makûle kimesnelerin bi‘l-muhâbere sefâretleri ma‘rifetiyle hemân Memâlik-i Mahrûse-i Şâhâne‘den hâric bir mahalle irsâl kılınmaları.

(14) Ekser erbâb-ı cinâyetin zabtiyye tarafından ahz ü girift olunacakları sırada ba‘zı mahallere firâr ve ihtifâ ederek tahlîs-i girîbân etmekde oldukları bi‘d-defa‘ât vukû‘ bulmuş (15) ve bulmakda olmağla o makûlelerin ahz ü girift olunması ve ba‘zı şübhe üzerine zabtiyyece îcâb eden ve elzem ve müsta‘cel olan tahkîkât ve taharriyyâtın icrâ kılınması ve‘l-hâsıl (16) âsâyiş-i ‘umûmiyyenin muhâfazasına dikkat ve i‘tinâ olunması zımnında zabtiyye memûrlarının teba‘a-i ecnebiyyenin işletmekte oldukları kahve ve meyhânelere ve dükkân ve mağazalara ve otel ve hân (17) ve tiyatro ve her nev‘ eğlence mahallerine ve kumârhâne ve fâhişehâne ve ba‘zı uygunsuz eşhâsın tecemmu‘ ve beytûtet etmekte oldukları mahallere hulâsa-i kelâm akçe vererek herkesin (18) gidebildiği popilik yerlerin kâffesine dahi bilâ-vâsita girebilmeleri ve husûsât-ı muharrere için ta‘yîn kılınacak zabtiyye memûrları ehl-i ‘ırz ve müsta‘idd ve dirâyetlü ve edîb (19) olmak üzere alan-ı müstahdem olan zabtiyye neferât ve zâbitânından bi‘l-intihâb lüzûmu mikdârının îcâb eden mevki‘lere vaz‘ ve ik‘âdi ve bu iş için ta‘yîn olunduklarını (20) mu‘allak üzerlerinde birer ‘alâmet-i mahsûsa bulunarak numroları olmuş ve ifâ-yı memûriyyetlerinde bir güne kusûr ve rehâvetleri ve ba‘zı mertebe kabâhatleri tebeyyün eylediği hâlde (21) tedîbât-ı lâzîmelerinin icrâsı ve her bir ahvâl ve hareketlerinden Zabtiyye Nezâretinin mesûl olacağı misillü ‘aks-i takdîrinde işbu memûrların girecekleri mahallerin (22) sâkinleri veyâ orada bulunanlar taraflarından dahi muhâlefet vukû‘uyla karşı durulur veyâhâd bî-asl ve esâs ‘azviyyât ile iddi‘âya teşebbüs olunur ise o makûlelerin dahi (23) cârî olan usûl üzere tedîbât-ı lâzîmelerinin icrâsı ve ber-beyân-ı bâlâ îcâbı takdîrinde girdikleri mahallerin ve sâkinlerinin ve tuttukları âdemin isimlerini (24) ve sebep-i duhûllerini ve hulâsâ-i tahkîkâtlarını derhal Bâb-ı Zabtiyyeye haber vererek oradan dahi mensûb oldukları sefâretlerine bâ-müzekkere bildirilmesi.

(25) Bend-i sâbıkda beyân olunduğu vechle kabâhatlü ve uygunsuz firârîlerin taharrîsi zımnında ba‘zı mazanne-i sû‘ olan mahallere zabtiyye memûrlarının duhûlleri câiz olacağı

misillü o makûlelerden (26) gemilere duhûl ve firâr edenler olacağı cihetle der-dest olan nizâmâtın müzâkeresiyle i‘lânına kadar gemilere firâr ve duhûl ve ilticâ edenlerin kabûl olunmaması ve kabûl (27) olunduğu hâlde mesûl ve mucâzât olunacaklarının şimdiden sefâretleri câniblerinden sefâin kapudanlarına i‘lân ve beyân olunması.

Polis İşlerinin Düzenlemesi Amacıyla Hazırlanan Beş Maddelik Layihanın Sefâretlere Gönderildiği ve Sefâretlerden Alınan Cevaplara Binaen Hazırlanan Layiha **(Transkripsiyonun Aslı: Belge 26, Sayfa-157)**

(1) Rehîn-i ‘ilm-i sâmi-i ser‘askerileri buyurulduğu üzere umûr-ı zâbitaya dâir mukaddemâ ba‘zı sefâretler tarafından vukû‘ bulan tebligât üzerine her bir sefâretin memûrları hâzır oldukları hâlde komisyonda cereyân eden mübâhasât (2) ve müzâkerâtın fezlekesi ve âsâyişin devâmına mâni‘ olan esbâb-ı ıslâhiyyenin ba‘zı mevâdd-ı esâsiyyesi olmak üzere geçende beş bendi hâvî tanzim olunmuş olan lâyiha-i tezkire-i ‘aliyye-i ser‘askerileriyle Bâb-ı ‘Âliye takdim buyurulmuş idi (3) keyfiyyet sefâretler ile muhâbere buyurulduktan sonra ol bâbda cevâben alınan tekâfir-i resmîyyenin birazı ‘aynen ve çend-kıt‘ası terceme olunarak savb-ı çâkerânemize i‘tâ olunduğundan başka başka kırât ve mütâlâ‘a oldu hulâsa-i meâllerine (4) nazaran lâyiha-i mezkûrede münderic olan mevâdd Fransa ve Avusturya ve Sardunya ve İspanya ve Amerika ve Flemenk ve İsveç ve Vilanse-i Atik ve Yunan Sefâretleri taraflarından kabûl olunmuş ise de İngiltere Sefâreti tarafından (5) devlet-i metbû‘ası teba‘asından olub da himâyeye lâyık olmayan eşhâsın Memâlik-i Şâhâne’den tard ü teb‘idleri hususunun Zabtiyye Nezâretine ihâle olunmayarak sefâret cânibinden icrâ ve şübhe altında bulunan eşhâs ‘aleyhinde (6) Bâb-ı ‘Âlinin şikâyet-ı vâkı‘asının kendüleriyle müzâkere olunması ve İngiltere Sefâreti kumâr oynanan ve fâhişe bulunan hâneleri himâye etmediği cihetle sefâret tarafından adam bulunmadığı ve lüzûmu his olunduğu hâlde bu bâbda (7) olan harekâtından terettüb edecek mesûliyet üzerlerinde olmak üzere zabtiyye memûrları tarafından ashâb-ı cinâyât kahve ve meyhâne gibi halka açık olan mahallerde ahz ve tevkîf kılınub erbâb-ı cinâyât kabûl veyâhûd (8) eşya-yı mesrûkayı ihfâ etmek sû-i zanna mazhâr olan gemiler dahi kemâl-i dikkatle hâricden bekletirilerek nizâmât-ı mevzû‘anın tamâmî-i icrâsiyla dahi böyle merâmın fi‘ile getirülmesine mümâna‘at olunması iş‘âr ve beyân (9) ve Rusya Sefâreti cânibinden dahi birinci ve ikinci bend hakkında yalnız kâ‘ide üzere pasaportu olanlardan başkası Rusya teba‘ası sıfatıyla tanılmayacağı ve Der-Sa‘âdet mahbeslerinde bulunub Rusyaluluk iddiâsında olanlardan (10) sıfat-ı tâbi‘iyyeti sefâretce tahakkuk edenlerin Rusya cânibine irsâl olunacakları beyân ile bu iddi‘âda bulunacak veyâhûd bu sıfatla tanılacak eşhâsın bir töhmetine mebnî ahz ü girift olunduklarında keyfiyyet zabtiyye tarafından (11) sefâret

kançılaryasına ihbâr ile kançılarya tarafından teba'iiyyeti tasdik olunmayanlar olur ise hakkında kavânîn-i belediyyenin icrâ ve üçüncü bende dâir olan ifâdâtın meâli bend-i mezkûreyi kabûlü mübeyyen olub dördüncü bend (12) hakkında dahi Rusya teba'asının İstanbul'daki hâneleriyle ticâret etmekde oldukları kalem odaları ve mağazalarından mâ'adâ bend-i mezkûrede ta'dâd olunan mahallerinin polis memûrları aldıkları emir mûcibince ahz ü girift edeceği (13) şahsın kançılarya tarafından verilecek memûrun i'ânesini taleb edecekleri müddet zarfında firâr edeceğini anlayarak bir ihtiyâc-ı şedîde düçâr oldukları hâlde emr-i yoklamasının i'tâ olunması ve beşinci bend için (14) isimleri tâife defterinde mukayyed olmayan kimesneleri sefine kapudanlarının Rusya tüccar sefâinine kabûl etmemeleri men' olunmuş ve işbu memnû'iyet 'ale'd-devâm tecdîd kılınmakta bulunmuş olduğundan bahsle sefâret-i kapudan diportası (15) hâzır olmadıkça sefâin-i mezkûrenin yoklama olunmaması îrâd ve der-miyân kılınmış ve Prusya Sefâretinin takrîr-i tercemesi meâlinde lâyiha-i mezbûrenin hâvî olduğu tedâbîr-i esâsiyyenin kabûlü 'arz ile berâber lâ ale't-ta'yîn (16) sebkinde icrâsı muktezî görülen ba'zı tebeddülâtın Bâb-ı 'Âlî ile müzâkeresine rû-yi ta'ahhüd gösterilerek Belçika Sefâretinin konsolosuna verdiği ta'lîmât-ı mufasssalanın hulâsa-i tercemesinde ise bir takım makâlât rabt (17) ve temhîdiyle lâyiha-i mezbûre mevâddından ba'zısının zâtına ve ba'zısının dahi elfâfa ve ta'bîrâtına i'tirâz-ı gûne şeyler bulunub ve'l-hâsıl şu hâle göre Rusya Sefâreti tarafından beşinci bend ve İngiltere Sefâreti cânibinden bend-i mezkûr ile (18) üçüncü bendin kabûlünden tecânüb olunmuş olduğu misillü diğer bendler-i medlûl hakkında gösterilen muvâfakat dahi tagyîrât ve tebdîlât-ı ma'rûza ile berâber bir takım kuyûdât-ı ihtirâzîye ile takyîd olunmuşdur eğerçi birinci ve ikinci bendde (19) Memâlik-i Şâhânedan tard ü def'lerine lüzûm gösterilen eşhâsın yalnız def' ü teb'îdleri husûsunun Zabtiyye Nezâreti tarafından verilecek defter üzerine sefâretleri tarafından icrâ kılınan ve Rusya Sefâreti cânibinden (20) beyân olunan yazîhâne ya'ni ba'zı tüccârın umûr-ı hesâbiyyesini rüyet etmekte oldukları kontuar ta'bîr olunan mahaller ve Flemenk Sefâreti takrîrinde gösterilen ma'bed ile komisyonun esnâ-yı müzâkerede münâsib gördüğü (21) hastahâne ve mekteblerin dahi şâyet derdest olunması lâzım gelen kesândan oralara firâr edenler olur ise anların istediği hâlde polis memûrlarına teslîm etmeleri ve etmedikleri sûretde dahi sefâretten adam celbine değin (22) makûleleri muhâfaza eylemeleri mahall-i mezkûre ruesâsının vazîfe-i zimmetlerinden olmak ve şu vazîfeye dikkat olunmadığı hâlde terettüb edecek mesûliyyet-i ruesâ-yı merkûm üzerlerinde kalmak üzere bilâ-vâsita (23) zâbıtâ memûrlarının dâhil olacakları mahallerden istisnâ olunmasında beis yoğsa da sâirleri bu kâbilden olmayub ya'ni zâbıtâ memûrlarının lâyiha-i mezkûrede beyân ve ta'dâd olunan mahallere bilâ-vâsita girmeleri mâddesi (24) yalnız müttehimi ta'kîb hakkında olmayub tahkîkât-ı hafîyye üzerine firârî taharrî teftişinin tarz ve etvârından şüphelendiği kimesnelerin bildirmeyerek arkasını kollamak ve ba'zı zann ve iştibâh üzerine emvâl-i mesrûka (25) aramak gibi bir takım husûsât için lüzûmu olduğundan iltizâm olunması olduğu gibi mâddelerin dahi hîn-i müzâkeresinde îcâb ve ehemmiyyeti belirtilerek firâra idhâl kılınmasına ve ma'-mâfih işbu cemîyyetin teşkîl (iki kelime silik) (26) esbâbın men'içün bir tedbîr aranılmasına ise Galata ve Beyoğlu taraflarında fesâd ve uygunsuzlukların aralık aralık tedâbir eylemesi sebep olub hâlbuki o mesele ve hâlâtın meh-mâ-emken eser-i fâ'ile âsâyışın takarrür etmesiçün dahi (27) zâbıtâ memûrlarının

lâyiha-i mezkûrede muharrer olduğu vechle icâb eden mahallere bilâ-vâsita girebilmelerinden başka çâre-i müessir olmamasına ve çünkü muâhedât-ı mün'akidenin ba'zı yerlerinde Devlet-i 'Âliyye mahkeme ve zâbita memûrlarının (28) teba'a-i ecnebiyyenin sâkin oldukları hânelere bilâ-icâb cebren duhûl eylememeleri ve duhûlleri icâb eylediği takdîrde sefâretleri veyâ konsolosları veyâ vekîlleri tarafından terfîk olunacak memûr ile birlikte girmeleri (29) tasrîh kılınmış olduğundan böyle mesken-i ittihâz olunan hânenin gayr-ı mahallere memûr-ı Devlet-i 'Aliyye'nin inde'l-icâb bilâ-vâsita girüb ifâ-yı memûriyet etmelerine bi-hakkın kimesnenin bir diyeceği bulunamamasına ve husûsuyla (30) kabûl ve muvâfakat husûsunda sefâret (...) ekseriyyet dahi bulunmasına nazaran şimdiden Rusya ve İngiltere takrîr-i tercemelerinde beyân ve irâde olduğu vechle dördüncü bendin işbu mazbata-i 'âcizânemizle ifrâz olunan yerlerden (31) mâ'adâ mahallerinin sûret-i istisnâda bir (bir kelime silik) ve mahall-i mezkûreye duhûle muvâfakatın dahi sefâretten adam talebine müsâ'adesi olmayacak sûrette yalnız tünd-vakitler ile takyîd olunması sûretleri vakt-i fırsatta (32) zâbita memûrlarını bir takım vehm ve tereddüde düşürerek icrâ-yı tedâbîre mâni' olacağından bunların dâire-i memûriyyetleri ol sûretle vüs'atlandırılmadıkce her hâlde iş nizâ' ve cedele ve âsâyış halelden kurtarılamayacağı (33) ve böyle menâfi'-i 'âmmeye şâmil ve sûret-i karârı ittifâk-ı umûmî ile hâsıl olan bir esâsın ol vechle selb-i tesîrâtıyla hüsn-i netîcesinin görülememesi ise lâîk ve hukuk-ı milel (iki kelime silik) olamayacağı (34) derkâr olduğundan lâyiha-i mezkûrenin bâlâda istisnâsında beisi görünmeyen şeylerden mâ'adâ ahkâmının ber-mûcib karâr-ı sâbık ikâ ve icrâsı vûkelâ-yı fihâm hazerâtının irâe-i sâiblerine menût olarak zikr olunan takrîrler ile (35) lâyiha-i mezkûrenin diğer bir sûreti leffen takdîm kılınmış olmağla muvâfık irâde-i 'aliyye-i âsafâneleri buyurulur ise keyfiyyetin Bâb-ı 'Âliye iş'ârî lâzım geleceği muhât-ı ilm-i 'âlîleri buyuruldukda emr ü fermân hazret-i men lehü'l emrindir. Fî 23 Receb Sene (12)74 (9 Mart 1858).

(Sağdan Sola Mühürler) Franko ibn-i Serkizo, Ahmed İzzet, Mehmed Nurettin, Mustafa Refik, Mehmed Nurullah, Mehmed Tefvîk, Es-Seyyid İsmail, Mustafa Rıza, Es-Seyyid Şeyh Mehmed Emin

II. BÖLÜM

ANADOLU'DA VE İSTANBUL'DA
POLİSİN TEŞKİLATLANMASI

6²²

Zaptiye Meclisi Azası Atıf Bey'in Beyoğlu Zaptiyesine, Ali Efendi'nin ise Zaptiye Meclisi Azalığına Tayinleri Hakkında (Transkripsiyonun Aşl: Belge 27, Sayfa-161)

(1) Tezkire-i Sâmiyye

(2) Zabtiyye Meclisi a'zâsından 'İzzetlü Atıf Bey'in a'zâlık kemâ-kân 'uhdesinde kalmak üzere Beyoğlu zâbitasına ve mukaddemâ Galata (3) polis hidmetinde bulunmuş olan Ali Efendi'nin dahi mûmâileyh Atıf Bey'den kalacak ma'âş ile Meclis-i mezkûr a'zâlığına memûriyyetleri (4) husûsuna dâir bir kıt'a tezkire-i behiyye-i Ser'askerîleri Zabtiyye Müşîri Devletlü Paşa **hazretlerinin** ve Mu'âvini Sa'âdetlü Beyefendi **hazretleriyle** hazerâtın müşterek (5) takrîriyle manzûr-ı ma'âlî-mevfûr cenâb-ı cihân-bânî buyurulmak içün 'arz ve takdîm kılınmış olmağla ol bâbda her ne vechle emr ü fermân-ı hümayûn (6) hazret-i Pâdişâhî şeref-sünûh ve sudûr buyurulur ise mantûk-ı celîli üzere hareket olunacağı beyânıyla tezkire. (1271-1854/1855).²³

22 BOA, A. AMD, 58-90.

23 Varakın tasnif fişinde verilen tarih kullanılmıştır.

Mekteb-i Tıbbiye Öğrencilerine Teşrih ve Ameliyatın Öğretilmesi İçin Tersane-i Amire Zindanında ve Zaptiye Hapishanesindeki Suçlulardan Vefat Edenlerin Gönderilmesi ile İlgili Yazı (Transkripsiyonun Aslı: Belge 28, Sayfa-162)

(1) Kapudan Paşa ve Zabtiyye Müşîrîleri Hazerâtına

(2) Fünûn-ı Tıbbiye ve cerrâhiyyenin bir şü'be-i 'azîmesi olan 'ilm-i teşrih ve 'ameliyyâtın Mekteb-i Tıbbiye-i Şâhânedede bulunan talebe şâkirdlerin teşrih ve 'ameliyyâtın ta'lim ve irâesiçün (3) mukaddemlerde olacağı misillü Tersane-i 'Âmire zindânında ve Bâb-ı Zabtiyye mahbesinde bulunan mücriminden vefât edenlerin bir sanduğa mevzû'an mekteb-i mezkûra irsâli eğerçi gönderilmekte olduğu hâlde nasılsa (4) arkası kesilüb bu aralık sâir taraftan dahi celbi mümkün olamadığına ve bu dahi tahsîl-i fenn ve ta'lim-i 'ameliyyât için pek ziyâde (5) lâzım şey olduğuna mebnî ba'd-ezîn dahi sâbıkı misillü Tersâne-i 'Âmire ve Bâb-ı Zabtiyye mahbesinde mücriminden vefât edenlerin (6) li-eclî'te teşrih gönderilmesi husûsu mekteb-i mezbûr nâzırı semâhatlü efendi hazretleri tarafından bâ-tezekkür ifâde olunmuş ve sâye-i (7) ma'arif-vâye-i cenâb-ı Pâdişâhîde talebenin ta'lim-i fennce mükemmel olmaları lâzimededen bulunmuş olmağla ber-minvâl-i muharrer usûl-i sâbıkânın (8) vaz'ı bundan böyle ol vechle icrâ etdirilmesine 'ale'd-devâm icrâsı zımnında icâb-ı hâlde ifâsı husûsuna himem-i 'aliyye-i âsafânceleri der-kâr buyurulmak bâbında emr ü irâde hazret-i (9) men-lehü'l-emrindir.

(10) Mekteb-i Tıbbiye Nâzırına Kenâr

132

(11) Müfâd-ı iş'âr-ı semâhîleri vâlâları ma'lûm-ı hulûsverî olub ber-minvâl-i muharrer iktizâ-yı keyfiyyet lâzım gelenlere bildirilmiş (12) olduğu beyânıyla tahşiyeye ibtidâr kılınır. Fî 15 R. Sene (12)72 (25 Aralık 1855).

24 BOA, A. MKT. MHM, 81-46.

Tunuslu Askerler ile Darülfünun Hastahanesinde Bulunan Fransızlar Arasında Meydana Gelen Olaylarla İlgili Serasker Paşa'ya Gönderilen Tezkere (Transkripsiyonun Aslı: Belge 29, Sayfa-163)

(1) Buyuruldu-ı 'Âli ve Ser'asker Paşa Hazretlerine Tezkire

(2) Geçenlerde Tunuslu neferât-ı 'askeriyye ile Dârü'l-fünûn Hastahânesi'nde bulunan Fransızlar beyninde zuhûra gelen münâza'a [1] ve mudârebenin tahkik-i keyfiyyet ve tashîh vukû'âtı zımında (3) teşkil olunan komisyonda icrâ kılınan tahkikât ve tedkikâtı mutazammın kaleme alınan mazbata ve istintâknâme ile dâr-ı şûrânın müzekkiresi ol bâbda olan tezkire-i ser'askerî ile (4) berâber Meclis-i Vâlâya lede'l-havâle hulâsa-i meâllerine göre Tunusluların bu mâddede olan harekâtı evvelce mütâla'a ve kasd üzerine olmayub ba'zı münâza'a-i cüzüyyeden (5) tahaddüs ederek aralıkda katl-i nefis dahi vukû' bulmuş ve icrâ kılınan tedkikâtta ve müttehem görünen Tunuslulardan Topcu Neferi Ali Hayyat'ın Fransız tulumbacı (6) onbaşısını sakalından tutub tahrik eylediğinden başka hastahâne karavul²⁶u üzerine vukû' bulan ilk hücumda medhali olduğu ve kışlaya 'avdetinde (7) arkadaşlarını silâhlanağa teşvik eylediği ve Ali çavuşun gavgaya müdâhale edüb kılıcını isti'mâl etmek istediği ve Mehmed ve Salani ile muhtârın (8) Fransız karavuluna olunan hücumda dâhil idüğü ve Süvârî 'Ali'nin ikinci hücumu müsterek bulunduğu ve Hüseyin bin Ceylan'ın hastahâne hizmetcilerinden Miyan'ı (9) telef ve i'dâm eylediği ve Ahmed bin Sâlih'in ana mu'âvin olduğu ve Abdülnebî hastahâne hizmetcisi merkûm Miyan'ın ayakkabılarını çaldığı ve Salih bin Hasan ile (10) Ahmed bin Şükrü'nün hastahâne hizmetcisi Baron'un keyfiyet-i i'dâmına hissedâr olduğundan başka zabtiyye karavulhânesini basub ve zabtiyye neferâtına urub zabtiyye (11) çavuşunun silâhlarını dahi aldığı tebeyyün etmiş ve bu misillâ efrâd-ı 'askeriyyeden katl-i nefis gibi cinâyât-ı 'azîme ile müttehem olanların âhâd-ı nâs 'adiyla haklarında (12) terettüb edecek mücâzâtın kavânin-i mülkiyyeye tevfikân tahdîd ve icrâsı iktizâyı nizâmından bulunmuş olduğundan neferât-ı mezkûreden karagola hücum eden (13) ve silâh çekenlerin ve zâbita ve zabtiyye neferâtına silâh çeküb cerh etmeğe mütecâsir olanların ber-mücib-i Kânûn-ı Cezâ mahbûsiyyetleri târihinden i'tibâren (14) beşer

25 BOA, A. MKT. MVL, 79-48.

26 Eskiden karakol yerine kullanılan bir tabirdir. Bkz.: Mehmet Zeki Pakalın, Osmanlı Tarih Deyimleri ve Terimleri Sözlüğü, İstanbul 1993, C.II, s.200.

sene müddetle ve katl-i nefse mütecâsir olan Hüseyin bin Ceylan ve Salih bin Hasan ve Ahmed bin Şükrü'nün ~~eesâmet-i cürm ve kabahatleri cihetiyle~~ katle bedel vaz'-ı kürek (15) olunmaları tezekkür ve tensîb olunarak bi'l-istîzân irâde-i seniyye-i cenâb-ı Pâdişâhî dahi ol merkezde müte'allik ve şeref-sudûr buyurulmuş olmağla mûcibince merkûmlar (16) sûret-i muharrere ile vaz'-ı kürek olunmak.

[1]

ve mukâtelede medhalleri tahakkuk ve tebeyyün edenlerden kâtil bulunan üç neferin katle bedel ve diğerlerinin dahi beşer sene müddetle vaz'-ı kürek olunmalarına bi'l-istîzân irâde-i seniyye-i cenâb-ı Şehinşâhî müte'allik buyurulmuş ve mûcibince tasfîr etdirilen buyuruldu-ı senâverî leffen irsâl kılınmış olmağla icrâ-yı muktezâsı bâbında irâde efendimindir. Fî 29 Receb Sene (12)72 (5 Nisan 1856).

Sarrachane Civarında Evleri Zapt Edenlerin Zor Kullanılarak Çıkarılacağı, Bunlar Kadın İse Mahallesinin İmam ve Muhtarları ile Çıkarılıp Bab-ı Zaptiyyeye Getirileceği Hususunda (Transkripsiyonun Aslı: Belge 30, Sayfa-164)

(1) Zabtiyye Müşîrine ve De'âvî Nezâretine

(2) Sarrâf Zayne oğlu Yorgi'nin Sarrachane civârında Mimar Ayas mahallesinde bâ-temessük²⁸ mutasarrıf olduğu hânesine vukû' bulan müdâhalenin men'i hakkında (3) merkûm tarafından mukaddem ve muahhar takdîm olunan 'arz-ı hâller üzerine keyfiyyet cânib-i zabtiyyeye ve De'âvî Nezâret-i Behiyyesine havâle olunmuş olduğu (4) hâlde icâbı icrâ olunamadığından bahsle sarrâf-ı merkûm tecdid-i da'vâ edüb kendüsünün yedinde bulunan i'lâm-ı şer'î meâline nazaran zikr olunan (5) hâneyi matlûbuna mahsûben almış ve muahharen medyûnun vefâtıyla 'ıyâli tarafından vukû' bulan istid'â üzerine huzûr-ı hazret-i fetvâ-penâhîde icrâ kılınan (6) murâfa'alarında hâne-i mezkûrun sarrâf-ı merkûma teslimi hükm olunmuş olduğu hâlde müteveffâ-yı merkûmun kerimesi ta'annüd ederek icbâr olunmadıkca hâne-i (7) mezkûrdan çıkmayacağı anlaşılmış olduğundan bu makûle müdde'î 'aleyh olan ve medyûn bulunan zükûr ve inâsdan mümâna'at edenler eânib Bâb-ı Zabtiyye (8) ma'rifetiyle celb olunmakda ise de şu aralık bir takımı zabtiyye memûrlarına dahi itâ'at etmediklerinden ve bunlara dâir zâbita memûrları tarafından verilen (9) müzekkireler takdîm kılındığından bahsle bu makûleler haklarında ne vechle mu'âmele olunmak lâzım geleceği istîzânına dâir Nezâret-i müşârûnileyhâ tarafından (10) takdîm kılınan takrîr Meclis-i Vâlâya²⁹ lede'l- havâle beyândan müstagnî olduğu üzere kuvve-i icrâiyye maslahatın rûhu gibi olarak şer'an veyâ nizâmen (11) mahkûmeye olan bir mâddenin icrâ-yı muktezâsı hukûmetin vazîfe-i zimmeti olduğu hâlde öyle şunun bunun hukûk-ı meşrû'a ve mütebeyyinesine (12) karşı nisvân tâifesinin tavsiyeti ve 'acz-i hâl vesîlesiyle ibtâl-i hakk olunması hiçbir vakitte tecvîz olunur şey olmayub o

27 BOA, A. MKT. MVL, 23-79..

28 Borç Senedi. Bkz.: Ferit Devellioğlu, Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lûgat, Ankara 2004, s. 1073.

29 Meclis-i Vâlâ, Meclis-i Vâlâ-yı Ahkâm-ı 'Adliyye veya Meclis-i Ahkâm-ı 'Adliyye: Osmanlı Devleti'nde görünen ıslahat hareketlerinin gerektirdiği yeni nizamnameleri hazırlamak, memurların muhakemesiyle meşgul olmak ve lüzum gösterilen devlet işlerinde görüş bildirmek üzere 1838 yılında kurulmuş Meclisin, metin içerisinde geçen adlarıdır. Bkz.: Mehmet Zeki Pakalın, Osmanlı Tarih Deyimleri ve Terimleri Sözlüğü, İstanbul 1993, C.II, s.430-431; Ayhan Ceylan, "Meclis-i Vâlâ-yı Ahkâm-ı Adliyye'de Yargı", Atatürk Üniversitesi Erzincan Hukuk Fakültesi Dergisi, Erzincan 2004, C.VIII, S.1-2, s.23-48.

makûlelerin (13) îcâbına göre bi'l-icbâr icrâ-yı hakk ve 'adl olunması muvâfık-ı şer'î ve kânûn olduğundan bu misillü îfâ-yı hukûkda ta'annüd ve muhâlefet eden (14) ve şer'-i şerîfe gitmek istemeyen eşhâsın bi'l-icbâr götürülmesi ve tâife-i nisâdan olub hânelerinden çıkmayanların dahi mahallesı imâm (15) ve muhtârları birlikde olduğu hâlde zabtiyye ma'rifetiyle çıkarılmasıub ve ba'demâ bu misillü ibtâl-i hakk da'vâsında bulunanlar hakkında ber-vech-i muharrer mu'âmele sevk olunması husûslarının savb-ı vâlâlarına havâle olunması Meclis-i mezkûrdan ihkâk-ı hakk olunması îcâb-ı maslahat idüğü bâ-mazbata îfâde olunması [1] ve keyfiyyet nezâret-i celîle-i müşârunileyhâya (16) dahi bildirilmiş olmağla bir minvâl-i muharrer icrâ-yı iktizâsı bundan böyle bu misillü da'vâlar vukû'unda ber-müceb-i nizâm-ı hareket olunması emrinde takayyüdât-ı lâzimenin icrâ ve îfâsı husûsuna himmet buyuruldu. (3 Ca. 1273-30 Aralık 1856).³⁰

[1] ve ol vechle keyfiyyet Müşir-i müşârunileyh hazretlerine bildirilmiş olduğu beyânıyla De'âvî Nezâret-i Celîlesine işbu müzekkire terkîm ve i'tâ olunur olmağla ber-vech-i muharrer icrâ-yı iktizâsına himmet edilmesiyle (...)

³⁰ Varakın tasnif fişinde verilen tarih kullanılmıştır.

10³¹

Bab-ı Zaptiye Polis Odalarının İnşaat Masrafları ve Travnik Kazasında Bulunan Topçu, Süvari ve Piyade Bölüklerinin Kışla ve Ahır Tamir Masraflarına Dair Tezkere (Transkripsiyonun Aslı: Belge 31, Sayfa-165)

(1) Tezkire-i Sâmiyye

(2) Bâb-ı Zaptiye polis odalarının tecdid olunmuş olan kapularıyla divâr ve mahbûsîn odaları ve mahall-i sâire ve tevkîfhânenin (3) masârif-i inşâiyye ta'miriyyesi olan yirmi beş bin bu kadar ve Travnik kazasında bulunan topçu ve süvârî ve piyâde (4) bölüklerinin ikâmetlerine mahsûs kışla ile ahûrun masârif-i ta'miriyyesiçün livâ-i mezkûr emvâlinden verilmiş olan on bin (5) gurusun kabûl ve icrâ-yı mahsûb.

(6) Üsküdar'da vâki' Abdülhayzâde Abdülhalim Efendi Dergâh-ı Şerîfinin bâ-irâde-i seniyye on bin gurus masrafla ta'mir etdirilecek (7) olan mahallerinden mâ'adâ türbe semâ'hânesinin dahi keşf-i münâkasası mücibince beş bin ve Üsküdar'da Paşa Limanı'nda kâin (8) zahîre anbârî pîş-gâhında olan Taş İskele Rıhtımı'nın keşf-i sânişi vechle yirmi dört bin gurusla ta'miri (9) ve Gemlik Câddesi'nde vâki' Timurtaş ve Tepecik karyeleri civârında olan köprülerin masârif-i ta'miriyyesi (10) olan iki bin yüz seksen sekiz gurusun dahi Hazîne-i Celîleden tesviyye ve i'tâsı husûslarının Mâliyye ve Evkâf-ı (11) Hümâyûn Nezâret-i Celîlelerine havâlesi tezekkür olunacağına dâir Meclis-i Vâlânın beş kıt'a mazbatası melfûfâtıyla berâber (12) manzûr-ı 'âlî buyurulmak için 'arz ve takdîm kılınmış olmağla husûsât-ı muharrere hakkında her ne vechle irâde-i seniyye-i cenâb-ı Pâdişâhî (13) şeref-sudûr buyurulur ise ana göre hareket olunacağı beyânıyla tezkire. (1273-1856/1857).³²

31 BOA, A. AMD, 80-5.

32 Varakın tasnif fişinde verilen tarih kullanılmıştır.

11³³

*Kayseri Sancağına Bağlı Muncasun Köyüne Giden Bazı Zaptiye Neferleri
Hakkında Araştırma Yapılması (Transkripsiyonun Aslı: Belge 32, Sayfa-166)*

(1) Ma'rûz-ı çâker-i keminelidir ki

(2) Memâlik-i Mahrûse-i Şâhâne'de bulunan zabtiyye memûrları memûriyyetle bir kazâdan bir karyeye mürûr ve 'ubûrlarında mekûlâtların bahâlarıyla ahz eylemeleri nizâm-ı seniyye iktizâsından (3) iken Kayseriyye sancağına tâbi' Muncasun karyesine Sancağ-ı mezkûrdan olarak memûren mürûr eden zabtiyye neferâtı Karye-i mezbûre ahâlisinden ve millet-i 'acizânemizden mu'âmele-i cebriyye ile (4) istediklerini akçesiz ahz etmekde ve ba'zılarını harb ile tahvîf ederek rencîde etmekde oldukları muhât-ı 'ilm-i 'âlem-ârâ-yı kerîmâneleri buyuruldukda bunun men' ve def'iyle (5) bundan böyle bu misillü hâlât-ı vukû'a getürülmemesi husûsunu şâmil kâimmakâmına bir kıt'a emirnâme-i sâminin tastîrine müsâ'ade buyurulması bâbında ve her hâlde emr ü fermân hazret-i men lehü'l-emrindir. Fî 16 R. (12)74 (4 Aralık 1857).

Bende

(Mühür) İstefan vekîl-i millet (...)

³³ BOA, HR. MKT, 218-90.

Kayseri Sancağına Bağlı Muncasun Köyüne Giden Bazı Zaptiye Neferleri Hakkında İstefan İsimli Şahsın İhbarına Binaen Gerekli Araştırmaların Yapılması Hakkında Kayseri Kaymakamına Gönderilen Yazı (Transkripsiyonun Aslı: Belge 33, Sayfa-166)

(1) Kayseriyye Kâimmakâmına Tahrîrât-ı Sâmiyye

(2) Kayseriyye sancağından memûren Muncasun nâm karyeden geçüb gelen zabtiyye neferâtı karye-i mezkûrede mütevattın Protestan milletini mekûlâtıdan eebren istedikleri (3) şeyi akçesiz alarak ızrâr ve millet-i merkûmeden ba'zılarını dahi darb ve tahvife ibtidâr eylediklerinden ve memûrînin her yerde istedikleri (4) eşyâyı bedeliyle almaları lâzîmeden bulunduğundan işbu mu'âmelât-ı gayr-ı lâyıkanın men'-i küllîsi husûsu Protestan milleti vekîli tarafından bâ-takrîr (5) ifâde ve istid'â olunmuş ve sûret-i ifâdeye nazaran neferât-ı merkûmenin hareket ve cesâret-i mesrûdeleri mugâyir-i ma'delet ve usûl (6) görünmüş olmağla iktizâ-yı hâlin tahkîk ve icrâsına ve ba'de-mâ gerek Karye-i mezkûrede ve gerek zîr-i idâre-i şerîflerinde bulunan (7) mahall-i sâirede bu misillü hâlât-ı nâ-marziyyenin sunûf-ı teba'adan hiçbir sınıf hakkında vukû'a getirilmemesine mezîd-i (8) dikkat ve sarf-ı revîyyet eylemeleri lâzım geleceği beyânıyla şukka.

12³⁴

Bir Rum Vatandaşın İslamiyet'i Kabul Etmesi ve Polis Karakolunda Birkaç Günlüğüne Misafir Edilmesi Hususunda Tezkere (Transkripsiyonun Aslı: Belge 34, Sayfa-167)

(1) Zabtiyye Müşîrine Tezkire-i Sâmiyye

(2) Konya eyâletinde vâki' Isparta ahâlisinden ~~Rum milletinden~~ olup orada şeref-i İslâm ile müşerref olarak bu kerre buraya irsâl olunan ~~olan~~ (3) bir ~~sinn-i~~ çocuğun ~~ve birkaç cânib-i~~ gün Bâb-ı Zabtiyyede ~~müsâfereten eğer~~ bir münâsib odada müsâferet ikâmet etmek üzere sûretiyle tevkîfi lâzım geldiğinden kendüsü cânib-i Müşîrilerine gönderilmiş olmağla (4) merkûmun ~~mahbûsu mahbûsın hakkında olarak cânib-i zabtiyyede~~ hüsn-i sûret ve emniyyet ve râhat üzere müsâfereten tevkîfi ~~ve mekûlât ve meşrûbâtının ve (...)~~ (5) ~~edeceği mahallin güzelce tanzim ve tesviyesiyle kendüsüne bir güne sıkındı çekdirilmemesi~~ mütevakkıf-ı himem-i behiyyeleridir. (22 Ş. Sene 1274-7 Nisan 1858).³⁵

³⁴ BOA, HR. MKT, 234-18.

³⁵ Varakın tasnif fişinde verilen tarih kullanılmıştır.

13³⁶

Akçaabat Kazasının Büyüklüğü Sebebiyle Yirmi Beş Nefer Zaptiye'nin Daha İstihdam Edilmesi Hakkında (Transkripsiyonun Aslı: Belge 35, Sayfa-168)

(1) Trabzon Vâlisine

(2) Trabzon'a tâbi Akçaabad kazâsının cesâmeti cihetiyle mevcûd bulunan on beş nefer zabtiye neferâtı kifâyet etmeyerek (3) ba'zı serseri makûleleri ötede berüde envâ-i uygunsuzluğa ictisâr etmekde olduğundan bahsle ma'âşları ahâlî (4) tarafından verilmek üzere yirmi beş nefer zabtiye'nin daha zamîmeten istihdâmı ~~yolunda tevârüd eden tahrîrât-ı behiyyelerinde~~ Trabzon Meclisinin vârid olan mazbatasıyla melfûf mahall-i mazbatasında (5) istîzân kılınmakdan nâşî keyfiyyet Meclis-i vâlâya lede'l-havâle bu makûle zabtiyelere ahâlîden ma'âş verilmesi câiz olamayacağına (6) ve ilerüde zabtiye hakkında bir ~~nizâm verileceğine binâen~~ nizâm-ı mahsûs tesîsi müselleme bulunduğuna binâen bundan sarf-ı nazarla ~~kılmak~~ neferât-ı mevcûd ile [11] savb-ı sâmilere bildirilmesi tezekkür (7) kılınmış olmağla ol vechle icrâ-yı îcâbına himmet buyurmaları siyâkında şukka. (15 M. 1275-25 Ağustos 1858).³⁷

[11] Kazâ-i mezkûrun hüsn-i idâresi zımında icrâ-yı îcâbı husûsunun.

³⁶ BOA, A. MKT. UM, 323-18

³⁷ Varakın tasnif fişinde verilen tarih kullanılmıştır.

14³⁸

Hırsızlık Yaptığı Anlaşılan Abdullah İsimli Şahsa Pranga Cezasının Verildiğine Dair (Transkripsiyonun Aslı: Belge 36, Sayfa-169)

(1)Zabtiyye Meclisinin Fî 4 Muharrem Sene (12)75 (14 Ağustos 1858) târîhli mazbatası Fî 5 S. Sene (12)75 (14 Eylül 1858) rakamında tatbîk-i kavânîn cem'iyetine havâle buyurulmasıyla lede'l-mütâla'a meâlinde Abdullah nâm şahsın Karagollar Memûru (2) Sa'âdetlû Mehmet Paşa hazretlerinin Bâb-ı Ser'askerîde olan dâiresi duhâncı odasından yirmi beş bin guruş kıymetlû bir çift çubuk takımını sirkat (3) eylediği lede'l-istintâk ikrârıyla tebeyyün edüb mezkûr takımlar ahz kılınmış ve merkûmun sâbıkası dahi olmadığı anlaşılmış ise de bu vechle (4) vukû' bulan töhmetinden dolayı merkûmun üç mâh müddetle vaz'-ı pranka olunarak hitâm-ı müddetinde memleketine def'i istîzân olunmuş ise de merkûmun (5) cinâyet-i vâkı'asına göre müddet-i mezkûre azca görüldüğünden müddet-i mu'ayyenesinin altı mâha temdîdiyle hitâm-ı müddetinde memleketine def'i husûsunun cânib-i (6) zabtiyyeye bildirilmesi. Fî 6 S. Sene (12)75 (15 Eylül 1858).

(İmzâlar)

³⁸ BOA, ZB, 1-52.

15³⁹

Meyhaneler Hakkında Yapılan Düzenlemeyle İlgili Görüş ve Değerlendirmeye Dair Zaptiye Müşirine Gönderilen Tezkere (Transkripsiyonun Aslı: Belge 37, Sayfa-170)

(1) Zaptiye Müşiri Hazretlerine Tezkire-i Sâmiyye

(2) Meykedeler Nizâmâtı hakkında Bâb-ı ‘Âliye verilmiş olan mütâla‘anâme manzûr-ı devletleri buyurulmak için leffen irsâl kılındı (3) bunda gösterilen mütâla‘ât ve nizâmât muvâfık-ı maslahat gibi görünüyorsa da bunun bir kerrede Bâb-ı Zaptiyyeden taraf-ı vâlâlarından (4) mütâla‘asıyla ol bâbda vâki‘ olacak rey-i rezîn Müşirîlerinin sür‘at-ı iş‘ârı ve mezkûr varakanın i‘âdesi menût himmet-i behiyyeleridir. (16 S. Sene 1275-25 Eylül 1858).⁴⁰

³⁹ BOA, HR. MKT, 257-88.

⁴⁰ Varakın tasnif fişinde verilen tarih kullanılmıştır.

16⁴¹

İzmir Zaptiye Sergerdesi Hamdi Bey Marifetiyle Polis Masraflarının Ödenmesi İçin Kararlaştırılan Meblağın İlgili Yerlere Gönderildiği Hakkında
(Transkripsiyonun Aslı: Belge 38, Sayfa-170)

(1)Mâliyye Nezâret-i Celîlesinin 17 Zilhicce (1)275 (18 Temmuz 1859) târihiyle Meclis-i Vâlâya i'tâ buyurulan takrîriyle merbût meclis muhâsebe mazbatasî meâllerinden müstebân olduğu vechle yetmiş üç senesi Haziran'ı ibtidâsından Kânûn-ı Sânîsi (2) nihâyetine değin İzmir Zabtiyye Sergerdesi Hamdi Bey ma'rifetiyle polis masârîfî olarak ber-mûcib-i defter vukû' bulan otuz üç bin yedi yüz seksen gurusun kabûl ve mahsûbu Hazînece nizâmına (3) tevâfuk etmemiş ise de meblağ-ı mezbûr ol havâlîde zuhûr eden sâriklerin ele geçürülmeleri zımnında istihdâm olunan tahkîkât-ı hafîyye memûrlarıyla Der-Sa'âdet ve mahâll-i sâireye gönderilen (4) neferât-ı zabtiyye ve sâireye sarf olunmuş ve keyfiyyetleri vâlî-i eyâlet tarafından tasdîk kılınmış olmasına binâen Hazînece icrâyı mahsûbu umûr-ı zarûriyyeden görünmekle ol vechle tesviye-i iktizâsının Nezâret-i müşârünileyhâya (5) havâlesi Meclis-i Vâlâda tezekkür kılınmış ise de ol bâbda emr ü fermân hazret-i men lehü'l-emrindir. Fî 11 Muharrem (1)276 (10 Ağustos 1859).

(Sağdan Sola Mühürler) Derviş Paşa (muhâlif reyde bulundu), Subhi Bey (komisyonda), Mustafa Rıza, Es-Seyyid Ahmet Tevfik, (...) Mustafa, Ziver Ahmed (...) Sâdık, Mehmet Ali (...), İbrâhim (...), Mahmud Celâleddin, Es-Seyyid Mahmud Edhem, Es-Seyyid Mehmed Nuri, Yusuf Kamil, Emin Efendi (muhâlif reyde bulundu), Es-Seyyid Fahreddin Yahya, (...), Osman Efendi (muhâlif reyde bulundu), Besim Bey (muhâlif reyde bulundu), Mehmed Rauf.

41 BOA, İ. MVL, 421-18444

*Polis Masrafları İçin Gönderilen Paranın Yolda Hırsızlara Karşı Korunması İçin
İstihdam Edilen Hafife Memurları Hakkında* **(Transkripsiyonun Aslı: Belge
39, Sayfa-171)**

(1) ‘Atûfetlü efendim hazretleri

(2) Meclis-i Vâlâdan kaleme alunub melfûfuyla berâber manzûr-ı ‘âli buyurulmak için ‘arz ve takdîm kılınan mazbata meâlinden müstebân olduğu vechle yetmiş üç senesi Haziran’ı ibtidâsından Kânûn-ı Sânisî (3) nihâyetine değin İzmir Zabtiyye Sergerdesi Hamdi Bey ma‘rifetiyle polis masârifi olarak ber-mücib-i defter vukû‘ bulan otuz üç bin yedi yüz seksen gurusun kabûlü Hazînece nizâmına tevâfuk (4) etmemiş ise de meblağ-ı mezbûr ol havâlîde zuhûr eden sâriklerin ele geçirülmeleri zımnında istihdâm olunan tahkîkât hafiyeye memûrlarıyla Der-Sa‘âdet ve mahâll-i sâireye gönderilen neferât-ı zabtiyye ve sâireye (5) sarf olunmuş ve keyfiyyetleri vâlî-i eyâlet tarafından tasdik kılınmış olmasına binâen Hazînece icrâ-yı mahsûbu umûr-ı zarûriyyeden görünmekle tesviyye-i iktizâsının Mâliyye Nezâret-i Celîlesine havâlesi (6) tezekkür kılınmış ise de ol bâbda her ne vechle irâde-i seniyye-i hazret-i Pâdişâhî mûte‘allik ve şeref-sudûr buyurulur ise ana göre hareket olunacağı beyânıyla tezkire-i senâverî terkîmine ibtidâr kılındı efendim. Fî 17 Muharrem Sene 1276 (16 Ağustos 1859).

(Yatay Kısım)

(1) Ma‘rûz-ı çâker-i kemîneleridir ki

(2) Zîver-i enmele-i ibcâl olan işbu tezkire-i sâmiyye-i Sadâret-penâhîleriyle evrâk-ı ma‘rûza manzûr-ı şevket-neşûr-ı cenâb-ı (3) Mülûkâne buyurulmuş ve meblağ-ı mezbûrun tezekkür ve istizân buyurulduğu vechle tesviyye-i iktizâsının nezâret-i müşârûnileyhâya (4) havâlesi mûte‘allik ve şeref-sudûr buyurulan emr ü irâde-i seniyye-i hazret-i Mülûkâne muktezâ-yı münifinden olarak (5) evrâk-ı merkûme yine savb-ı sâmi-i âsafîlerine i‘âde kılınmış olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü’l-emrindir. Fî 18 M. Sene (12)76 (17 Ağustos 1859).

17⁴²

Mizanü'l-Ahlak Adıyla Bir Polis Gazetesi'nin Yayınlanması Hakkında
(Transkripsiyonun Aslı: Belge 40, Sayfa-172)

(1) Ma'ârif-i 'umûmiyye Nezâret-i Celîlesine

(2) Dîvân-ı Zabtiyye a'zâsından Yorgaki Efendi'nin Mizânü'l-Ahlâk nâmıyla tanzîmi ârzûsunda bulunduğu (3) polis gazetesinin tab' ve neşrine irâe-i ruhsat olunması istid'âsına dâir takdîm eylediği ve ruhsat-ı manzûr-ı vâlâları (4) buyurulmak üzere leffen irsâl kılınmış olmağla ~~bu bâbda olan rey ve mütâla'a-i 'aliyyelerinin iş'âr-ı sûret-i istid'âya nazaran iktizâsının ifâdesi husûsuna~~ (5) himmet buyurulur siyâkında tezkire. (9 R. 1277-25 Ekim 1860).⁴³

Hulâsadır

⁴² BOA, A. MKT. NZD, 328-50.

⁴³ Varakın tasnif fişinde verilen tarih kullanılmıştır.

18⁴⁴

Kandiye Kasabasında Hapishanenin Fiziki Bakımdan Yetersiz Olmasından Dolayı Mahpusların Zor Durumda Oldukları ve İki Adet Polis Odası ile Bir Adet Koğuş Yapılması Hakkında Mazbata (Transkripsiyonun Aslı: Belge 41, Sayfa-173)

(1) Mazbata

437

21 Za. Sene 1278 (20 Mayıs 1862)

(2) Mâliyye Nezâret-i Celîlesinin 13 Zilka'de Sene (1)278 (12 Mayıs 18762) târihiyle Meclis-i Vâlâya havâle buyurulan bir kıt'a takrîrinde istizân olunduğu vechle Kandiye kasabasında kâin habshânenin (3) zıyyık bulunmasından dolayı mahbûsîn ziyâdesiyle dūcâr-ı sefâlet ve meşakkat olduklarından habshâne-i mezkûr havâlîsi dâhilinde bir 'aded koğuş ile iki 'aded (4) polis odası inşâsı iktizâ etmekle lede'l-keşf dokuz bin dört yüz seksen gurus masrafla vücûda geleceği anlaşılmış ve mahbûsîn-i merkûme şimdilik (5) kalem odalarının tahtında bulunan ufak odalara yerleştirilmiş ise de orada dahi muhâfazaları mümkün olamayacağı anlaşıldığından ve zikr olunan koğuş (6) ve polis odalarının sür'at-i inşâsına lüzûm-ı hakikî görünmüş olmağla ebniye-i mezkûrenin metânet ve rasânetine dikkat etmek olunmak şartıyla mahallinde münâkasası (7) bi'l-icrâ daha keşfinden aşağı sûretle inşâsına taleb bulunduğu hâlde anın ma'rifeti ve bulunduğu sûretde hükûmet-i mahalliyyenin ma'rifeti bâ-tasarruf daha ehven masârifle vücûda getirilmek üzere [1] ile binâ ve inşâsına (8) mübâseret olunmuş ve hitâmında usûl-i vechle keşf defterinin irsâli husûsunun mahalline iş'ârı zımnında ber-mantûk-ı takrîr Hazînece ifâ-yı muktezâsının Nezâret-i müşârunileyhâya (9) havâlesi tezekkür kılınmış ise de ol bâbda emr ü fermân.

(Yan Kısım)

[1] Meclis-i Memleket Nezâreti

44 BOA, MVL, 788-23.

Bab-ı Zaptiyede Bulunan Hapishaneler Hakkında (Transkripsiyonun Ashı:
Belge 42, Sayfa-174)

(1) Makâm-ı ‘Âlî-i Cenâb-ı Sadâret-Penâhîye

‘Aded

72

(2) Ma‘rûz-ı çâker-i kemîneleridir ki

(3) Ma‘lûm-ı ‘âlî-i vekâlet-penâhîleri buyurulduğu üzere Bâb-ı Zabtiyyede bulunan habshâneler iki nev‘ olub birisine tevkîfhâne ta‘bîr olunarak burada mazanne-i cünha ve cinâyet olan kesân sübût-i töhmetine veyâ berâet-i zimmetine değin alıkonulmakda ve diğeri dahi habshâne nâmıyla bunda müddet-i (4) mu‘ayyen ile mahkûm bulunan mücrimîn habs ve tevkîf kılınmakda idüğü ve mahkûmiyyete mahsûs olan habshâne ile bi‘l-cümle mahbûsîn ve mevkûfinin tedâvîsiçün lüzûmu olan hastahâne sâye-i lütf-vâye-i hazret-i Pâdişâhîde muntazam ve mükemmel denilecek sûretde inşâ olunmuş ve her yerde (5) cârî olan usûl ve kâ‘ideye tatbîkan tanzîm etdirilen habshâne nizâmnâmesinin irâde-i resmîyesi istihsâl olununcaya değin şimdilik sûret-i muvakkatede icrâsiyla esbâb-ı tathîriyye ve sâiresine ve imkân-ı müsâ‘id olduğu merteye it‘âmlarıyla her yüzden velîni‘metimiz Pâdişâhımız (6) efendimiz hazretleriçün da‘vât-ı hayriyye isticlâbına i‘tinâ kılınmış ise de ber-minvâl-i muharrer tevkîfhâne ta‘bîr olunur mahallerin hâl-i hâzırı (...) cihetle habshâne misillü sûret-i muntazamaya vaz‘ı kâbil olmadığı ve husûsiyle ashâb-ı cinâyetin yekdiğeriyle ihtilât edememek üzere mevcûd olan (7) polis odaları harâbe yüz tutub ve bir çok mahalleri delik deşik olub men‘-i ihtilât mümkün olamamasıyla mücrimîni lâyıkiyle istintâk ve muhâkemesi kâbil olamadığı ve bu takım mevkûfine mahsûs bir mahallin berikilerden daha mükemmel sûretde bulunması muktezî olduğu hâlde (8) şimdiye kadar tanzîm olunamayub kalması dahi dâire-i zabtiyyenin müte‘allik buyurulan irâde-i seniyye mûcibince hîn-i inşâsında birlikde yapılmğa ta‘lîk kılınmasından ve bu dahi şu aralık kâbil olamamasından neşet ederek eğerçi sâye-i muvaffakiyyet-vâye-i

45 BOA, İ. MVL, 474-21485.

hazret-i Mülûkânede bunların kâffesinin (9) ber-vefk-i matlûb karîn-i tesviyye olacağında iştibâh yoğise de zarûfî biraz vakte muhtâc olub hâlbuki gerek zikr olunan tevkîfhâne ve gerek dâire-i zabtiyyenin nezd-i 'âlî-i hıdîvîlerinde ma'lûm olan (...) ve hele İstintâk Dâiresinin ise mefrûşâtına (10) varınca durulmaz oturulmaz sûretde bulunması cihetiyle ta'lik ve tevkîte gayr-ı mütehammil bulunacağına ve bir de leffen takdîm pîş-gâh-ı sâmi-i âsaf-i efhamîleri kılınan defter mantûkunca 'asâkir-i nizâmiyye-i Şâhânededen terk olunan ve mâl müdürî olarak mine'l-kadîm derûnlarında 'asâkir-i zabtiyye ikâme kılınan (11) karagolhâneler dahi az çok ta'mîre eşedd-i ihtiyâc ile muhtâc olacağına ve takarrüb eden mevsim-i şitâda ikâme-i 'asâkir kâbil olamayacağına mebnî gerek bu cümlelerin ta'mîrâtı ve gerek Bâb-ı Zabtiyyede ziyâdece bulundurulmasına lüzûm görünüp mevsim-i sayfandan berü Bâb-ı Zabtiyyenin (12) açık mahallerinde çadır altında bulundurulmuş olan 'asâkir-i zabtiyyenin dahi ebniye derûnuna alınması zımnında ba'zı mahallerin mahv ü isbâtı ve bir de mahbûsünün fersûde olan 'abâ ve çamaşur gibi kisve ve libâslarının ikmâlî masârîfî yüz elli bin gurus dolaylarında tahmîn (13) olunmuşdur gerçi şu aralıklar böyle 'arz-ı masârîf etmek istenilmez ise de heyet-i hâzıra ve ahvâller mesrûde ilcâ ve ibrâmiyle nihâyet tenkisât olmak üzere ol mikdârlarda akçe sarfî lâ-büdd idüğü sa'âdetlü müsteşâr bey efendimiz hazretleriyle tezekkür kılınmağla buna (14) müsâ'ade-i 'âlîye erzân buyurulduğu hâlde cezâ-yı nakdî ve konturato hâsılâtından istihsâl olunmak üzere cümle müzâl birlikde ikmâl-i matlabe-i ikdâm ve defter müfredâtının takdîmine ihtimâm olunacağı veyâhûd bu makûle ta'mîrâtın evvel emirde keşf üzerine icrâ-yı icâbâtının (15) Ticâret Nezâret-i Celîlesine havâlesi mütevakkıf irâde-i 'aliyye-i vekâlet-penâhîleri bulunduğu muhât-ı 'ilm-i sâmi-i hıdîvîleri buyuruldukda her hâlde emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir. Fî 27 Ra. Sene (12)79 ve Fî 9 Eylül Sene (12)78 (22 Eylül 1862).

(İmzâ)

Bab-ı Zaptiyede Bulunan Tevkifhane, Polis Odaları ve Karakolhanelerin Düzenlenmesi ve Buralarda Bulunan Mahpusların Her Türlü İhtiyaçlarının Karşılanması ile İlgili Yazı (Transkripsiyonun Ash: Belge 43, Sayfa-175)

Bâb-ı 'Âlî

Meclis-i Vâlâ-yı Ahkâm-ı 'Adliyye

'Aded

419

(1) Zabtiyye Müşîri Devletlü Paşa hazretlerinin 27 Rebî'ü'l-evvel Sene (12)79 ve 9 Eylül Sene (12)78 (22 Eylül 1862) târihiyle Meclis-i Vâlâya havâle buyurulan bir kıt'a tezkiresinden müstebân olduğu vechle Bâb-ı Zabtiyye tevkîfhânelerinin harâb olması (2) ve polis odalarının dahi hâl-i hâzırî ashâb-ı cinâyetin yekdiğeriyle men'-i ihtilâtına kâfi olamaması cihetleriyle bunların ve 'asâkir-i nizâmiyye-i Şâhânedan terk olunan ve mine'l-kadîm derûnlarında 'asâkir-i zabtiyye (3) ikâme kılınan karagolhânelerle istintâk dâiresinin ta'mîri ve Bâb-ı Zabtiyyede ziyâdece bulundurulmasına lüzûm görünüb mevsim-i sayfdan berü çadır altında ikâme etdirilmiş olan 'asâkir-i zabtiyyenin dahi ebniye derûnuna alınması (4) zımnında ba'zı mahallerin mahv ü isbâtı ve bir de mahbûsîn fersûde olan 'abâ ve çamaşur gibi kisve ve libâslarının ikmâli lâzım gelerek masârif-i muhammenesi yüz elli bin guraşâ bâliğ olmuş olduğundan masârif-i merkûmenin (5) cezâ-yı nakdî ve konturato hâsîlâtından istihsâl olunmak üzere mezkûr mahallerin kemâl-i ikdâm ve ihtimâm ile tesviyyesi veyâhûd bu mahallerin bir kere ticârethânece keşf etdirilerek ana göre yapılması istizân olunmuş (6) olup vâkı'â tevkîfhânelerle polis odaları Bâb-ı Zabtiyyenin en mühim mahalleri olarak bunların harâb olması mahzûrdan sâlim olamayacağı gibi karagolhânelerin vesâir bu makûle muktezî olan yerlerin tesviyyesi ve mahbûsîn (7) elbiselerinin tanzîf ve tebdîli dahi pek lâzım olduğuna ve masârif-i ma'rûza ise istiksâr olunacak derecede olmayub mevsim-i şitâ dahi takarrüb eylediğine binâen mahall-i merkûmenin şimdilik keşfinden sarf-ı nazarla (8) Müşîr-i müşârünileyh ve Zabtiyye Müsteşârî Sa'âdetlü Bey Efendi hazretlerinin ma'rifet ve nezâretleri ile hemân icrâ-yı ta'mîrâtına ve sâlifü'z-zikr mahbûsîn elbiselerinin dahi ber-vech-i istizân tecdidine mübâşeret olunması husûsunun (9) Müşîr-i müşârünileyhe havâlesi ve masârif-i mezkûrenin Hazînece kabûl ve mahsûbu mâddesinin dahi Mâliyye Nezâret-i Celîlesine bildirilmesi tezekkür kılındı ise de ol bâbda emr ü fermân hazret-i men lehü'l-emrindir. Fî 8 Rebî'ü'l-âhir Sene (1)279 ve Fî 20 Eylül Sene (12)78 (3 Ekim 1862).

Sağdan Sola Mühürler) Ahmed Nazım, Ali, Mehmed Arif, Mecid, (...), Es-Seyyid Mahmud Ethem, Yusuf Kamil.

Bab-ı Zaptiyede Bulunan Tevkifhane, Polis Odaları, Karakolhaneler ve Sorgu Dairesinin Tamiri ile Mahpusların Elbiselerinin Yenilenmesi İçin Gerekli Masrafların Maliye Nezaretine Bildirilmesi Hakkında **(Transkripsiyonun Aslı: Belge 44, Sayfa-176)**

(1) 'Atûfetlü efendim hazretleri

(2) Meclis-i Vâlânın manzûr-ı 'âlî-i cenâb-ı Pâdişâhî buyurulmak için melfûfuyla

berâber 'arz ve takdîm kılınan mazbatası meâlinden müstebân olduğu vechle Bâb-ı Zabtiyye tevkîfhâneleriyle polis odalarının harâb hâlde (3) bulunması mahzûrdan sâlim olamayacağı gibi bunların ve karagolhânelerle istintâk dâiresinin ta'mîri ve mahbûsîn elbisesinin tecdîd-i lâzimededen olduğuna ve bunların masârif-i muhammenesi olan yüz elli (4) bin gurus istiksâr olunacak derecede olmayub mevsim-i şitâ dahi takarrüb eylediğine binâen mahall-i merkûmenin Zabtiyye Müşîri Devletlü Paşa ve Müsteşârı Sa'âdetlü Bey Efendi hazerâtı ma'rifet ve nezâretleriyle hemân (5) icrâ-yı ta'mîrâtına sâlifü'z-zikr mahbûsîn elbisesinin dahi tecdîdine mübâseret olunması husûsunun Müşîr-i müşârünileyhe havâlesi ve masârif-i mezkûrenin cezâ-yı nakdî ve konturato hâsılâtından istihsâl (6) olunmak üzere Hazînece kabûl ve mahsûbî mâddesinin dahi Mâlîyye Nezâret-i Celîlesine bildirilmesi tezekkür kılınmış ise de ol bâbda 'allik ve şeref-sudûr buyurulur ise (7) ana göre hareket olunacağı beyânıyla tezkire-i senâverî terkîmine ibtidâr olundu efendim. Fî 13 R. Sene 1279 (8 Ekim 1862).

(Yatay Kısım)

(1) Ma'rûz-ı çâker-i kemîneleridir ki

(2) Enimle-i zîb-i tevkîr olan işbu tezkire-i sâmiyye-i âsafâneleriyle evrâk-ı ma'rûza manzûr-ı şevket-mevfûr hazret-i (3) Pâdişâhî buyurulmuş ve tezekkür ve istizân olduğu üzere husûs-ı mezkûrun Müşîr-i müşârünileyhe havâlesi (4) ve masârif-i mezkûrenin dahi Hazînece kabûl ve mahsûbî mâddesinin Nezâret-i müşârünileyhâya bildirilmesi (5) müte'allik ve şeref-sudûr buyurulan emr ü irâde-i seniyye-i cenâb-ı Mülûkâne muktezâ-yı münîfinden olarak (6) evrâk-ı merkûme yine savb-ı sâmi-i âsafîlerine i'âde kılınmış olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i (7) veliyyü'l-emrindir. Fî 14 R. Sene 1279 (9 Ekim 1862).

Eyüp, Galata ve Beyoğlu Başta Olmak Üzere İstanbul'da Bakım ve Onarıma Muhtaç Karakolhaneler Hakkında (Transkripsiyonun Aslı: Belge 45-A, Sayfa-177)

'Asâkir-i Zabtiyye-i Şâhâne İdâresinde Olub Ta'mîr ve Termîme Muhtâc Görünen ve Ebniye-i Mîriyye Olan Merkez ve Mevâki'in Mîkdârı

Hocahanı Mevki'i

Mevki-i mezkûrun her bir taraf-ı müşrif-i harâb olub derûnunda ikâme olunamaz derecede bulunduğundan muhtâc-ı ta'mîr idüğü.

Sultan Hamamı Mevki'î

Mevki'-i mezkûru kâr-gîr olub nüzûl eden bârândan akderi akmazda olub tavanıdahi çatlamış olduğundan muhtâc-ı ta'mîr idüğü.

Timurkapu Mevki'î

Kiremidinin aktarmasıyla ba'zı mahalleri ta'mîre muhtâc bulunduğ.

Soğukçeşme Mevki'î

Müşrif-i harâb olub muhtâc-ı ta'mîr bulunduğ.

Hamidiye Mevki'î

Bu dahi

Köprübaşı Mevki'î

Bu dahi

Cebeali Mevki'î

Kiremidinin akdarmasıyla ba'zı mahalleri muhtâc-ı ta'mîr bulunduğ.

Tahtakal'a Mevki'î

Bu dahi

Ayakapusu Mevki'î

Mevki'-i mezkûr gayet harâb olub muhtâc-ı ta'mîr idüğü.

Küçük Mustafa Paşa Mevki'î

Bu dahi

Parmakkapu Merkezi

Kiremidlerinin akdarmasıyla ba'zı mahalleri muhtâc-ı ta'mîr bulunduğ.

Ayasofya'da Dört yolağzı Mevki'î

Sıvasıyla düşme ve saçakları ta'mîre muhtâc bulunduğ.

Nefs-i Ayasofya Mevki'î

Üzeri ziyâdece harâb olub ve ba'zı mahalleri dahi muhtâc-ı ta'mîr idüğü.

Mehmet Paşa Yokuşu Mevki'î

Saçaklarının tenekesiyle önleri dökülmüş ve ba'zı mahalleri dahi muhtâc-ı ta'mîr görünmüş ise de karagol-ı mezkûrun şehriyye yirmi gurusu icârı Bâb-ı Ser'asâkiriden verilmekte olduğ.

Kumkapu Merkezi

Merkez-i mezkûr müşrif-i harâb olub ta'mîre muhtâc idüğü.

Kumkapu Harici

Mevki'-i mezkûrun ba'zı mahalleri muhtâc-ı ta'mîr idüğü.

Hasaki Mevki'î

Mevki'-i mezkûr müşrif-i harâb olub muhtâc-ı ta'mîr idüğü.

Avrat Pazarı Mevki'î

Üzeri ziyâdece harâb olub ba'zı mahalleri dahi ta'mîre muhtâc idüğü.

Langa-i Kebir Mevki'î

Ba'zı mahalleri muhtâc-ı ta'mîr bulunduğı.

Laleli Mevki'î

Bu dahi

Fatih Zabıtası

Mücedded bir Bâb-ı Süvârî koğuşuyla ahûrı ve zâbitân odaları ile koğuş ve mahall-i sâiresidahi ziyâdece harâb olub muhtâc-ı ta'mîr idüğü.

Vefa Mevki'î

Mevki'-i mezkûrun sıva ve mahall-i sâiresi muhtâc-ı ta'mîr idüğü.

Salma-i Tomruk Merkezi

Üzeri ve mahall-i sâiresi ziyâdece muhtâc-ı ta'mîr bulunduğı.

Balat Mevki'î

Bu dahi.

Ebu Ensari Mevki'î

Üzerinin akdarmasıyla mahall-i sâiresi muhtâc-ı ta'mîr bulunduğı.

Keçeciler Mevki'î

Bu dahi.

Fenâr Hârici

Üzerinin akdarmasıyla mahall-i sâiresi muhtâc-ı ta'mîr olduğı.

Samatya Merkezi

Üzeri ve mahall-i sâiresi müşrif-i harâb olub ta'mîre muhtâc bulunduğı.

Yedikule Dâhili

Bu dahi.

Silivrikapusu Mevki'î

Bu dahi.

Topkapu Mevki'î

Üzerinin akdarmasıyla mahall-i sâiresi ta'mîre muhtâc bulunduğu.

Odabaşı Mevki'î

Bu dahi.

Mevlevihane Mevki'î

Kiremidinin akdarmasıyla kaplama vesâiresi muhtâc-ı ta'mîr bulunduğu.

Yedikule Hârici Mevki'î

Bu dahi.

Makarr-ı Bahur Karyesi Mevki'

Kiremidinin akdarmasıyla ba'zı mahalleri muhtâc-ı ta'mîr bulunduğu.

Çölmekçiler Merkezi

Bu dahi.

Otakçılar Mevki'î

Bu dahi.

Bahariye Mevki'î

Bütün bütün mütehârim olduğundan derûnunda ki olduğu.

Alibey Karyesi Mevki'î

Bu dahi.

Beyoğlu'nda Tepebaşı Mevki'

Üzerinin akdarmasıyla kapu vesâiresi ta'mîre muhtâc bulunduğu.

Bostanbaşı Mevki'î

Binânın üzerinin akdarması muhtâc-ı ta'mîr idüğü.

Tatavla'da Çeşme Meydanı Mevki'î

Bu dahi.

Galata Merkezi

Akdarmasıyla ba'zı mahallerin muhtâc-ı ta'mîr idüğü.

Mumhane Mevki'î

Mevki'-i mezkûrun çatı akdarmasıyla ba'zı mahalleri muhtâc bulunduğu.

Arab Çarşusu Merkezi

Bu dahi.

Kuledibi Mevki'î

Bu dahi.

Beşiktaş Zabıtası

Zâbıtâ-i mezkûr mücedded ta'mîr olduğundan boyasıyla parmaklık vesâir nezâretlerinin itmâmı.

Tarlabaşı Mevki'î

Mevki'-i mezkûr karye-i ta'mîre muhtâc bulunduğu

(Sayfa 2) (Transkripsiyonun Ash: Belge 45-B, Sayfa-178)

Ferikli Mevki'î

Mevki'-i mezkûr harâben ta'mîre muhtâc bulunduğu.

İhlamur Mevki'î

Mevki'-i mezkûrun hâricinde bulunan sıvaların birazı ta'mîre muhtâc idüğü.

Paşa Mahallesi

Ba'zı mahalleri muhtâc-ı ta'mîr bulunduğu.

Ortaköy'de Köprübaşı Mevki'î

Bu dahi.

Neşet Âbad Mevki'î

Üzeri kiremidlerinin itmâmıyla ba'zı mahalleri muhtâc-ı ta'mîr bulunduğu.

Baltalimanı Mevki'î

Kiremidin akdarılmasıyla ba'zı mahalleri muhtâc-ı ta'mîr bulunduğu.

Büyükdere Merkezi

Merkez-i (mez)kûrun her tarafı muhtâc-ı ta'mîr bulunduğu.

Hacı Osman Bayırı Mevki'î

Dîvârı hedem (duvarından taşlar düşmekte) olub ve saçakları dökülmüş ve ba'zı mahalleridahi muhtâc-ı ta'mîr teveccüh olduğu.

Üsküdar Zabıtası

Zâbıtâ-i mezkûrun kiremid akdarmasıyla pek çok mahalli muhtâc-ı ta'mîr bulunduğu.

Kanlıca Merkezi

Bu dahi.

Hisar Mevki'î

Döşeme tahtalarıyla ba'zı mahallerin muhtâc-ı ta'mîr bulunduğu.

Bulgurlu Mevki'î

Bu dahi.

Tekekapusu Mevki'î

Ziyâdece harâb ise de mevki'-i mezkûr sıbyân mektebi olub evkâf-ı hümayuna berbût bulunduğu.

Aşağı Kandilli Mevki'î

Kiremid akdarmasıyla ba'zı mahalleri muhtâc-ı ta'mîr bulunduğu.

Beykoz Merkezi

Bu dahi.

Ayazma Mevki'î

Bu dahi.

Bostancıbaşı Köprüsü

Bu dahi.

Kadıkaryesi Mevki'î

Bu dahi.

Beykoz Merkezi

Ziyâdece harâb olub muhtâc-ı ta'mîr idüğü.

Aşağı Viran Karyesi

Ba'zı mahalleri muhtâc-ı ta'mîr bulunduğu.

Bali Karagol Habsi

Bu dahi.

Bulgurlu Mevki'î

Bu dahi.

Ebniye-i mîriyyeden olub Der-Sa'âdet ve Bilâd-ı Selâse'de kâin 'Asâkîr-i Zabtiyye-i Şâhânenin ikâme ve istihdâm bulundukları merkez ve mevâki'den bâlâda muharrereler yetmiş 'aded karagolhâne muhtâc-ı ta'mîr ve termîm bulunmuş ve eyyâm-ı şitâ dahi takarrüb eylemekde bulunduğundan beyân-ı hâl zımnında işbu mazbata-i 'âcizânemiz tanzîm ve takdîmine izbâr olunmuşdur ol bâbda emr ü fermân hazret-i men lehü'l-emrindir. Fî Gurre-i Rebî'ü'l-evvel Sene (1)279 (27 Ağustos 1862).

(Sağdan Sola Mühürler) Mülâzım Es-Seyyid Mehmed, Mülâzım Es-Seyyid İbrahim, Yüzbaşı Osman, Yüzbaşı Es-Seyyid Mehmed Emin, (...) Alayı Ata Es-Seyyid Ahmed, Kolağası Ahmed Rasim, Serhezâr (Binbaşı) Es-Seyyid İbrahim, Kâimmakâm (...)

III. BÖLÜM

BALKAN TOPRAKLARINDA
POLİSİN TEŞKİLATLANMASI

20⁴⁶

*Güzelova'da Görevlendirilen Polis Müdür ve Memurlarının Tayin ve Ücretleri
Hususunda Tezkere (Transkripsiyonun Aslı: Belge 46, Sayfa-181)*

(1) Tezkire-i Sâmiyye

(2) Güzelova'da tecemmu' etmiş olan Tatar halkının hüsn-i idâreleriyle memleketde olan ta'affünâtın tathîri zımında müdür ve polis memûrları ta'yîn kılındığına (3) ve hidmet-i nakliyyede kullanılmakda olan 'arabalara ve 'arabacılara tahsîs olunan ma'âş ve ta'yînât ve ücûrâtın mikdârıyla karşuluk (4) ittihâz olunmuş olan vâridât kifâyet etmediği sûrette üst tarafının Ordu-yı Hümâyûn Hazînesinden tesviye olunacağına dâir (5) Serdâr-ı Ekrem Devletlû Paşa hazretlerinin tevârüd eden bir kıt'a tahrîrâtı berâber gelen tezkire-i sâmiyye-i Ser'askerî ile manzûr-ı 'âlî buyurulmak (6) için 'arz ve takdîm kılındı. Serdâr-ı Ekrem müşârünileyh hazretlerinin işbu harekât-ı hasenesi münâsib ve yolunda görünmüş olmağla takdîri hâvî muvâfık irâde-i seniyye-i cenâb-ı [5] cevâb (7) yazılmak üzere tahrîrât-ı merkûmenin taraf-ı Ser'askeriyye i'âde ve irsâl olunacağı beyânıyla tezekkür. (1271-1854/1855).⁴⁷

[5] Pâdişâhî buyurulu ise duğu hâlde münâsib vechle.

⁴⁶ BOA, A. AMD, 58-9.

⁴⁷ Varakın tasnif fişinde verilen tarih kullanılmıştır.

21⁴⁸

Selânik Sancağında Artan Eşkiyalık Olayları Karşısında Yeni Zaptiye Neferlerinin Görevlendirilmesi **(Transkripsiyonun Ashı: Belge 47, Sayfa-182)**

(1) Mâliyye Nezâretine

(2) Selânik sancağında müstahdem ‘asâkir-i zabtiyyenin derece-i kifâyeden dîn olması ve bu aralık eşkiyânın tekessürü cihetle def‘-i mazarratları zımında mukaddemce (3) bi’t-tertib başbuğları refâkiyle münâsib mahallere sevk kılınan ma‘-zâbitân ve süvârî üç yüz altmış beş nefer piyâdeden başka olarak güzerân (4) eden mâh-ı Mart’ın on beşinden i’tibâren daha yirmi nefer piyâde ile beş nefer süvârî bi’t-tahrîr mahallerine tesyîr kılınarak istihdâm olunmakda bulunduğu (5) beyânıyla icrâ-yı icâbına dâir Selânik Meclisinin tevârüd eden mazbatası Meclis-i Vâlâya lede’l-i’tâ neferât-ı merkûmenin sûret-i tertîb ve istihdâmına (6) dâir Meclis-i mezkûrun mukaddemce tevârüd eden mazbatası taraf-ı devletlerine gönderilmiş idüğinden birleşdirilüb iktizâsının icrâ ve ifâdesi (7) husûsunun savb-ı vâlâlarına bildirilmesi tezekkür olunarak mezkûr mazbata leffen gönderilmiş olmağla icâbının icrâ ve ifâdesi (8) mütevakıf-ı himem-i behiyyeleridir. (18 S. 1272-30 Ekim 1855).⁴⁹

⁴⁸ BOA, A. MKT. UM, 183-7.

⁴⁹ Varakın tasnif fişinde verilen tarih kullanılmıştır.

Lyon Şehri Meclis Azasından Petros Paso'nun Polis Nizamâtının Lügatını İçeren Kitapları Hakkında (Transkripsiyonun Aşl: Belge 48, Sayfa-183)

(1) 'Atûfetlü efendim hazretleri

(2) Fransa memâlikinden Lyon şehrinin meclis a'zâsından Petros Paso'nun şehri mezkûrun umûr-ı zâbitasına dâir ve Fransa memâliki büyük şehirlerinde mevcûd olan Polis Nizâmâtının (3) lûgatını hâvî telif-gerdesi olan iki kıt'a kitâb manzûr-ı şevket-mevfûr-ı cenâb-ı Mülûkâne buyurulmak için 'arz ve takdîm kılındı muvâfık emr ü fermân hazret-i Şehinşâhî buyurulur ise (4) mezkûr kitâblar Meclis-i 'Âlî-i Tanzimâta verileceği ve çünkü işbu kitâblar mumâileyh tarafından doğrudan doğruya Bâb-ı 'Âliye gelmeyecek Fransa elçisi cânibinden li-ecli'l-istifâde verilmiş olduğundan (5) bundan dolayı kendüsüne şimdi bir şey i'tâsî icâb etmeyüb ve sefâretten dahi ol bâbda bir ifâde vukû' bulmayub eğer bundan sonra kendüsünün isti'tâfî vukû' bulur ise ol vakt (6) icâbî 'arz ve istizân olunacağı beyânıyla tezkire-i senâverî terkîm olundu efendim. Fî 17 N. Sene (12)72 (22 Mayıs 1856).

(Yatay Kısım)

(1) Ma'rûz-ı çâker-i kemîneleridir ki

(2) Zîver-i dest-i tevkîr olan işbu tezkire-i sâmiyye-i âsafâneleriyle zikr olunan kitâblar manzûr-ı şevket-nüşûr (3) cenâb-ı Şâhâne buyurulmuş ve istizân buyurulduğu vechle mezkûr kitâbların Meclis-i 'Âlî-i mezkûra verilmesi ve eğer (4) bundan sonra mumâileyhin isti'tâfî vukû' bulur ise ol vakt icâbının 'arz ve istizân olunması müte'allik ve şeref-sudûr (5) buyurulan emr ü irâde-i seniyye-i hazret-i Mülûkâne iktizâ-yı 'âlîsinden olarak mârrü'z-zikr kitâblarına savb-ı sâmi-i âsafîlerine (6) i'âde kılınmış olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir Fî 18 N. Sene (12)72 (23 Mayıs 1856).

50 BOA, İ. HR, 131-6704.

23⁵¹

Yanya'da Kurulan Geçici Mecliste Sorgulanacak Şahısların Muhafazası İçin Polis Hapishanesi Yapılması Hakkında (Transkripsiyonun Aslı: Belge 49, Sayfa-184)

(1) Mâliyye Nezâretine

(2) Yanya'da teşkil olunan meclis-i muvakkatde istintâk olunacak eşhâsın hüsn-i muhâfazası zımında polis mahbesi ittihâz olunmak üzere lüzûmuna binâen (3) (...) kal'a kapusu ittisâlinde bulunan kâr-gîr ebniye derûnuna beş bin beş yüz doksan iki guruş masrafla dokuz 'aded oda ile bir koğuş (4) inşâsına mübâşeret olunduğu beyânıyla icrâ-yı icâbına dâir Yanya Meclisinin tevârüd eden mazbatasıyla melfûf keşf defteri Meclis-i Vâlâya (5) lede'l-i-tâ mezkûr mahbesin inşâsı umûr-ı zarûriyyeden ve tabî'at-ı maslahat iktizâsından olduğuna binâen icrâ-yı icâbı (6) zımında keyfiyyetin bâ-takrîr istizânı husûsunun sayb-ı devletlerine bildirilmesi tezekkür olunmuş ve mezkûr mazbata ve defter leffen irsâl (7) kılınmış olmağla iktizâsının icrâsı mütevakkıf-ı himem-i behiyyeleridir. (6 R. 1273-4 Aralık 1856).⁵²

⁵¹ BOA, A. MKT. NZD, 203,48.

⁵² Varakın tasnif fişinde verilen tarih kullanılmıştır.

Selânik'te Bulunan Polis Neferlerinin Arnavut Olup, Birçoğunun Haydut ve Eşkıyalarla Akraba Olmasının Güvenlik Zaaflığı Oluşturduğu Hakkında
(Transkripsiyonun Aslı: Belge 50, Sayfa-185)

(1) Selânik'e muvâsalat-ı 'âcizânem ve fermân-ı 'âlinin kırâat olduğuna dâir makâm-ı 'ulyâ-yı Sadâret-penâhî ile makâm-ı nezâret-penâhiye takdîm eylemiş olduğum 'arızalar (2) açık olarak hâk-i pâ-yı 'âli-i veliyyü'n-ni'amîlerine takdîme mücâseret kılınmıştır işbu 'arz-ı hâller bir kere manzûr-ı merâhim-i mevfûr-ı devletleri buyurula takdîmi tensîb (3) buyurulur ise himem-i vâlâ-nâm-ı devletlerinin buyurduğu ve erzân buyurulması müstercâ-yı 'ubeydânemdir. Pirlepe'de vukû' bulan harîk keyfiyeti Devletlü Nâzır Paşa hazretlerine (4) takdîm olunmak üzere savb-ı veliyyü'n-ni'amîlerine irsâl etmiş olduğum 'arızadan ma'lûm-ı devletleri buyurulacağı cihetle tekrâr tahrîrinden sarf-ı nazar kılınmıştır (5) Selânik'e muvâsalat-ı 'âcizânemden hayli müddet evvelce Devletlü Vâlî Paşa hazretleri gürûh-ı eşkıyâ ve hayâdid sergerdelerinin vukû' bulan istid'â ve râylarına (6) muvâfakat ederek ba'zılarını mevâki'-i münâsibeye Zabtiyye Sergerdeliğiyle ta'yîn eylemiş ve bunun üzerine şimdilik eyâletin âsâyışı i'âde olmuştur (7) fakat ta'limât-ı seniyye muktezâsınca bu makûle kesânın ahz ü giriftiyle der-hâl muhâkeme ve istintâkları olunarak haklarından gelinmesi lâzîmeden bulunmuştur hâlbuki (8) eşhâs-ı merkûme şimdilik Vâlî Paşa tarafından râyları kabûl olunub kendüleri temin olunduğundan bermûcib-i ta'limât-ı seniyye hareket etmeğim hem vâlinin (9) nüfûzu heng olacağından ve hem de bundan böyle hükûmetin sözüne hiçbir kimesnenin i'timâdı olmayacağı mülâhaza olunarak bundan sonra rây talebinde (10) bulunan kesânın reylerinin kabûl olunmaması husûsu Vâlî Paşa hazretlerine bir hüsn-i sûretle ifâde olunmuş şu mâddeyi tafsîlden murâd-ı çâkerânem (11) bir mesûliyyet tahtında kalurum hulyâsından 'ibâret bulunmuştur işbu husûs-ı mezkûru bir kere Devletlü Nâzır Efendimiz hazretlerine yazmak niyetinde bulunmuş ise de (12) Vâlî Paşa hazretlerinin bu bâbda hüsn-i hidmet etdim efkârında bulundukları bir keyfiyyetin hilâfında olarak bir emir-nâme-i sâmi zuhûr eder (13) ve bunun üzerine Vâlî-i müşârûnileyh hazretleriyle belki bilinmez de gelür gelmez bir bürûdet hâsıl olur mülâhazasıyla tahrîrden sarf-ı nazar olunmuştur hakikat-ı hâlde (14) Vâlî Paşa'nın şu hareketi bi'l-cümle konsoloslar tarafından ve bi'l-cümle ahâlî-i belde taraflarından tahsîn ve takdîr olunmaktadır burada bulunan kâffe-i zabtiyye neferâtı (15) Arnavud olup ve ekserisi haydûdlar ve eşkıyâlar ile akrabâ olduğundan

53 BOA, A. MKT. UM, 252-56.

hiçbir iş görülememektedir bunlar tebdîl olursa bile yerlerine yine onlardan (16) alınacağından semeresi görülemez fakat burada iki tabur şişhâneci ve iki üç bölük kadar süvârî ‘askeri bir müddet bulunur ise üç dört (17) ay zarfında eyâlet şu eşhâs-ı rezîleden bütün bütün tathîr olacağı ve bu esnâda yavaş yavaş iş gelür zabtiyye neferâtı tedârük (18) olunabileceği âzâde-i kayd ve beyândan şu ‘asker husûsuna her hâlde mu‘âvenet-i ‘âlî-i veliyyü’n-ni‘amîlerini ve hakk-ı nâ-müstahakk çâkerânemde zuhûra gelen (19) teveccühât-ı mahâsin-i âyât bende-perverîlerinin istibkâ ve istikrârını ricâ ve istirhâm-ı ma‘razında takdîm-i ‘arîza-i çâkerîye mücâseret kılınmışdır her hâlde (20) emr ü irâde hazret-i men lehü’l-emrindir. Fî 11 Muharrem Sene (12)73 (11 Eylül 1856).

Bende

(Mühür) Es-Seyyid Mehmed Asım

Pirlepe’li Taso’nun Sırp Hükümetine Teslimi, Asakir-i Nizamiye ile İlgili Bir Karar Alınması ve Emaretin İç İşlerine Karışılmaması Hakkında (Transkripsiyonun Aslı: Belge 51, Sayfa-186)

(1) Fî 7 Ca. Sene (12)73 (3 Ocak 1857) Târîhiyle Cevâben Emâret-i Sırbîyye-i Hâricîyye Müdürine Yazılan Varakanın Sûretidir

(2) Pirlepe’li Taso nâm kimesnenin ba’zı gûne yolsuz hareketde bulunduğunu Polis Memûru Nikolce tarafımıza bildirmiş ise de havâle-i sem‘ i ‘tibâr olunmamış olduğundan ve merkûmun buradan def‘ olunacağı vekîlimiz Kâimmakâm Bey tarafından Kânûn-ı Evvel’in yedisinde söz verilmiş ise de icrâ olduğundan bahsle merkûm Taso (3) mâh-ı mezkûrun dokuzunda buradan gideceği gün kahveye gitmiş olmasıyla merkûmu kahvede tutmak ve teslim olunmadığı sûrette öldürmek üzere gönderilmiş olan pandurlara teslim olunmayarak pandurlardan birisini yaralamış olduğundan müteessiren fevt olduğu ve diğer bir pandur dahi (4) yaralanmış ve emniyet-i belediyye münselib olmuş idüğü beyânıyla merkûm Taso’nun Sırbîyye hükümetine teslim olunması ve ‘asâkir-i nizâmiyye nokta neferlerinin kaldırılması ve emâretin umûr-ı dâhiliyyesine karışılmaması için zabtiyye memûruna tenbîh olunması ve ehl-i İslâmın Sırbîyye polisine muhâlefet etmeyüb (5) bir kabâhatleri vukû‘unda teslim olunmaları ifâdesine dâir Franseviyyü’l-‘ibâre olarak tevârüd eden varaka-i dostâneleri meâli ma‘lûmuz olmuştur bu keyfiyyetin vukû‘unda burada bulunduğumuz hâlde gûyâ Nikolce tarafımıza gelüb ifâde etmiş ve memleketin emniyeti münselib olmasına hükûmet-i (6) İslâmiyye tarafından sebebiyyet verilmiş diyerek bir takım ‘azviyyâta kalkışılmasından dolayı ziyâdesiyle ta‘accüb etdim eğer emniyet-i belediyye münselib olmuş dedikleri Taso mâddesi ise kahve(ye) adam öldürmek için emâret polis memûru pandurlar gönderüb bu keyfiyyetin vukû‘una sebep-i (7) müstakill olmuş iken bunda İslâm hükûmetinin ve zabtiyye memûrunun kabâhati nedir bilemem bu Taso mâddesinde emâret polis memûrunun kabâhatini örterek ve keyfiyyetin hakîkatî beyân olunmayarak birçok mugallatlı ve garazlı sözler îrâd olunmuş ise de hâlbuki (8) merkûm Taso’nun mâddesi iki vukû‘âtdan ‘ibâret iken bir takım ‘ilâveler yazılması biz burada yoğiken Nikolce’nin tarafımıza gelüb ifâde etmiş denilmesine benzer hakikat-ı hâl şöyleki, Taso’nun ibtidâ parasını kahvede almış oldukları cihetle parasını istemiş olduğuna mebnî (9) orada bulunan Sırp ‘askerleri bununla mu‘âraza

54 BOA, HR. MKT, 172-33.

etmiş olduklarından merkûm Taso'nun adam gönderilüb kaldırılmak üzere emâret polis memûru tarafından Zabtiyye Memûru Kolağası İbrahim Ağa'ya ifâde ve iştikâ olunmuş idüğinden Ağa-yı mûmâileyh dahi adam (10) gönderüb celb ederek kal'aya irsâl edüb yirmi sekiz gün habs olunarak kefile rabtla salıverilmiş ve birkaç günden sonra yine polis tarafından merkûm Taso hakkında vukû' bulan iştikâ üzerine be-tekrâr kal'aya gönderilerek bir hafta kadar habs olunub artık bunun (11) buradan def' olunacağı ve eğer Sırludan bir kimse ile ilişki var ise kesilmek üzere polis tarafından dahi bildirilmiş ve tezkiresi dahi yapılarak Pazar ertesi günü 'ale's-sabâh kayıkla gitmek üzere hazırlanmış iken Pazar günü akşam üstü merkûmun (12) kahveye girdiğini pandurlar gördüğü gibi on beş kadar pandur etrâfını kuşadub teslim olmasını ve olmadığını sûrette telef edeceklerini beyân etmiş ve tabancalarını dahi kurmuş olduklarından "Ben size ne yaptım ve kimin mâlını çaldım ve bir da'vâcım var mıdır (13) ne istersiniz benden vazgeçiniz telef etseniz de teslim olmam" dediğinde dört beş pandur birden bunun üzerine tabanca boşaldarak üç yerinden yaralamış oldukları cihetle bunların elinden canını kurtarmak için pandurlarla uğraşub elindeki (14) bıçak ile kendüsünü muhâfaza ve ber-takrîb tahlîs-i girîbân ederek kaçmış ve o hengâmede pandurun birisi yaralanub fevt olmuş ve yine birisine dahi kendü arkadaşlarının kurşunu isâbet edüb yaralamış ve merkûm Taso dahi üç yerinden (15) kurşun ile yaralanmış olmasıyla hastahâneye gönderilerek bakdırılmakda bulunmuşdur ibtidâ pandurlar merkûm Taso'nun üzerine dört beş tabancayı birden boşalttıkları orada bulunanlardan etrâfiyla tahkik olunmuşdur her kim olsa telef olacağını (16) anladığı gibi o vakitte canını kurtarmak için elinden geldiği kadar uğraşacağı der-kâr olub merkûmun buradan iki üç güne kadar def' olunacağı Kâimmakâm Bey tarafından söz verildiği ve buradan gideceği gün bu keyfiyyet vukû' bulduğu mevrûd (17) varaka-i dostânelerinde dahi tasdik ve isbât olunmuş ve buradan def' olub gideceği vakit bunun telefine kasd edilmesi insaniyyete elverir şey olmayarak merkûm canını kurtarmak için 'Asâkir-i Nizâmîyye-i Şâhâne karagolhânesine kaçub düşmüş olmasından (18) ve telef edilememesinden nâşî emâretin umûr-ı dâhiliyyesine karışılmak mı demektir ve memleketin âsâyiş ve emniyeti için bir uygunsuzluk vukû' bulmamasına memûrın tarafından ihtimâm ve dikkat olunması mı lâzım gelür yohsa kahvede adam öldürmek (19) için pandurlar mı gönderilür insâf edüb de burasını bir kerre mülâhaza etmelidir kangı vakitte memleketin emniyet ve âsâyişine İslâm hükûmeti tarafından sebebiyyet verilmiş ve ne zamân emâretin umûr-ı dâhiliyyesine karışılmış kaç Sırlıyı (20) ehl-i İslâm telef etmiştir meydâna koyub da ana göre iddi'â olunması icâb eder üç seneden berü kazâlarda Sırluların telef etdikleri İslâm'dan başka üç sene mukaddem ehl-i İslâm'dan bir Boşnağı İstanbul Kapusu hâricinde ve geçen (21) sene dahi Bosnalı Kayıkçı Abdî'yi Sava'da darb ve mecrûh ve telef etdikleri misillü geçende dahi topçu neferâtından Mehmed'i yine Sava'da Bosna re'âyâsından Kayıkçı Marko Calî nâm kimesne bıçak ile urub öldürdüğüne ve kâtil-i (22) mersûm Bosnalı bulunduğu mebnî verese-i maktûl ile muhâkeme olunmak üzere istenmiş ise de kâtil-i mersûm buraya geledi yedi sene olduğundan ve Sırbli hükûmüne girdiğinden bahsle verilmemiş ve diğer telef olanların dahi memleket içinde vukû' bulduğu hâlde (23) kâtilleri aranub meydâna çıkarılmamıştır emniyet-i belediyyenin insilâbına kangı taraftan sebebiyyet verilmekde olduğu hakke'l-insâf mizân-ı insâfa konulduğu gibi ma'lûm olur şimdiye kadar ehl-i İslâm tarafından onu

müretteb bir yolsuz hareket görüldüğü ânda (24) tedîbât-ı icâbiyyelerinde (...) kusûr olunmadığı ve edesiz makûlesinin tesâhub edilmediği cümlelerin ma'lûmu bir keyfiyettir bu âna değin ehl-i İslâm'dan derûn-i Sırbistan'da kâin kazâ ve kurâda gezenlerin bir kabâhatleri vukû'unda oranın zâbiti tarafından tutulub (25) kabâhat-i vâkı'alarının beyânıyla berâber bilâ-tevkîf bir gûne ezâ olunmaksızın hukûmet-i İslâmiyye tarafına teslîm olunmaları mer'ıyyü'l-icrâ usûlünden olmasıyla ve ba'de-mâ bu vechle icrâsı tabi'ıyyet-i maslahat icâbından bulunmasıyla buna diyecek olmayub ancak nefs-i Belgrad'ın Şaranpol dâhilinde (26) 'asâkir-i nizâmiyyeden ba'zı mahallerde nokta neferlerinin bulundurulması eğer ehl-i İslâm'dan bir yolsuz hareket görülür ise men' etmek ve icâb ederse kaldırıub zabıyyeye götürmek maksadından 'ibâret olduğu misillü geceleri dahi 'asâkir-i nizâmiyye ile birer pandurun karagol (27) gezmeleri tarafeyn ahâlisinden bir edesizlik vukû' bulmaması ve men' olunması mütâla'asıyla bu usûl-i kadîmden berü tertîb olunmuş ve bundan dolayı dahi emâretin umûr-ı dâhiliyyesine karışmak gibi bir şey görülememiş olduğu hâlde bu nokta neferlerinin kaldırılmasını tekîf etmeleri dahi (28) istigrâb olunmuşdur mârrü'z-zıkr topçu neferi Sava'da cerh ve telef olunduğu vakit Rütbelî bey cenâblarının bu keyfiyete ziyâdesiyle canı sıkılarak Şaranpol dâhilinde icrâ olunduğu misillü Sava'da bulunan pandurların yanına dahi 'asâkir-i nizâmiyyeden bir iki (29) nefer terfîk olunarak İslâm ile Sırlulardan bir münâza'a eden bulunduğu sûrette men' etmek üzere Mîr-i müşârünileyh tensîb etmişti bu ise fenâ bir şey olmayub edesiz makûlelerinin önünü kesdirmekliğe bir sebep-i kavî bulunmuş ve Mîr-i müşârünileyh taraf-ı Saltanat-ı Seniyye'den (30) memûr olarak Sırbistan'ın âvâresini Devlet-i 'Aliyye 'uhdesine havâle buyurmuş olduğu hâlde Mîr-i müşârünileyh nasîhat olmaksızın bu lakırdıyı söylemiş diyerek muahharen memûrlar bunun icrâsına mâni' olmuş ve yolsuz şeylerin vukû'una Mîr-i müşârünileyhın rızası (31) olmadığı der-kâr ise de memûrların 'adem-i dikkat ve nâ-becâ hareketlerinden neşet eder bir keyfiyet olub hâlbuki cümlemiz bir devlet teba'ası ve memûru bulunduğumuz hasbıyla tarafeyn ahâlisinin güzelce geçinmeleri ve hüsn-i âmîziş ve ülfet etmeleri husûslarına (32) sa'y ü gayret olunmakda ve her-bâr ehl-i İslâm ekîden tenbîh kılınmakda ise de bu keyfiyete ber-vech-i hakkâniyyet iki taraftan i'tinâ olunmamasını pek aşırı teessüf ederim merkûm Taso ber-vech-i muharrer üç yerinden kurşun ile yaralanmış (33) olmakdan nâşî el-yevm hastahânedede bakdırılmakda olduğundan ba'de'l-effâf-ı istintâk ve muhâkeme-i lâzîmesinin icrâsıyla kabâhati tebeyyün ettiği sûrette tedîbât-ı icâbiyyesinin icrâ kılınacağı bedîdar olub cümlesi bir devlet teba'ası ve hemşehrî (34) bulunduklarına mebnî komşuca ve kardaşcasına geçinilmesi husûslarına i'tinâ olunması zımnında bu kerre dahi tarafımızdan lâzım gelenlere tenbîhât-ı ekîde icrâ olunduğu misillü muktezâ-yı dirâyet umûr-ı aşnâyîleri icâbınca taraf-ı dostânelerinden dahi (35) icâb edenlere ekîden tenbîh olunmak iltimâs-ı mahsûsasıyla rakîme-i senâverî terkîmine ibtidâr kılınır.

Selanik’de Yeterli Sayıda Tevkiyhane ve Polis Odası Bulunmadığına Dair
(Transkripsiyonun Aslı: Belge 52, Sayfa-187)

(1) Ma’rûz-ı çâker-i kemînelerdir ki

(2) Teftiş ve tahkik-i ahvâl-i ahâlî ve fukarâ zımnında kazaları esnâ-yı ‘azîmet bendegânemde gürûh-ı eşkiyânın dahi ahz ve istisâllerine bakmak üzere câsuslar çıkarılarak sâir tedâbir-i icâbiyye ve mahalliyye icrâ kıldığı (3) ‘arz ve beyân olunmuş idi anın üzerine eşkiyâ-yı merkûmeden ve karabatak takımından üç neferi Karaferye kazâsında zâhire çıkarılıb sûret-i ta’kib ve giriftlerine lede’l-ibtidâr teşhîr-i silâha ictisâr (4) eylediklerinden irâde-i seniyyeye tevfikân berû tarafından dahi bi’l-mukâbele içlerinden bir neferi meyten ve iki neferi habsen alâ götürüldüğü misillü meşâhîr-i eşkiyâdan İstoyko nâm şakînin hempâlarından Bölükbaşı Vigramet’in dahi (5) diğer üç nefer refikleriyle berâber Ağustos kasabası civârında Podrum Manastırı denilen mahalde bulunarak ber-mûcib-i nizâm-ı ‘âlî-i savt-ı bülend ile üç def’a semt-i itâ’ate da’vet olunmuş iken ‘adem-i (6) mutâva’atla silâha davrandıklarından mukâbele-i bi’l-misl levâzımının ifâsıyla merkûm bölükbaşı Vigramet’in i’dâm olunub ve refikleri olan üç nefer giriftâr zencir-i mücâzât olub bu tarafa celb birle⁵⁶ (7) icrâ-yı muhâkeme ve istintâkları mahbes-i muvakkate havâle kılınmış ve Kesendire’li olub Pazargah nâhiyesinde kâin Arse karyesi tarafında geşt ü güzâr ve iz’âc-ı ahâlîye ibtidâr eden Dimitri nâm şakînin dahi (8) bundan akdemce bir nefer keşîş ile karye-i mezbûra ahâlî-i Hıristiyan’dan bir nefer tüfenkciyi ihrâk-ı bi’n-nâr ederek el-hâletü hâzihi ol havâlîde bulunduğ u tahkik ve istihbâr kıldığı ve Selanik eyâleti zabtiyye sergerdesi dahi (9) oralarda bulunduğ u cihetle hemen ahâlî-i merkûmenin yanlarına bir mikdâr zabtiyye terfîk birle şakî-i merkûmun bul(un)duğ u hâne güzelce sardırılarak her ne kadar sûret-i teslîmi ibrâm olunmuş ise de merkûm ısgâ (10) etmeyüb teşhîr-i silâha ibtidâr ile firâra ictisâr eylediğ inden merkûm dahi bi’l-mukâbele i’dâm kılınub ahâlî-i karye ve sâire cânibinden ma’raz-ı teşekkürde bir takım mahzarlar vürûd eylemiş ve sâye-i şevket-vâye-i (11) hazret-i Şâhânde gerde-i mezkûrenin her biri bir sûretle der-dest olunarak ve ahâlî-i fukarâ pençe-i zulm ve ta’addîlerinden tahlîs kılınarak firâr ve ihtifâda bulunan sâir refîk ve hempâlarının dahi zâhire ihrâciyla (12) ahz ü giriftleri emrinde bezl-i makdûr ve sa’y-i mevfûr olunmaktadır ki ve bunların

⁵⁵ BOA, MVL, 306-41.

⁵⁶ ile. Bkz.:Tarama Sözlüğü, Ankara 1977, s.177; Necati Demir, Dânişmend-nâme, Ankara 2004, s.350.

haklarında terettüb edecek mücâzât-ı kânûniyyenin icrâsıyla keyfiyyetlerinin inhâ ve iş'ârına mübâderet olunacağı rehîn-i rütbe-i bedâhet (13) ve bu makûlelerin hîn-i istintâkında ayru ayru mahallerde habs ve tevkifleri muktezâ-yı nizâmından olmak ve burada öyle müte'addid habshâneler bulunmamak mülâbesesiyle müceddeden inşâsı lâzım gelen polis (14) odalarının akdemce takdîm kılınan resm-i musattahı ve keşf defteri mûcibince binâ ve inşâsı dahi rey-i rezîn fahâmet-karîn cenâb-ı vekâlet-penâhîlerine ve elbette mütevakkıf bir keyfiyyet bulunmuş olmağın ol bâbda ve her hâlde emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir Fî 21 C. Sene (12)73 (16 Şubat 1857).

(İmzâ)

(Mühür) Ahmed

Belgrad'ın Sava Mahallesi'nde Ticaret Yapan Müslümanlara Karşı Uygunsuz Hareketlerde Bulunan Sırlı Polisler Hakkında Sırp Hariciye Müdüriyetine Gönderilen Yazı (Transkripsiyonun Aslı: Belge 53, Sayfa-188)

(1) Fî 24 Za. Sene (12)73 (16 Temmuz 1857) Târîhiyle Müverrahan Sırp Hâriciyye Müdürine Gönderilen Tahrîrât Sûretidir

(2) Sava'da dekâkîn-i mîriyyede müstecir bulunan topçu çavuşlarından Mahmud Çavuş ile Muharrem nâm kimesnelerde geçende vukû' bulan mâdde-i gayr-ı lâika üzerine muahharen vârid olan (3) bir kıt'a tahrîrât-ı resmîyye-i muhibbâneleri meâli ma'lûm-ı muhlis olarak sâye-i ma'âlî-vâye-i hazret-i Pâdişâhîde cümlemiz bir veliyyü'n-ni'met efendimizin tarafından memûr olduğumuz hâlde her birerlerimizin ne vechle (4) hareket edeceğimize dâir dahi mûte'addid evâmîr-i 'âliyye olub ber-mûcib-i imtiyâz-ı seniyye-i teba'a-i Devlet-i 'Aliyye'den olan Sırlı millet-i sâdikasının umûr-ı dâhiliyyesine tarafımızdan müdahale olmayub Devlet-i 'Aliyye (5) tarafından mensûb Rûtbetlü Bey cenâbları taraflarından bakılmakda olduğu misillü ber-mûcib-i emr-i 'âlî ahâlî-i İslâm'a dahi muhâfız bulunan zât tarafından bakılarak hiçbir Müslüman kabâhati (6) olubda celbî lâzım geldükde muhâfıza haber vermek lâzım iken geçen gün vukû' bulduğu üzere Sırp zabtiyyesinden tüfenklü 'asâkir gönderübde ehl-i İslâm'ı kaldırmak ve yakasından çekerek (7) tahkîr etmek yakışıksız ve polis memûrünün mülâhazasızlığından olacağını hakk-ı el-insâf haberli mülâhaza ile meydâna çıkar bir keyfiyyetdir her ne ise geçen gün zât-ı dostânelerine (8) ifâde olunduğu üzere Sırbistan kazâlarında ehl-i İslâm'ın iskânı memnû' olarak kimesne iskân etmediği gibi imtiyâz-ı emr-i 'âlisinde ticâretin memnû'iyeti görülemediğinden başka (9) Belgrad'ın bir mahallesi 'add olunan Sava'da İslâm'dan müstecir bulunmamak olmadığı cihetle kendülerinin ikâmetlerinden men' olunamayacakları ve bir töhmet etdikleri hâlde İslâm'dan (10) oldukları cihetle cezâları ve muhâkemeleri tarafımızdan bakılmak icâb edeceğinden taraf-ı hâlisâneme haber verilmek lâzım geleceği misillü geçen gün dahi zât-ı dostânelerine beyân (11) olunduğu üzere fakat kahvehânelerinin önünü süpürmek ve sâirleri gibi geceleri kandil yakmak misillü tenbihâta merkûmân dahi muhâlefet edemeyeceklerdir ve bir de Bosna (12) ve sâir eyâlât-ı Devlet-i 'Aliyye'den gene Memâlik-i Şâhâne'den bulunan Belgrad'a tevârüd edecek Müslim ve gayr-ı Müslim teba'a-i Devlet-i 'Aliyye'lerinin Sırlı ve

57 BOA, HR. MKT, 203-34.

imtiyâz dâhilinde bulunmadıkları cihetle (13) evvelâ tezkireleri muhâfız tarafından kayd olunub muahharen gelenlerin bilinmesi için kadîmden ya'ni imtiyâz verildiğündenberü olduğu gibi sonra polis tarafından dahi kayd olunmak üzere (14) gönderileceği beyânıyla taraf-ı Saltanat-ı Seniyye'den bilâ-ruhsat bunların hilâfında bulunamayacağım ma'lûm-ı dostâneleri buyurularak taraf-ı hâlisânemden ri'âyetolunduğu üzere (15) ber-muktezâ-yı mühimm-i âşnâyîleri taraf-ı emâretten dahi dikkat buyurularak ezhân-ı ahâliye teşvîş vererek kendüyü bilmez bir takım kesânın sû-i hareketde bulunmalarına (16) sebep olmamak üzere bundan böyle bu misillü hâlâtın vukû' bulmaması ihtârı vesile-i ibrâz ve de mühâlesetim olmuştur.

Sava Mahallesi'nde Meydana Gelen Olayların Belgrad Muhafızlığı Tarafından Sadarete Bildirilmesi (Transkripsiyonun Aslı: Belge 54, Sayfa-188)

(1) Ma'rûz-ı çâker-i kemîneleridir ki

(2) Diğer 'arîza-i 'ubeydâneme 'arz ve inhâ olunduğu vechle Belgrad mahallâtından Sava nâm mahallde vukû' bulan keyfiyyete dâir Emâret-i Sırbiyye Hâriciyye Müdiriyyetine yazılan tahrîrât-ı 'ubeydânemin (3) bir kıt'a sûret-i müstahberesi manzûr-ı 'alî-i hazret-i veliyyü'n-ni'amîleri buyurulmak üzere leffên takdim-i hâk-i pâ-yı hazret-i vekâlet-penâhîleri kılındığı muhât-ı 'ilm-i 'âlem-ârâ-yı hazret-i veliyyü'n-ni'amîleri buyuruldukda ol bâbda (4) ve her hâlde emr ü fermân hazret-i men lehü'l-emrindir. Fî 25 Za. Sene (12)73 (17 Temmuz 1857).

Muhâfız-ı Belgrad

(Mühür)

Belgrad'ın Sava Mahallesi'nde İkamet Eden Müslümanlara Karşı Sırp Polislerin Yakışsız ve Uygunsuz Hareketlerde Bulunmaması Gerekliğine Dair Sırp Emâretine ve Belgrad Muhafızlığına Gönderilen Yazı (Transkripsiyonun Ashı: Belge 55, Sayfa-189)

(1) Sırp Emâretine Emirnâme-i Sâmi

(2) Sava ~~nâm şehirde~~ mahallesinde kâin dekâkin-i mîriyye müstecîri bulunan topçu çavuşlarından Mahmud Çavuş ile Muharrem nâm kimesne ba'zı mâddeden (3) dolayı geçende Sırp polisi tarafından tüfenklü 'asâkir gönderilerek kaldırılmış oldukları ~~Belgrad muhafızı~~ sa'âdetlü (4) ~~paşa hazretleri tarafından bu kerre bâ-tahrîrât iş'âr kılınmış ve~~ bu kerre istihbâr olunmuşdur ma'lûm-ı mirâneleri olduğu üzere bu makûle mevâdda Sırp polisi memûrlarının müdâhalesi (5) mugâyir usûl ~~bulunmuş olmağa olub~~ olarak bu hareketden zât-ı asîlânelerinin [11] ba'd-ezîn bu misillü harekâtın ~~vukû'a getirülmemesi için~~ tekerrür etmemesi husûsunun savb-ı vilâ-kârîlerinden lâzım iktizâ eden (6) ~~gelen~~ memûrine ~~tenbihât-ı ekîdenin~~ icrâsı tenbih olunması husûsuna himmet eylemeleri siyâkında şukka.

(Yan Kısım)

[11] Ma'lûmâtları olmaması lâzım geleceği der-kâr olmağın.

(7) Belgrad Muhafızına Emirnâme-i Sâmi

(8) O taraflarda bulunan ahâlî-i İslâm'dan ba'zıları Sırp zabtiyyesi tarafından tüfenklü 'asâkir gönderilerek kaldırılmakda (9) olduğu istihbâr olunarak ol bâbda savb selef-i sa'âdetlerinden Sırp Emâreti Müdürine gönderilen tahrîrâtın bir kıt'a sûreti (10) leffen irsâl kılındığına dâir bu kerre selefleri müşârünileyh tarafından vârid olan şukka ~~şerifeleri~~ meâlî ve sûret-i mezkûre müeddâsı ma'lûm-ı muhibbî olarak (11) bu makûle mevâdda Sırp polisi memûrlarının müdâhalesi mugâyir usûl olacağından ~~banste~~ ba'd-ezin bu misillü harekâtın (12) ~~vukû'a getirülmemesi için~~ tekerrür etmemesi husûsunun lâzım gelen memûrine ~~tenbihât-ı ekîdenin~~ icrâsı ~~hususı savb-ı senâveriden~~ tenbih olunması Sırp (13) emâretine bâ-tahrîrât bildirilmiş olmağa beyân-ı keyfiyyet ibtidâr kılındı. (3 M. 1274-24 Ağustos 1857).⁵⁸

⁵⁸ Varakın tasnif fişinde verilen tarih kullanılmıştır.

Prusya Devleti Vatandaşlarının Belgrad'da Karşılaştıkları Pasaport Sorunları Hakkında (Transkripsiyonun Aslı: Belge 56, Sayfa-190)

(1) Prusya Devleti'nin teba'ası Belgrad'a vusûl etdiklerinde hâmil oldukları pasaportları ol cânibde mukîm konsolosları tarafından ahz olunarak yedlerine Nemçe ve (2) Sırp lisânlarında matbû' birer kıt'a ikâmet tezkireleri i'tâ olunmakda iken Sırbistan Polis Nezâreti bu tezkireleri alub kendü mührüyle memhûr diğer (3) ikâmet tezkireleriyle tebdîl etmek iddi'âsına kalkışmış ve 'ale'l-'umûm teba'a-i ecnebiyyeye verilegelen o makûle ikâmet tezkireleri hâmil olanların tabi'iyetlerini (4) isbât eder ve hîn-i hâcetde memûrîn-i memlekete ibrâz olunur bir sened olduğundan Prusyaların elinde bulunan tezkirelerin Sırbistan Polis Nezâreti tarafından ahz olunmasına (5) Konsolos-ı mûmâileyh cânibinden muvâfakat olunamamış idüğü bu def'a resmen cânib-i sefârete iş'âr olunmuş ve Der-Sa'âdet'in ve Memâlik-i 'Osmâniyye'nin sâir taraflarında konsolosların (6) verdikleri ikâmet tezkireleri hukûmet-i mahalliyye cânibinden ahz olunmayub teba'anın yanlarında kalmakda olduğu müsellemler olması cihetle Konsolos-ı mûmâileyhin ol bâbda vukû'a gelen (7) muhâlefeti hakka makrûn bulunmuş olmağla Sırbistan Polis Nezâretinin der-miyân eylediği iddi'âdan keff-i yed eylemesi bâbında Sırp Voyvodasına hitâben bir kıt'a emirnâme-i (8) sâminin tahrîr ve i'tâsı husûsuna himem-i vâlâları mebzûl ve 'inâyet buyurulması Devlet-i müşârûnileyhâ sefâreti tarafından iltimâs ve takrîr olunur. Fî 14 Muharrem Sene (12)74 (4 Eylül 1857).

(Mühür) Sefâret-i Devlet-i Prusya

59 BOA, HR. MKT, 206-92.

Prusya Devleti Vatandaşlarının Belgrad'da Karşılaştıkları Pasaportla İlgili Sorunların Osmanlı Devleti'ne Bildirildiğine Dair Sırp Beyine Gönderilen Yazı
(Transkripsiyonun Ashı: Belge 57, Sayfa-191)

Sırp Beyine Emirnâme-i Sâmi

(2) Prusya Devleti teba'asının Belgrad'a 'azîmetlerinde pasaportları ol tarafda mukîm konsolosları tarafından ahz olunarak yedlerine Nemçe ve Sırp lisânlarından matbû' tezkire i'tâ olunmakda (3) ise de Sırbistan polis cânibinden bu tezkireler bi't-tevkîf diğêr memhûr tezkire i'tâsı iddi'â olunduğundan ve bu makûle tezâkir ise hâmil olan teba'a-i ecnebiyyenin (4) tabi'iyyetlerini isbât eder ve hasbe'l-icâb ibrâz olunur bir sened idüğinden zarûrî muvâfakat olunamadığı cihetle ba'd-ezîn o misillü müdâhalenin men' ve def'i husûsu (5) Devlet-i müşârünileyhâ sefâreti tarafından bâ-takrîr istid'â olunmuş ve fi'l-hakîka zikr olunan tezâkirin ahzıyla başkasını vermeğe Sırp polisinin hakkı olamayub fakat (6) bunların lede'l-mu'âyene zahrına bir mühûr basmağa istihkâk olacağı mevâdd-ı ma'lûmeden bulunmuş olmağla ol vechle icâbının icrâsınasıyla tezâkir-i merkûmenin ahz (7) olunmaması esbâbının isti'mâline himmet buyurulmaları siyâkında şukka. (24 M. 1274-14 Eylül 1857).⁶⁰

⁶⁰ Varakın tasnif fişinde verilen tarih kullanılmıştır.

Yanya Çarsısı'nda Yanan Karakolhanenin Yerine Bir Polis Hapishanesinin Yapılması Hakkında (Transkripsiyonun Aslı: Belge 58, Sayfa-192)

(1) Ma'rûz-ı çâker-i kemîneleridir ki

(2) Yanya Çâr-sûsu vasatında olan karavulhâne geçen sene kazâen zuhûr eden harîkde yanmış olduğundan Mühendis Emin Efendi ve Yanya'da ârâm-sâz 'Asâkir-i Şâhâne Mîrlivâsı 'İzzetlü Ali Nâzım Paşa ve Meclis-i Kebîr ma'rifetiyle lede'l-keşf bunun masârifât-ı inşâiyyesi (3) yirmi yedi bin yedi yüz yetmiş guruşa bâliğ olarak meblağ-ı mezbûr ile müceddeden bir bâb polis habshânesinin keşfi mücibince masârifât-ı inşâiyyesi olan beş bin beş yüz doksan iki guruşun tesviyesi mukaddemâ başka başka bâ-mazbata-i istizân olunmuş (4) ve habshâne-i mezkûrenin sür'at-i inşâsına lüzûm-ı sahîh 'âcil olarak bunun tafsîl ve tasrihiyle inşâsına mübâşeretle berâber 'arz ve beyân-ı keyfiyyet ve karavulhâne-i mezkûrenin dahi sür'at-i inşâsı vücûbu der-kâr olduğundan anın dahi (5) inşâsına müsâberet kılınmışdı mezkûr habshâne keşfi üzere sâlifü'z-zıkr beş bin beş yüz doksan iki ve karavulhâne-i merkûme mücerred 'asâkir-i Şâhânenin ikdâm ve gayretleriyle fiyât-ı mîriyye üzere on bin dokuz yüz guruşla gâyet (6) metîn ve müstahkem olarak vücûda gelüb derûnuna 'asâkir-i Şâhâne ik'âd olunmuş ve meblağ-ı masârifât-ı mezkûre cem'an on altı bin beş yüz kırk iki guruşa bâliğ olarak mezkûr karavulhânenin masârifât-ı inşâiyyesi olan yirmi yedi (7) bin yedi yüz yetmiş guruşun tesviyesine dâir muahharen Nezâret-i Celîle-i Mâliyyeden bir kıt'a tahrîrât vürûd etmiş olup ancak Saltanat-ı Seniyye'ye olan 'ubûdiyyet ve sadâkat ve kendülerinin hamîyyet-i zâtîyyeleri icâbınca mücerred bir hizmet-i müfthire olmak üzere (8) Rikâb-ı Hümâyûn-ı Şâhâne kapucubaşlarından⁶² ve Yanya eyâleti sâbıkâ 'gerdelerinden Ref'etlü Feyzo Bey ile Hirto Bey bendeleri taraflarından tesviye ve i'tâ ve ol bâbda istihsâl-i müsâ'ade-i seniyye zımnında keyfiyyetin 'arz ve inhâsı dahi ifâde ve istid'â kılınmış (9) ve mûmâileyhâ bendelerinin işbu istid'âları mücerred bir hizmet-i müfthirede bulunmak emeline mebnî bulunmuş olmağla 'arz ve beyân-ı keyfiyyetle mûmâileyhâ bendelerinin işbu istid'âları rehîn-i müsâ'ade-i seniyye buyurulması niyâz ve tazarru'na mücâseret kılındığı (10) muhât-ı 'ilm-i 'âlî-i cenâb-ı vekâlet-penâhîleri buyuruldukda ol bâbda emr ü fermân hazret-i men lehû'l-emrindir. Fî 5 Ra. 12(74) (24 Ekim 1857).

61 BOA, İ. DH, 389-25749.

62 Padişahın atla gidişi sırasında maiyetinde bulunan saray memurları hakkında kullanılan bir tabirdir. Mehmet Zeki Pakalın, Osmanlı Tarih Deyimleri ve Terimleri Sözlüğü, İstanbul 1993, C.III, s.45.

(Mühür) Reîs-i Mahbes ve Defterdâr-ı Eyâlet Memûr Abdülhamid

(Mühür) Vâlî-i Eyâlet (...) Mehmed

*Yanya Çarsısı'nda Yeni Bir Polis Hapishanesinin Yapılması İçin Gereken
Masrafların Karşılmasına Dair (Transkripsiyonun Aslı: Belge 59, Sayfa-193)*

(1) 'Atûfetlû efendim hazretleri

(2) Yanya Çâr-sûsunda geçen sene muhterik olan karagolhâne ile lüzûmuna mebnî müceddeden inşâ kılınan bir bâb polis habshânesinin masârif-i inşâiyyesi olan on altı bin beş yüz kırk iki guruşun (3) hidmet-i müftehire olmak üzere taraflarından tesviye ve i'tâ olunmasına müsâ'ade buyurulmasını Yanya eyâleti sâbık sergerdelerinden Ref'etlû Feyzo ve Hirto Beyler istid'â etmekde oldukları ifâdesine dâir Yanya (4) Vâlisi Devletlû Mehmed Paşa hazretleriyle defterdârının müstereken vârid olan bir kıt'a şukkası manzûr-ı 'âlî buyurulmak için 'arz ve takdîm kılındı mûmâileyhânın işbu istid'âları mücerred hamiyet-i zâtîyye (5) ve muhabbet-i vataniyyelerinin âsârını ibrâz demek olacağından istid'âlarının kabûlüyle mûcib mahzûziyyet-i seniyye olduğunun Vâlî-i müşârünileyh hazretlerine iş'ârı ve keyfiyyetin Mâliyye Nezâret-i Celîlesine dahi (6) bildirilmesi hakkında her ne vechle emr ü fermân-ı hümayûn hazret-i Mülûkâne müte'allik ve şeref-sudûr buyurulur ise ana göre hareket olunacağı beyânıyla tezkire-i senâverî terkîm kılındı efendim. Fî 25 Ra. Sene (12)74 (13 Kasım 1857).

(Yatay Kısım)

(1) Ma'rûz-ı çâker-i kemîneleridir ki

(2) Hâme-zîb-i ibcâl olan işbu tezkire-i sâmiyye-i Sadâret-penâhîleriyle mârrû'z-zikr şukka meşmûl-ı nigâh-ı şevket-iktinâh-ı cenâb-ı (3) Pâdişâhî buyurulmuş ve istîzân-ı 'âlî-i âsafâneleri vechle zikr olunan istid'ânın kabûlüyle mûcib-i mahzûziyyet-i seniyye (4) olduğunun Vâlî-i müşârünileyh hazretlerine iş'ârı ve keyfiyyetin Nezâret-i müşârünileyhâya dahi bildirilmesi müte'allik ve şeref-sudûr (5) buyurulan emr ü irâde-i seniyye-i hazret-i Mülûkâne iktizâ-yı 'âlisinden olarak şukka-i mezkûre yine savb-ı sâmi-i âsafânelerine (6) i'âde kılınmış olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir. Fî 26 Ra. Sene (12)74 (14 Kasım 1857).

Yanya Çarsısı'nda Yanan Karakolhanenin Yerine Yapılacak Polis Hapishanesi Hakkında (Transkripsiyonun Aslı: Belge 60, Sayfa-194)

(1) Yanya Vâlisi Hazretlerine ve Bi't-Tasarruf Mâliyye Nezâret-i Celîlesine

(2) Yanya Çâr-sûsunda geçen sene muhterik olan karagolhâne ile lüzûmuna mebnî müceddeden inşâ olunan bir bâb polis habshânesinin masârif-i inşâiyyesi (3) olan on altı bin beş yüz kırk iki guruşun hidmet-i müftehire olmak üzere taraflarından tesviye ve i'tâsı husûna müsâ'ade olunması Yanya eyâleti (4) sâbık sergerdelerinden Ref'etlü Feyzo ve Hirto Beyler tarafından istid'â olunmuş idüğü [12] ifâdesine dâir selef-i vâlâları Devletlü Paşa hazretlerinin 'İzzetlü Defterdâr (5) Bey ile bi't-i-ışrâk müstereken tevârüd eden tahrîrâtı 'atebe-i felek-mertebe-i hazret-i Tâcdârîye 'arz ve takdîm ile meşmûl-ı nazar-ı şevket-eser cenâb-ı Pâdişâhî buyuruldu buyurulmuşdur (6) mûmâileyhümânın işbu hidmetleri mücerred hamîyyet-i zâtîyye ve muhabbet-i vataniyyeleri âsârını ibrâz demek olacağından işbu istid'âlarının kabûlüyle keyfiyyetin Mâliyye Nezâret-i (7) Celîlesine ve şu hidmetleri nezd-i hazret-i Pâdişâhîde rehîn-i makbûliyyet ve mahzûziyyet olmuş olacağından dahi savb-ı vâlâlarına beyân ve iş'ârı hûsusuna (8) irâde-i seniyye-i hazret-i Mülkdârî mûte'allik ve şeref-sudûr buyurulmuş ve keyfiyyet Nezâret-i Celîle-i müşârûnileyhâya bildirilmiş olmağla ber-mantûk irâde-i seniyye keyfiyyet-i mahzûziyyet (9) seniyyenin Mîr-i mûmâileyhâya ifâde ve tebliği husûsuna himmet buyurulmaları siyâkında şukka.

Mâliyyeye

Tezkiresi yazılmışdır

[12]

(1) Yanya Vâlisi Sâbık Devletlü Paşa hazretleriyle defterdârî efendi tarafından müstereken bâ-tahrîrât inhâ olunmuş ve Mîr-i mûmâileyhümânın işbu istid'âlarının (2) mücerred hamîyyet-i zâtîyye ve muhabbet-i vataniyyeleri iktizâsı âsârından bulunmuş olacağından kabûlüyle Hazîneye icrâ-yı icâbının keyfiyyetin savb-ı vâlâlarına ve Yanya Vâlisi lâ-hakk

Devletl Paşa (3) hazretlerine bildirilmiş husûsuna mte‘allik buyurulan irâde-i seniyye-i cenâb-ı Pâdişâhî iktizâ-yı ‘lisinden bulunmuş ve bu hizmetleri mcib mahzûziyyet-i seniyye olduğunun teblığı kendülerine teblığı zımnında icâbı vechle vl-i lâ-hakk mşrnileyh Devletl Paşa hazretlerine tahrîrât-ı senâverî tastîr ve tesyîr kılınmış olmağla mte‘allik ve şeref-sudûr buyurulub keyfiyyet mşrnileyh hazretlerine bildirilmekle Hazinece (4) dhi tesviye-i muktezsına himmet buyurmaları siyâkında tezkire. (26 R. 1274-14 Aralık 1857).⁶⁴

⁶⁴ Varakın tasnif fişinde verilen tarih kullanılmıştır.

31⁶⁵

Yürürlükte Olan Nizam ve Talimatların Komisyonca Değerlendirildikten Sonra Seyr-i Sefâin Maddesine Uygun Hale Getirilmesi (Transkripsiyonun Aslı: Belge 61, Sayfa-195)

Numro

166

(1) Ma'rûz-ı çâkerleridir ki

(2) Karantina ve polis hakkında el-yevm mer'ıyyü'l-icrâ olan nizâmât ve ta'limât komisyon irâesiyle mütâla'a ve tedkîk ve usûl ve fûrû'atın teshil-i seyr-i sefâin mâddesine tevfiğ (3) olunması mu'âhedenin on altıncı bendi ahkâmı iktizâsından olduğu beyânıyla nizâmât ve ta'limât-ı mezkûrenin bu tarafa celbi a'zâ-yı komisyon cânibinden iltimâs kılınmış (4) ve keyfiyyet (159) ve (162) numrolu ma'rûzât-ı çâkerânemde iş'âr ve beyân olunmuş ise de komisyondan bi'd-def'ât taleb olunmakda bulunduğundan be-tekrâr tasdî'e (5) mücâseret kılınmağın bu bâbda şeref-sudûr edecek emr ü irâde-i 'aliyye-i nezâret-penâhîlerinin taraf-ı 'ubeydâneme beyân ve iş'ârı husûsunda ilsâk-ı seniyye-i mün'imâneleri şâyân (6) buyurulmak bâbında ve her hâlde emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir. Fî 7 C. Sene (12)74 (23 Ocak 1858).

(...) Tuna Komisyon Reisi

(Mühür) Ömer Fevzi

65 BOA, HR. MKT, 246-99.

32⁶⁶

*Sardunya’da Deniz Polisine Dair Kapudan-ı Derya Mehmed Ali Paşa Hazretlerine
Gönderilen Tezkere (Transkripsiyonun Aslı: Belge 62, Sayfa-196)*

(1) Kapudan-ı Deryâ Devletlû (ü)bbetlû Mehmed Ali Paşa Hazretlerine Tezkire-i
Sâmiyye

(2) Sardunya’da bahriye polisine dâir muahharen tanzîm olunan nizâmnâmenin sûreti matviyyen gönderildiğine dâir Cenova şehbenderi (3) tarafından vürûd eden tahrîrât-ı Franseviyyü’l-‘ibâre bir kıt’a tahrîrât sûreti buraca fâidesi olacak bir şey gibi görüldüğünden takımıyla bâ-tahrîrât irsâl kılınan sûret-i matbû’âtı manzûr-ı hâliçün buyurulmak üzere mezkûr tahrîrât ile berâber (4) manzûr-ı asafâneleri buyurulmak üzere teffen irsâl kılınmış olmağla ol bâbda emr ü irâde efendimindir-hazret-i men lehü’l-emrindir. (7 S. Sene 1276-5 Eylöl 1859).⁶⁷

⁶⁶ BOA, HR. MKT, 303-86.

⁶⁷ Varakın tasnif fişinde verilen tarih kullanılmıştır.

33⁶⁸

Silistre Meclis-i Tahkik Eski Reisi Aşir Efendi'nin İstanbul'a Dönmesiyle, Emrindeki Polis Memurları ve Katibe İhtiyaç Kalmadığı ve Maaşlarının Devlet Hazinesine Bırakılması Hususunda (Transkripsiyonun Aslı: Belge 63, Sayfa-197)

(1) Silistre Vâlîsine

(2) Silistre eyâleti Meclis-i Tahkîk Reîsi Sâbık 'İzzetlü 'Aşir Efendi ma'iyyetinde şehriyye bin iki yüz guruş ma'âşla tecessüs-i ahvâl zımnında (3) dört nefer polis memûruyla bir nefer kâtib kullanılmakda ise de Efendi-i mumâileyhin Der-Sa'âdet'e 'azîmeti cihetiyle bunların istihdâmına pek de (4) lüzûm kalmadığından umûr-ı memûreleri zabtiyye çavuşları tarafından rüyet olunmak üzere fakat iki yüz elli nihâyet üç yüz (5) guruş ma'âş ile birinin polis hizmetinde istihdâm olunarak diğerlerine ruhsat verilüb bunlardan münhall olacak (6) şehriyye dokuz guruşun Hazîne-mânde edilmesi ve şu aralık mültezim olan usûl-i tasrîf icâbınca bından olub kimesneye ziyâde (7) ma'âş verilmesi tahzîr olunamayacağından memûr-ı mûmâileyhimin cümlesine ruhsat verilerek ve bunlardan münhall olacak (8) ma'âş sâir mahalle tahsis kılınmayarak kâmilten Hazîne-mânde edilmesi ve tecessüs-i ahvâl gibi mesâlih-i memleketde usûl-i mevzû'ası (9) üzere zabtiyye çavuşlarının istihdâm olunması Meclis-i Muhâsebe-i Mâliyye müzâkerâtı iktizâsından idûği Mâliyye Nâzırı Devletlü (10) Paşa hazretleri tarafından bâ-takrîr ifâde olunmasına şî'âr üzerine ve bi'l-istizân irâde-i seniyye-i hazret-i Pâdişâhî (11) dahi ol vechle müte'allik ve şeref-sudûr buyurmuşularak keyfiyyet Nezâret-i müşârûniylehâya dahi bildirilmiş olmağla ber-mantûk (12) irâde-i seniyye iktizâsının icrâsı husûsuna himmet buyurulmaları siyâkında şukka. (13 S. Sene 1276-11 Eylül 1859).⁶⁹

68 BOA, A. MKT. UM, 399-16.

69 Varakın tasnif fişinde verilen tarih kullanılmıştır.

İşkodra Polis Memuru Seyyid Necib Mustafa'nın Görevden Ayrılıp İstanbul'a Gelmeye Hakkında (Transkripsiyonun Aslı: Belge 64, Sayfa-198)

(1) Devletlü efendim hazretleri

(2) Bu hafta postasının vürûduyla Sa'âdetlü Mutasarrıf Paşa hazretlerinden görülen bâridce mu'âmele ve ba'zı havâdisâtıdan memûriyyet-i çâkerânemden vukû'-ı infisâl-i 'âcizânem istidlâl olunmuşdur (3) bu makûle 'azl ve nasb keyfiyyâtı mukadderât-ı ileyhden neşet eder bir hâlet olduğu eğerçi gayr-ı münker ise de sebebsiz bir şeynin zuhûra gelmesi dahi mugâyir irâde-i samedâniyyeden idüğü kazâyâ-yı müsellemeden (4) olması cihetle buna umûr-ı mevkûle-i 'âcizânemde 'adem-i takayyüd ve ikdâm mâddesi sebep olmuş ise vehâmet ve nedâmeti taraf-ı ahkârâneme 'âid olacağı misillü öyle olmayub da mücerred-sâye-i mekârim-vâye-i (5) hazret-i Mülûkânede nâil feyz ü âmâl olacağım sırada ba'zı taraftan icrâ-yı garaz ve nefsâniyyet üzerine vukû' bulmuş ise ol hâlde ikmâl-i nâmûs kem-terânem için bâ'is olanlar (6) taht-ı hacâlet ve mesûliyyetde tutmak üzere esbâb-ı zâhiriyyesinin taharrîsiyle meydâna çıkarılması dahi cümle hakkında emniyyet bahş olan kemâl-i ma'delet ve merhamet-i seniyyeye râci' olacağından buralarının (7) ber-vech-i hakkâniyyet tahkikiyle hakikat-i hâlin Der-bâr-ı şevket-karâra bildirilmesi husûsu Rumeli Ordu-yı Hümâyûnu Müşiri Devletlü İsmail Paşa hazretleri bu aralık bu tarafda bulundukları cihetle kendülerinden (8) bi't-takrîr iltimâs olunmuş ve sûreti manzûr-ı ma'âli-nüşûr âsafâneleri buyurulmak ve îfâ-yı muktezâsı taraf-ı bâhir eşref-dâverîlerinden dahi müşârünileyh hazretlerinin tekîd kılınmak üzere leffen takdîm kılınmışdır (9) saded-i tazarru' ve istirhâm-ı 'avdet kem-terânem bahşine intikâl etmesiyle burasının berren ve bahren Der-Sa'âdet'e ba'd mesâfesi der-kâr ve çoluk çocuk berâber olarak 'avdet-i çâkerânem halef vürûduna ta'alluk (10) buyurulduğu takdirde ilerüsü şitâya tesâdüf edeceğinden ve işbu memûriyyeti ise selefden halefe devrini mûcib bir gûne külfeti olmadığından başka bi'l-farz halef olacak zât bir ay sonra gelse bile (11) umûr-ı politikaya dâir mesâlih-i 'âdiyeden mâ'adâ meydânda i'tinâ olunacak bir şey olmadığı dahi âşikâr idüğinden mücerred ilerüde mihnet-i şitâdan ve belki memûl olan hakâretten vikâyeten hemân (12) Der-Sa'âdet'e 'avdet-i kem-terâneme mezûniyyet irâesi husûsuna müsâ'ade-i

⁷⁰ BOA, HR. MKT, 310-38.

seniyye-i ‘âciz-perverîleri erzân ve şâyân buyurulmak bâbında ve kâffe-i hâlde emr ü fermân hazret-i men lehü’l-emrindir. Fî 24 Rebî‘ü’l-evvel Sene (1)276 (21 Ekim 1859).

(İmzâ)

(Mühür) Es-Seyyid Mustafa Necib

*İşkodra Polis Memuru Seyyid Necib Mustafa'nın Halefini Beklemek Zorunda
Olmadığı Hakkında* **(Transkripsiyonun Aslı: Belge 65, Sayfa-199)**

(1) İşkodra’da Bulunan Mustafa Efendiye Tahrîrât-ı ‘Aliyye

(2) Vukû’-ı infisâlleri haberi üzerine ba‘zı ifâdât ile sür‘at-i ‘avdete mezûniyyeti (...) vürûd eden tahrîrâtları mütâla‘a olunduğu ve memûrîn-i sâbıklarının halef(3) bekleyecek mesâili olamayacağından ber-vech-i iltimâs ‘avdetlerinde bir gûne bes olmadığı beyânıyla şukka-i muhibbî terkîm kılındı.

Tuna Nehri Üzerinde Seyir Eden Her Türölü Vasıtanın Kotrolünde Görev Alacak Polisler, Nehir Kenarlarında Kurulacak Karakolhaneler ve Tonbaz Nizamnamesi'nin Belli Başlı Maddeleri Hakkında (Transkripsiyonun Aslı: Belge 66-A, Sayfa-200)

(1) Tuna Komisyonu Reisine Tahrîrât-ı ‘Aliyye

(2) Tanzîm olunan Tonbaz⁷² ve Polis Nizâmnâmeleri hakkında taleb-i ta‘lîmâtı mütazammın Fî 26 Şa‘ban Sene (12)76 (19 Mart 1860) (3) târihiyle müverrahan ve üç yüz kırk dört numrosuyla murakkamen irsâl kılınan tahrîrât-ı (4) şerîfeleri ile melfûf nizâmnâme mefâhîm-i ma‘lûm muhibbî olmuş ve komisyon-u mahsûsa dahi olmuşdur (5) görülmüşdür gerek Tonbaz Nizâmnâmesi ve gerek (...) ile Sünne arasında (6) icrâ kılınacak Polis Nizâmnâmesinin fıkârâtında ta‘rîfât ve vukû‘bulacak bir şey-si yolunda kaleme alunub (7) görülemeyüb fakat Polis Nizâ Nizâmnâmesi'nin otuz altıncı bendinin ikinci maddesi i (8) Paris Mu‘âhede-i ‘Umûmiyyesi’nin on dokuzuncu bendinin ta‘rîfi demek olarak i maddesinin şerh ve tagyîrine müte‘allik olarak buna dahi komisyonun salâhiyyeti olamayacağından (9) bunun sûret-i icrâsı dahi devlet-i müte‘âhede taraflarından verilecek kararın husûle bu fıkranın red ve kabûlü Bâb-ı ‘Âlî ile düvel-i zâmine süferâsı beyrinde müzâkereye muhtâc olmasıyla (10) mevkûf bulunduğ u cihetle bend-i mezkûrda olan müşkilâtı hall etmeğe Avrupa Komisyonu’nun (11) salâhiyyeti olamayacağına binâen şimdilik bu bendin nizâmnâmeden çıkarılması lâzım gelir geleceğ i gibi (12) Tonbaz Nizâmnâmesi’nin birinci bendinde ecnebi tonbazlarının devlet-i müteveccihleri (13) bayrağ ı çekmeleri hakkında komiserlerin iddi‘âsı dahi Devlet-i Aliyye’ce iş e gelir kabûl olunamayacağından (14) şey olduğ undan bunların Saltanat-ı Seniyye sancağ ı altında bulunması veyahûd Devlet-i ‘Aliyye Kavânini (15) tahtına vaz‘ kılınması tabi‘iyyet-i maslahat icâbından olmağ la ve eğ erç i komiser mûmâileyhim Tuna’nın (16) serbestisinden bahsle bu sûreti kabûl etmemekde iseler de Saltanat-ı Seniyye’nin Avrupalı’ya (17) serbest bırakmış olduğ u Der-Sa‘âdet vesâir limânlarında olan nakliyye ma‘ûneleri hakkında dahi (18) âlât bu mu‘âmele cârî idüğ inden cârî olarak ve seksen beşinci protokolden anlaşıldığ ı üzere komisyona (19) bu yolda vukû‘bulan ısdârmız ifâdat-ı şerîfeleri

71 BOA, HR. MKT, 341-69.

72 Nehirlerde nakliyat ve köprü dubası yerinde kullanılır, altları düz bir nevi kayak adıdır. Mehmet Zeki Pakalın, Osmanlı Tarih Deyimleri ve Terimleri Sözlüğ ü, C. III, Milli Eğitim Basımevi, İstanbul 1983, s. 411.

muvâfık hâl ~~buyurulduğuna bulmağla~~ hâl ü maslahat bulunduğuna mebnî ba'd-ezîn dahi sebât ile (20) bu maslahatın dil-hâh-ı devlete tevfikân hüsn-i tesviyesi icâb eder Sünne Tuna'sı (21) derûnunda icrâ olunacak Yedek Nizâmnâmesi bahsine gelince buna dâir olan tahrîrât-ı şerîfelerinde (22) ~~gerek~~ polis tertibâtıyla berâber lâzım gelen ebniyenin inşâsı mâddesi ve gerek Tuna sevâhilinde (23) yedek yolunun dâimi tutulması mesâili hakkında gösterilen sûret-i tesviyeleri yolunda ve münâsib (24) olub komisyon tarafından ~~kabûl~~ tasdik kılındığı misillü Devlet-i 'Aliyye nezdinde dahi karîn-i kabûl (25) olmasıyla polislerin iskânîcün inşâ kılınacak ~~kara~~ karagolhânelerin masârif-i (26) inşâiyesinin ol emirde keşf ü tahmîni ~~ve izbârı~~ ile berâber ve liste üzerinde şimdilik bağ ve bağce (27) ve ebniye olmadığı cihetle yedek nizâmnâmesinin teshil icrâsı için yedek yollarının (28) sekiz metro yerine Tuna sevâhilinden yirmi arşun girüye yaptırılması ve bundan böyle (29) gerek polislere ve gerek sâir eşhasa verilecek arazi hakkında dahi bu sûretle (30) mu'âmele olunacağını ve şehîr Tuna taşub bu yirmi arşun mahalli tecâvüzle ~~harâb~~ eder ise edecek olur ise mahall-i mezkûreye her kim ebniye inşâ edecek olanlara öyle bir hâl vukû'nda yaptığı ebniyeyi kendü akçeleriyle girü çekmeğe mecbûr olacaklarının (31) ol hâlde yedek yolu kalmayacağından ~~şerâit~~ böyle bir şey vukû'nda ~~şerâit~~ ma'lûmesine tevfikân (32) yol terk etmek bırakılmak için ebniyesini gerü çekmeleri icâb edeceğinin sebîtan-(33) ve kaviyyen lâzım gelen adamları adamlara anladılması tefhîm olunması husûsları Sünne kâimmakâmına yazılmağla (34) taraf-ı şerîflerinden dahi bu bâbda dikkat-i mütemadiyyet icrâsı iktizâsı eder eyler.

(Sayfa 2) (Transkripsiyonun Ashı: Belge 66-B, Sayfa-201)

(35) Ta'rife tanzîmi ve fenâr keyfiyyâtına dâir olub Fî 15 Ca. Sene (12)76 (10 Aralık 1859) târihiyle müverrah olan (36) tahrîrât-ı şerîfelerle melfûf protokol ve ta'rife dahi lede'l-mütâlâ'a ~~bunların~~ (37) ~~bunların~~ meâllerinden anlaşıldığı üzere Avrupa Komisyonu 'amelîyât-ı (38) muvakkatedenye sarf edeceği akçeden Devlet-i 'Aliyye'nin fâiz almamasını ricâ ve fenâr ta'rifesinin (39) komisyonda yapılmasını 'arz ü ricâ iltimâs eylemişler ise de nezd-i şerîflerinde dahi azâde-i beyân (40) olduğu vechle Hızır İlyas Boğazı terk olunduğu hâlde Sünne 'amelîyâtı muvakkatelik hükmünden ~~çıkacağı~~ cihetle çıkmış (41) bi't-tab' muvakkatelik gelmesinden ~~çıkacağı~~ bi-istibâh olub bununla berâber ~~muvakkatelik~~ ve Saltanat-ı Seniyye (42) bu yolda her türlü fedâkârlık ihtiyâr buyurmuş olduğu hâlde hakk-ı sarîh olan (43) fâizden ber-vechle vazgeçme pek işine gelmeyeceğinden ve çünkü Avrupa Komisyonu (44) oraya sarf olunan akçeyi 'âdeta Devlet-i 'Aliyye'den istikrâz ederek etmiş demek olub bu hâlde (45) sâir mahalden ~~para almış olsalar~~ akçe alınsa elbette fâiz ~~verecekleri~~ dahi vermek tabî'i bir şey buyurulduğu misillü bunun dahi fâizi tedîye etmek (46) 'amacına edâ umûr-ı tabî'iyyeden bulunduğundan ve hem de Saltanat-ı Seniyye'nin şu ahvâl-i (47) müzâyakasinda ~~bu kadar akçenin fâizinden vazgeçilmek bir nev' israf~~ demek farizadan olmasıyla (48) olarak bu şey ise Devlet-i 'Aliyye'nin dostu olan düvel-i mufahhame inzârında bile hoş (47) görünemeyeceğinden muktezâ-yı dirâyet ve fetânet-i şerîfeleri üzere bu bâbda (49) ikdâmât-ı icâbiyye icrâsıyla bu fâizin yine ta'rifeye idhâli ve fenâr ta'rifesinin (50) komisyon cânibinden tanziminde bir beis yoğsa da bunun sevâhil-i Devlet-i 'Aliyye (51) fenârları hakkında evvelce taraf-ı Saltanat-ı Seniyye'den yapılmış olan ta'rife-i 'umûmiyye (52) ve nizâmnâmeye tatbîkân

tanzîmi [1] lâzım geleceğinden bu işin dahi bu sûretle bitirülmesi (53) ~~iktizâ edeceği~~ ve seyr-i sefâin hasılâtıçün kendülerinin bir sandıktar nâsibiyle dâimi (54) sûretle rüyet-i hesâb etmelerini komiser ~~mûmâileyhın ma'ruz tensibinde beyân~~ ler taleb eyledikleri (55) üç yüz yirmi beş numrolu tahrîrât-ı şerîfelerinden ve melfûf protokol ve notalar (56) meallerinden tefehhüm olmuş ise de komisyonun buna kat'en ve katıbeten hakk ve salâhiyyeti olmayub (57) olsa ~~kendülerinin~~ olsa Bank Ottomandan istikrâz ~~edecekleri~~ alınan akçenin ~~ödenmesine tesviye~~ tehiriyesine (58) kadar ~~kendüleri rüyet-i hesâb edebilüb bundan sonra işbu rüyet-i hesâb~~ komisyon tarafından sûret-i muvakkatede olarak sandığın rüyet-i hesâb ve nezâretine memûrîni kabûl olunabilüb fakat işbu meblağ avdetdiği anda (59) ~~yine Devlet-i 'Aliyye yedine geçeceğinden bu bahsin dahi komiser mûmâileyh~~ nezâret-i mezkûrenin dahi lüzûmu kalmayacağını komisyon hüsn ü tefhîm (60) ve beyânıyla icrâ-yı icâbâtı husûsuna gayret ve dirâyet-i şerîfelerinin ibrâz-ı âsâr (61) fi'liyyesine himmet buyurulmaları memûl u muntazar olduğu beyânıyla şukka-i muhibbî tahrîr ve tesyîr kılındı.

[1] ve bundan hasıl olacak mebâliğin Devlet-i 'Aliyye'nin göstereceği mahalle teslimi.

Fî 28 Zilhicce Sene (12)76 (17 Temmuz 1860)

Tuna Komisyonu Reîsine tahrîrât-ı 'âliyye

Tonbaz ve Polis Nizâmnâmeleri'ne ve sâireye dâir cevâb ve ba'zı tebligât ve tenbîhâtı hâvî.

(İmzâ)

Belgrad'da Dörtüolağzı Mahallesi Polis İdaresinin Kaldırılması Gereğine Dair
(Transkripsiyonun Aslı: Belge 67, Sayfa-202)

(1) Makâm-ı Vâlâ-yı Cenâb-ı Vekâlet-Penâhiye

(2) Ma'rûz-ı çâker-i kemînelerdir ki

(3) Mihail Bey'in menşûr-ı 'âlisi kırâat olunduğunun ferdâsı gün Belgrad'da Dörtüolağzı nâm mahallde emâret tarafından bir hâne isticâr olunub bağteten derûnuna bir memûr ve bir mu'âvin ve bir kâtib ve beş nefer (4) jandar(ma) ikâmesiyle mahall-i mezkûre dâire polisiyası ihdâs ve ittihâz olunmuş olduğu haber alınarak hâriciyye müdürü nezd-i çâkerâneme celb ile mukaddem müteveffâ Miloş Bey bu husûsun icrâsına kıyâm (5) etmiş ise de imtiyâz-ı fermân-ı 'âlisi mûcibince emâretin bu bâbda hakkı olmadığını bi'l-ifâde husûs-ı mezkûrun terki iltimâs olundukda ol vakt sarf-ı nazar olunmuş olduğu ma'lûmunuzdur şimdi ise (6) Mihail Bey hazretlerinin birden bire mahall-i mezkûra polis ikâme eylemesi münâsib görülemeyeceğinden bu husûsdan sarf-ı nazar buyurmalarını ricâ ederim dediğimde Müdür-i mûmâileyh cevâben müteveffâ Miloş Bey (7) müte'addid İslâm mahallâtında polisiya vaz' olunmasına kıyâm etmiş idi lâkin bu def'a vaz' olunan mahall çarsu içerüsü ve etrâfında hayli Sırplu hâneleri olub âsâyîş-i 'umûmiyye için ittihâz olunmuş (8) bir mâdde olduğundan bunda tereddüd olunacak mahall görülemez dediğinde taraf-ı 'âcizânemden cevâben evvel emirde mahall-i mezkûr dâhil-i varoşda olub oralarda her ne kadar müstecir ve ba'zen mutasarrıf (9) olarak Sırplu dükkân ve hâneleri mevcûd ise de mahall-i mezkûr bi'l-hâssa İslâm çarsu ve mahallâtından ma'dûd olduğuna binâen emâretin orada polis ihdâsına hakk ve salâhiyyeti olamaz (10) sâniyen dâhil-i varoşun emr-i muhâfaza ve idâresi muhâfız bulunanların 'uhdesine muhavvel olub dâhilde polisiya ihdâsı 'âdetâ gasb-ı hukûk-ı meşrû'a demek olduğundan pederleri (11) müteveffâ Miloş Bey dahi bu husûsda ısrâr etmediler ricâ ederim bu işden sarf-ı nazar buyursunlar dediğimde Müdür-i mûmâileyh ifâdât-ı vâkı'a-i 'âcizânemi müşârûnileyh hazretlerine tebliğ ile (12) karârının beyânına ibtidâr edeceğini va'd ederek 'azîmet edüb iki gün sonra tercemân vâsıtasıyla mahall-i mezkûra bir kerre memûrlar vaz' olunmuş olduğundan şimdi sarf-ı nazar olunmak (13) mümkün olamayacağını beyân eylemiş ve bâdî-i emirde bu keyfiyyet hafifce bir şey ise de ma'lûm-ı 'âlî-i vekâlet-penâhileri buyurulduğu üzere buraca şâyân-ı dikkat bir mâdde olduğundan dünki gün (14) vukû'-ı

73 BOA, HR. MKT, 360-30.

hâl telgraf vâsıtasıyla piş-gâh-ı vekâlet-penâhîlerine ‘arz ve iş’âr kılınmış ve Belgrad’da mukîm düvel-i mufahhama konsoloslarıyla bi’l-muhâbere taraflarından dahi husûs-ı mezbûr-ı ‘âlî vukû’a sefâretleri tarafına (15) beyân ve iş’âr kılınacağı va’d olunmuşdur buna mukâbil mahall-i mezkûra muttasıl mîrî dükkânlardan birisi karagolhâne heyetine tutulub o civârda olan ‘asâkîr-i Şâhâne noktalarına merkez ittihâz (16) olunmak üzere bir mülâzım ile on nefer vaz’ olunmak tasavvur olunmuş ise de bu keyfiyyet âher sûretle çâresi bulunamadığı hâlde olub husûs-ı mezbûr şimdilik bir prodesto (17) altında birağılmak veyâhûd diğer sûretle bir çâresine bakılmak emr ü fermân vekâlet-penâhîlerine menût mevâddan olduğuna ol bâbda ve her hâlde emr ü ferman hazret-i men lehü’l emrindir. Fî 14 Cemâziye’l-evvel Sene 1277 (28 Kasım 1860).

(İmzâ)

(Mühür) Osman Şerif

Belgrad’da Dört yolağzı’nda Sırp Emaretine Kiraya Verilen Hanenin Altında Polis Heyeti Bulunması Sebebiyle Yapılan İşlemin İptal Edilmesi Hakkında (Transkripsiyonun Aslı: Belge 68, Sayfa-203)

(1) Belgrad Muhâfızına Emirnâme

(2) Belgrad’da Dört yolağzı denilen mahallde emâret-i Sırbıyye tarafından isticâr olunmuş olan hânenen dolayı ba’zı ifâdeyi hâvî şehri-i Cemâziye’l-evvel’inin on dördü târihiyle müverrahan vürûd eden tahrîrât-ı (3) sa’âdetleri mütâlâ’a-güzâr oldu siyâk-ı iş’âra göre bunun bi’l-isticâr derûnuna polis heyeti vaz’ olunmuş edilmiş olması öte tarafca hıfz-ı âsâyişe binâ kılınmış ise de mahall-i mezkûr bi’l-hâssa ehl-i İslâm çâr-sû (4) ve mahallâtından olduğu ve derûn-ı varoşun emr-i muhâfazası ve oralara Sırp memûrlarının müdâhale edememesi dahi varoş derûnuna bilâ-ruhsat Sırpplulardan süvârî bile girememesi ve oralarda imtiyâz fermân-ı ‘âlîsi iktizâsıncasından varoş içindeki yerler müstakillen bir karîbe-âid bulunduğu ve oralarda âsâyiş-i tarafeyn için ittihâz olunacak tedâbîrin Belgrad muhâfazasıyla muhâfazalığıyla emâret (5) beyninde bi’l-müzâkere icrâ olunarak bi’l-hâssa öbür cânibin hûd-be-hûd (...) hareket etmiş mugâyir kâ’ide kâ’ide-i kadîmeye dahi tevâfuk etmeyeceği cihetlerle mu’âmele-i muharrere şâyân-ı kabûl olamayacağından emr-i âsâyişce (6) lüzûm lüzûmu görünecek tedâbîr-i miyânede bi’l-muhâbere verilecek karâra göre ittihâz olunmak üzere mezkûr hânenin ‘âlî-i hâle terki husûsunun resmen emâretten talebiyle alınacak cevâbın buraya iş’ârına (7) himmet buyurulması siyâkında şukka-i muhibbî terkîm olundu. (6 C. 1277-20 Aralık 1860).⁷⁴

⁷⁴ Varakın tasnif fişinde verilen tarih kullanılmıştır.

Tulca'da İstihdam Edilecek Polis ve Tahsildarların Tayin, Maaş ve Giysilerine Dair (Transkripsiyonun Aslı: Belge 69-A, Sayfa-204)

(1) Huzûr-ı Merâhim-Nüşûr Cenâb-ı Vekâlet-Penâhîye

Cevâb

‘Aded

4

(2) Ma‘rûz-ı çâker-i kemîneleridir ki

(3) Taşralarda ‘asâkir-i zabtiyyeye muhavvel olan hidmet-i tahsîliyyenin bir sınıfa hasrı emvâlin hâl-i ittîrâd ve i‘tidâlde tahsîlini zabtiyye sınıfının dağınıklıkdan kurtulmasını istilzâm edüb fâide ve muhasseñâtı câmi‘ olacağına ve bunlara verilecek (4) ma‘âşın dahi Hazîne-i Celîleye dokunmayarak zabtiyye ‘askerinin mevcûdundan ifrâzı kâbil olacağı misillü eğerçi bunların ta‘yîn ‘aded ve mikdârında kurâ ve nüfûs nisbeti gibi mikyâs-ı sahîh bulunamaz ise de bu bâbda tecrîbe ile istihsâl olunan ma‘lûmât (5) bir nisbet-i mümkün olabileceğine mebnî ba‘de ta‘mîn olunmak üzere Niş eyâleti şu mütâla‘aya tatbikan numûne tutulmağla Niş ve Sofya sancaklarıçün ma‘a-reis üç sınıf olmak üzere doksan beş nefer tahsildâr ta‘yîn olunarak ve eyâlet-i mezkûrede müstahdem (6) zabtiyye alayından bir süvârî bölüğünün lağvıyla bunlara ma‘âş ve ta‘yînât ve elbise içün verilen akçe işbu tahsildâr ma‘âşlarına karşuluk ittihâz kılınarak müskirât memûrlarının lağvıyla bunların hidmetleri dahi zikr olunan tahsildârlara ihâle (7) kılınması ve bunların kefilli ve okur yazar takımdan intihâbıyla heyet-i muntazamada bulundurulması husûsları eyâlet-i mezkûrede kararlaştırılmış ve kasabaların tanzîf ve tanzîmine bakub yolcuların ahvâlini öğrenmek ve gizlû ve âşikâr polis (8) hidmetini icrâ etmek içün beher piyâde bölüğünden birer onbaşı takımının polis neferi nâmıyla tahsîs edilerek süvârî neferâtı ma‘âşlarından yirmişer gurus kat‘ ile bunların ma‘âşlarına elli beşer gurus zamm olunması husûsu dahi eyâlet-i mezkûre (9) vâlîsi devletlû paşa hazretleri tarafından ‘arz ve istizân kılınmış olduğundan ol vechle icrâ-yı iktizâsı Vâlî-i müşârûnileyh hazretlerine havâle buyurulduğu cihetle ve şu sûret-i muntazamanın sâir mahallerde dahi tesîsi enseb ve ehemm olmak

75 BOA, MVL, 968-45.

ve buraca dahi (10) ittihâz olunacak mu'âmeleye müşârünileyhin tasavvurâtı esâs olabileceği bedîhî bulunmak hasbıyla burasının dahi îcâbât-ı mevki'yesine göre sunûf-ı mezkûre ve mütâlâ'ât-ı mebsûtanın bu tarafca dahi hüsn-i tertîb ve tesîsiyle ma'a-reîs üç sınıf (11) olarak ne mikdâr neferât-ı tahsîliyye ta'yîn ve istihdâmı muktezî görünüyor ise mevcûd zabtiyye alayından bir bölük veyâhûd daha ziyâde ve noksân süvârînin lağv ve ma'âşlarının anlara tahsîsiyle rûsûm-ı mîriyye memûrları ma'âşlarından kalacak tasarrufâtın başka başka (12) defterleri takdîm olunması ve Vâlî-i müşârünileyhin ikinci derece irâd eylediği mütâlâ'anın dahi ta'mîmi elzem idüğünden anın da bi'l-etraf mülâhaza ve beyân-ı süver-i icrâiyyesiyle netice-i efkârın 'arz ve iş'ârı husûsları bu kerre Fî 6 Muharrem Sene (12)80 (13) ve Fî 10 Haziran Sene (12)79 (23 Haziran 1863) târihi ve dört 'adediyle murakkam olarak Dâire-i Umûr-ı Dâhiliyyeden tastîr buyurulan emirnâme-i sâmi-i cenâb-ı vekâlet-penâhîlerinde irâde ve fermân buyurulmuş olmağla sunûf-ı mezkûrenin Tulca Mutasarrıflığında dahi sûret-i tertîb (14) ve tesîsi bi'l-etraf mülâhaza ve mütâlâ'a olundukda dâhil-i livâda kâin on kazânın hâvî olduğu iki yüz seksen karyenin umûr-ı tahsîliyyesiçün iki sınıf olmak üzere on yedi nefer tahsildârın istihdâmıyla bunlardan ikinci (15) sınıftan 'add olunacak on iki tahsildâra dörder yüz ve birinci sınıftan ma'dûd olacak beş nefer baştahsildârlara beşer yüz gurusu ma'âş tahsîsine lüzûm görüneceği cihetle bunların senevî seksen yedi bin altı yüz gurusu bâliğ olacak (16) ma'âşlarına Niş eyâletinde ittihâz olunan usûle tatbîkan ma'âş ve ta'yînât ve elbise bahâlarından tasarruf olunacak akçe karşuluk ittihâz olunmak üzere burada müstahdem olan süvârî zabtiyye 'asâkirinden yirmi bir neferin lağv ve tenkîsi iktizâ eder ise (17) mutasarrıflığın hâvî olduğu on kazâda gayûrâne zâbitân mevcûd olan süvârî zabtiyye 'askeri elli sekiz neferden 'ibâret olmağla ve bunlar dahi ba'zı kazâlarda yalnız iki ve üç ve kâimmakâmlıklarda beş altı ve nefis-i mutasarrıflık merkezinde (18) on üç nefer olarak taksîm kılınmış olmasıyla neferât-ı mezkûrenin şimdiki mevcûdu ihtiyâcât-ı mevki'yeye göre derece-i kifâyeden pek dîn olub idârede el-yevm su'ûbet çekilmekte olduğu hâlde bunlardan yirmi bir neferin tenzîl (19) ve tenkîsi bütün bütün idâreye hâlel vereceği cihetle kâbil olamayacağından alay merkezi olan Rusçuk sancağında müstahdem süvârî zabtiyye neferâtı hadd-ı kifâyede bulunduğu sûrette lağvı lâzım gelen yirmi bir nefer süvârînin anların miyânından (20) tefrîk ve tenkîs olunması veyâhûd Tulca Mutasarrıflığının tahmîs usûlünce mevzû' olan bedelât-ı 'öşriyyesinden köy muhtârlarına muhassas gurusu bir bâbda ücret-i tahsîliyyeden senevî hâsıl olan altmış iki bin iki yüz yetmiş dört gurusu ile beher sene (21) rûsûm-ı mîriyye memûrlarına verilen yirmi yedi bin gurusuna cem'an seksen dokuz bin iki yüz yetmiş dört gurusu zikr olunan tahsildârlar ma'âşlarına karşuluk ittihâz olunarak rûsûm-ı mîriyye vâridâtı gibi a'sâr bedelâtının dahi hidmet-i tahsîliyyesi (22) mezkûr tahsildârlara ihâle kılınması şukkalarından kangısı rey ve irâde-i 'alliyye-i vekâlet-penâhîlerine tevâfuk eder ise ol sûretle iktizâsının icrâsına ibtidâr olunmak lâzım geleceği ve piyâde-i zabtiyye 'asâkirinden polis hidmetini icrâ etmek üzere münâsib (23) mikdâr-ı neferâtın tefrîk ve hidmet-i mezkûreye ta'yîni bahsine gelince fî'l-vâki' bu usûl-i muntazamanın dahi tesîsi ehemmiyet ve elzem ve kâvâid-i külliyeyi müstelzim olub dâhil-i livâda kâin olan şehir ve kasabalarda işbu polis hidmetinin (24) matlûb vechle ifâ olunması lâ-akall üç çavuş ve on üç neferin istihdâmına tevakkuf edeceği ve bunların ahvâl-i mahalliyyeye ve her birinin lisân-ı Türkî'den mâ'adâ bu havâlîde isti'mâl olunan

Bulgar ve Rus ve Evlah lisânlarından hiç olmaz ise (25) birine vâkîf ve oldukça okur yazar takımdan olmaları ve polis hizmetlerinde bulundukları için sâir neferât-ı zabtiyyeden farklı ve haysiyetli bulunmak üzere neferlerine polis çavuşları ve çavuşlarına başçavuş nâm ve i'tibârı verilüb

(Sayfa 2) (Transkripsiyonun Aslı: Belge 69-B, Sayfa-205)

(26) üniformalarında dahi sırmadan birer 'alâmet-i mahsûsa bulunması münâsib olacağı mütâlâ'a olunmuş ve fakat bunların ma'âşlarına zammı lazım gelen ellişer guruşa karşuluk olmak üzere Niş'de yapıldığı misillü süvârî zabtiyye neferâtının ma'âşlarından (27) yirmişer guruş kat' olunduğu hâlde buraları Niş eyâleti gibi ucuzluk olmadığından emr-i ta'ayyüşde su'ûbet çekecekleri cihetle kendülerine fütûr geleceğine ve şehriyye sekiz yüz guruşa bâliğ olacak işbu zâmm-ı ma'âş için bir vâridât-ı cedîde bulunub (28) karşuluk ittihâz olunması kâbil olacağına mebnî ol vechle süvârî ma'âşlarından yirmi beşer guruşun tenzîl ve tenkîsinden sarf-ı nazar olunarak piyâde zabtiyye neferâtından polis hidmeti için tefrik olunacak on altı neferin ma'âşlarına zamm olunacak (29) ellişer guruşun bir vâridât-ı cedîdeden tesviye kılınması tahattur kılınmış ise de icrâ-yı iktizâsı rey ve irâde-i 'aliyye-i cenâb-ı hıdîv-i efhamîlerine mütevakkıf idüğü 'arz ve beyânıyla terkîm-i 'arîza-i çâkerâneme ictisâr kılındı her hâlde emr ü fermân (30) hazret-i men lehü'l-emrindir. Fî Selh-i Safer Sene (12)80 ve Fî 3 Ağustos Sene (12)79 (15 Ağustos 1863).

Bende-i Mutasarrıf-ı Livâ-i Tulca

(Mühür) Muhammed Raşid

*Tulca'da Polis Hizmetini İcra Etmek zere İstihdam Edilen Zaptiyelerin Maaşları
Hususunda* (Transkripsiyonun Aslı: Belge 70, Sayfa-206)

(1) Taraf-ı Zî-Şeref-i Hazret-i Riyâset-Penâhîden Mâliyye Nezâretine

(2)Tulca sancağında ‘asâkir-i zabtiyyeden bi’l-ifrâz polis hidmetinde istihdâmı lâzım gelen neferât ile çavuşlar ma‘âşlarının (3) mikdâr-ı senevîsiyle bunlara ittihâz olunacak karşuluk keyfiyyetine dâir Tulca Mutasarrıflığının cevâben vârid olub (4) Meclis-i Vâlâ-yı Ahkâm-ı ‘Adliyyeye havâle buyurulan tahrîrâtıyla berâber olan pusula leffen tesyîr-i savb-ı sâmi-i (5) nezâret-penâhîleri kılınmış olmağla sûret-i iş‘âra nazaran icâbının icrâ ve iş‘âr buyurulması bâbında (6) emr ü irâde hazret-i men lehü’l-emrindir. (9 L. 1280-18 Mart 1864).⁷⁷

⁷⁶ BOA, MVL, 981-70.

⁷⁷ Varakın tasnif fişinde verilen tarih kullanılmıştır.

Niş ve Sofya'da Görevlendirilecek Memurların Taksim ve Tayinleri Hakkında
(Transkripsiyonun Aslı: Belge 71, Sayfa-207)

(1) Zabtiyye Müşiriyyet-i Celîlesine

(2) Devletlü efendim hazretleri

(3) Muhâfaza ve polis ve tahsîl umûrunun Niş ve Sofya eyâletinde icrâ olunduğu misillü ol tarafda dahi tefrîk olunarak lâzım gelen memûrlarının taksîm ve ta'yîni hakkında (4) gönderilen emirnâme-i sâmiye cevâben Teftîş Memûru Semâhatlü Cevdet Efendi hazretlerinin tevârüd edüb Meclis-i Vâlâ-yı Ahkâm-ı 'Adliyyeye havâle buyurulan çend bendi şâmil tahrîrâtıyla (5) berâber olan cedvel leffen tesyîr-i savb-ı 'âlîleri kılındı sûret-i iş'âra nazaran keyfiyyetin Meclis-i İdârece bi'l-etrâf mütâla'a olunarak karârının ve ol bâbda olan rey-i (6) 'âlîlerinin serî'an iş'âr buyurulması bâbında irâde efendimindir. Fî 11 Şevval Sene (1)280 ve Fî 7 Mart Sene (1)280 (20 Mart 1864).

(İmzâ)

(Alt Kısım)

(1) Ma'rûz-ı çâkerleridir ki

(2) Emr ve iş'âr-ı 'âlî-i cenâb-ı riyâset-penâhîleri melfûfât-ı müeddâsı karîn-i îkân-ı 'âcizâ(ne)m olarak Meclis-i mezkûra lede'l-havâle ol bâbda cereyân eden müzâkerât üzerine ba'zı (3) ifâdeyi hâvî i'tâ olunan mazbata manzûr-ı sâmi-i dâver-i ekremîleri buyurulmak üzere melfûfâtın i'âdesiyle berâber leffen takdîm kılınmış ve meâline nazaran icrâ-yı iktizâsı menût-ı (4) rey ve irâde-i 'aliyye-i cenâb-ı riyâset-penâhîleri bulunmuş olmağın ol bâbda emr ü fermân hazret-i men lehü'l-emrindir. Fî 2 Zilka'de Sene (1)280 ve Fî 28 Mart Sene (1)280 (9 Nisan 1864).

(İmzâ)

Bosna ve Hersek’de Zaptiye İşleri İçin Süvari ve Piyadelerin Tayin ve Taksiminden Sonra, Sınır Güvenliği İçin Başka Askerlerin İstihdamına Lüzum Görüldüğüne Dair (Transkripsiyonun Aslı: Belge 72, Sayfa-208)

(1) Muhâfaza ve polis ve tahsîl umûrunun tefrîkiyle memûrlarının taksîm ve ta’yîni hakkında istâr buyurulan emirnâme-i sâmiye cevâben Teftîş Memûru Semâhatlü Cevdet Efendi hazretlerinin bi’l-vürûd Meclis-i Vâlâ Riyâset-i Celîlesinden bâ-tezkire-i ‘aliyye taraf-ı sâmi-i (2) Müşîrîlerine isrâ ve Meclis-i İdâreye havâle ve î’tâ buyurulan çend bendi şâmil tahrîratları kemâl-i i’tinâ ve ehemmiyetle lede’l-mûtâla’a tahsildâr masrafına karşuluk bulmak için Bosna ve Hersek alaylarından Niş eyâleti misillü birer bölük süvârînin ilgâsı mümkün olmayacağından (3) her onbaşı takımından ikişer nefer tenkîs sûreti tercih edildiği ve teşkil olunan iki alayın cesâmet ve ehemmiyet-i mevki’ye tevfikân taksîm olunarak cedvelinin gönderildiği beyân pandur ve seyyâre ve derbendciyânın ma’âşları şu alayların masârifine karşuluk (4) ittihâz olunmak lâzım geleceğinden Bosna eyâletinde müstahdem olanlar şimdiden lağv olunub ancak Hersek sancağının ba’zı mahalleriyle nevâhî-i ‘âsiyede istihdâm kılınan pandurların lağvı münâsib olmamak hasbıyla ne mikdârının ibkâ olunacağı husûsu (5) Hersek Mutasarrıflığıyla muhâbere olunmakda olduğu ve tertîbi der-dest olan yerlû ‘asâkir-i muntazamanın teşkiline kadar Hazînece karşuluğu bulunub da müceddeden inşâ kılınan hudûd karagolhânelerinden Sava-Varna nehirleri boyunda olanlarına muntazam ve mâ’adâsına (6) gayr-ı muntazam ‘asker ta’yîni münâsib olacağı der-miyân olunmuş ve tahrîrât-ı mezkûrenin bir fıkrası dahi ‘askerlik vazîfesi vezâîf-i zabtiyyeden başka bir iş olduğu hâlde ‘asâkir-i zabtiyyenin alay ve tabur heyetinde teşkîli îcâb etmeyüb her kazâ (7) ve mevki’in cesâmetine göre tarz-ı kadîm üzere ‘asâkir-i zabtiyye tahrîri ve fakat ahâliden meccânen yem ve yiyecek almağa mecbûr olmamalarıçün müstevfî ma’âş ve ta’yînât tahsîsi husûl-i matlûbe kâfi olacağı bahsini mutazammın bulunmuşdur nezd-i sâmi-i Müşîrîlerinde (8) müstagnî-i ‘arz ve beyân olduğu üzere zikr olunan karagolhâneler için sekiz yüz neferin tahrîr ve istihdâmına dâir Bosna Vâlîsi Devletlû Paşa hazretleri tarafından bundan akdem tedvârüd eden tahrîrât üzerine Fî 29 Receb Sene (12)80 (9 Ocak 1864) târihiyle Meclis-i İdâreden (9) takdîm kılınan mazbatada ber-tafsîl-i ‘arz ve hikâye olduğu vechle ma’a-Hersek Bosna eyâletinde kable’t-teşkil pandur ve derbendciyân ile berâber süvârî ve piyâde cem’an iki bin yedi yüz doksan nefer müstahdem olduğu ve tahsîsât-ı seneviyesi otuz bir yük⁷⁹ (10) üç bin sekiz yüz altmış guruhdan ‘ibâret bulunduğu

⁷⁹ Yüz bin kuruşluk mal veya tutar. Bkz. Türkçe Sözlük, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara 2005, s.2204; Mehmet Halife, Târih-i Gilmânî, Sadeleştiren: Kâmil Su, Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara 1999, s.41,167.

hâlde muahharen yedisi süvârî ve yirmi üçü piyâde olmak üzere otuz bölük altı taburdan ve ma'a-zâbitân üç bin üç yüz yetmiş altı neferden müretteb iki alây zabtiyye teşkil olunduğu (11) ve gayr-ı ez-esliha ma'âş ve ta'yînât ve elbise ve levâzımât-ı sâireleri kadîm-i tahsîsâtıyla lede'l-muvâzene senevî on iki bin yüz yedi kise⁸⁰ küsûr iki yüz on sekiz gurus müceddeden zamm ve 'ilâve kılındığı muhâsebe-i zabtiyye kuyûdundan müstebân ve şu hâle nazaran (12) Hersek Kıt'ası pandurâtı ma'âşları dahi bu muvâzene dâhilinde idüğü nümâyân olmağla (...) ve nevâhî-i 'âsiyede ne mikdâr pandur ibkâ olunur ise bunların ma'âşları ve bir de melfûf taksîm cedvelinde mezkûr iki alay 'asâkir-i zabtiyyenin Bosna ve Hersek (13) kıt'asının kazâları umûr-ı zabtiyyesine kâmilten tahsîs kılındığı gösterildiğine göre mukaddem ve bu kerre zikr olunan alaylardan tasarruf olunduğu inhâ kılınan dört yüz seksen neferin mahalli görülemediğinden hudûd karagolhâneliriçün başkaca istihdâmına lüzûm (14) gösterilen 'asâkir-i müstahfazanın masârîfî dahi Hazîne-i Celîle-i Mâliyyeden müceddeden tahsîs ve i'tâ olunmak iktizâ edeceğine ve ismiyle de beyân olunduğu vechle Bosna ve Hersek'de mukaddemâ pandur ve derbendciyân vesâire olarak min heyetü'l-mecmû' iki bin (15) yedi yüz doksan nefer müstahdem iken beş yüz seksen altı nefer zammıyla muntazam iki alay 'asâkir-i zabtiyye teşkilinden maksad bu 'asâkirle hudûdun muhâfazası dahi istihsâl olunmak kazıyyesi olarak bu bâbda senevî on iki bin küsûr bu kadar kise akçe (16) fedâ edildiğine mebnî bu maksada tevfikân tesviye-i maslahat olunması ve yalnız Hersek'de sâlifü'z-zikr ne mikdâr pandur ma'âşları verilmek iktizâ eder ise bunların Hazînece kabûl ve tahsîsi işin îcâb-ı tabî'iyyesinden olup ancak bu cümle ile berâber hudûd (17) boyunda inşâ olunan karagolhâneler içün zikr olunan iki alay 'asâkir-i zabtiyyeden mâ'adâ 'asâkir-i müstahfazanın istihdâmına mutlakâ lüzûm-ı hakîkî var ise ehemmiyet-i mevki'yeye nazaran masârîfinin tahsîsi müsâ'ade-i 'aliyyeye menût ve ne mikdâr neferâtın (18) kifâyet edeceği ve nasıl heyetde istihdâm olunacağı ve kaç gurus ma'âş verilmek lâzım geleceği husûsları dahi mahallince kararlaştırılarak taksîm defterinin vürûduna mevkûf olduğundan buraları bilindikden sonra işbu neferâtın noksân (19) kullanılmaması ve dâimâ mahall-i memûriyyetlerinde bulunması esbâb-ı mütâlâ'a ile sûret-i idâre ve kumandası bildirilmek iktizâ edüb şu bâbda sâlifü'l-beyân mazbata-i 'âcizânemizde beyân olunan ya'ni kaç bölük 'asâkir-i müstahfazanın tertîb ve teşkîli (20) iktizâ eder ise zabtiyye taburlarına ilhâkan sûret-i muntazamada olarak vukû'âtlarının yürüdümesi ve bu taburların jurnallerinde ve binbaşılarının idâre ve kumandalarında bulunması hakkında gösterilen sûret-i muvâfık matlûb olacağından (21) şu cihetlerinin be-tekrâr mahallinden isti'lâm buyurulması lâzimedden bulunmuşdur tahsildâr masrafına karşuluk olarak piyâde ile süvârînin beher onbaşı takımından ikişer neferinin taklîlî fikrasından Bosna ve Hersek'de tertîb olunan yedi bölük süvârîden (22) biri lağv olunmayarak bu tasarrufun piyâdeye dahi ta'mîmi murâd olunur ise bu bâbda mahzûr görülemeyüb şu kadar ki Niş eyâletinde icrâ olunduğu vechle ba'zı tarafda daha ziyâde piyâdeye ihtiyâc bulunmak ve diğer mahallerde kesret süvârîye lüzûm (23) görülmek hasbıyla bu kâ'idenin cemî'

80 Altın ve gümüş ve paraların muhafazası için kullanılan torba demek olan bu tabir, aynı zamanda belirli bir miktar parayı bildiren bir terimdir. Hâl ve zamana ve paranın rayicine göre değişen kese terimi en sonunda beş yüz kuruş için kullanılır hale gelmiştir. Bkz.: Mehmet Zeki Pakalın, Osmanlı Tarih Deyimleri ve Terimleri Sözlüğü, İstanbul 1993, C.II, s.247-248.

eyâletde mutarriden düstûrî'l-'amel tutulması mümkün olamayacağı misillü her eyâletde müsâvât üzere tahsildârlar istihdâmına dahi icâb-ı mevki'in müsâ'ade etmeyeceği âşikârdır tahsildârlar eğerçi onbaşı (24) takımından ma'dûd olacak ise zabtiyye onbaşısının kumandası altında 'âdî zabtiyye neferâtı râddesinde kalacağı ve bu takdîrce zabtiyye zâbitliği haysiyyeti verilerek bir mikdâr erbâb-ı dirâyet ve haysiyyetden adamlar tedârîki hakkında (25) olan ümîd fevt olacağı cihetle bu sûret gayr-i câiz olub bunlar imtiyâzlıca hukûmet memûru 'add olunarak onbaşı takımından ma'dûd olmamak ve ma'a-Hersek Bosna kıt'asında polis vazîfesi olan taharriyyât ve tahkîkât (26) mâddesiyle umûr-ı tahsîliyyede istihdâm olunmak üzere okur yazar ne mikdâr memûrun lüzûmu olub üç sınıf olarak ne kadar ma'âş ile tedârik olunabileceği ve bunların masrafına karşuluk olmak üzere mahallince kaç nefer süvârî yâhûd (27) piyâde 'asâkir-i zabtiyyenin taklîl-i mümkün olacağı husûsları karârlaşdırıldıktan sonra memûrîn-i mûmâileyhin masârifine beher zabtiyye onbaşı takımından ikişer neferinin tenkîsi matlûba tekâbül eder ise ol vechle icrâsı zımnında (28) defterinin irsâli husûsunun dahi istîzâh kılınması iktizâ-yı maslahatdan görünmüştür 'asâkir-i zabtiyyenin bölük ve tabur heyetinde olarak teşkîl-i lüzûmu bahsine gelince bunca teklîfât ve masârifât ihtiyârıyla 'asâkir-i zabtiyyenin taht-ı intizâma (29) idhâlinden murâd ahâlîden meccânen yem ve yiyecek ahz olunmaması ve umûr-ı mühimme-i zâbitanın mihver-i mergûbda devrân etmesi ve bu sınıf 'asâkir-i Şâhânenin dahi evân-ı hâzır u seferde muhâfaza-i memleketin kâbiliyyet kesb eylemesi ve mevcûdundan (30) ziyâde neferât ma'âş verilmemesi cihetleri olmak lâzım gelib böyle bir kuvve-i cesîme-i müsellâhanın ol vechle tanzîm ve tensîki muhasse'nâtı kayd-ı tekrârdan âzâde ve her ne kadar birden bire zirve-i matlûba vâsıl olamaz ise de sâye-i muvaffakiyyet-vâye-i (31) hazret-i Mülûkânede an be an nizâmât ve ıslahâtının ilerüleyeceği şübheden vâreste olub hâlbuki 'asâkir-i zabtiyyenin nizâmîyye misillü başkaca ve mütesâviyyü'l-'aded süvârî ve piyâde bölüklerinden müretteb olması vâkı'â ba'zı su'ûbâtı (32) müstelzim olarak bir bölüğün birkaç onbaşı takımı bir kazâda ve kusûrunun diğesinde bulunmak ve ba'zen bir bölükden yalnız birkaç nefer tefrîkiyle dâimî vechle perâkende olarak ta'yîn kılınmak misillü emr-i kumanda ve idârece nakîse verecek (33) ahvâl müşâhede olunmakda bulunmasıyla 'asâkir-i zabtiyyenin cüz ü tammı bir onbaşı takımı olmak üzere bir kazâda süvârî ve piyâde kaç onbaşı takımının lüzûmu var ise muhtelite-i cümlesi bölük i'tibârıyla bir zâbita kumandasına verilmek (34) ve bir yâhûd iki mütecâvir sancağı teşkîl eden kazâlarda bulunacak olan bölüklere tabur ve mecmû' eyâlet-i zabtiyyesine alay-ı itlâk olunmak işbu perâkendeliği ref' edeceğinden başka hîn-i icâbında mütesâviyyü'l-'aded onbaşı takımlarından ayruca (35) piyâde ve süvârî bölükleri bi't-tertib heyet-i mecmû'a ile sevkine dahi bu usûl-i mahall olmayub Der-Sa'âdet 'asâkir-i zabtiyyesinin ol vechle teşkîlîcün nizamnâmesi der-dest idüğinden ba'dehu taşra 'asâkir-i zabtiyyesinin dahi usûl-i mezkûra (36) tevfiikan tertîb-i lâzimedendir bu usûl bölüklerin mikdâr ve numara-i i'tibârîsinin icâb-ı mevki'e tatbîken tagyîri kâbilinden ve 'asâkir-i mezkûrenin esâsen nizâmat-ı mevzû'asına ve ta'lîm ve ta'allümlerine dokunur şey olmadığı umûr-ı müsellemeden (37) olub her bölük ve tabur mevcûdunun müsâvî olmamasında ve süvârî ve piyâdesinin nisbet-i muttaride üzere bulunamamasında bir beis olmadığı ve bu bâbda ittîrâd aramak icâb-ı mevki'in tagyîr ve tebdîlini kasd etmek olacağı (38) bedîhidir şimdilik Bosna ve Hersek'de mevki'in icâb-ı

sahîhîsine göre kazâların umûr-ı zâbitasıçün süvârî ve piyâde ta'yîn ve kemâl-i tasarrufa ri'âyetle taksîm olundukdan sonra hudûd muhafazasıçün yine başkaca 'asker istihdâmına lüzûm görûn(dü)ğü ya'ni (39) sâlifü'l-beyân mevcûd-ı kadîmine beş yüz seksen altı nefer 'ilâvesiyle müceddeden tanzîm ve teşkîl olunan iki alay 'asâkir-i zabtiyyeden mâ'adâ mezkûr karagolhâneler içün ber-mûcib-i inhâ sekiz yüz bu kadar neferden müretteb bir taburun daha istihdâmına (40) mahallince lüzûm-ı sahîh ilcâ eder esbâb-ı mühimme olduğı takdirde bunların ne şekli ve heyetde istihdâmı iktizâ edeceği husûsunun iş'âr ve sûret-i taksîm ve masârifinin mikdârını mübeyyin defterinin tesyârıyla istizân-ı keyfiyyet olunması maddesinin (41) dahi be-tekrâr mahalline emr ve iş'âr buyurulması lâzîmeden görûnmekle husûsât-ı ma'rûza muvafık-ı rey ve irâde-i hikmet ifâde-i müşîr-i efhamîleri olduğı hâlde evrâk-ı merkûmenin i'âde ve takdîmiyle riyâset-i celîle-i müşârünileyhâya cevâb-ı lâzime (42) tastîri bâbında emr ü fermân hazret-i men lehü'l-emrindir. Fî 23 Şevval Sene (1)280 Fî 19 Mart Sene (1)280 (1 Nisan 1864).

(Sağdan Sola Mühürler) Tevfik, Mehmed, Es-Seyyid Süleyman, Es-Seyyid Mustafa (...), (...), Es-Seyyid Rüşdi Süleyman, Es-Seyyid Mehmed Emin, Mehmed Reşad, Mustafa Asım.

Niş ve Sofya'da Görevlendirilecek Memurların Taksim ve Tayinleri Hakkındaki Yazının Değerlendirildiği Hakkında (Transkripsiyonun Aslı: Belge 73, Sayfa-209)

(1) Taraf-ı Zî-Şeref Hazret-i Riyâset-Penâhîden Zabtiyye Müşîriyyet-i Celîlesine

(2) Muhâfaza ve polis ve tahsîl umûrunun ve Sofya eyâletinde icrâ olunduğı misillü ol tarafa dahi tefrîk olunarak lâzım gelen (3) memûrlarının taksîm ve ta'yîni hakkında gönderilen emirname-i sâmiye cevâben Teftîş Memûru Semâhatlü Cevdet Efendi hazretlerinin tevârüd eden (4) Meclis-i Vâlâ-yı Ahkâm-ı 'Adliyyeye havâle buyurulan çend bendi şâmil tahrîrâtıyla berâber olan cedvel leffen tesyîr-i savb-ı 'âlîleri kılındı (5) sûret-i iş'âra nazaran keyfiyyetin Meclis-i İdârece mütâla'a bi'l-etrâf mütâla'a olunarak kararının ve ol bâbda olan rey-i 'âlîlerinin (6) serî'an iş'âr buyurulması bâbında irâde efendimindir. (2 Za. 1280-9 Nisan 1864).⁸¹

⁸¹ Varakın tasnif fişinde verilen tarih kullanılmıştır.

Manastır Sancağı Aşarını Toplama İşinin Eskiden Olduğu Gibi Muhtarlara Havalesi ve Gerekli Teşvikleri Yapmak Üzere Heyet-i Mahsusada Elli Beş Nefer Süvari Zaptiyyenin Seçimi ve İstihdamı Hakkında **(Transkripsiyonun Aslı: Belge 74, Sayfa-210)**

(1) Taraf-ı Zî-Şeref Hazret-i Hazret-i Riyâset-Penâhîden Mâlîyye Nezâretine

(2) Manastır sancağı a‘şârının istihsâli için mukaddem ta‘yîn kılınmış olan tahsildârların lağv-ı memûriyyetleriyle bu işin kemâ-fi’s-sâbık (3) muhtârâna havâlesi ve fakat teşvikât-ı lâzime-i tahsiliyyeyi ifâ etmek üzere heyet-i mahsûsada olarak elli beş (4) nefer süvârî zabtiyyenin tefrîk ve istihdamı ifâdesine dâir Rumeli Vâlîliğinin vârid olub Meclis-i Vâlâ-yı Ahkâm-ı (5) ‘Adliyyeye havâle buyurulan tahrîrâtı leffen tesyîr-i sayb-ı ‘âlîleri kılınmağla ve bu sûretin icrâsında Hazîne-i Celîlece senevî (6) yetmiş bin gurus fâide hâsıl olacağı dahi cümle iş‘ârâtdan bulunmağla icâbının ve rey ve mütâla‘a-i ‘aliyyelerinin (7) beyân buyurulması bâbında emr ü irâde efendimindir. (3 Cemâziye’l-âhîr 1281-3 Kasım 1864).⁸³

⁸² BOA, MVL, 1002-16.

⁸³ Varakın tasnif fişinde verilen tarih kullanılmıştır.

IV. BÖLÜM

OSMANLI DEVLETİ'NİN
YABANCI POLİSLERE VERDİĞİ NİŞANLAR

41⁸⁴

Polis Memuru Mösyö Nisbon'a Bir Adet Mecidiye Nişanı Verildiğine Dair
(Transkripsiyonun Aslı: Belge 75, Sayfa-213)

(1) Paris'de Devlet-i 'Aliyye Başşehbenderi Mösyö Dökob ile Sarây-ı İmparatoride süferâ teşrîfâtçısı (2) mu'âvinlerinden Mösyö Jöl Lofuk'a üçüncü ve Marsilya'da Polis Memûru Mösyö Nisbon'a dördüncü (3) rütbeden birer kıt'a nişân-ı 'âlî i'tâsına bi'l-istîzân irâde-i seniyye-i hazret-i Tâcdârî müte'allik ve şeref-sudûr (4) buyurulmuş ve 20 Ca. Sene (12)72 (28 Ocak 1856) târîhinde cânib-i teşrîfâtdan 'ilm ü haberi verilmiş olmağla iktizâsının icrâsına (5) himmet buyurulmak bâbında beyân üzerine sâdır olan fermân-ı 'âlî mûcibince keyfiyyet iktizâsı masârifât-ı muhâsebesinden (6) lede's-suâl Mecîdiyye Nişân-ı 'Âlisinin üçüncü rütbesinden iki ve dördüncü rütbesinden bir 'aded ki (7) cem'an üç 'aded nişânın mevcûddan i'tâ ve Bâb-ı 'Âliye irsâlichün Hazîne-i Celîle veznedârbaşısı (8) tarafına 25 Ca. Sene (12)72 (2 Şubat 1856) târîhinde 'ilm ü haberi verilen mezkûr nişânlardan iki 'aded üçüncü rütbe nişân Paris'de (9) Devlet-i 'Aliyye Başşehbenderi Mösyö Dökob ile Saray-ı İmparatoride süferâ teşrîfâtçısı (10) mu'âvinlerinden Mösyö Jöl Lofuk'a ve mezkûr bir 'aded dördüncü rütbe nişânı da Marsilya'da Polis (11) Memûru Mösyö Nisbon'a verildiği bilinmek için Nişân-ı Hümâyûn Kalemine 'ilm ü haberi tahrîri iktizâ (12) eylediği der-kenâr olunarak mûcibince 'ilm ü haber yazılmak fermân-ı sâmi buyurulmağın mûcibince (13) kayd olunub ber-minvâl-i muharrer keyfiyyet ma'lûm olmak için Nişân-ı Hümâyûn Kalemine (14) işbu 'ilm ü haber verilir. Fî 24 C. Sene 1272 (2 Mart 1856).

(Mühür) Es-Seyyid Mehmed Raşid.

84 BOA, A. DVN, 111-57.

*Marsilya Şehrinde Sahte Para Basanların Yakalanmasında Üstün Gayretleri
Görülen Bazil Orine'ye Beşinci Rütbeden Mecidiye Nişanı Verildiğine Dair
(Transkripsiyonun Aslı: Belge 76, Sayfa-214)*

(1) Nişân-ı Hümâyûn oldur ki

(2) Saltanat-ı Seniyye'm hakkında izhâr-ı gayret ve hamîyyet ve sadâkat eden ve menâfi'-i Devlet-i (3) 'Aliyyem için ibrâz-ı âsâr-ı hayr-hâhî ve istikâmet eyleyenlerin ta'attûfât-ı seniyye-i (4) Şâhâneme nâiliyyeti şân-ı ma'âlî-i 'unvân-ı Pâdişâhânem iktizâsından bulunduğuna ve Fransa (5) Devlet-i fahîmesinin Marsilya'da bulunan polis memûru işbu râfi'-i tevkî'-i refî'ü'-ş-şân-ı Hâkânî (6) **Bazil**in Bazil Orine'nin der-kâr olan dirâyet ve kiyâseti ve sadâkati iktizâsınca oraca zuhûr eden (7) evrâk-ı nakdiyye kalpazanlarının ahz ü girifti husûsunda ibrâz eylediği sâ'î-i (8) makbûlesi cihetiyle 'âtîfet-i seniyyeme kesb-i istihkâk eylediğine binâen bu def'a Mecîdiyye Nişân-ı (9) Hümâyûnun beşinci rütbesinden bir kıt'ası kendüsüne 'inâyet ve ihsân kılınmış olmağla (10) işbu berât-ı mekârim-simât-ı Şehriyârânem dahi tasdîr ve i'tâ kılındı. Fî Evâil-i Ca. Sene (12)73 (28 Aralık 1856 - 6 Ocak 1857).

85 BOA, A. DVN. MHM, 23-26.

Fransa Devleti Şark Ordusu Eski Polis Memurlarından Vensantin'in Paris'de Osmanlı Devleti Nişanı İmal Edip Sahte Berat Düzenleyerek Dağıttığı Hakkında (Transkripsiyonun Aslı: Belge 77, Sayfa-215)

(1) Devletlü efendim hazretleri

(2) Fransa Devlet-i fahîmesinin Şark Ordusu sâbık Polis Memûru Vensantin'in Paris'de Devlet-i 'Aliyye Nişânı i'mâl ederek ve sahte berât tanzîm eyleyerek (3) şuna buna vermekde olduğu rivâyet kılınmış olduğundan merkûmun bu mâddeye cüreti mukârin-i sıhhat olduğu hâlde men' ve te'dib etdirilmesi esbâbının (4) istihsâl olunmasını hâvî şehri-sâbıkın onbeşi târîhiyle zîver-i enâmil-i ta'zîm ve ihtirâm olan bir kıt'a emirnâme-i 'âlî-i nezâret-penâhîleri meâl-i sâmisî (5) rehîn-i müdrike-i çâkerânem olub bu husûsa dâir burada bir şey istihbâr kılınmayub merkûmun ol vechle cesâreti sahîh olduğu takdîrde men' ve tekrîr etdirilmesi (6) lâzimedenden olduğundan tahkik-i mâdde zımnında derhâl Polis Nezâretine haber gönderilerek cevâben gelen mektûbun sûreti bu def'a leffen takdim-i hâk-i pâ-yı sâmi-i (7) âsafâneleri kılınıdı merkûm Marsilya'da olub bu günlerde Paris'e geleceği ve nişân-ı 'âlî taşımakda olduğu mektûb-ı mezkûrdan (8) müstebân olarak şâyed kendüsü Paris'e gelemeyerek Marsilya'dan bir başka mahalle gidecek olur ise keyfiyyetin zâhire ihrâcî mükil olacağından ana göre (9) icâbının icrâsını mutazammın Nezâret-i mezkûreye mektûb yazılarak oradan tahkikat-ı lâzimenin istihsâliyle iktizâsının ifâsına mübâderet olunacağı (10) der-kâr olub merkûma nişân-ı 'âlî verilüb verilmediği kayden tebeyyün eyleyeceğinden bunun dahi taharrîsiyle bin an evvel iş'âr-ı emr ü irâde-i aliyye-i âsafânelerine (11) mütevakkıf bulunduğu muhât-ı 'ilm-i 'âlî-i nezâret-penâhîleri buyuruldukda her hâlde emr ü fermân hazret-i men lehü'l-emrindir. Fî 5 C. Sene (1)273 (31 Ocak 1857).

Sefir-i Paris

(Mühür) Mehmed Cemil

Marsilya’da Sahte Para Basanların Yakalanmasında Hizmeti Görülen Marsilya Polis Memuru Mösyö Bazil Orine’nin Ödüllendirilmesi Hakkında
(Transkripsiyonun Aslı: Belge 78, Sayfa-216)

(1) Devletlü ‘atûfetlü efendim hazretleri

(2) Bundan akdem Marsilya’da zuhûr eden evrâk-ı nakdiyye kalpazanlarının ahz ü girifti husûsunda hidmeti müşâhede olunan Marsilya Polis Memûru (3) Mösyö Bazil Orine’nin sâye-i ihsân-vâye-i cenâb-ı Mülûkânede icrâ-yı taltîfi ifâdesine dâir Marsilya’da bulunan Devlet-i ‘Aliyye Konsolosu (4) Mösyö Amerik tarafından tevârüd eden mektûbun sûreti manzûr-ı ‘âlî-i cenâb-ı nezâret-penâhîleri buyurulmak üzere leffen takdim-i hâk-i pâ-yı sâmi-i (5) asafâneleri kılınmış olub memûr-ı merkûmun Mösyö Amerik’in inhâsı vechle nişân-ı ‘âlî veyâhûd sûret-i âherle taltîf ve tesrîri rey-i rezîn (6) isâbet-karîn-i hıdîvânelerine menût bulunduğu muhât-ı ‘ilm-i ‘âlî-i cenâb-ı nezâret-penâhîleri buyuruldukda her hâlde emr ü fermân hazret-i men lehü’l-emrindir. Fî Selh L. Sene (1)273 (22 Haziran 1857).

Sefir-i Paris

(Mühür) Mehmed Cemil

⁸⁷ BOA, İ. HR, 145-7638.

Marsilya'da Sahte Para Basanların Yakalanması Hususunda Hizmeti Görülen Marsilya Polis Memuru Mösyö Bazil Orine'ye Beşinci Rütbeden Nişan Verildiğine Dair (Transkripsiyonun Ashı: Belge 79, Sayfa-217)

(1) Atûfetlü efendim hazretleri

(2) Paris Sefiri 'Atûfetlü Mehmed Bey Efendi hazretlerinin bu kerre tevârüd eden dört kıt'a tahrîrâtı evrâk-ı müteferri'asıyla berâber meşmûl nigâh-ı 'âlfî-i cenâb-ı Cihânbanî buyurulmak için (3) 'arz ve takdîm olundu. Sefir-i müşârünileyhin iş'ârına göre Marsilya'da bulunan Polis Memûru Bazil Orine'nin orada zuhûr eden evrâk-ı nakdiyye kalpazanlarının (4) ahz ü girifti husûsunda hidmeti meşhûd olduğundan taltîfi şân-ı 'âlîye muvâfık olacağı cihetle beşinci rütbeden bir kıt'a nişân-ı zîşân i'tâ olunması Muâhede-i Hudûdiyye ile (5) Der-Sa'âdet'e gelmiş olan Binbaşı Rauf Bey'e verilen bin frank yol masrafı ile Mekteb-i Harbiyye-i Şâhânenen 'ilm-i ma'deniyyât tahsîl için Paris'de bulunan Yüzbaşı Aziz Efendi'ye (6) icrâ-yı 'amelîyyât için Fransa ma'denlerine 'azîmetinde i'tâ kılınan bin beş yüz frankın poliçeleri vürûdunda Hazînece kabûl ve mahsûbunun Mâliyye Nezâret-i Celîlesine ve mûmâileyh (7) Aziz Efendi'nin terfî-i rütbesi mâddesinin dahi taraf-ı vâlâ-yı Ser'askeriye havâlesiyle ma'hûd 'azmenin celb ve temîni emrinde vukû' bulan teşebbüsün oraca ifâdesi hakkında (8) Trablusgarb Vâlîsi Devletlü Paşa hazretlerinin sefâret-i seniyye olan iş'ârının hîn-i iktizâda lâzım gelenlere teblîğ kılınması münâsib olacağından ana göre sefir-i müşârünileyhe cevâb yazılması (9) haklarında her ne vechle emr ü fermân cenâb-ı Şehinşâhî müte'allik ve şeref-sünûh buyurulur ise ana göre hareket olunacağı beyânıyla tezkire-i senâverî terkîm olundu efendim. Fî 25 Za. (12)73 (17 Temmuz 1857).

(Yatay Kısım)

(1) Ma'rûz-ı çaker-i kemîneleridir ki

(2) Enâmîl-i zîb-i tekrîm olan işbu tezkire-i sâmiyye-i âsafâneleriyle evrâk-ı ma'rûza manzûr-ı 'âlfî-i (3) hazret-i Pâdişâhî buyurulmuş ve husûsât-ı meşrûhanın istîzân-ı sâmi Sadâret-penâhîleri (4) vechle icrâ-yı iktizâları müte'allik ve şeref-sudûr buyurulan emr ü irâde-i seniyye-i cenâb-ı (5) Mülûkâne iktizâ-yı münîfinden olarak evrâk-ı merkûme yine savb-ı 'âlfî-i âsafîlerine (6) i'âde kılınmış olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyy'l-emrindir. Fî 26 Za. (12)73 (18 Temmuz 1857).

Sahte Para Basanların Yakalanması Hususunda Hizmeti Görülen Mösyö Bazil Orine'nin Ödüllendirilmesi Hususunda Tezkere (Transkripsiyonun Aslı: Belge 80, Sayfa-218)

(1) Tezkire-i Sâmiyye

(2) Paris mukariri-seniyyesinin Sefiri 'Atûfetlü Mehmed Bey Efendi hazretlerinin bugün tevârüd eden dört kıt'a tahrîrâtı evrâk-ı müteferri'asıyla berâber meşmûl nigâh-ı 'âli-i cenâb-ı (3) Cihânbanî buyurulmak için 'arz ve takdîm olunur. Sefir-i müşârünileyhin iş'ârına göre Marsilya'da bulunan Polis Memûru Mösyö (4) Bazil Orine'nin orada zuhûr eden evrâk-ı nakdiyye kalpazanlarının ahz ü girifti husûsunda hidmeti meşhû(d) olduğundan (5) mûmâileyhin taltîfi şart-ı 'atiyye muvâfık olacağı cihetle beşinci rütbeden bir kıt'a nişân-ı zîşân i'tâ olunması ve Mu'âhede-i (6) Hudûdiyye ile Der-Sa'âdet'e gelmiş olan Binbaşı Rauf Bey'e verilen bin frank yol masrafı ile Mekteb-i Harbiyye-i (7) Şahânedan 'ilm-i ma'deniyyât tahsîlîçün Paris'de bulunan Yüzbaşı Aziz Efendi'ye icrâ-yı 'ameliyyât için Fransa (8) ma'denlerine 'azîmetinde verilen i'tâ kılınan bin beş yüz frankın poliçeleri vürûdunda Hazînece kabûl ve mahsûbunun Mâliyye Nezâret-i (9) Celîlesine ve mûmâileyh Aziz Efendi'nin terfî-i rütbesi mâddesinin dahi taraf-ı vâlâ-yı Ser'askeriye havâlesiyle ma'hûd (10) 'azmenin celb ve temîni emrinde vukû' bulan teşebbüsün oraca icâbı takdîrinde ifâdesi hakkında Trablus (11) garb (Trablusgarb) Vâlisi Devletlü Paşa hazretlerinin vâki' olan iş'ârının [11] Sefir-i müşârünileyh tarafından yazılmış olan yazılan cevâb muvâfık maslahat olacağının (12) Sefir-i müşârünileyhe bildirilmesi cevâb yazılması hakkında her ne vechle emr (ü) fermân cenâb-ı Şehinşâhî mûte'allik ve şeref-sünûh buyurulur ise (13) ana göre hareket olunacağı beyânıyla tezkire. (1273-1856/1857).⁸⁹

[11] Hîn-i iktizâda lâzım gelenlere tebliğ kılınması münâsib olacağından ana göre.

⁸⁸ BOA, A. AMD, 77-98.

⁸⁹ Varakın tasnif fişinde verilen tarih kullanılmıştır.

Mösyö Bibankini'ye Nişan Verilmesi Hakkında (Transkripsiyonun Aslı: Belge 81, Sayfa-219)

(1) Makâm-ı Nezâret-i Celîle-i Hariciyyeye bin sekiz yüz elli sekiz senesi alafranga Mart'ının sekizi târihiyle müverrahan Napoli Maslahat-güzârı tarafından takdîm kılınan bir kıt'a'arızanın tercemesidir.

(2) Ashâb-ı ma'ârif nezdinde ma'rûf ve meşhûr olan Bibankini nâm zâtın 'ilm-i tedbîr-i menzil üzerine te'lîf etmiş olduğu kitâbın üç nüshasını zât-ı vâlâ-yı cenâb-ı nezâret-penâhîlerine 'arz ve takdîm ile (3) kesb-i mefharet ederim. İdâre-i umûr-ı devletde ve dirâyeti müsellemler olduğu misillü inşâ ve kitâbda dahi müşârûn bi'l-benân olan mûmâileyh Mösyö Bibankini Napoli'de Dâhiliyye ve Polis Nezâretlerini idâre (4) ederek krâl hazretleri nezdinde pek çok nüfûzu olduğundan hükümdâr andan ba'zıları taraflarından nâmlarına olan telîfâtı mazhar-ı hüsn-i kabûl ve nişâne-i mahzûziyyet olmak üzere mûmâileyhe (5) nişânlarının grankuruvaları i'tâ olunmuşdur mûmâileyh zât-ı şevket-simât-ı hazret-i Hilâfet-penâhiye der-kâr olan ta'zîmât-ı 'amîka ve efkâr-ı fâika-i (...) delîli olmak üzere mezkûr (6) kitâbın bir nüshasının hâk-i pâ-yı hümâyûn-ı cenâb-ı Şehinşâhiye 'arz ve takdîmini taraf-ı çâkerânemden ricâ etmiş olmağla nüsha-i mezkûrenin hâk-i pâ-yı mekârim-pâyî hazret-i Mülûkâneye 'arz ve takdîmiyle berâber (7) müellifinin mazhar-ı 'âtîfet-i celîle olması husûsuna müsâ'ade-i 'aliyye-i cenâb-ı nezâret-penâhîlerinin buyruğ buyurulacağını memûl ederim. (28 Ş. 1274-13 Nisan 1858).⁹¹

90 BOA, İ. HR, 154-8178.

91 Varakın tasnif fişinde verilen tarih kullanılmıştır.

Üstün Gayretleri Görülen Mösyö Bibankini'nin Ödüllendirilmesine Dair
(Transkripsiyonun Aslı: Belge 82, Sayfa-220)

(1) 'Atûfetlü efendim hazretleri

(2) Napoli'de Dâhiliyye Polis Nezâretlerini idâre etmekde olan Mösyö Bibankini 'ilm-i tedbîr-i münzele dâir telîf-kerdesi olan kitâbın bir nüshasını 'atebe-i seniyye-i cenâb-ı Mülûkâneye (3) takdîm ârzüsunda olduğundan nüsha-i mezkûrenin gönderildiğini ve mûmâileyhin taltîf-i 'âlîye mazhar olması ifâdesini mutazammın Napoli Maslahat-güzârının tevârüd eden (4) tahrîrâtının tercemesi kitâb-ı mezkûr ile meşmûl nigâh-ı 'âlî buyurulmak için 'arz ve takdîm olundu vâkı'â mûmâileyhin hüner ve ma'rifeti meşhûr olduğundan kendüsünün (5) Haşmetlü Napoli Kralı hazretleri nezdinde olan i'tibârı ve bu misillî telîfâtı cihetiyle ba'zı devletler tarafından nişânlar verilmiş olmasına nazaran 'âtîfet-i celîle-i hazret-i Şehinşâhiye (6) dahi nâiliyyeti şân-ı 'âlîye muvâfık olacağından bu vesîle ile mûmâileyhin birinci rütbeden bir kıt'a nişân-ı 'âlî ihsânıyla taltîfi hakkında her ne vechle emr ü fermân cenâb-ı Şehriyârî (7) mûte'allik ve şeref-sünûh buyurulur ise mantûk-ı celîli infâz olunacağı beyânıyla tezkire-i senâverî terkîmine ibtidâr kılındı efendim. Fî 28 Ş. Sene (12)74 (13 Nisan 1858).

(Yatay Kısım)

(1) Ma'rûz-ı çâker-i kemîneleridir ki

(2) Enimle-pîrâ-yı ibcâl olan işbu tezkire-i sâmiyye-i âsafâneleriyle zikr olunan terceme ve kitâb meşmûl-i nazar-ı meâlî-i eser hazret-i (3) Mülûkâne buyurulmuş ve istîzân-ı 'âlî-i vekâlet-penâhîleri vechle mûmâileyh rütbe-i mezkûreden bir kıt'a nişân-ı 'âlî (4) i'tâ kılınması şeref-sünûh ve sudûr buyurulan emr ü irâde-i seniyye-i cenâb-ı Şehriyârî iktizâyı celîlinden olarak (5) mezkûr kitâb bi't-tevkîf terceme-i merkûme yine savb-ı sâmi-i âsafîlerine i'âde kılınmış olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir. Fî 29 Ş. Sene (12)74 (14 Nisan 1858).

Napoli'de Polis Nezaretlerini İdare Etmekte Olan Mösyö Bibankini'ye Birinci Rütbeden Mecidiye Nişanı Verilmesi Hususunda (Transkripsiyonun Aslı: Belge 83, Sayfa-221)

(1) Napoli'de dâhilinde (?Dâhiliyye) Polis Nezâretlerini idâre etmekde olan Mösyö Bibankini'ye birinci rütbeden bir kıt'a (2) Mecîdiyye Nişân-ı zîşânı i'tâsı husûsuna bi'l-istizân irâde-i seniyye-i cenâb-ı Mülûkâne şeref-efzâ-yı (3) sünûh ve sudûr buyurulmuş ve 4 N. Sene (12)74 (18 Nisan 1858) târîhinde cânib-i teşrîfâtıdan 'ilm ü haberi verilmiş olmasıyla mûcibince (4) nişân-ı 'âlî-i mezkûrun emsâli misillü bi'l-i'mâl cânib-i Bâb-ı 'Âliye irsâli husûsuna himmet buyurulmak bâbında (5) beyân üzerine sâdır olan fermân-ı 'âlî mûcibince iktizâsı masârifât-ı muhâsebesinden lede's-suâl Mösyö (6) Bibankini'ye i'tâ olunan birinci rütbe nişânının i'mâliçün Hazîne-i Hâssa-i Sikke Muhâsebesine 10 N. Sene (12)74 (24 Nisan 1858) (7) târîhinde 'ilm ü haber verildiği kayden tebeyyün eylediğinden mezkûr nişân-ı 'âlî Mösyö Bibankini'ye i'tâ (8) olunduğu bilinmek için sikke-i mezkûre ve Nişân-ı Hümâyûn Kalemine 'ilm ü haberleri tahrîri iktizâ eylediği (9) der-kenâr olunarak 'ilm ü haberleri yazılmak fermân-ı sâmi buyurulmağın mûcibince kayd olub diğer 'ilm ü haberi (10) vermekle bir suâl-i muharrer keyfiyyet ma'lûm olmak için Nişân-ı Hümâyûn Kalemine dahi işbu 'ilm ü haber verilir. Fî 13 L. Sene 1274 (27 Mayıs 1858).

(Mühür)

92 BOA, A. DVN, 131-93.

Avusturya Polis Nezareti Müsteşarı Baron Jozef Deni'nin Dördüncü Rütbeden Mecidiye Nişanı ile Ödüllendirilmesi İçin Viyana Sefiri Kalimaki Bey Tarafından Hariciye Nezaretine Gönderilen Yazı (Transkripsiyonun Aslı: Belge 84, Sayfa-222)

(1) Makâm-ı Vâlâ-yı Nezâret-i Hariciyyeye bin sekiz yüz elli yedi senesi Nisan'ının dördü târihiyle Viyana Sefiri Kalimaki Bey tarafından vârid olan tahrîrâtın tercemesidir

(2) Birçok düvel-i ecnebiyye nişânlarının hâmili ve bin sekiz yüz otuz iki sene-i İseviyyesindenberü Avusturya Polis Nezâretinin müsteşârı bulunan Baron Jozef Deni'ye her bir vesîlede Viyana'da bulunan Devlet-i 'Aliyye'nin teba'asından menâfi'ni muhâfazaya (3) sarf-ı mukadderetle her birinin tahsîn ve memnûniyyetini celb etmiş ve bin sekiz yüz kırk sekiz senesi Haziran'ının sekizi târihiyle Viyana'da mukîm Saltanat-ı Seniyye şehbenderi tarafından gerek kendü nâmına ve gerek Viyana'da bulunan bi'l-cümle teba'a-i Devlet-i 'Aliyye nâmına (4) olarak bunların her bir gûne işlerinde kemâl-i memnûniyyetle mu'âvenet eylediğine tasdiklen bir kıt'a şehâdetnâme verilmiş olduğu misillü Ermeni ve Rum ve Yahudi tüccârları tarafından dahi tahrîren beyân-ı memnûniyyet olunmuş olmasıyla işbu keyfiyeti (5) Saltanat-ı Seniyye'nin mevki'-i ma'lûmât-ı 'âlisine 'arz ederek ve taraf-ı eşref-i cenâb-ı Mülûkâneden memûr-ı mûmâileyhin zikr olunan gayret ve hidemâtı takdîr ve teşvîk olunacağında istibâh-ı çâkerânem olmayarak mûmâileyhe dördüncü rütbeden (6) bir kıt'a Mecidiye Nişân-ı Hümâyûnu ihsân buyurulmasını ricâ ile kesb-i mübâhât eylerim.

93 BOA, İ. HR, 142-747.

Avusturya Polis Nezareti Müsteşarı Baron Jozef Deni'ye Dördüncü Rütbeden Nişan Verilmesi İçin Viyana Sefiri Kalimaki Bey Tarafından Gönderilen Yazının Padişah Hazretlerine Sunulduğuna Dair **(Transkripsiyonun Ashı: Belge 85, Sayfa-223)**

(1) 'Atûfetlü efendim hazretleri

(2) Avusturya Polis Nezâretinin müsteşârı bulunan Baron Jozef Deni'ye dördüncü rütbeden bir kıt'a nişân-ı 'âlî i'tâsı iltimâsına dâir Viyana Sefiri Kalimaki Bey tarafından tevârüd eden tahrîrâtın (3) tercemesi meşmûl nazar-ı 'âlî buyurulmak içün 'arz ve takdîm kılındı siyâk-ı iş'âra nazaran mûmâileyh hayr-hâhânesi Saltanat-ı Seniyye'den olarak orada bulunan Devlet-i 'Aliyye teba'asının dahi menâfi'ni muhâfazada (4) bulunduğundan kendüsünün taltîfi şân-ı 'âlîye muvâfık göründüğüne binâen ber-mûcib-i iş'âr mûmâileyhe dördüncü rütbeden bir kıt'a nişân i'tâsı hakkında her ne vechle emr ü irâde-i seniyye-i cenâb-ı Pâdişâhî (5) müte'allik ve şeref-sudûr buyurulur ise mantûk-ı münîfi infâz olunacağı beyânıyla tezkire-i senâverî terkîmine ibtidâr olundu efendim. Fî Gurre-i N. Sene (12)73 (25 Nisan 1857).

(Yatay Kısım)

(1) Ma'rûz-ı çâker-i kemîneleridir ki

(2) Resîde-i dest-i ta'zîm olan işbu tezkire-i sâmiyye-i Sadâret-penâhileriyle zikr olunan terceme-i manzûr-ı 'âlî-i (3) hazret-i Pâdişâhî buyurulmuş ve ber-mûcib-i istîzân mûmâileyhe dördüncü rütbeden bir kıt'a nişân (4) i'tâsı müte'allik ve şeref-sudûr buyurulan emr ü irâde-i seniyye-i cenâb-ı Şehriyârî muktezâ-yı münîfinden (5) olarak mezkûr terceme yine savb-ı sâmi-i âsafilerine i'ade kılınmış olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir. Fî 2 N. Sene (12)73 (26 Nisan 1857).

Avusturya Polis Nezareti Müsteşarı Baron Jozef Deni'ye Dördüncü Rütbeden Bir Kıtâ Mecîdiyye Nişanı Verilmesi (Transkripsiyonun Aslı: Belge 86, Sayfa-224)

(1) Nişân-ı Hümâyûn oldur ki

(2) Saltanat-ı Seniyye'm hakkında izhâr-ı gayret ve hamîyyet ve sadâkat eden ve menâfi'-i Devlet-i 'Aliyye'm için (3) ibrâz-ı âsâr-ı hayr-hâhî ve istikâmet eyleyenlerin ta'attufât-ı seniyye-i Şâhâneme nâ'iliyyeti şân-ı ma'âlî-i 'unvân-ı (4) Pâdişâhânem iktizâsından bulunduğuna ve Avusturya Devleti'nin Polis Nezâretinin müsteşârı (5) bulunan işbu râfi'-i tevkî'-i refi'ü'ş-şân-ı Hâkânî Baron Jozef Deni'ye erbâb-ı (6) i'tibâr ve ma'lûmâtıdan ve hayr-hâhâne Saltanat-ı Seniyye'mden olarak (7) ibrâz eylediği sâ'î-i makhbûlesi cihetiyle bi'l-vücûh 'âtıfet-i seniyyeme kesb-i istihkâk eylediğine binâen bu def'a Mecîdiyye Nişân-ı (8) Hümâyûnun dördüncü rütbesinden bir kıt'ası kendüsüne 'inâyet ve ihsân kılınmış olmağla (9) işbu berât-ı mekârim-simât-ı Şehriyârânem dahi tasdîr ve i'tâ kılındı. Fî Evâsıt-ı L. Sene (12)73 (3-13 Haziran 1857).

94 BOA, A. DVN. MHM, 22-23.

Avusturya Polis Nezareti Müsteşarı Baron Jozef Deni'ye Dördüncü Rütbeden Bir Kıt'a Nişan Verilmesi Hususunda Tezkere (Transkripsiyonun Aslı: Belge 87, Sayfa-225)

(1) Tezkire-i Sâmiyye

(2) Avusturya Polis Nezâretinin müsteşârı bulunan Baron Jozef Deni'ye dördüncü rütbeden bir kıt'a nişân-ı 'âlî (3) i'tâsı iltimâsına dâir Viyana Sefîri Kalimaki Bey tarafından tevârüd eden tahrîrâtın tercemesi meşmûl nazar-ı (4) 'âlî buyurulmak için 'arz ve takdîm kılınan siyâk-ı iş'âra nazaran mûmâileyh hayr-hâhân-ı Saltanat-ı Seniyye'den (5) olarak orada bulunan Devlet-i 'Aliyye teba'asının dahi menâfi'ni muhâfazada bulunduğundan kendüsünün taltîfi (6) şân-ı 'âlîye muvâfık görüldüğüne binâen ber-mûcib-i iş'âr mûmâileyhe dördüncü rütbeden bir kıt'a nişân i'tâsı (7) hakkında her ne vechle emr ü irâde-i seniyye-i cenâb-ı Pâdişâhî müte'allik ve şeref-sudûr buyurulur ise mantûk-ı (8) münîfi infâz olunacağı beyânıyla tezkire. (1273-(1856/1857)).⁹⁶

⁹⁵ BOA, A. AMD, 79-55.

⁹⁶ Varakın tasnif fişinde verilen tarih kullanılmıştır.

Avusturya Polis Nezareti Müsteşarı Baron Jozef Deni'ye Dördüncü Rütbeden Mecidiye Nişanı Verilmesi Hakkında (Transkripsiyonun Ashı: Belge 88, Sayfa-226)

(1) Avusturya Polis Nezâretinin müsteşârı bulunan Baron Jozef Deni'ye dördüncü rütbeden bir kıt'a Mecîdiyye (2) Nişân-ı zîşânının i'tâsı husûsuna bi'l-istîzân irâde-i seniyye-i cenâb-ı Şehinşâhî müte'allik ve şeref-sudûr (3) buyurulmuş ve cânib-i teşrifâtıdan 9 N. Sene (12)73 (3 Mayıs 1857) târihinde 'ilm ü haber verildiği bildirilmiş olduğundan ber-mantûk-ı irâde-i seniyye (4) nişân-ı 'âlî-i mezkûrun bi'l-i'mâl tesyârı husûsuna himmet buyurulmak bâbında beyân üzerine sâdır olan fermân-ı 'âlî (5) mantûkunca iktizâsı mâsârifât-ı muhâsebesinden lede's-suâl dördüncü rütbeden bir kıt'a nişânın i'mâliçün 17 N. Sene (12)73 (11 Mayıs 1857) (6) târihinde Hazîne-i Hâssa-i Sikke Muhâsebesine 'ilm ü haber verilmiş olduğundan mezkûr nişân-ı 'âlî Avusturya Polis Nezâretinin müsteşârı (7) bulunan Baron Jozef Deni'ye verildiği bilinmek için sikke-i mezkûre ve Nişân-ı Hümâyûn Kalemine başka başka 'ilm ü haber (8) tahrîri iktizâ eylediği der-kenâr olunarak mûcibince 'ilm ü haber yazılmak fermân-ı sâmi buyurulmağın mûcibince kayd olunub (9) diğer 'ilm ü haber verilmekle ber-vech-i muharrer keyfiyyet ma'lûm olmak için Nişân-ı Hümâyûn Kalemine dahi işbu 'ilm ü haber verilir. Fî 23 L. Sene 1273 (16 Haziran 1857).

(Mühür)

⁹⁷ BOA, A. DVN, 124-12.

Bükreş Polis Memuru Kolonel Kostantin Karaca'nın Hizmetlerinden Dolayı Beşinci Rütbeden Mecidiye Nişanı ile Mükâfatlandırılmasına Dair (Transkripsiyonun Aslı: Belge 89, Sayfa-227)

(1) Nişân-ı Hümâyûn oldur ki

(2) Memâlik-i ~~mevrûse~~-i Pâdişâhânemden olan Bükreş şehri polis memûru işbu râfi'-i (3) tevkî'-i refî'ü's-şân-ı Hâkânî Kolonel Kostantin Karaca'nın der-kâr olan dirâyet (4) ve âsâr-ı gayreti olarak mahalli mezkûrda ~~bu kerre bir hırsız kumpanyası ele geçirerek~~ (5) 'umûm-ı ahâlî ve sekenesinin menâfi'-i 'umûmiyyesini müceb bir ~~hidmet~~de hidemâtda bulunmuş ve bu cihetle (6) mükâfât-ı seniyye-i Pâdişâhâneme kesb-i istihkâk eylemiş olduğu inhâ ve ihbâr olunduğuna binâen (7) beyne'l-emâsil mûcib fahr ve mübâhâtı ve hidmet-i vâkı'asının mükâfâtı olmak üzere (8) bu def'a cânib-i celîlü'l-menâkıb-ı Mülûkânemden kendüsüne Mecîdiyye Nişân-ı Hümâyûnun beşinci rütbesinden (9) bir kıt'ası 'inâyet ve ihsân kılınmış olmağla işbu berât-ı 'âlişânım dahi tasdîr ve i'tâ (10) kılındı. Fî Evâsıt-ı M. Sene (12)74 (31 Ağustos-10 Eylül 1857).

98 BOA, A. DVN. MHM, 23-53.

Bükreş Polis Memuru Kolonel Kostantin Karaca'nın Münasip Bir Rütbeden Nişan ile Ödüllendirilesi Hususunda **(Transkripsiyonun Aşlı: Belge 90, Sayfa-228)**

(1) Ma'rûz-ı çâkerleridir ki

(2) Bükreş şehri Polis Memûru Kolonel Kostantin Karaca bu kerre bir hırsız kumpanyasını meydana çıkarub halka büyük bir hizmet ibrâz etmiş ve ifâde (3) ve beyân olunduğuna göre bu hırsız takımı biraz vakitten berü gerek derûn-i şehirde ve gerek hâricinde vâki mahallerde pek çok hâneleri soyarak külliyyetlü eşyâ (4) cem' etmiş olduklarından Kolonel mûmâileyh 'umûm sekene-i memleketi bir büyük belâdan kurtarmış olmasıyla eğerçi işbu hizmeti nezd-i Saltanat-ı Seniyye'de şâyân-ı (5) takdîr görülüb de kendüsüne nişâne-i mahfûziyyet olmak üzere münâsib rütbeden bir kıt'a Mecîdiyye Nişân-ı 'Âlisi ihsân buyurulur ise pek ziyâde (6) hüsn-i şâyi'a ve tesîri olacağı ve çünkü memleketinde bu makûle hidemât-ı mebrûre ibrâz edenler için bir gûne 'alâmet-i 'aleniyye-i tahsîniyye olmayub bu hizmetler hakkında (7) icrâ-yı mükâfât-ı Saltanat-ı Seniyye'ye 'âid olduğundan her hâlde icrâ-yı iktizâsı rey ve irâde-i aliyye-i cenâb-ı dâver-i ekremîlerine mütevakkıf bulunduğu muhât-ı 'ilm-i 'âlî-i (8) hazret-i nezâret-penâhîleri buyuruldukda ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir. Fî 19 Ca. Sene (12)74 (5 Ocak 1858).

(Mühür) Safvet

99 BOA, İ. HR, 152-8022.

Bükreş Polis Memuru Kolonel Kostantin Karaca'nın Bir Hırsız Çetesini Meydana Çıkarması Nedeniyle Kendisine Beşinci Dereceden Mecidiye Nişanı Verilmesinin Münasip Görüldüğüne Dair (Transkripsiyonun Ashı: Belge 91, Sayfa-229)

(1) 'Atûfetlü efendim hazretleri

(2) Bükreş şehri Polis Memuru Kolonel Kostantin Karaca sarf-ı mesâ'î ile bu kerre bir hırsız kumpanyasını ele geçirmiş olması cihetiyle mükâfâten kendüsüne nişân-ı 'âli ihsân buyurulması husûsuna dâir (3) 'Atûfetlü Safvet Efendi hazretlerinin tevârüd eden tahrîrâtı melfûf Fransızca varaka ile manzûr-ı ma'âli-mevfûr hazret-i Pâdişâhî buyurulmak için takdîm kılındı vâkı'â mûmâileyhin (4) menâfi'-i 'umûm-ı sekene-i memlekete 'âid böyle bir hizmetde bulunmasına nazaran kendüsünün taltîf-i 'âliye mazhariyyeti hüsn-i tesîri müstelzim olacağından mûmâileyhe beşinci rütbeden bir kıt'a (5) Mecidiye Nişân-ı Hümâyûnu ihsân buyurulması münâsib gibi görünür ise de ol bâbda her ne vechle emr ü fermân cenâb-ı Cihânbanî mûte'allik ve şeref-sünûh buyurulur ise ana göre hareket (6) olunacağı beyânıyla tezkire-i senâverî terkîm kılındı efendim. Fî 4 C. Sene (12)74 (20 Ocak 1858).

(Yatay Kısım)

(1) Ma'rûz-ı çâker-i keminelere ki

(2) Reside-i dest-i tekrîm olan işbu tezkire-i sâmiyye-i Sadâret-penâhîleriyle mârû'l-beyân tahrîrât-ı varaka manzûr-ı şevket-mevfûr (3) cenâb-ı Mülûkâne buyurulmuş ve istîzân-ı 'âli-i âsafâneleri vechle mûmâileyhe rütbe-i mezkûreden bir kıt'a nişân-ı (4) 'âli i'tâ olunması mûte'allik ve şeref-sudûr buyurulan emr ü irâde-i seniyye-i hazret-i Şehriyârî muktezâ-yı münîfinden olarak (5) mezkûr tahrîrât-ı varaka yine savb-ı sâmi-i âsafânelerine i'âde ve tesyîr kılınmış olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i (6) veliyyü'l-emrindir. Fî 5 C. Sene (12)74 (21 Ocak 1858).

Bükreş Şehri Polis Memuru Kolonel Kostantin Karaca'ya Geçmiş Hizmetlerine Karşılık Olarak Beşinci Rütbeden Bir Kıta Mecidiye Nişanı Verilmesi İçin Nişan Kalemine Gönderilen İlmühaber (Transkripsiyonun Aslı: Belge 92, Sayfa-230)

(1) Bükreş şehri Polis Memûru Kolonel Kostantin Karaca'ya mesbûk olan hidmetine mükâfâten beşinci rütbeden bir kıt'a Mecîdiyye Nişân-ı (2) zîşânı i'tâsı husûsuna bi'l-istizân irâde-i seniyye-i hazret-i pâdişâhi müte'allik ve şeref-sudûr buyurulmuş ve 11 C. Sene (12)74 (27 Ocak 1858) (3) târîhinde cânib-i teşrifâtıdan 'ilm ü haberi verilmiş olduğundan ber-mantûk-ı irâde-i seniyye mezkûr nişân-ı 'âlinin bi'l-i'mâl Bâb-ı (4) 'Âliye irsâline himmet buyurulmak bâbında beyâz üzerine sâdır olan fermân-ı 'âli mantûkunca iktizâsı masârifât muhâsebesinden (5) lede's-suâl beşinci rütbeden bir kıt'a nişânın mevcûddan i'tâsıçûn 19 C. Sene (12)74 (4 Şubat 1858) târîhinde Veznedârbaşı İzzetlü Efendi (6) tarafına 'ilm ü haberi verilmiş olduğundan mezkûr nişân-ı 'âli Bükreş şehri Polis Memûru Kolonel Kostantin Karaca'ya verildiği (7) bilinmek için Nişân-ı Hümâyûn Kalemine 'ilm ü haberi tahrîri iktizâ eylediği der-kenâr olunarak 'ilm ü haberi yazılmak fermân-ı sâmi (8) buyurulmağın mûcibince kayd olunub ber-vech-i muharrer keyfiyyet ma'lûm olmak için Nişân Kalemine 'ilm ü haber verildi. Fî 24 C. Sene 1274 (9 Şubat 1858).

(Mühür) Ahmed (...)

100 BOA, A. DVN, 129-64.

Hocabey'de Görevli Polis Memuru Vitirga'ya Beşinci Rütbeden Mecidiye Nişanı Verildiğine Dair (Transkripsiyonun Aslı: Belge 93, Sayfa-231)

(1) Nişân-ı Hümâyûn oldur ki

(2) Rusya Devlet-i fahîmesinin Hocabey'de bulunan polis memûrlarından işbu râfi'-i (3) tevkî'-i refî'ü'-ş-şân-ı Hâkânî Vitirga erbâb-ı dirâyet ve kiyâsetden (4) ve hayr-hâhân-ı Devlet-i 'Aliyye'mden eylediğine binâen bu def'a cânib-i seniyyü'l-cevânib-i Mülûkânemden (5) kendüsüne Mecidiye Nişân-ı Hümâyûnun beşinci rütbesinden bir kıt'ası 'inâyet ve ihsân kılınmış olmağla (6) işbu berât-ı mekârim-simât-ı Şehriyârânem dahi tasdîr ve i'tâ kılındı. Fî Evâsıt-ı Ra. Sene (12)75 (18-27 Ekim 1858).

(7) Devlet-i müşârûnileyhânın Der-Sa'âdet'imde mukîm sefâreti üçüncü tercümânî işbu râfi' (8) Şımyon evsâf-ı mezkûre ile ittisâfına mebnî mûmâileyh dahi rütbe-i mezkûreden

Aslı gibi

(9) Devlet-i müşârûnileyhânın Der-Sa'âdet'imde mukîm cenerâl konsolosunun serkâtibi (10) işbu râfi' Bokobodeski evsâf-ı mezkûre ile ittisâfına mebnî mûmâileyh dahi (11) rütbe-i mezkûreden bir kıt'a nişân verildiği

Görüldü.

(12) Devlet-i müşârûnileyhânın başkalfalarından işbu râfi' İlkons Korseni (13) evsâf-ı mezkûre ile ittisâfına mebnî mûmâileyh dahi rütbe-i mezkûreden (3 Ra. 1275-11 Ekim 1858).¹⁰²

Görüldü.

101 BOA, A. DVN. MHM, 26-87.

102 Varakın tasnif fişinde verilen tarih kullanılmıştır.

Çeşitli Görevlilere Nişan Verilmesi Hakkında (Transkripsiyonun Aslı: Belge 94, Sayfa-232)

(1) Beyân üzerine sâdır olan fermân-ı ‘âlî müfâdı müte‘allik buyurulan irâde-i seniyye mantûk-ı celîli ve muktezâ-yı (2) der-kenârında gösterildiği üzere Hocabey’de Rusya Devlet-i fahîmesi polis memûrlarından Vitirga ve Devlet-i (3) müşârûnileyh Sefâreti Üçüncü Tercemânı Simon ve İstanbul Ceneral Konsolos¹⁰⁴luğu Serkâtibi Likoyorsaki’ye (4) ve Haşmetlü Rusya İmparatoru hazretlerinin başkalfalarından Alfons Korseni’ye beşinci rütbeden ihsân (5) olunan birer kıt’adan dört kıt’a nişânın kalem tarafından 17 Ra. Sene (12)75 (25 Ekim 1858) târihiyle vârid olan ‘ilm ü haberi (6) mûcibince mevcûddan i’tâsiçün Veznedârbaşı ‘İzzetlü Efendi tarafına 22 Ra. Sene-i minh (30 Ekim 1858) târihine ‘ilm ü haber (7) verildiği kayden tebeyyün eylediğinden mezkûr nişânlar mûmâileyhe ihsân olunacağı bilinmek hasene-i Nişân-ı (8) Hümâyûn Kalemine bâ-fermân-ı sâmi işbu ‘ilm ü haber verildi. Fî 9 R. Sene 1275 (29 Kasım 1858).

(Mühür)

¹⁰³ BOA, A. DVN, 136-31.

¹⁰⁴ Baş şehbender (Başkonsolos). Bkz.: Şemseddin Sami, Kâmûs-ı Türkî, İstanbul 1996, s.484.

Polis Memuru Mösyö Karaca'ya Verilen Beşinci Rütbeden Mecidiye Nişanı Hakkında (Transkripsiyonun Aslı: Belge 95, Sayfa-233)

(1) Devletlü efendim hazretleri

(2) Kâimmakâm-ı sâbık Prens Gika Eflak Emâreti memûrlarından ba'zılarına Mecîdiyye Nişân-ı Hümâyûnu i'tâ buyurulmasını mukaddemâ iltimâs etmiş olduğu sırada (3) de'âvî vekîli bulunan Mösyö Palacyano'yu sehven pusulaya idhâl etmemiş olduğu ve bundan dolayı kendüsünden ziyâde mahcûb bulunacağı beyânıyla mûmâileyh (4) dahi bir kıt'a Mecîdiyye Nişân-ı Hümâyûnu i'tâ buyurulmasını mükerreren ifâde ve iltimâs eylediğine ve mûmâileyh fi'l-hakîka eltâf-ı celîle-i cenâb-ı Pâdişâhiye (5) şâyân-ı bendegân-ı sâdika ve memûrîn-i mütehayyizeden bulunduğuna ve şimdi memûriyyetinden dahi çıkmış idüğüne binâen zikr olunan memûrîn-i sâire ile berâber (6) mûmâileyh dahi üçüncü rütbeden bir kıt'a Mecîdiyye Nişân-ı Hümâyûnu i'tâ buyurulduğu hâlde kendüsünün ve gerek Prens mûmâileyhin fart-ı memnûniyyetini (7) müstelzim olacağı der-kârdır ağa ta'bîr olunan Polis Memûru Mösyö Karaca'ya bir kıt'a Mecîdiyye Nişân-ı Hümâyûnu i'tâ buyurulması zımnında 'Âtûfetlü Safvet (8) Efendi hazretleri tarafından mukaddemâ vukû' bulmuş olan iş'âr üzerine mûmâileyh için beşinci rütbeden bir kıt'a Mecîdiyye Nişân-ı Hümâyûnu irsâl buyurulmuş (9) ise de kendü akrânı bulunan memûrlara şimdiye kadar üçüncü rütbeden aşağı bir nişân verilmemiş olduğundan bahsle nişân-ı hümâyûnu mezkûrî kabûl (10) etmemiş olmağla nişân-ı mezkûr ol vakt emâneten Sa'âdetlü Ömer Faiz Efendi bendelerine teslim kılınmış ve el'ân anlarda mahfûz bulunmuşdur mûmâileyh Mösyö (11) Karaca'nın umûr-ı memûresini hüsn-i ifâ eylemekde olduğu misillü diğer 'arîza-i çâkerânemde beyân ve iş'âr kılındığı vechle fermân-ı 'âlinin kırâati (12) esnâsında bir gûne uygunsuzluk vukû'a gelmemesi husûsuna ziyâde takayyüd ve ihtimâm etmiş ve mukaddemâ bu tarafda Ordu-yı Hümâyûnca olan senedâta (13) sâhtekârlık etmiş olan eşhâsın ahz ü giriftleri emrinde dahi mesâ'î-i kâmile vukû'a gelmiş olacağına ve mûmâileyhin şu hidemât-ı (14) vâkı'ası üzerine zikr olunan nişân-ı hümâyûnun tebdîlini kendüsüne va'd eylediğine binâen mûmâileyh dahi sâir akrânı misillü üçüncü rütbeden bir kıt'a (15) Mecîdiyye Nişân-ı Hümâyûnu i'tâ buyurulması bâbında ve her hâlde emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir. Fî 27 Ra. Sene (12)75 (4 Kasım 1858).

Bükreş

(Mühür) Es-Seyyid Mehmed Kamil

Polis Memuru Mösyö Karaca'nın Beşinci Rütbeden Değil, Üçüncü Rütbeden Mecidiye Nişanı Talebi (Transkripsiyonun Aslı: Belge 96, Sayfa-234)

(1) 'Atûfetlü efendim hazretleri

(2) Eflak Kâimmakâmı sâbık Gika Bey tarafından geçende emâret memûrlarından ba'zılarına Mecîdiyye Nişân-ı Hümâyûnu ihsân buyurulmak üzere verilmiş olan deftere de'âvî vekîli bulunan Mösyö Palacyano'nun (3) sehven idhâl olunmaması ve Polis Memûru Mösyö Karaca'ya dahi mukaddemâ akrânına üçüncü rütbeden nişânlar verildiği hâlde beşinci rütbeden bir kıt'a nişân i'tâ olunması cihetlerle mûmâileyhümâyâ (4) üçüncü rütbeden bir kıt'a nişân-ı zîşân ihsân buyurulması ifâdesine dâir Hâriciyye Teşrifâtıcısı Sa'âdetlü Kamil Bey Efendi hazretlerinin Eflak'dan gelen tahrîrâtı manzûr-ı 'âlî buyurulmak (5) için 'arz ve takdim kılınmış olmağla ol bâbda ve her ne vechle irâde-i seniyye-i hazret-i Pâdişâhî müte'allik ve şeref-sudûr buyurulur ise ana göre hareket olunacağı beyânıyla tezkire-i senâverî terkîm kılındı efendim. Fî 26 R. Sene (12)75 (3 Aralık 1858).

(Yatay Kısım)

(1) Ma'rûz-ı çâker-i kemîneleridir ki

(2) Hâme-pîrâ-yı ihtîrâm olan işbu tezkire-i sâmiyye-i Sadâret-penâhîleriyle zikr olunan tahrîrât-ı manzûr-ı ma'âlî-mevfûr (3) hazret-i Pâdişâhî buyurulmuş ve istîzân-ı 'âlî-i âsafâneleri vechle mûmâileyhümâyâ üçüncü rütbeden birer kıt'a (4) nişân-ı 'âlî i'tâ olunması müte'allik ve şeref-sudûr ve buyurulan emr ü irâde-i seniyye-i cenâb-ı Tâcdârî muktezâ-yı (5) münîfinden bulunmuş ve tahrîrât-ı mezkûre yine savb-ı sâmi-i âsafîlerine i'âde kılınmış olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir. Fî 27 R. Sene (12)75 (4 Aralık 1858).

Eflak Emareti Eski Kaymakamı Kiga'ya Birinci Rütbeden Mecidiye Nişanı Verilmesi Hususunda (Transkripsiyonun Aslı: Belge 97, Sayfa-235)

- (1) Memûrîn-i Mahsûsa ile Bükreş'de Bulunan Kamil Bey Efendi'ye Tahrîrât-ı 'Aliyye
- (2) Eflak Emâreti Kâimmakâmı sâbık Kiga Bey cenâbları kendüsüne ihsân buyurulacağını istima' eylemiş olduğu nişân-ı zîşândan dolayı intizârda bulunduğu ifâdesine dâir resîde-i (3) dest-i i'zâz olan tahrîrât-ı behiyyeleri mütâla'a-güzâr-ı senâverî oldu Mîr-i müşârûnileyhe sûreti leffen irsâl kılınan pusulada muharrer zevâta isimleri bâlâsında gösterilen (4) birinci rütbelerden birer bir kıt'a nişân-ı 'âlî i'tâsı husûsî şâyân buyurulan emr ü fermân-ı hümâyûn hazret-i Mülkdârî muktezâ-yı celîlinden olarak mezkûr nişânlarla berârât-ı (5) celîlisi der-dest-i i'mâl ve ısdâr buyurulmağla ifâde-i hâl siyâkında cevâbnâme-i senâverî terkîmine ibtidâr olundu efendim.

Eski Kaymakam Prens Kiga'ya Verilecek Mecidiye Nişanı Hususunda (Transkripsiyonun Aslı: Belge 98, Sayfa-236)

- (1) Devletlü efendim hazretleri
- (2) Kâimmakâm sâbık Prens Kiga'ya bir kıt'a Mecîdiyye Nişân-ı Hümâyûnu i'tâ ve ihsân buyurulacağı Prens-i müşârûnileyhin yeğeni Mösyö (3) Jorj'a Der-Sa'âdet'de iken taraf-ı hazret-i vekâlet-penâhîden va'd buyurulmuş ve va'd-ı 'âlî-i mezkûrun ol vechle vukû'-i taraf-ı (4) çâkerânemden dahi Prens-i müşârûnileyhe bi'l-ifâde tasdik kılınmış ve bunu herkes dahi duymuş olduğu hâlde nişân-ı mezkûrun henüz (5) i'tâ buyurulmamış olmasından dolayı ziyâde mahzûn bulunduğu bahsle nişân-ı hümâyûn-ı mezkûrun i'tâ ve

106 BOA, HR. MKT, 269-21.

ihsân buyurulmasını (6) Prens-i müşârünileyhın niyâz ve iltimâs eylemekde olduğunu mûmâileyh Mösyö Jorj taraf-ı çâkerâneme ifâde etmiş olmağla beyân-ı hâle (7) cüret kılındı.

(8) Mösyö İskarlat Kiga kendüsüne tebdîlen ikinci rütbeden Mecîdiyye Nişân-ı Hümâyûnu i'tâ buyurulacağı Serhazi Bolor (9) vâsıtasıyla va'd olunmuş idüğünü çâkerlerine ifâde etmiştir hâlbuki mûmâileyhe ikinci rütbeden Mecîdiyye Nişân-ı Hümâyûnu (10) i'tâ buyurulduğu takdîrde bundan böyle Eflak'da üçüncü rütbeden nişân verilecek bir kimse bulunamayacaktır ol bâbda (11) ve her hâlde emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir. Fî 10 R. Sene (12)75 (17 Kasım 1858).

Bükreş

(Mühür) Es-Seyyid Mehmed Kamil

Eflak Emareti Eski Kaymakamı Kiga'ya Birinci Dereceden, Vekili Mösyö Palacyano ve Mösyö Karaca'ya Üçüncü Dereceden Mecidiye Nişanı Verilmesi Hakkında **(Transkripsiyonun Aslı: Belge 99, Sayfa-237)**

(1) Memûrîn-i Mahsûsa ile Bükreş'de Bulunan Kamil Bey Efendi'ye Tahrîrât-ı 'Aliyye

(2) Eflak Emâreti Kâimmakâmı sâbık Kiga Bey cenâbları kendüsüne ihsân buyurulacağını istimâ' eylemiş olduğu nişân-ı zîşândan dolayı intizârda bulunduğu ifâdesine ve de'â(v)î vekîli (3) Mösyö Palacyano ile Polis Memûru Mösyö Karaca'nın asdikâdan bulunmalarıyla kendülerine birer kıt'a nişân-ı 'âlî i'tâsı lüzûmuna dâir resîde-i dest-i i'zâz bulan (4) iki kıt'a tahrîrât-ı behiyyeleri meali ma'lûm-ı senâveri oldu Mîr-i müşârünileyh birinci ve de'âvî vekîli mûmâileyhe üçüncü rütbelere birer kıt'a nişân-ı hümâyûn i'tâsına (5) geçende ve mûmâileyh Mösyö Karaca'ya dahi iş'âr-ı vâlâları mûcibince tebdîlen üçüncü rütbeden bir kıt'a nişân-ı zîşân verilmesine bu kerre emr ü fermân-ı hümâyûn-ı hazret-i Pâdişâhî müte'allik ve şeref-sudûr (6) buyurularak mezkûr nişanlarla berevât-ı mâliyyesi der-dest-i i'mâl ve ısdâr bulunduğu iktizâları der-dest-i icrâ bulunduğu beyânıyla cevâbnâme-i şerîfeleri terkîm kılındı efendim. (6 Ca. Sene 1275-12 Aralık 1858).¹⁰⁷

¹⁰⁷ Varakın tasnif fişinde verilen tarih kullanılmıştır.

Eflak Polis Memurlarından Karaca'ya Üçüncü Rütbeden Mecidiye Nişanı Verildiğine Dair (Transkripsiyonun Aslı: Belge 100, Sayfa-238)

(1) Nişân-ı Hümâyûn oldur ki

(2) Memâlik-i Mevrûse-i Pâdişâhânemden olan Eflak memleketi polis memûru (3) işbu râfi'-i tevki'-i refi'ü'ş-şân-ı Hâkânî Karaca'nın evsâf-ı memdûha ile (4) ittisâfı ve şimdîye kadar hizmet-i memûresinde zuhûra gelen hüsn-i sülûku hizmeti (5) ~~nezd-i mekârim-vefd-i Mülûkânemde ma'lûm olduğuna binâen~~ cihetiyle şâyân-ı 'âtıfet-i seniyyem idüğü inhâ ve ihbâr olmağla bu def'a cânib-i (6) seniyyü'l-cevânib-i Mülûkânemden kendüsüne Mecîdiyye Nişân-ı Hümâyûnun tebdîlen (7) üçüncü rütbesinden bir kıt'ası 'inâyet ve ihsân kılınmış olmağla işbu berât-ı (8) mekârim-simât-ı Şehriyârânem dahi tasdîr ve isrâ kılındı. Fî Evâil-i Ca. Sene (12)75 (7-17 Aralık 1858).

108 BOA, A. DVN. MHM, 27-19.

Bükreş Polis Memuru Kostantin Karaca'ya Verilen Mecidiye Nişanının Üçüncü Rütbeden Mecidiye Nişanına Dönüştürülmesi (Transkripsiyonun Ashı: Belge 101, Sayfa-239)

(1) Eflak Emâreti Polis Memûru Mösyö Karaca'ya tebdilen üçüncü rütbeden bir kıt'a Mecîdiyye Nişân-ı Hümâyûnu i'tâsına bi'l-istîzân irâde-i seniyye-i hazret-i (2) Pâdişâhî mûte'allik ve şeref-sudûr buyurulmuş ve Selh-i R. Sene (12)75 (6 Aralık 1858) târîhinde cânib-i teşrîfâtıdan bir kıt'a 'ilm ü haber verilmiş olmağla ber-mûcib-i irâde-i (3) seniyye-i nişân-ı mezkûrun i'mâliyle Bâb-ı 'Âliye irsâline himmet buyurulmak bâbında beyâzın üzerine sâdır olan fermân-ı 'âli mûcibince keyfiyyeti Teşrîfâtî-i Dîvân-ı (4) Hümâyûn Sa'âdetlü Bey Efendi hazretlerinden ba'de's-selâm iktizâsı masârifât-ı muhâsebesinden lede's-suâl zikr olunan üçüncü rütbe nişânın (5) mevcûddan i'tâsıçün 5 Ca. Sene (12)75 (11 Aralık 1858) târîhinde Veznedârbaşı 'İzzetlü Efendi tarafına 'ilm ü haberi verildiği mukayyed olmasıyla mezkûr nişân-ı 'âli Bükreş (6) Polis Memûru Binbaşı Kolonel Kostantin Karaca'ya ihsân olunduğu bilinerek 'atîk dördüncü rütbe nişânın Hazîne-i Celîleye teslîmi zımnında (7) Nişân-ı Hümâyûn Kalemine 'ilm ü haberinin tahrîri iktizâ eylediği der-kenâr olunarak 'ilm ü haber yazılmak fermân-ı sâmi buyurulmağın mûcibince kayd olunub (8) ber-minvâl-i muharrer keyfiyyet ma'lûm olmak için Nişân-ı Hümâyûn Kalemine işbu 'ilm ü haber verildi. Fî 16 Ca. Sene 1275 (22 Aralık 1858).

(Mühür) Es-Seyyid Mehmed Aziz

109 BOA, A. DVN, 137-3.

I. BÖLÜM

BELGELER

POLİS TEŞKİLATI HAKKINDA
SEFARETLERLE YAPILAN YAZIŞMALAR

1

Beyoğlu ve Galata'da Polis İşlerinin Düzenlenmesi Amacıyla Bab-1 Valayı Seraskeride Oluşturulacak Komisyona Katılacak Görevli Sayısının İlgili Kurumlara Bildirilmesi Hakkında Tezkere **(Belgenin Transkripsiyonu: No:1, Sayfa-3)**

[illegible]

Belge 1

1 BOA, HR. MKT, 191-12.

2

Beyoğlu ve Galata'da Polis İşlerinin Düzenlenmesi Amacıyla Oluşturulacak Karma Komisyon Hakkında Bab-ı Ali Tarafından Gereğinin Yapıldığı ve İlgili Yerlere Bildirildiği Hususunda **(Belgenin Transkripsiyonu: No:2, Sayfa-4)**

[illegible][illegible]

Belge 2

2 BOA, HR. MKT, 191-80.

Polis İşlerini Düzenlemek Amacıyla Bab-1 Seraskeride Kurulmuş Olan Karma Komisyon Tarafından Karalaştırılan Kanun Tasarısı Hakkında *(Belgenin Transkripsiyonu: No:4, Sayfa-7)*

Beyoğlu ve Galata'da Polis İşlerinin Düzenlenmesi Amacıyla Oluşturulan Karma Komisyon Tarafından Kararlaştırılan Kanun Tasarısının Mütalaasına Dair
(Belgenin Transkripsiyonu: No:4, Sayfa-9)

[illegible]

Belge 6

Yabancı Vatandaşların Bulundukları Mağaza ve Dükkan Gibi Yerlere Girecek Olan Polis Memurlarının Güvenilir Kişilerden Seçilmesi ve Bu Konunun İstanbul'daki Sefaretler Tarafından Ecnebi Gazeteleri Aracılığıyla Duyurulması **(Belgenin Transkripsiyonu: No:4, Sayfa-10)**

[illegible]

Belge 7

Bab-1 Seraskeride Oluşturulan Komisyondan Verilmiş Olan Layiha ve Mazbata Doğrultusunda Sefaretlerle Yazışmaların Devam Ettiği Hakkında Tezkere
(Belgenin Transkripsiyonu: No:4, Sayfa-11)

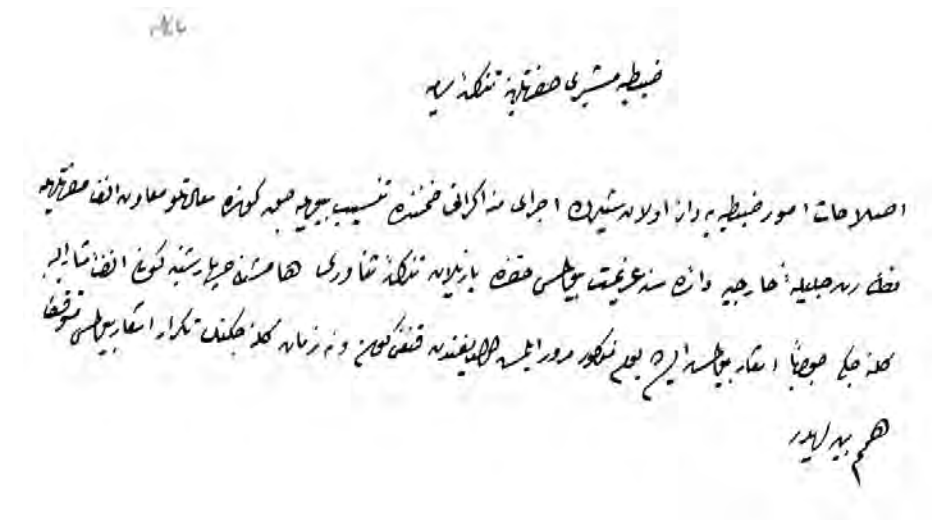
عبدالمطلب بن عبدالمطلب

[illegible]

Belge 8

5⁵

Polis İşlerinin Düzenlenmesiyle İlgili Hususların Müzakeresi İçin Zaptiye Müşiri Muavininin Hangi Gün ve Hangi Saatte Hariciye Nezaretinde Bulunacağını Sorulması Hakkında Tezkere (Belgenin Transkripsiyonu: No:5, Sayfa-12)

Belge 9

5 BOA, HR. MKT, 235-51.

Polis İşlerinin Düzenlenmesiyle İlgili Hususların Müzakeresine Zaptiye Müşirinin Muavini ile Beraber Katılacağını Bildirdiği Yazı **(Belgenin Transkripsiyonu: No:5, Sayfa-12)**

[illegible]

وہاں پہنچ کر دیکھا کہ وہاں ایک بڑا سا گھر تھا جس کے دروازے پر ایک لکڑی کی تختی لگی تھی جس پر لکھا تھا کہ یہاں ایک بڑا سا گھر ہے جس کے دروازے پر ایک لکڑی کی تختی لگی ہے۔

Belge 10

Bab-1 Seraskeride Kurulan Komisyon Tarafından Kararlaştırılan Usul ve Tedbirler Hakkında Belçika Devleti'nin Görüşlerinin Belçika Sefiri Mösyö Kon Aracılığıyla Bildirilmesi **(Belgenin Transkripsiyonu: No:5, Sayfa-13)**

[illegible]

Belge 11-A

(Sayfa 2) (Belgenin Transkripsiyonu: No:5, Sayfa-17)

[illegible][illegible]

Bab-1 Seraskeride Kurulan Karma Komisyonunda Kararlaştırılan Tedbirlerin Uygun Görüldüğüne Dair Vilanse-i Atik Sefareti Tarafından Hariciye Nezaretine Gönderilen Yazı **(Belgenin Transkripsiyonu: No:5, Sayfa-20)**

مقام نفوسه بعدله خارجه به وبی ایستاد سوار به افشونه از راه نقد نمود و در آنجا رسید تا بعد مود را نفیسم اولاده جهانداره
نیز به —————

[illegible]

Belge 12

Bab-1 Seraskeride Kurulan Komisyon Tarafından Suçların Önlenmesi ve Emniyetin Korunması İçin Kararlaştırılan Usul ve Tedbirlerin İspanya Sefareti Tarafından Yerinde Bulunduğu Hakkında **(Belgenin Transkripsiyonu: No:5, Sayfa-21)**

مقام صلوات الله تعالى عليه راجعاً إلى بابنا هذا في طرفه الأيسر من مدخله الأولين، في بيته
موجوداً في قسم الأول - حضانة بنت محمد سعيد -

[illegible]

Belge 13

Bab-1 Seraskeride Kurulan Komisyon Tarafından Kararlaştırılan Usul ve Tedbirlerin Sardunya Sefareti Tarafından Kabul Edildiğine ve Gereğinin Osmanlı Devleti Memurları Tarafından Yerine Getirilmesinin Temenni Edildiğine Dair
(Belgenin Transkripsiyonu: No:5, Sayfa-21)

[illegible]

مَنْ يَتَّقِ اللَّهَ يَجْعَلْ لَهُ مَخْرَجًا وَيَرْزُقْهُ مِنْ حَيْثُ لَا يَحْتَسِبُ وَمَنْ يَتَّقِ اللَّهَ يَجْعَلْ لَهُ مَخْرَجًا وَيَرْزُقْهُ مِنْ حَيْثُ لَا يَحْتَسِبُ وَمَنْ يَتَّقِ اللَّهَ يَجْعَلْ لَهُ مَخْرَجًا وَيَرْزُقْهُ مِنْ حَيْثُ لَا يَحْتَسِبُ

Belge 14

Bab-1 Seraskeride Kurulan Komisyon Tarafından İstanbul'da Suçların Önlenmesi ve Genel Emniyetin Korunması İçin Kararlaştırılan Usul ve Tedbirlerin İsveç Sefaretince İtirazsız ve Tereddütsüz Kabul Edildiği Hakkında
(Belgenin Transkripsiyonu: No:5, Sayfa-22)

قد تم بحمد الله - حاجه اسرع سدا - طرقة ازفنده تریز، والیس، لیس، تریز
تقدیم کنند، عونا داند، به جویس

[illegible]

Belge 15

Bab-ı Seraskeride Kurulan Komisyon Tarafından Suçların Önlenmesi ve Emniyetin Korunması İçin Kararlaştırılan Usul ve Tedbirlerin Avusturya Sefaretince Aynen Kabul Edildiği Hakkında **(Belgenin Transkripsiyonu: No:5, Sayfa-23)**

[illegible]

Bab-ı Seraskeride İstanbul'un Emniyet ve Güvenliği İçin Kararlaştırılan Kanun Tasarısına Rusya Sefiri Mösyö Bonitef'in Beş Maddelik Görüşlerinin Eklenmesini İstediği Yazı *(Belgenin Transkripsiyonu: No:5, Sayfa-23)*

مقام عالیہ تعلیمہ خارجہ میں بیگم ملکبازہ ایچ بی سی سٹیڈیو ٹی وی پر خصوصی تقریر کر رہی تھیں۔

[illegible][illegible][illegible]

وَمَا أَفْعَدْنَا إِلَّا مُنْقَضًا
مِمَّا كَانُوا يَعْمَلُونَ
فَأَنذَرْتُهُمْ نَارَهُ الَّتِي هُمْ
فِيهَا مُنْقَضُونَ
فَأَنذَرْتُهُمْ نَارَهُ الَّتِي هُمْ
فِيهَا مُنْقَضُونَ
فَأَنذَرْتُهُمْ نَارَهُ الَّتِي هُمْ
فِيهَا مُنْقَضُونَ

[illegible]

Osmanlı Devleti Sınırları İçinde Yaşayan İngiltere Vatandaşlarının Suç ve Kabahat İşlemleri Halinde Uygulanması Gereken Usul ve Tedbirler Hakkında İngiltere Sefiri Lord İstratford'un Görüşleri *(Belgenin Transkripsiyonu: No:5, Sayfa-25)*

سبحانك يا ذا الجلال والإكرام. والحمد لله رب العالمين. والصلوة والسلام على سيدنا محمد وآله الطيبين الطاهرين. أما بعد، فإني أكتب إليك هذه الرسالة على يد سفيركم في لندن، السيد جون راسل، في شهر ربيع الثاني سنة ١٢٨٠ هـ، الموافق لـ ١٩ يونيو سنة ١٨٦٩ م، في مدينة لندن، إنجلترا.

محرماتكم في سبيلكم يا ذا الجلال والإكرام. والحمد لله رب العالمين. والصلوة والسلام على سيدنا محمد وآله الطيبين الطاهرين. أما بعد، فإني أكتب إليك هذه الرسالة على يد سفيركم في لندن، السيد جون راسل، في شهر ربيع الثاني سنة ١٢٨٠ هـ، الموافق لـ ١٩ يونيو سنة ١٨٦٩ م، في مدينة لندن، إنجلترا. هذا هو الموضوع الذي أريد أن أكتبه إليكم، وهو يتعلق بوضع القوانين التي يجب أن يطبقها الحكومة في كل ما يتعلق بسلوك المواطنين في الأماكن العامة، وخاصة في الأماكن التي فيها تجمع الكثير من الناس، مثل الأسواق، والميادين، والحدائق، وغيرها. وأريد أن أطلب منكم أن تأخذوا بعين الاعتبار هذه القوانين، وأن تكونوا حذرين في تطبيقها، حتى لا تحدث أي مشاكل أو اضطرابات في الأماكن العامة. وأريد أن أطلب منكم أن تكونوا حذرين في تطبيقها، حتى لا تحدث أي مشاكل أو اضطرابات في الأماكن العامة. وأريد أن أطلب منكم أن تكونوا حذرين في تطبيقها، حتى لا تحدث أي مشاكل أو اضطرابات في الأماكن العامة.

Bazı Osmanlı Devlet Adamları ve Yabancı Devlet Sefaretleri Tarafından Düzenlenen Zabıta Tedbirlerinin Belçika Kanunlarına ve Osmanlı Devleti ile Belçika Arasında Yapılan Antlaşmalara Uygun Olduğu ve Tereddütsüz Kabul Edildiğine Dair **(Belgenin Transkripsiyonu: No:5, Sayfa-26)**

معام جلیل از طرفه رسد خارج بر جمیعاً صادره از قوه نمودت جرمیسی نایبده مورفا تقبیم او فیه بواسطه ملت نزل سیر

[illegible]

Belge 20

Bab-1 Seraskeride Kurulan Komisyon Tarafından Kararlaştırılan Usul ve Tedbirlerle İlgili Napoli Sefaretinin Hariciye Nezaretine Gönderdiği Yazı
(Belgenin Transkripsiyonu: No:5, Sayfa-27)

مقام رتبه جیدہ خارجیہ : نابھہ سفارتہ لافونہ نووٹہ برسی بالکین نارنجیہ مورفا نغیم قلندہ جویاوارہ
نورجہ۔

ماہ حالات وادیشی تاریخ مونی اظہار مرقعہ سبب بویا صوبہ علاء صفا ذریعہ رکھا آنحضرت عظیمہ واسعار مغز اولورم شوکرکاشانہ
ایک طرف تہ و تو جو بولندہ اظہار جانورک منع وقوعی و سبب عوینت کا فلسفہ سمجھنا آخار و بولندہ تہا بہ دارنہ خط قوم سون نفی اللہ اولورک
بوت عوینت تحبہ و تحبہ ابرہہ سوز سوزی سارہ جامع اولورک عارو آخار کور شیو موافقت حاصل اولورک لہذا مذکورہ صورت
توضیح قبول و تب مقدمہ اولورم سوزی مونی لہذا اولورک جنجالا ابرہہ سوزی وقوع یعنی مونی ابرہہ بولندہ لہذا مذکورہ راستی
تنبہ نامتہ اورہ شوکر کاد بولندہ بدست بولندہ حال وقوعی خصوص لہذا اترم ابرہہ بولندہ عارو کت عرب و تکلف ابرہہ بولندہ
سامہ و فارمسن ذرا درگا اولورک نظائر کا مواجہہ نمبر آبستان و سبب آخار اولورک

Belge 21

Bab-1 Seraskeride Kurulan Komisyonunda Hazırlanan Layiha Hakkında Amerikan Sefaretinin İtirazının Bulunmadığı, Ancak Diğer Sefaretlerin Layihanın Bazı Maddelerinden Kendi Tebaalarının Muaf Tutulmasını İstemeleri Halinde Amerikan Sefaretinin de Aynı Muafiyeti İsteme Hakkına Sahip Olması Gerektiği Hakkında (Belgenin Transkripsiyonu: No:5, Sayfa-28)

مقام نقض و جلیه خاجه ابراهيم اصفهانی طرفه اوله بیست و یک
در مقام نقض اوله جواب دیند بر حربه

ماده حالت اوله بیست و یکم مودع اوله بر قطعه خبریه اصفهانی طرفه اوله بیست و یکم اصفهانی
مادر اوله بر اصفهانی طرفه اوله بیست و یکم اصفهانی طرفه اوله بیست و یکم اصفهانی
که و ذالک بیست و یکم اصفهانی طرفه اوله بیست و یکم اصفهانی طرفه اوله بیست و یکم اصفهانی
سازم بر روسیه و بیست و یکم اصفهانی طرفه اوله بیست و یکم اصفهانی طرفه اوله بیست و یکم اصفهانی
در مقام نقض اوله بیست و یکم اصفهانی طرفه اوله بیست و یکم اصفهانی طرفه اوله بیست و یکم اصفهانی
خسبه و بیست و یکم اصفهانی طرفه اوله بیست و یکم اصفهانی طرفه اوله بیست و یکم اصفهانی
افراد و بیست و یکم اصفهانی طرفه اوله بیست و یکم اصفهانی طرفه اوله بیست و یکم اصفهانی

Belge 22

Komisyon Tarafından Kararlaştırılan Layiha Maddeleri ile İlgili Yunan Devleti
Sefiri Mösyö Kondoryoti Tarafından Gönderilen Yazı (*Belgenin Transkripsiyonu:*
No:5, Sayfa-28)

٥

در سعادت معین یونانہ دولتی سفیری موسیو کوندوریوتی طرفینہ سفارۃ مشار الہا اکیلی نرھاف موسیو مارٹی بیٹ سگریوہ الی ہیکا
سین کا نوہ اولت پیرن مارکیام مورفا ماریلوہ بر قلم عملیات نامہ لک صورتی نرھاسہ

برلو پولیس ہلانی فریڈل الہ اسنو باجیتس صت نظام و اسایش عومیلست اسھماکی نمیش قنصلت قنار واکہ اولت
نڈایر معقنہ لکچہ کعبہ وقور المہم حکومت کلیمہ اہار معاونت انیکم کلماڈ ارکوس اولریم خالک نڈایر مدکوش لک معاھڈ
چارہ مدہ نشانہ ایرہ امتیازانہ معاھڈت ایرہ لیس مقضنای قور اولریم قنل ایریم قنالت سفارن مجوک الاھواک و سابو
کروھمدہ اولریم قنل ویریلن تعیرلری برلو پولیس طرفینہ کندیسہ اسعار اولنہ نہ تبعاً یونانہ لدر سعادتہ دفع اجیل قنست
ھیج بر قنست اسنلج انیسر اولریم منلو بوکوبہ سبلہ اکوبہ ہندہ وقتہ حکومت کلیمہ طرفینہ ہر اسعار وقور قور اسرہ یونانہ لدر
سفارۃ مشار الہا اولرولہم اجرام سارعت ایرہ لک درکار اسرہ قنار قنہ و خاشقہ قنہ وقور قنہ مشلو عوام ناسک کیروب قنست
انیم سارنہ الہی ابع یاسر اولرہ الامان قنل قنست وقور قنست ایرہ لک اسرہ سارعت ایرہ لک اسرہ سارعت ایرہ لک اسرہ سارعت
کلک کیسہ کلک قنست ایرہ لک سارعت ایرہ لک سارعت ایرہ لک سارعت ایرہ لک سارعت ایرہ لک سارعت ایرہ لک سارعت
معاونت کلک اولریم قنل سارعت ایرہ لک سارعت ایرہ لک سارعت ایرہ لک سارعت ایرہ لک سارعت ایرہ لک سارعت
سفارن معاھڈہ کلک سفارۃ قنل ایرہ لک سارعت ایرہ لک سارعت ایرہ لک سارعت ایرہ لک سارعت ایرہ لک سارعت
قنار لک قنست سارعت ایرہ لک سارعت ایرہ لک سارعت ایرہ لک سارعت ایرہ لک سارعت ایرہ لک سارعت

Belge 23

Osmanlı Devlet Adamları ile Yabancı Devlet Sefaretleri Tarafından Kararlaştırılan
Tedbirler Hakkında Flemenk Sefaretinin Değerlendirmelerini Kapsayan Yazı
(*Belgenin Transkripsiyonu: No:5, Sayfa-29*)

مقام عین زکات فارغ بہ نالیت سفارۃ الاشقیہ فوزت اودنسی تاریکۃ طغیم اودن برنطہ جوبادارنہ برنطہ

[illegible]

Belge 24

Bab-ı Seraskeride Kurulan Karma Komisyon Tarafından Kararlaştırılan Hususlarla
İlgili Kanun Tasarısı *(Belgenin Transkripsiyonu: No:5, Sayfa-30)*

میراثہ، اصلاحات و عور خاں بدین دکن باب حضرت شیخ محمد تقی علی بن ابی طالب مدظلہ العالی اور ان کے تلامذہ کی تصانیف پر مشتمل ہے۔

[illegible][illegible][illegible][illegible][illegible]

II. BÖLÜM

BELGELER

ANADOLU'DA VE İSTANBUL'DA
POLİS TEŞKİLATLANMASI

Zaptiye Meclisi Azası Atıf Bey'in Beyoğlu Zaptiyesine, Ali Efendi'nin ise Zaptiye Meclisi Azalığına Tayinleri Hakkında (Belgenin Transkripsiyonu: No:6, Sayfa-37)

تذکره
خط محلی اعضا سندہ خود عاطف کمال اعظمہ کمال عورت سہ قلمہ اوزرہ بت اوغیر خط سندہ و مضر اعظمہ
پولیس خزانہ بدین اوزرہ عملی قلمت رضی سہ خط عاطف کمال عورت سہ قلمہ اوزرہ بت اوغیر خط سندہ و مضر اعظمہ
خط سندہ و مضر اعظمہ خط سندہ و مضر اعظمہ خط سندہ و مضر اعظمہ خط سندہ و مضر اعظمہ خط سندہ و مضر اعظمہ
خط سندہ و مضر اعظمہ خط سندہ و مضر اعظمہ خط سندہ و مضر اعظمہ خط سندہ و مضر اعظمہ خط سندہ و مضر اعظمہ
خط سندہ و مضر اعظمہ خط سندہ و مضر اعظمہ خط سندہ و مضر اعظمہ خط سندہ و مضر اعظمہ خط سندہ و مضر اعظمہ

Belge 27

Kayseri Sancağına Bağlı Muncasun Köyüne Giden Bazı Zaptiye Neferleri
Hakkında Araştırma Yapılması (Belgenin Transkripsiyonu: No:11, Sayfa-44)

حدود جاکینکه لوبکه
ملک موسر سجاد
ایکده قریب بیخه
استه دکنه
بودند بیه
حدود جاکینکه لوبکه
ملک موسر سجاد
ایکده قریب بیخه
استه دکنه
بودند بیه

Belge 32

Kayseri Sancağına Bağlı Muncasun Köyüne Giden Bazı Zaptiye Neferleri
Hakkında İstefan İsimli Şahsın İhbarına Binaen Gerekli Araştırmaların Yapılması
Hakkında Kayseri Kaymakamına Gönderilen Yazı (Belgenin Transkripsiyonu:
No:11, Sayfa-45))

ما
قبره فاکله بخیرامه

قبره فاکله بخیرامه
شین ایچسرا لوبه
اشیاء بلید المدی
انکاک دستک
کوره لوبه
محال سرت
وقت و عرف

Belge 33

11 BOA, HR. MKT, 218-90.

Meyhaneler Hakkında Yapılan Düzenlemeyle İlgili Görüş ve Değerlendirmeye
Dair Zaptiye Müşirine Gönderilen Tezkere **(Belgenin Transkripsiyonu: No:15,
Sayfa-49))**

[illegible]

Belge 37

İzmir Zaptiye Sergerdesi Hamdi Bey Marifetiyle Polis Masraflarının Ödenmesi
İçin Kararlaştırılan Meblağın İlgili Yerlere Gönderildiği Hakkında **(Belgenin
Transkripsiyonu: No:16, Sayfa-50)**

[illegible]

Belge 38

15 BOA, HR. MKT, 257-88.

16 BOA, ĭ. MVL, 421-18444

Polis Masrafları İçin Gönderilen Paranın Yolda Hırsızlara Karşı Korunması İçin
İstihdam Edilen Hafiye Memurları Hakkında **(Belgenin Transkripsiyonu:**
No:16, Sayfa-51)

[illegible][illegible]

17¹⁷

Mizanü'l-Ahlak Adıyla Bir Polis Gazetesi'nin Yayınlanması Hakkında *(Belgenin Transkripsiyonu: No:17, Sayfa-52)*

[illegible]

Kandıye Kasabasındaki Hapishanenin Fiziki Bakımdan Yetersiz Olmasından Dolayı Mahpusların Zor Durumda Oldukları ve İki Adet Polis Odası ile Bir Adet Koğuş Yapılması Hakkında Mazbata **(Belgenin Transkripsiyonu: No:18, Sayfa-53)**

[illegible]

Belge 41

**Bab-1 Zaptiyede Bulunan Hapishaneler Hakkında (Belgenin Transkripsiyonu:
No:19, Sayfa-54)**

نفعاً بآیه حدیثی

16

[illegible]

Belge 42

19 BOA, ĩ. MVL, 474-21485.

Bab-ı Zaptiyede Bulunan Tevkifhane, Polis Odaları ve Karakökhanelerin Düzenlenmesi ve Buralarda Bulunan Mahpusların Her Türli İhtiyaçlarının Karşılanması ile İlgili Yazı **(Belgenin Transkripsiyonu: No:19, Sayfa-55)**

Belge 43

Bab-1 Zaptiyede Bulunan Tevkifhane, Polis Odaları, Karakolhaneler ve Sorgu Dairesinin Tamiri ile Mahpusların Elbiselerinin Yenilenmesi İçin Gerekli Masrafların Maliye Nezaretine Bildirilmesi Hakkında **(Belgenin Transkripsiyonu: No:19, Sayfa-56)**

[illegible][illegible]

Belge 44

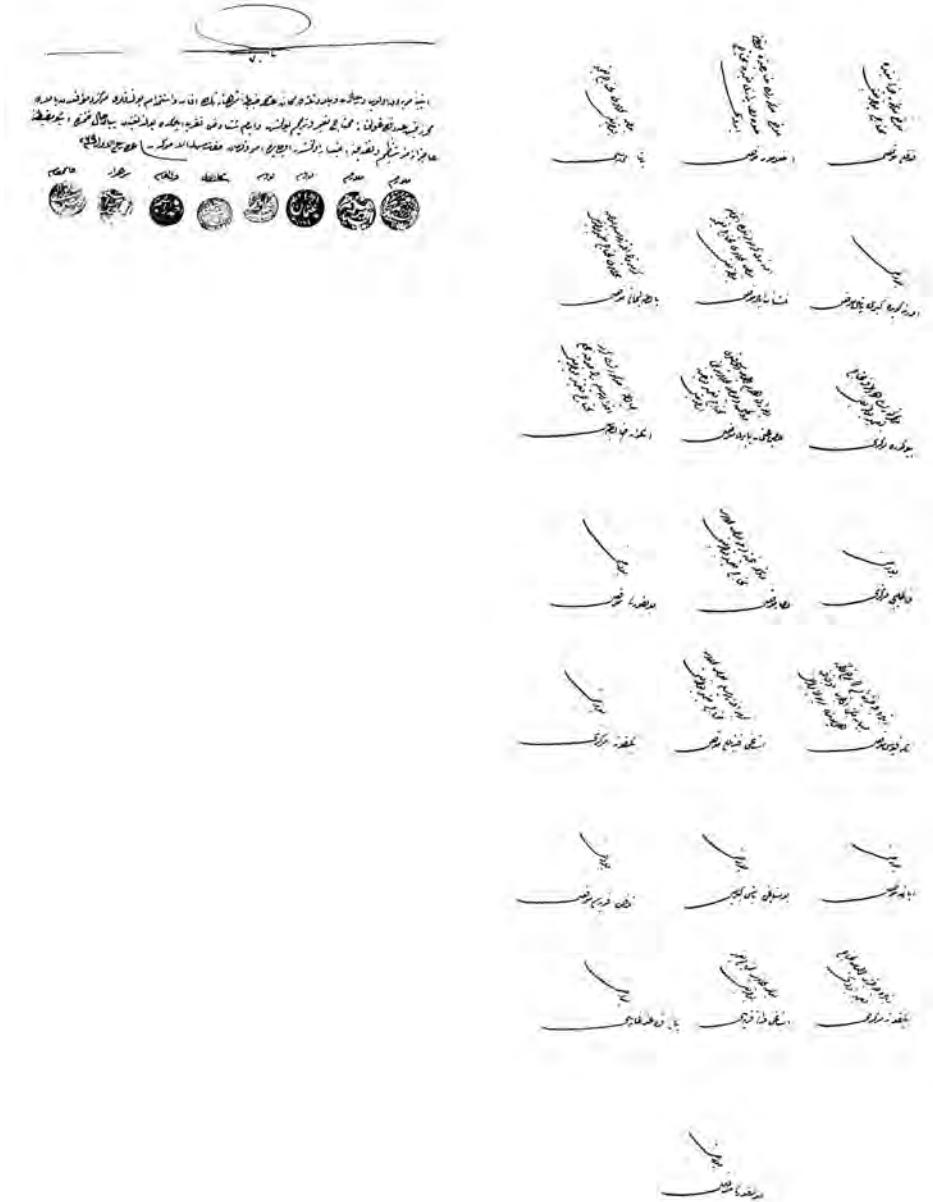

Eyüp, Galata ve Beyoğlu Başta Olmak Üzere İstanbul'da Bakım ve Onarım
Muhtaç Karakolhaneler Hakkında *(Belgenin Transkripsiyonu: No:19, Sayfa-57)*

[illegible]

Belge 45-A

(Sayfa 2) (Belgenin Transkripsiyonu: No:19, Sayfa-61)

Belge 45-B

III. BÖLÜM

BELGELER

BALKAN TOPRAKLARINDA
POLİSİN TEŞKİLATLANMASI

Güzelova'da Görevlendirilen Polis Müdür ve Memurlarının Tayin ve Ücretleri
Hususunda Tezkere (Belgenin Transkripsiyonu: No:20, Sayfa-65)

نکته سب
کوزلوه جمع بنده اولدانا. فلان صبه اداره دبد ملله اولد تفصیل نظیری ضمه مدیر پولیس ملو
و خدمت نفیدم فولد حق اولد عرب و عرب جیده تخصیص اولد معاشه و تعینیه و ایوانه مقایم قایم
امداد اولد اولد واد کفایت آتیکم مویش اوست فرق اولد دوی هرکس فرق سند نسیم اولد حق دایر
سودا اتم کوشور نفیدم اولد نورد ایدن بر قلم بخیرک بر کلدن کله برک عکایم منظم عالی بول
ایمجا عله و نفیدم قوی سردار اتم شایه نفیدم حرکت صبه و بولنده اولد نفیدم عکایم
بارجوبیلدیم بارجوبیلدیم بارجوبیلدیم بارجوبیلدیم بارجوبیلدیم بارجوبیلدیم بارجوبیلدیم بارجوبیلدیم
بارجوبیلدیم بارجوبیلدیم بارجوبیلدیم بارجوبیلدیم بارجوبیلدیم بارجوبیلدیم بارجوبیلدیم بارجوبیلدیم

Belge 46

Selanik Sancağında Artan Eşkıyalık Olayları Karşısında Yeni Zaptiye Neferlerinin
Görevlendirilmesi *(Belgenin Transkripsiyonu: No:21, Sayfa-66)*

حاجیہ رفیعہ

[illegible]

Belge 47

21 BOA, A. MKT. UM, 183-7.

Lyon Şehri Meclis Azasından Petros Paso'nun Polis Nizamatinın Lügatını İçeren Kitapları Hakkında (Belgenin Transkripsiyonu: No:22, Sayfa-67)

عظمتو اتم عفتو
فان لم يملكه بونه شهرناك بمس اعطاه بروس باسوناك شهرناك اوسا بلمه رار وراسه ماله برك شهرناك موجود اولوه بريس اعطاه
اعطاه عاوى فابقمه راس اولوه ايك قطع كتابه مطور سوكولو. جاب موكا برعنه عونه عصبه ونقيرم قو سواحه اموزمانه حقه شتاهي جوبلور
مكور كما بدمس اعطاه نظماه ديرمجه و صولم سوكا بدمس اعطاه طوطيه باعلا بكمه رار وراسه ماله برك شهرناك موجود اولوه بريس اعطاه
بونه طوطيه كرسنه كوي برسي اعطاه ايكاب اعطاه راسه ماله برك شهرناك موجود اولوه بريس اعطاه
ايكاب عصبه راسه ماله برك شهرناك موجود اولوه بريس اعطاه
م
سواحه عاوى فابقمه راس اولوه ايك قطع كتابه مطور سوكولو. جاب موكا برعنه عونه عصبه ونقيرم قو سواحه اموزمانه حقه شتاهي جوبلور
مكور كما بدمس اعطاه نظماه ديرمجه و صولم سوكا بدمس اعطاه طوطيه باعلا بكمه رار وراسه ماله برك شهرناك موجود اولوه بريس اعطاه
بونه طوطيه كرسنه كوي برسي اعطاه ايكاب اعطاه راسه ماله برك شهرناك موجود اولوه بريس اعطاه
ايكاب عصبه راسه ماله برك شهرناك موجود اولوه بريس اعطاه

Belge 48

Yanya'da Kurulan Geçici Mecliste Sorgulanacak Şahısların Muhafazası İçin Polis Hapishanesi Yapılması Hakkında (Belgenin Transkripsiyonu: No:23, Sayfa-68)

ماده ثانی

باید در تشکیل اوقاف به مجلس موقت و در لزوم اجراء احکام محلیه در مملکت بر سر محلیه قیام از اول و در هر لزوم نیاز
بجمله قیام قیامی اوقاف به کار یکدیگر در روزنه بنیاد بشود و قضا به یکی غرضه موقوفه طفقور عدال الله علیه و آله و سلم
از آن به مقرر و تعیین بیاید و برای قیام در آن بیاید مجلس نور دایره مضبوط به موقوفه کشف رفته و قیامی
در آن اوقاف مذکور مجلس از آن امور ضروریه در نه و طبیعت مصلحت انقضائیه و الهیه نیاز برای ایجاد
مجلس کیفیت با تقریر این امانت خصوصاً صوبه قیام به بدلیس تذکره است و مذکور مضبوط و وقت انقضائیه
نقصه و طغنه اوقاف مذکور ابرار موقوف هم به لایه

Belge 49

23 BOA, A. MKT. NZD, 203,48.

Belgrad'ın Sava Mahallesi'nde Ticaret Yapan Müslümanlara Karşı Uygunsuz Hareketlerde Bulunan Sırp Polisler Hakkında Sırp Hariciye Müdüriyetine Gönderilen Yazı **(Belgenin Transkripsiyonu: No:27, Sayfa-76)**

سید علی محمد نجفی مدظلہ العالی

[illegible]

Belge 53

Sava Mahallesi'nde Meydana Gelen Olayların Belgrad Muhafızlığı Tarafından Sadarete Bildirilmesi **(Belgenin Transkripsiyonu: No:27, Sayfa-77)**

[illegible]

Belge 54

Prusya Devleti Vatandaşlarının Belgrad'da Karşılaştıkları Pasaport Sorunları
Hakkında *(Belgenin Transkripsiyonu: No:28, Sayfa-79)*

بروسیا دولتی تهمین بلقاره و صول ایندکلهنده حامل اولدقلری پاساپورطری اولجانیده مقیم قونسولوسلری طرفنده اخذ اولور و بدیرنه نجه و
جرب سالارنده مطبوع برر قطعه افات تذکر لری اعطا اولمقده ایکنه جربستانه یولیس نظاری بوتدکن لری الوب کندو مهرله مهور و دیگر
افات تذکر لریه تبدیل ایتیل او عاسنه قالفشیه و علی العموم نهمه اجنبیه و بریله کلاره اوقوله افات تذکر لری حامل اولیلرک تبعیتلری
آیات ایدر و حیرد هاجنده ناموریه مملکته ابراز اولور برسد اولریغنده بروسیا لک الله دولتا کسرستانه یولیس نظاری طرفنده اخذ اولمسه و
قونسولوس سون ایدر جاننده موقوف اولن ماسه ایوکی بودقده رسا جان سفارته استعاره اولمسه و درساتنه و ممالک عثمانیه لک ساز طرفلری قونسولره
دیروکلری افات تذکر لری مکتوب تحلیه جاننده اخذ اولمیهوب نهمه لک بالمرجه قالمقده اولری سلم اولی جهتم قونسولوس بعدی الیهان اولیاره وقعه کلره
مخالفتن حقه مقروبه بولمسه کسرستانه یولیس نظارتلک دریا به المدیکن اوعاده کفید ایلمسی باشن جرب و یوره شه خطا با بر قطعه ارنانه کو
سایتیک تحریر و اعطاس ختم و لالدرین بدول و عثمانیه یولیس دوله شاد الیها سفارتی طرفنده التماس و تقریر اولور

Belge 56

Prusya Devleti Vatandaşlarının Belgrad'da Karşılaştıkları Pasaportla İlgili Sorunların Osmanlı Devleti'ne Bildirildiğine Dair Sırp Beyine Gönderilen Yazı
(*Belgenin Transkripsiyonu: No:28, Sayfa-80*)

حیدر علی خان

[illegible]

Belge 57

Yanya Çarsısı'nda Yanan Karakolhanenin Yerine Bir Polis Hapishanesinin Yapılması Hakkında *(Belgenin Transkripsiyonu: No:29, Sayfa-81)*

[illegible]

Belge 58

29 BOA, i. DH, 389-25749.

Yanya Çarşısı'nda Yeni Bir Polis Hapishanesinin Yapılması İçin Gereken Masrafların Karşılmasına Dair *(Belgenin Transkripsiyonu: No:29, Sayfa-82)*

[illegible][illegible]

Yürürlükte Olan Nizam ve Talimatların Komisyonca Değerlendirildikten Sonra Seyr-i Sefain Maddesine Uygun Hale Getirilmesi (Belgenin Transkripsiyonu: No:31, Sayfa-85)

۹۶
نومبر
۱۹۹۶

معرضه چکریدیکه
قرنم ودریس صفت الیم رعل الاول اولدم نعت تا نعتیکه قیسونج ادریم نعت لم و نعتیکه واسول و زوعل نعتیکه رشامه پادشاه نعتیکه
اوقش مصلحه نعت اوقش النجی نعت اعلی اس اقصی نعت اولین بایم نعت و نعتیکه مکرره نعت بدلت هیبر اعض قیسونج جاندن اقصی
و کفیفه (۵۹) و (۹۶) نومرلو مروضات چکن نعت اشعار و میانه اولمدریه قیسونج ادریم نعت طبع اولمدریه نعتیکه نعتیکه نعتیکه
مجهت نعتیکه بایم نعتیکه اولمدریه اولمدریه اولمدریه اولمدریه اولمدریه اولمدریه اولمدریه اولمدریه اولمدریه اولمدریه
چکریدیکه بایم و در حالیکه ادریم نعتیکه نعتیکه نعتیکه نعتیکه نعتیکه نعتیکه نعتیکه نعتیکه نعتیکه نعتیکه
عزیزه

Belge 61

Sardunya'da Deniz Polisine Dair Kapudan-ı Derya Mehmed Ali Paşa Hazretlerine
Gönderilen Tezkere (Belgenin Transkripsiyonu: No:32, Sayfa-86)

فوق الذکر دربارہ منقولہ خط محمد علی پاشا حضرتہ کے لئے ہے

سارونیا بحریہ پولیس داریہ منقولہ خط محمد علی پاشا حضرتہ کے لئے ہے
یادداشتہ ایضاً منقولہ خط محمد علی پاشا حضرتہ کے لئے ہے
طرفہ مذکورہ داریہ منقولہ خط محمد علی پاشا حضرتہ کے لئے ہے
منقولہ خط محمد علی پاشا حضرتہ کے لئے ہے

Belge 62

32 BOA, HR. MKT, 303-86.

İşkodra Polis Memuru Seyyid Necib Mustafa'nın Halefini Beklemek Zorunda
Olmadığı Hakkında (Belgenin Transkripsiyonu: No:34, Sayfa-89)

استودر ج بوفخ روطفن افطه قزلباشا

و نوق الفطالو جوق اورازم بيله انا رايه ايم سوت عورتم نازونين سنجي وروايرم قزلباشي رايه انا رايه ايم و نوق الفطالو جوق
بليم بيل سنا و نوق الفطالو جوق رايه انا رايه ايم سوت عورتم نازونين سنجي وروايرم قزلباشي رايه انا رايه ايم و نوق الفطالو جوق

Belge 65

Tuna Nehri Üzerinde Seyir Eden Her Türlü Vasıtanın Kotrolünde Görev Alacak Polisler, Nehir Kenarlarında Kurulacak Karakolhaneler ve Tonbaz Nizamnamesi'nin Belli Başlı Maddeleri Hakkında **(Belgenin Transkripsiyonu: No:35, Sayfa-90)**

Belge 66-A

(Sayfa 2) (Belgenin Transkripsiyonu: No:35, Sayfa-91)

[illegible][illegible]

Belgrad'da Dört yolağzı'nda Sırp Emaretime Kiraya Verilen Hanenin Altında Polis Heyeti Bulunması Sebebiyle Yapılan İşlemin İptal Edilmesi Hakkında *(Belgenin Transkripsiyonu: No:36, Sayfa-94)*

بلفرد محافظه اولاد

کی

[illegible]

Tulca'da Polis Hizmetini İcra Etmek Üzere İstihdam Edilen Zaptiyelerin Maaşları
Hususunda *(Belgenin Transkripsiyonu: No:38, Sayfa-98)*

لہذا یہ نیکو عزت و بائندلیکہ و مالکہ نظر ہے۔

مردمانی بنامش عسکر حنیفه دره باند فرزند بدیسی حدیث استخوانی لازم کلاه نقاشان ابد عبادت و مستند
 حصار سفید بدیده افتاد اوله حبه خا - سوله کیتق دره طبعی منقش حجاب دره اوله
 محاسن دای احکام عدلیه به عواله بدیده نخبه برانبار برادره برصه نقاشیه حویلی
 زلف - بنفشه ری قلمه اوله صحت اشعاره نظر اجماع از راه رانها بدیسی بانه
 مردمان دره حیده به به راه دره

Belge 70

38 BOA, MVL, 981-70.

Niş ve Sofya’da Görevlendirilecek Memurların Taksim ve Tayinleri Hakkında
(Belgenin Transkripsiyonu: No:39, Sayfa-99)

[illegible]

Belge 71

Bosna ve Hersek’de Zaptiye İşleri İçin Süvari ve Piyadelerin Tayin ve Taksiminden
Sonra, Sınır Güvenliği İçin Başka Askerlerin İstihdamına Lüzum Göründüğüne
Dair **(Belgenin Transkripsiyonu: No:39, Sayfa-100)**

[illegible]

Niş ve Sofya'da Görevlendirilecek Memurların Taksim ve Tayinleri Hakkındaki
Yazının Değerlendirildiği Hakkında (Belgenin Transkripsiyonu: No:39,
Sayfa-103)

طرف دینق حقه ریخته شده ضلع مشربیده

محافظه و پولیس و خصی امور بنده و صوفیه ایتره اجرا اولغی شوا اولغی دخی نفرین اوله زده لازم کلامه
مؤرلر بنده نقیسی و نقیسی صفح کوندریده ارماسه سهره صوابا نقیسه مؤر سما صومو صومو نه اندی صقنر بنده نوزده
محبی و لایه احکام عدلیه صواله جویریده حد بنده شین تحریر نه برابر اولده صیدول نقاشی صوبه علیک قندی
صومو نه سفاره نقاشی کفیه محبی اداره هوجو صومو با لطف مصلح اوله زده فراریده و اولیجه اوله زده علیک بنده
سریقا اشعار جویری بانی اراد اوصلده

Manastır Sancağı Aşarını Toplama İşinin Eskiden Olduğu Gibi Muhtarlara Havalesi ve Gerekli Teşvikleri Yapmak Üzere Heyet-i Mahsusada Elli Beş Nefer Süvari Zaptiye'nin Seçimi ve İstihdamı Hakkında *(Belgenin Transkripsiyonu: No:40, Sayfa-104)*

این درباری حضرت خدیو برین خدیو مالیه

منتهی ایضا اینک استحضار بخود مقدم نمیکند. دوله تحصیل ارباب لغو نموده بدین بویک کانال
مخاطبه حواله و فقط توفیق لازم تحصیل ایضا اینک ادراره ایشیه مخصوصه ادراره ایله
نقد ساری حیطه نیک تقویه استقامت افاده نه دارم ایل و ایلکند و ادراره ایله ایله ایله
علیه حواله بویک تحریک لقا تیسر صوبه عالیله قلعده و بویک ادراره ایله ایله ایله
نیمه بیک غرضه فائده حاصل ادراره ایله ایله ایله ایله ایله ایله ایله ایله ایله
بیانه بویک بویک ادراره ایله ایله ایله ایله ایله ایله ایله ایله ایله ایله

Belge 74

40 BOA, MVL, 1002-16.

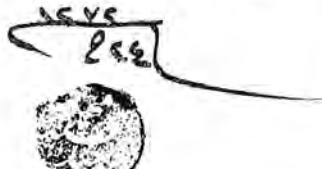
IV. BÖLÜM

BELGELER

OSMANLI DEVLETİ'NİN YABANCI POLİSLERE
VERDİĞİ NİŞANLAR

Polis Memuru Mösyö Nisbon'a Bir Adet Mecidiye Nişanı Verildiğine Dair
(Belgenin Transkripsiyonu: No:41, Sayfa-107)

یاد است دوله علم پسته شهره کی موبود دولوب ابد سرائی اجمه اطو بر سقا نثر نقیسی ه
معاونت ندرن موبود دوله لغوفه او یغنی و مار طیاره پولیس مغوری موبود سونه دور دخی
ر نه دن بر فطه من به علم اعظم بالاشنه اراده شنه حضرت تاجدار معلومه و نرفه
یو طسه و... کار نایغین جانه نثر نقیسی علم و فطری و طسه اولفده اوقش نثر اقرانه
لغت یو طه بده یله اوز نه صادر اولو فرمانه علم یو طه کعبه افغان مصافحه همه سنده
دی السوال محیه نشانه علم نثر او یغنی رنه سنده ایل دور دخی رنه سنده برعد ده
جفا اوجده نشانه موجود دن اعطا ویا عالمه ایسالیجه قوت حلیه و نه دار بنبره
طرفه و... کار نایغین علم و فطری و بر لایه نثر نشاندن ایل عد او یغنی رنه نشانه بار س
دولت علم پسته شهره کی موبود دولوب ابد سرائی اجمه اطو بر سقا نثر نقیسی
معاونت ندرن موبود دوله لغوفه و مزلور برعد دور دخی رنه نشانه مار طیاره پولیس
مغوری موبود سونه و بر لایه نثر اجمه نثر نشانه هلوون فطه علم و فطری غرری اوقشا
ایلم در کنار اولفده میله علم و فطری فطه فرمانه
ذیل اولو نوب بر بنوال محیه کعبه معلوم اولفده اجمه نثر نشانه هلوون فطه
اشو علم و فطری

Belge 75

Marsilya Şehrinde Sahte Para Basanların Yakalanmasında Üstün Gayretleri
Görülen Bazil Orine'ye Beşinci Rütbeden Mecidiye Nişanı Verildiğine Dair
(Belgenin Transkripsiyonu: No:42, Sayfa-108)

۱۰۰
 ۱۰۱
 ۱۰۲
 ۱۰۳
 ۱۰۴
 ۱۰۵
 ۱۰۶
 ۱۰۷
 ۱۰۸
 ۱۰۹
 ۱۱۰
 ۱۱۱
 ۱۱۲
 ۱۱۳
 ۱۱۴
 ۱۱۵
 ۱۱۶
 ۱۱۷
 ۱۱۸
 ۱۱۹
 ۱۲۰
 ۱۲۱
 ۱۲۲
 ۱۲۳
 ۱۲۴
 ۱۲۵
 ۱۲۶
 ۱۲۷
 ۱۲۸
 ۱۲۹
 ۱۳۰
 ۱۳۱
 ۱۳۲
 ۱۳۳
 ۱۳۴
 ۱۳۵
 ۱۳۶
 ۱۳۷
 ۱۳۸
 ۱۳۹
 ۱۴۰
 ۱۴۱
 ۱۴۲
 ۱۴۳
 ۱۴۴
 ۱۴۵
 ۱۴۶
 ۱۴۷
 ۱۴۸
 ۱۴۹
 ۱۵۰
 ۱۵۱
 ۱۵۲
 ۱۵۳
 ۱۵۴
 ۱۵۵
 ۱۵۶
 ۱۵۷
 ۱۵۸
 ۱۵۹
 ۱۶۰
 ۱۶۱
 ۱۶۲
 ۱۶۳
 ۱۶۴
 ۱۶۵
 ۱۶۶
 ۱۶۷
 ۱۶۸
 ۱۶۹
 ۱۷۰
 ۱۷۱
 ۱۷۲
 ۱۷۳
 ۱۷۴
 ۱۷۵
 ۱۷۶
 ۱۷۷
 ۱۷۸
 ۱۷۹
 ۱۸۰
 ۱۸۱
 ۱۸۲
 ۱۸۳
 ۱۸۴
 ۱۸۵
 ۱۸۶
 ۱۸۷
 ۱۸۸
 ۱۸۹
 ۱۹۰
 ۱۹۱
 ۱۹۲
 ۱۹۳
 ۱۹۴
 ۱۹۵
 ۱۹۶
 ۱۹۷
 ۱۹۸
 ۱۹۹
 ۲۰۰
 ۲۰۱
 ۲۰۲
 ۲۰۳
 ۲۰۴
 ۲۰۵
 ۲۰۶
 ۲۰۷
 ۲۰۸
 ۲۰۹
 ۲۱۰
 ۲۱۱
 ۲۱۲
 ۲۱۳
 ۲۱۴
 ۲۱۵
 ۲۱۶
 ۲۱۷
 ۲۱۸
 ۲۱۹
 ۲۲۰
 ۲۲۱
 ۲۲۲
 ۲۲۳
 ۲۲۴
 ۲۲۵
 ۲۲۶
 ۲۲۷
 ۲۲۸
 ۲۲۹
 ۲۳۰
 ۲۳۱
 ۲۳۲
 ۲۳۳
 ۲۳۴
 ۲۳۵
 ۲۳۶
 ۲۳۷
 ۲۳۸
 ۲۳۹
 ۲۴۰
 ۲۴۱
 ۲۴۲
 ۲۴۳
 ۲۴۴
 ۲۴۵
 ۲۴۶
 ۲۴۷
 ۲۴۸
 ۲۴۹
 ۲۵۰
 ۲۵۱
 ۲۵۲
 ۲۵۳
 ۲۵۴
 ۲۵۵
 ۲۵۶
 ۲۵۷
 ۲۵۸
 ۲۵۹
 ۲۶۰
 ۲۶۱
 ۲۶۲
 ۲۶۳
 ۲۶۴
 ۲۶۵
 ۲۶۶
 ۲۶۷
 ۲۶۸
 ۲۶۹
 ۲۷۰
 ۲۷۱
 ۲۷۲
 ۲۷۳
 ۲۷۴
 ۲۷۵
 ۲۷۶
 ۲۷۷
 ۲۷۸
 ۲۷۹
 ۲۸۰
 ۲۸۱
 ۲۸۲
 ۲۸۳
 ۲۸۴
 ۲۸۵
 ۲۸۶
 ۲۸۷
 ۲۸۸
 ۲۸۹
 ۲۹۰
 ۲۹۱
 ۲۹۲
 ۲۹۳
 ۲۹۴
 ۲۹۵
 ۲۹۶
 ۲۹۷
 ۲۹۸
 ۲۹۹
 ۳۰۰
 ۳۰۱
 ۳۰۲
 ۳۰۳
 ۳۰۴
 ۳۰۵
 ۳۰۶
 ۳۰۷
 ۳۰۸
 ۳۰۹
 ۳۱۰
 ۳۱۱
 ۳۱۲
 ۳۱۳
 ۳۱۴
 ۳۱۵
 ۳۱۶
 ۳۱۷
 ۳۱۸
 ۳۱۹
 ۳۲۰
 ۳۲۱
 ۳۲۲
 ۳۲۳
 ۳۲۴
 ۳۲۵
 ۳۲۶
 ۳۲۷
 ۳۲۸
 ۳۲۹
 ۳۳۰
 ۳۳۱
 ۳۳۲
 ۳۳۳
 ۳۳۴
 ۳۳۵
 ۳۳۶
 ۳۳۷
 ۳۳۸
 ۳۳۹
 ۳۴۰
 ۳۴۱
 ۳۴۲
 ۳۴۳
 ۳۴۴
 ۳۴۵
 ۳۴۶
 ۳۴۷
 ۳۴۸
 ۳۴۹
 ۳۵۰
 ۳۵۱
 ۳۵۲
 ۳۵۳
 ۳۵۴
 ۳۵۵
 ۳۵۶
 ۳۵۷
 ۳۵۸
 ۳۵۹
 ۳۶۰
 ۳۶۱
 ۳۶۲
 ۳۶۳
 ۳۶۴
 ۳۶۵
 ۳۶۶
 ۳۶۷
 ۳۶۸
 ۳۶۹
 ۳۷۰
 ۳۷۱
 ۳۷۲
 ۳۷۳
 ۳۷۴
 ۳۷۵
 ۳۷۶
 ۳۷۷
 ۳۷۸
 ۳۷۹
 ۳۸۰
 ۳۸۱
 ۳۸۲
 ۳۸۳
 ۳۸۴
 ۳۸۵
 ۳۸۶
 ۳۸۷
 ۳۸۸
 ۳۸۹
 ۳۹۰
 ۳۹۱
 ۳۹۲
 ۳۹۳
 ۳۹۴
 ۳۹۵
 ۳۹۶
 ۳۹۷
 ۳۹۸
 ۳۹۹
 ۴۰۰
 ۴۰۱
 ۴۰۲
 ۴۰۳
 ۴۰۴
 ۴۰۵
 ۴۰۶
 ۴۰۷
 ۴۰۸
 ۴۰۹
 ۴۱۰
 ۴۱۱
 ۴۱۲
 ۴۱۳
 ۴۱۴
 ۴۱۵
 ۴۱۶
 ۴۱۷
 ۴۱۸
 ۴۱۹
 ۴۲۰
 ۴۲۱
 ۴۲۲
 ۴۲۳
 ۴۲۴
 ۴۲۵
 ۴۲۶
 ۴۲۷
 ۴۲۸
 ۴۲۹
 ۴۳۰
 ۴۳۱
 ۴۳۲
 ۴۳۳
 ۴۳۴
 ۴۳۵
 ۴۳۶
 ۴۳۷
 ۴۳۸
 ۴۳۹
 ۴۴۰
 ۴۴۱
 ۴۴۲
 ۴۴۳
 ۴۴۴
 ۴۴۵
 ۴۴۶
 ۴۴۷
 ۴۴۸
 ۴۴۹
 ۴۵۰
 ۴۵۱
 ۴۵۲
 ۴۵۳
 ۴۵۴
 ۴۵۵
 ۴۵۶
 ۴۵۷
 ۴۵۸
 ۴۵۹
 ۴۶۰
 ۴۶۱
 ۴۶۲
 ۴۶۳
 ۴۶۴
 ۴۶۵
 ۴۶۶
 ۴۶۷
 ۴۶۸
 ۴۶۹
 ۴۷۰
 ۴۷۱

42 BOA, A. DVN. MHM, 23-26.

Marsilya'da Sahte Para Basanların Yakalanmasında Hizmeti Görülen Marsilya Polis Memuru Mösyö Bazil Orine'nin Ödüllendirilmesi Hakkında (Belgenin Transkripsiyonu: No:44, Sayfa-110)

دعوتی علیہ السلام علیہ السلام
بوسہ اقدس مایہ دہ کلمہ ایہ اورادہ تقدیر قیصریہ افسرین حضور خدی سہرہ اظہ مایہ پولیس یورک
موسو بائیل اورینہ نک سایہ اصافوایہ جناب ملک کرم اجلی خطی اقامہ سہ دار مایہ بکارتہ دولہ علم فونکوی
موسو اربعہ فریڈہ توارر ایہ مکتوبک صورتی فطرد عالی جناب زلیخا ہیکر بوسہ اوزرہ لقا تقدیر خطان سہ
اصفاہ ایہ قمری اوزرہ مکتوبک موسو اربعہ اقامہ دیمہ نامہ عالی ویا فور صورتی افری خطی و تیریک زلیخا
اصفاہ ایہ قمری اوزرہ مکتوبک موسو اربعہ اقامہ دیمہ نامہ عالی ویا فور صورتی افری خطی و تیریک زلیخا
اصفاہ ایہ قمری اوزرہ مکتوبک موسو اربعہ اقامہ دیمہ نامہ عالی ویا فور صورتی افری خطی و تیریک زلیخا

Belge 78

44 BOA, İ. HR, 145-7638.

Marsilya'da Sahte Para Basanların Yakalanması Hususunda Hizmeti Görülen
Marsilya Polis Memuru Mösyö Bazil Orine'ye Beşinci Rütbeden Nişan Verildiğine
Dair **(Belgenin Transkripsiyonu: No:44, Sayfa-111)**

[illegible]

Mösyö Bibankini'ye Nişan Verilmesi Hakkında (Belgenin Transkripsiyonu: No:46, Sayfa-113)

مقام الله رحمة الله عليه بن سكرتير دولتي سكرتير الاوقاف ما ذلت سكرتير ناد عليه و دعا باعوني صحتك اوى طرقة تعقيم فضاء برقطم عريفه نك ترجمه

اصحاب معارف نوزده معروف قمشود اولاد بايكي نام نازك علم سكرتير اولاد نالغا جيه دولتي كتابك اوج سكرتير زان اولاد جاب نظار عليه عهده
كسب عوف ابرم اولاد امود اولاد دولتي سكرتير اولاد بايكي نام نازك علم سكرتير اولاد نالغا جيه دولتي كتابك اوج سكرتير زان اولاد جاب نظار عليه عهده
ايرك قوال حيدر نوزده يك جود نفوذ اولاد بايكي نام نازك علم سكرتير اولاد نالغا جيه دولتي كتابك اوج سكرتير زان اولاد جاب نظار عليه عهده
نسا نازك غلام قورداي اعطا اولاد بايكي نام نازك علم سكرتير اولاد نالغا جيه دولتي كتابك اوج سكرتير زان اولاد جاب نظار عليه عهده
كتابك سكرتير حاكمي همواره جاب سكرتير عهده دولتي طرقة حاكم نوزده و حاجا عهده دولتي سكرتير نوزده نك حاكمي نكاي حيدر نوزده عهده دولتي
دولت طرقة طرقة دولتي حاكم نوزده جاب سكرتير عهده دولتي طرقة حاكم نوزده و حاجا عهده دولتي سكرتير نوزده نك حاكمي نكاي حيدر نوزده عهده دولتي

Belge 81

Üstün Gayretleri Görülen Mösyö Bibankini'nin Ödüllendirilmesine Dair (Belgenin Transkripsiyonu: No:46, Sayfa-114)

عظمت و اقسام حق تعالی
 نابولیده داخله دیولین نفه زلفی ادره ایلمده اولده موسیو بانکیکی عامی تیریمز و دیز نالیق کده سی اولده کمالیک ریخسی عتیه حیات ملوکام
 قدیم ایز و سده اولیغده نیکه مذکور کک کوردرلیکن و موسیو بانکیکی خطیفه عالی به مظفر ایسی افاده سی شخصی نابولیده صحتله نیک قاردا یارده
 تحریک ریخسی کتاب مذکور ایله مشمول نکاه عالی بورغول ایچکوه عصبه و نصیب اولدی و افعا موسیو بانکیکی هکس و معرفت مشهور اولیغده کورسین
 حشمو نابولیده قله فقیری تروده اولده اعباری و بولملا نالیق کده حریبه بوسه دولدر طوفان قاتندر و بوسه اولدر نیکه عاطفه حشمو نابولیده
 دهن فاطمی شایه عالی به مؤلفه اولیغده بوسید ایله موسیو بانکیکی ریخی تبه ده بر قلم شایه عالی احسان خطیفه حشمو نابولیده امر و مانع باری
 مشهور و شرف بوردا یار بر مطوق و صلیع افکار اوله فنی جانید نیکه شوری رفیه ایله قلدی اقسام

م
 صحره بیک کور کور
 انجور یی وین اوله شایه کور کور
 دیو یی وین اوله شایه کور کور
 خطیفه شایه کور کور
 مذکور کور کور
 حشمو کور کور

صحره بیک کور کور
 انجور یی وین اوله شایه کور کور
 دیو یی وین اوله شایه کور کور
 خطیفه شایه کور کور
 مذکور کور کور
 حشمو کور کور

Napoli'de Polis Nezaretlerini İdare Etmekte Olan Mösyö Bibankini'ye Birinci Rütbeden Mecidiye Nişanı Verilmesi Hususunda (Belgenin Transkripsiyonu: No:47, Sayfa-115)

تاریخ واصل و پلیس نف رتبه ای اداره اتمک اولامه موسیو بیانلی زیه برنجی رتبه بر فله
 مجیدیه نشان و نشان اعصای حضرته باله تئانه اداره سیه جناب مصلو نه شرف اقرای
 سوغ و صودر جو رتبه و مصلو تا تاریخ جناب ترغیاده علم حضرتی و رتبه اولامه موسیو
 نشان و نشان اشلا مصلو باله عمال جناب دایر عیال ایلا حضرته هفت بر شو بای
 سیه اوزرینه صاده اولامه رتبه عی موسیو اقطع رتبه فاده محایرینه دلی سوال موسیو
 بیانلی زیه اعصای و رتبه برنجی رتبه نشان اعصای حضرتی موسیو بیانلی زیه اعصای
 تاریخ علم حضرتی و رتبه ایله ایملیکه مذکور نشان و رتبه موسیو بیانلی زیه اعصای
 اوزرینه نشان ایملیکه مذکور نشان و رتبه ایملیکه موسیو بیانلی زیه اعصای
 دیکه اوزرینه علم حضرتی تاریخ و نشان موسیو بیانلی زیه اعصای
 دیکه برنال کر کعبه مصلو اولامه موسیو

Avusturya Polis Nezareti Müsteşarı Baron Jozef Deni'ye Dördüncü Rütbeden Nişan Verilmesi İçin Viyana Sefiri Kalimaki Bey Tarafından Gönderilen Yazının Padişah Hazretlerine Sunulduğuna Dair **(Belgenin Transkripsiyonu: No:48, Sayfa-117)**

[illegible]

Avusturya Polis Nezareti Müsteşarı Baron Jozef Deni'ye Dördüncü Rütbeden Bir Kıta Nişan Verilmesi Hususunda Tezkere *(Belgenin Transkripsiyonu: No:50, Sayfa-119)*

۲۵۰

[illegible]

Belge 87

Bükreş Polis Memuru Kolonel Kostantin Karaca'nın Hizmetlerinden Dolayı Beşinci Rütbeden Mecidiye Nişanı ile Mükafatlandırılmasına Dair **(Belgenin Transkripsiyonu: No:52, Sayfa-121)**

Belge 89

Bükreş Polis Memuru Kolonel Kostantin Karaca'nın Münasip Bir Rütbeden Nişan ile Ödüllendirilmesi Hususunda (Belgenin Transkripsiyonu: No:53, Sayfa-122)

معظمه جاکو بربر
 بکسر نهی بدیسی مادی فوکلن عظمیه قاری بکسر بکسر نهی بدیسی مادی فوکلن عظمیه قاری بکسر بکسر نهی بدیسی مادی فوکلن عظمیه قاری
 میا به اولی بکسر بکسر نهی بدیسی مادی فوکلن عظمیه قاری بکسر بکسر نهی بدیسی مادی فوکلن عظمیه قاری بکسر بکسر نهی بدیسی مادی فوکلن عظمیه قاری
 جمع شده اولی بکسر بکسر نهی بدیسی مادی فوکلن عظمیه قاری بکسر بکسر نهی بدیسی مادی فوکلن عظمیه قاری بکسر بکسر نهی بدیسی مادی فوکلن عظمیه قاری
 نقیبه کدر بکسر بکسر نهی بدیسی مادی فوکلن عظمیه قاری بکسر بکسر نهی بدیسی مادی فوکلن عظمیه قاری بکسر بکسر نهی بدیسی مادی فوکلن عظمیه قاری
 صمد سابع و نایب اولی بکسر بکسر نهی بدیسی مادی فوکلن عظمیه قاری بکسر بکسر نهی بدیسی مادی فوکلن عظمیه قاری بکسر بکسر نهی بدیسی مادی فوکلن عظمیه قاری
 جلی مکافات سلطنتیم عاصه و بکسر نهی بدیسی مادی فوکلن عظمیه قاری بکسر بکسر نهی بدیسی مادی فوکلن عظمیه قاری بکسر بکسر نهی بدیسی مادی فوکلن عظمیه قاری
 حضرت سلطانیه جلی بکسر نهی بدیسی مادی فوکلن عظمیه قاری بکسر بکسر نهی بدیسی مادی فوکلن عظمیه قاری بکسر بکسر نهی بدیسی مادی فوکلن عظمیه قاری

Belge 90

53 BOA, İ. HR, 152-8022.

Bükreş Polis Memuru Kolonel Kostantin Karaca'nın Bir Hırsız Çetesini Meydana Çıkarması Nedeniyle Kendisine Beşinci Dereceden Mecidiye Nişanı Verilmesinin Münasip Görüldüğüne Dair (Belgenin Transkripsiyonu: No:53, Sayfa-123)

عطفیو
انتم
حضری
بکریه شهره پولیس ماموری قونول قسططبه فارام عرف سکی بل برک بر سر قومیان او کیرین اولمن جزیله مکافاه کندونه نشانه علی احصاء بولیس خصوصه دار
عطفیو صفوت افندی حاکم بزیل قنار ر ایره خبرا ملغوف قرائتیه ورته بله منطوقه معافونور حضرت بادشاهی بولیس بجیره تعظیم قندک دانی موسی
ناقص معلوم سکه حلقه عمار بوله بر سر منه بولنه نظر کند رستلک لطیف علی بظاہر حسیه نایره مستقیم اولد حضرت موسی الہ بستی نه وده بر نطه
بجیه نشانه همایون احصاء بولیس شایب کی کو بنور ایره او بایره هنر و عجب اسرو فرماه جناب جزیلہ منعمه و شرف و جوری بولیس الکا کو حرس
اولد بعض بایله ترک شایب کی کو بنور ایره او بایره هنر و عجب اسرو فرماه جناب جزیلہ منعمه و شرف و جوری بولیس الکا کو حرس

م

بکریه شهره پولیس ماموری قونول قسططبه فارام عرف سکی بل برک بر سر قومیان او کیرین اولمن جزیله مکافاه کندونه نشانه علی احصاء بولیس خصوصه دار
عطفیو صفوت افندی حاکم بزیل قنار ر ایره خبرا ملغوف قرائتیه ورته بله منطوقه معافونور حضرت بادشاهی بولیس بجیره تعظیم قندک دانی موسی
ناقص معلوم سکه حلقه عمار بوله بر سر منه بولنه نظر کند رستلک لطیف علی بظاہر حسیه نایره مستقیم اولد حضرت موسی الہ بستی نه وده بر نطه
بجیه نشانه همایون احصاء بولیس شایب کی کو بنور ایره او بایره هنر و عجب اسرو فرماه جناب جزیلہ منعمه و شرف و جوری بولیس الکا کو حرس

بکریه شهره پولیس ماموری قونول قسططبه فارام عرف سکی بل برک بر سر قومیان او کیرین اولمن جزیله مکافاه کندونه نشانه علی احصاء بولیس خصوصه دار
عطفیو صفوت افندی حاکم بزیل قنار ر ایره خبرا ملغوف قرائتیه ورته بله منطوقه معافونور حضرت بادشاهی بولیس بجیره تعظیم قندک دانی موسی
ناقص معلوم سکه حلقه عمار بوله بر سر منه بولنه نظر کند رستلک لطیف علی بظاہر حسیه نایره مستقیم اولد حضرت موسی الہ بستی نه وده بر نطه
بجیه نشانه همایون احصاء بولیس شایب کی کو بنور ایره او بایره هنر و عجب اسرو فرماه جناب جزیلہ منعمه و شرف و جوری بولیس الکا کو حرس

Belge 91

Bükreş Şehri Polis Memuru Kolonel Kostantin Karaca'ya Geçmiş Hizmetlerine Karşılık Olarak Beşinci Rütbeden Bir Kıta Mecidiye Nişanı Verilmesi İçin Nişan Kalemine Gönderilen İlmühaber (Belgenin Transkripsiyonu: No:54, Sayfa-124)

بکره شہری پولیس مامور قونول قیظہ فارادیہ مسعود اولاد خدمتہ مکافاتہ بستی نہرودہ برظلم مجید نشاندہ
ریشانی اعظمی خدمتہ بالانیزاندہ اردو سنہ ۱۲۸۰ حضرتہ پاکہ ہمہ معاونہ و شرف و درجہ و ۱۱۰۰
ناجیہ جانب تشریفانہ علم و خبری درجہ اولیغندہ برظلمہ اردو سنہ ۱۲۸۰ درجہ عالیکہ بالاعمال باب
عالیہ ایانہ تھبہ برظلمہ بابیہ جہدہ اوزرینہ صدارت اولاد قریبہ عالہ نظریہ اقتضای مضامینہ سیدہ
لدی السوال بستی نہرودہ برظلمہ نشاندہ مسعود اولاد اعظمیہ ۱۲۸۰ نا جیہ ورنہ درجہ غنی و غنی
طرفہ علم و خبری درجہ اولیغندہ نکاتہ عالہ بکرہ شہری پولیس مامور قونول قیظہ فارادیہ درجہ
بالک ایچہ نشاندہ تھبہ فلانہ علم و خبری خبری اقتضا بلدیہ دیکرا اولادہ علم و خبری بالظلمہ سیدہ
برظلمہ مضامینہ خدایہ اولادہ برجہ مرکبہ معلوم اولادہ ایچہ نشاندہ فلانہ سیدہ علم و خبری درجہ

۱۲۷۴
۱۲۸۰

Belge 92

Polis Memuru Mösyö Karaca'ya Verilen Beşinci Rütbeden Mecidiye Nişanı
Hakkında (Belgenin Transkripsiyonu: No:57, Sayfa-127)

دروند اقامت حقارتی
تکتم سابع برسی کیم اولونه امارت ملورلرله بوضبه مجیدیت نه هیلونا اعه بوریضی مقدا الحسی تسمیه اولیضی وری
وادی وکیع برلانه موسو بالاجا لولیه سولوا بوجهدیله ایلمه اولیضی دیورنه اولولایا کدرنده زیاده محجوب برلانی بایرولای
دض برظلم مجیدیت نه هیلونا اعه بوریضی مکرر امانده اولیضی ایلمکجه دیورنه لایه الحقیقه اعه ف صعب جانب بارشیمه
سایله نیکانه صاوق دیوریه تمجیزه ده بوزیفه وستی ملورلرله دهر حقیقه ایدوکه نا؛ وکر اظه ملوریه ساریم بار
میلان اهر دض ایچین رتبه ده برظلم مجیدیت نه هیلونا اعه بوریضی حاله کدرندن وکر برسی میلان ایدوکه لایه
سندم اولرجه درکاردر اعنا بوزیفه دیو بیسی ملوی موسوقره جیم برظلم مجیدیت نه هیلونا اعه بوریضی حاله کدرندن
اوقی حقارتی طافنده مقدا وکومولسه اولونه استعاره دریم میلان ایدوکه سنجی رتبه ده برظلم مجیدیت نه هیلونا ایدوکه لایه
ایرده کندو لایه بوضه ملورله سقیمه قد ایچین رتبه ده سنجی برلانه درلله اولرغینده عجم نه هیلونا ایدوکه لایه
ایلمه لایله نه تکرر اولون امانه صاوق عرفات اندی برلایه سیم نغسه اولرغینده بولکله میلان ایدوکه
قره جند امور ملوریه صیفا ایلمده اولیضی تکرر دیوریه جکران بایه وضا فیلانی وریه وضا عجمی وضا
انسانس برکته اولرغینلرله وریه کیم صاوقه زیاده تغیر وکومولسه وضا وکومولسه وضا وکومولسه وضا وکومولسه
ساخه کارلرغینیه اولرغینلرله صاوقه وکومولسه وضا وکومولسه وضا وکومولسه وضا وکومولسه وضا وکومولسه
واقعیس اولرغینلرله وکومولسه وضا وکومولسه وضا وکومولسه وضا وکومولسه وضا وکومولسه وضا وکومولسه
مجیدیت نه هیلونا اعه بوریضی بایع وکومولسه وضا وکومولسه وضا وکومولسه وضا وکومولسه وضا وکومولسه

Belge 95

Eski Kaymakam Prens Kiga'ya Verilecek Mecidiye Nişanı Hususunda (Belgenin
Transkripsiyonu: No:58, Sayfa-129)

درودند اقدم حضرت
تفتم سابع ریس کتبه بر خط مجیدیت نه هجری ۱۲۸۵ و صا نه برید صبی ریسیت زاید کجی مایو
روزه در ساریه ایکه طرف حضرت و کانیجه و عد برید و وعدیای مذکور اولو جه و قوی ای
هیکل ازنده رضی ریسیت ایله بالا فاه نصیبه فقه و بوز هر کسی رضی طلوعه اولو ای حالیت نه مذکور هفت
۱۲۸۵ بریدله اوله نه طلوعه زایه محو نه بولجند عثم نه هجری ۱۲۸۵ و صا نه برید
ریسیت زاید نیاز و لوسی بیکه اولو ای صا نه برید روز طرف هیکل ازنده فقه اوله نه هجری ۱۲۸۵
جوان قوی

میبو فادله کیفه کدونه تریلا ایکنی نه ده مجیدیت نه هجری ۱۲۸۵ و صا نه برید صبی سهارغا بوز
و طبعه و عد لکله ایدوکنی هیکل ایله افانجه و حاکم صا نه ایکنی نه ده مجیدیت نه هجری ۱۲۸۵
۱۲۸۵ بریدنی نصیره بونجه ایملوق ایکنی نه ده ده شاه و برید صبی بکس بولجند فقه و صا نه
ده صا نه اردو فاه حضرت اولو کدنه ایملوق
بکس

KAYNAKÇA

AKALIN, Şükrü Halûk ...(ve başkaları); Yazım Kılavuzu, Türk Dil Kurumu Yayınları, 26. Baskı, Ankara 2009.

-----; Türkçe Sözlük, Türk Dil Kurumu Yayınları, 10. Baskı, Ankara 2005.

ALYOT, Halim; Türkiye’de Zabıta (Tarihi Gelişim ve Bugünkü durum), İçişleri Bakanlığı Yayınları, Seri III, Sayı 4, Ankara 1947.

Belgeler; Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Osmanlı Arşivi

-----; Türk Tarih Kurumu Yayınları, 2. Baskı, Cilt XII, Sayı 16, Ankara 1993.

-----; Türk Tarih Kurumu Yayınları, Cilt XXXI, Sayı 35, Ankara 2010.

CEYLAN, Ayhan; “Meclis-i Vâlâ-yı Ahkâm-ı Adliye’de Yargı”, Atatürk Üniversitesi Erzincan Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt VIII, Sayı 1-2, Erzincan 2004, s.23-48.

DEMİR, Necati; Dânişmend-nâme, Akçağ Yayınları, Ankara 2004.

DEVELLİOĞLU, Ferit; Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lûgat, Aydın Kitabevi Yayınları, 21. Baskı, Ankara 2004.

DİLÇİN, Cem; Yeni Tarama Sözlüğü, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara 1983.

DOĞAN, D. Mehmet; Büyük Türkçe Sözlük, İz Yayıncılık, 1996.

EMİNOĞLU, Mehmet; Osmanlı Vesikalarını Okumaya Giriş, Türk Diyanet Vakfı Yayınları, 10. Baskı, Ankara 2010.

ERDOĞAN, Mehtap; Osmanlı Türkçesinde Benzer Yazılışlı Kelimeler Sözlüğü, Grafiker Yayınları, Ankara 2009.

(ERGİN), Osman Nuri, Mecelle-i Umur-ı Belediyye, V Cilt, I.Cilt Tarih-i Teşkilat-ı Belediyye, Matbaa-yı Osmaniye ve Arşak Garoyan, İstanbul 1335-1338 (1919-1922), s.924-926.

GÖVSA, İbrahim Alaettin; Türk Meşhurları Ansiklopedisi, Yedigün Neşriyatı.

KURT, Yılmaz; Osmanlıca Dersleri, Akçağ Yayınları, 3. Baskı, Ankara 1999.

-----; Menemencioğulları Tarihi, Akçağ Yayınları, Ankara 1997.

Mehmet Halife, (Sadeleştiren: Kâmil Su), Târih-i Gilmânî, Kültür Bakanlığı Yayınları, 2. Baskı, Ankara 1999.

Mehmet Süreyya, (Yayına Hazırlayan: Nuri Akbayer), Sicill-i Osmanî, VI Cilt, Kültür Bakanlığı ile Türkiye Ekonomik ve Toplumsal Tarih Vakfı Ortak Yayınları, İstanbul 1996.

- PAKALIN, Mehmet Zeki; Osmanlı Tarih Deyimleri ve Terimleri Sözlüğü, III Cilt, Millî Eğitim Bakanlığı Yayınları, İstanbul 1993.
- REDHOUSE, Sir James W.; Turkish and English Lexicon, Çağrı Yayınları, İstanbul 2001.
- SÖNMEZ, Ali; Polis Meclisinin Kuruluşu ve Kaldırılışı (1845-1850), Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Tarih Bölümü Dergisi, Sayı 37, Ankara 2005, s.259-275.
- ŞAHİN, Eyüp... (ve başkaları); Türk Polis Teşkilatının 166. Yılında 166 Belge, Emniyet Genel Müdürlüğü Arşiv ve Dokümantasyon Dairesi Başkanlığı Yayınları, Ankara 2011.
- Şemseddin Sami; Kâmûs-ı Türkî, Çağrı Yayınları, 7. Baskı, İstanbul 1996.
- ŞÜKÛN, Ziya; Farsça-Türkçe Lûgat, Gencine-i Güftar Ferheng-i Ziya, Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları, İstanbul 1996.
- Tarama Sözlüğü, Türk Dil Kurumu Yayınları, VIII Cilt, Ankara 1977.

